

CETĂȚEANU ALEXANDRU	1
CEZARINA ADAMESCU	9
ION MARIN ALMĂJAN	13
ION ANDREIȚĂ	16
GRIGORE AVRAM	22
CRISTINA BALAJ-MIHAI	27
IOAN BARBU	30
MARIAN BARBU	39
NICOLAE BĂLAȘA	41
LUCRĂȚIA BERZINTU	43
ELENA BUICĂ	47
VIRGINIA STANCIU-BUTESCU	49
EUGEN CARAGHIAUR	51
RAMONA L. CECIU	53
SORIN CERIN	54
LIVIA CIUPERCĂ	58
MONICA-LIGIA CORLEANCA	61
THEODOR DAMIAN	64
LADISLAU DARADICI	70
JULIA DEACONU	72
NICHOLAS DIMA	74
MIRCEA DIUDEA	76
EUGEN DORCESCU	77
FELICIA MIHALI	79
ADRIAN ERBICEANU	80
EUGEN EVU	81
GEORGE FILIP	84
MARIUS FINCĂ	94
AL. FRANCISC	98
DANIELA GIȚU	104
SEBASTIAN GOLOMOZ	106
ARJAN KALLÇO	108
CORNELIU LEU	110
CORINA LUCA	112
DORINA MĂGĂRIN	114
CONSTANTIN MĂRĂSCU	115
IRINA LUCIA MIHALCA	117
NICOLAE MILESCU	119
TUDOR NEDELGEA	123
LIVIA NEMȚEANU	127
VICTOR NICOLAE	132
ION PACHIA-TĂTOMIRESCU	134
CORIOLAN PĂUNESCU	136
MUGURAS MARIA PETRESCU	138
VASILE POENARU	142
GEORGE POPA	144
FLORENTIN POPESCU	147
VAVILA POPOVICI	149
GEORGE ROCA	151
LIA RUSE	153
CRISTINA SAVA	154
DOREL SCHOR	158
IOAN SCOROBETE	159
BEATRICE SILVIA SORESCU	160
COSTEL STANCU	162
CĂTĂLINA STROE	165
MARCEL TURCU	167
ION UNTARU	169
ESTELLA VARIOT	171
IOAN VASIU	172
WANG XIAOQUANG	174
MARIA ZAVATI GARDNER	176

2001-2013

12
ACSR

URARE... 2014

Anul-Nou să meargă bine,
frați români din lumea mare,
cititi toți - cum se cuvine,
în DESTINE LITERARE.

Că destinul nu-i poveste
printr-al anilor șuvoi.

Ne e scris destinul este
după cum ni-l facem noi!

Destine
Literare

**Scriitori și invitați de onoare la standul
Asociației Canadiene a Scriitorilor Români,
în cadrul Salonului Internațional de Carte
de la Montreal**

**Să ne cunoaștem patria... Canada
(Călătorie la Thompson, Manitoba)**

Printr-un hazard, în vizită la Filarmonica „Ion Dumitrescu” din Râmnicu Vâlcea

Nici prin gând nu mi-a trecut că voi ajunge la un concert în Râmnicu Vâlcea. De altfel, nici nu știam că în acest cochec oraș „de provincie” există o filarmonică. Întâmplarea a făcut să merg pe Calea lui Traian, pe o ploaie rece de toamnă, cu bunul prieten vienez Dr. Dariusz Pacak, în căutarea străzii Lt. Alexandru Costeanu, fratele bunicului meu dinspre mamă. Bănuiam că se intersectează, cumva, cu magistrala „Calea lui Traian”, dar nu s-a brodit vrerea cu realitatea. Am renunțat să caut strada cu numele bravului eroul de la Mărășești, căzut la datorie față de țară în 22 august 1917, chiar în ziua când dușmanul, pe câmpul de luptă, i-a înfipt un glonț în piept și eroinei de la Tg. Jiu, slt. Ecaterina Teodoroiu. Au rămas înscrise cu sânge, pe-o filă de istorie, vorbele ei: „Înainte băieți, nu vă lăsați, sunteți cu mine!” Au rămas pildă pentru viitorime și vorbele eroului Costeanu: „Mai am o mână de dat pentru patrie!”. O mână și-o pierduse într-o bătălie anterioară, dar a refuzat să stea la vatră (era avocat în Râmnic și redactorul revistei CINEMA, scoasă în anul 1914!), să-și lase camarazii de luptă singuri. Înadins m-am oprit „din drum”, să fac această mică lecție de istorie. De la o vreme, căutam modele în afara României, în afara locurilor noastre natale. Și găsim destule! Dar, din păcate, uităm să căutam în jur, în istoria locală! Iată, există și la noi nenumărate fapte de bravură!

... Se intrase bine în seară. Era în jurul orei 19.00, duminică, 29 septembrie. Merg, așadar, agale prin ploaia care se mai rărise, pentru a-i arăta prietenului meu poet, venit din Viena, frumusețile municipiului Râmnicu Vâlcea, urbe

de care mă leagă vechi amintiri de neuitat. Pe Dariusz Pacak, poet titrat cu numeroase premii internaționale (în Statele Unite, Australia, Coreea de Sud, Israel, China, Polonia, Austria etc.), așadar foarte cunoscut în lumea literelor, l-am cunoscut în anul 2011, la cel de-al 31-lea Congres Mondial al Poeților din Kenosha, Wi., USA. Îi place mult Râmnicul, înregistrează pe pelicula ochiului său de poet fiecare crâmpă din orașul de la poalele Capelei. De câteva ori l-am auzit exclamând: formidabil! Deodată, s-a oprit din loc. Ochiul i-a rămas pironiți pe un afiș. Am rămas surprins și eu când am citit ce scria pe acel mare afiș: *Concert simfonic de excepție, luni, 30 septembrie: Întâlnire cu Richard Wagner și cu Giuseppe Verdi*. Ne aflam în fața Filarmonicii de Stat „Ion Dumitrescu”. Bucuria, ca vâlcean de origine (sunt născut în comuna Amărăștii!) îmi sporește. Iată, încă un motiv de mândrie...

Ca profesie, Dariusz Pacak este bariton, fiind absolvent de conservator la Varșovia (s-a născut în Polonia). A cântat pe scene renumite din Polonia și din alte țări europene. A făcut un Masterat de succes în canto la Viena, unde locuiește de ani buni împreună cu soția sa, medic renumit la unul dintre cele mai mari spitale din Europa. „Sunt în meserie și trebuie să intrăm să vedem despre ce este vorba.” Înăuntru se vedeau lumini aprinse. Zis și făcut! Am intrat în impozanta clădire, am urcat la etaj și... ca în povești ne-a întâmpinat o muzică divină. Nu ne venea a crede că suntem întâmpinați de... Verdi. Imediat, n-am știut ce să facem. Să plecăm, să nu deranjăm repetiția sau să ne așezăm pe câte

un fotoliu, în sala goală? Cum ni-amenii nu ne-a luat la goană, ne-am așezat...

Eu, niciodată, nu asistasem la repetiția vreunei orchestre simfonice. Curiozitatea creștea cu fiecare secundă parcursă. Este impresionant, este incredibil!... Dirijorul sesizează cele mai mici imperfecțiuni de interpretare la fiecare dintre cei aproape 50 de instrumentiști care compun orchestra. Se oprește, explică, iar începe, iar se oprește... altă explicație. Calm, atenție de fier, sincronizare, sunete de cleștar, efort până aproape de epuizare. Perfecțiunea, constat, este obiectivul dirijorului, ceea ce îmi confirmă și specialistul de lângă mine, Dariusz Pacak. Mă întreb, câți, oare, dintre melomani înțeleg acest efort enorm pentru a se ajunge la perfecțiunea de pe scenă?

Am stat cuminți, în ultimul rând al sălii de spectacole, cu respirația tăiată. Aplaudam în sinea mea munca depusă pe „altarul” zeiței Euterpe. Mi-a trecut, totuși, prin gând, ce ne spunea în orele de muzică distinsul meu profesor Constantin Mășulescu, de la Colegiul N. Bălcescu din Craiova (actualul Colegiu Național Carol I): „Să iubiți valorile muzicii! Adică, muzica simfonică și muzica de operă, fiindcă acestea sunt adevăratele valori care vor rămâne peste secole... Muzica ușoară este ca înghețata pe băț – s-a mâncat și s-a dus...” N-am fost niciodată în total acord cu opinia sa (care mi-a rămas în memorie pe viață), făcea o nedreptate, fiecare gen de muzică are valori indiscutabile. Ce-i drept, în muzica populară, în cea ușoară, în rock, în manele etc. eforturile sunt mai mici, eforturile și

exigențele nu sunt așa de mari... În schimb, mult mai mari sunt câștigurile bănești ale artiștilor. Dar... asta-i viața! Ca-n politică, vorbești mult, promiți mult, câștigi mult! Săracul ascultă, crede și rămâne tot sărac...

Spre ora 22.00 am ajuns acasă, adică la familia scriitorului Ioan Barbu, care ne-a găzduit cu o amabilitate fără seamăn. Gazda noastră ne-a făcut un istoric al filarmonicii vâlcene, ne-a vorbit în termeni „de aur” despre fondatorul Corului Academic Euphonia și bijuteriile sale corale de-a lungul a peste trei decenii de existență, ca și al Filarmonicii „Ion Dumitrescu” și al orchestrei simfonice, profesorul, compozitorul și dirijorul Mihail Ștefănescu, despre concerte și recitalurile unor mari artiști ai lumii pe scena vâlceană, despre colaborarea strânsă dintre filarmonica vâlceană și cotidianul „Curierul de Vâlcea”. Am reținut câteva fraze ale prietenului nostru Ioan Barbu, care spun multe despre un om care sfințește locul: *„Mihail Ștefănescu este un manager de excepție, ca și un muzician contemporan de excepție. El este dirijorul corului Euphonia și al orchestrei simfonice ale Filarmonicii de Stat Ion Dumitrescu din Râmnicu Vâlcea. Mihail Ștefănescu este, de asemenea, și dirijorul corului Carmina Coziae, parte a Filarmonicii de stat. Ceea ce a întemeiat el – și ce s-a făcut sub bagheta lui și ceea ce face și astăzi vor dăinui decenii, secole, chiar.”*

... Nu puteam scăpa concertul de a doua zi: 30 septembrie, ora 19:00. O colaborare între Filarmonica din Râmnic și Orchestra Simfonică a Filarmonicii „Mihai Jora” din Bacău. Concert Bicentenar Verdi - Wagner, cu o suită din celebrele compoziții ale celor doi titani ai muzicii lumii. Sala plină, membrii orchestrei, în ținută elegantă, ca și spectatorii. „Lumea bună” a Râmnicului... Am avut locuri lângă primarul orașului, Emilian Frâncu, foarte amabil cu noi.

Lui Dariusz Pacak nu-i venea să creadă că un bilet costă doar 15 lei. La Viena, la un asemenea concert, biletul este de zece ori pe atât, ba chiar și mai mult. Accesul la evenimente autentice de cultură se plătește scump.

Dirijorul Valentin Doli a condus cu măiestrie orchestra – nu am sesizat

Scriitorul Ioan Barbu (în picioare) și Dariusz Pacak, la redacția Curierului de Vâlcea

niciun dezacord, nicio imperfecțiune. Totul a decurs magistral, iar soliștii – soprana Georgeta Grigore și tenorul Răzvan Săraru – s-au sincronizat excelent cu orchestra, sub bagheta Maestrului. Ropote de aplauze. Felicitări tuturor!

Ne-am simțit onorați că, după spectacol, directorul filarmonicii vâlcene, maestrul Mihail Ștefănescu, directorul filarmonicii din Bacău, maestrul (vâlcean de origine) Ionescu Pavel (Toni, cum îl numeam cu drag prietenii) și maestrul Valentin Doli au acceptat să stea cu noi, o jumătate de oră, la un ”pahar de vorbă”. Timpul era

înaintat, a doua zi, dis-de-diminează, orchestra reunită urma să plece în Macedonia, pentru un concert.

Prietenul meu, baritonul și poetul Dariusz Pacak a fost încântat de discuțiile în engleză, rusă și germană pe care le-am avut cu maestrul prezenți. S-a perfectat chiar și o colaborare cu el, urmând să vină să cânte la Vâlcea și Bacău, în luna decembrie. Cine știe ce va urma, poate chiar o colaborare pe termen lung. Deși întâlnirea a fost scurtă, pentru noi, această seară a rămas de neuitat. Printr-un hazard, ne-am ales cu noi prieteni. Nimic nu este întâmplător în viață.

Să ne cunoaștem patria... Canada

(Călătorie la Thompson, Manitoba)

Am colindat Canada în lung și în lat, însă nu cred că ajunge o viață de om pentru a cunoaște în întregime această fascinantă parte a Planetei - "Țara hyperboreenilor" cum mi-am permis să o "botez" în una din cărțile mele. Ținutul « dintre trei oceane » este imens și plin de mistere, plin de surprize, plin de necunoscut. Așa se face că nu am ezitat o clipă când am primit prin email un "PO" (Purchase Order – sau Comandă, pe românește) de a merge la Thompson, Manitoba. Numele îmi părea cunoscut, dar de unde? Nici colega mea Kelly din Forth Wayne, Indiana (cea care a trimis această comandă companiei mele "Panoramic Radiology" pentru a instala un aparat de radiologie panoramică), nu știa bine unde se află Thompson – "un orașel în nordul provinciei Manitoba", m-a "lămurit" ea. Bine că s-a inventat Internetul, de unde am aflat imediat date utile despre "Thompson", așa cum poate face oricare cititor al acestor rânduri, dacă "întrebă" pe Google. Pe scurt: Orașelul în cauză a fost înființat în anul 1957, când s-a descoperit un zăcământ important de aur în zonă. Abia zece ani mai târziu, în prezența reginei Elisabeta a...Canadei, a fost încorporat ca oraș. A avut 26 de mii de locuitori (în perioada de glorie!), iar în prezent orașul are numai aprox. 13.000 de locuitori. Explicația este simplă - s-a terminat aurul. Amuzant, a fost pe locul trei ca mărime în provincia Manitoba, iar în prezent este pe locul 5, deci este oraș important, după "normele" provinciei. Mare noroc că mai există nichel, altfel ar fi devenit un oraș "fantomă" - (Ghost town), cum există cu miile (nu exagerez) în această țară. Este orașul cu cele mai multe crime în Canada (!) și ar mai fi multe de aflat despre acest loc îndepărtat, cu numai două luni de vară pe an (!). Mă întreb - mai au oare sens reportajele de călătorie, când poți găsi atâtea informații pe Internet? Eu aș zice că... da. Oricât ai citi și "naviga" pe Internet, "trăirea" unei călătorii prin locuri misterioase, descrisă prin cuvinte însoțite „de imagini” (așa cum veți vedea), dacă este bine scrisă, poate aduce emoții în plus față de trăirile „on line”. Eu așa cred, iar cititorii acestei istorisiri mă pot contrazice dacă nu am dreptate – nu mă voi supăra.

- Să facem o călătorie așa de lungă pentru a câștiga numai 1000 de dolari (US), plus cheltuielile, nu merită, mi-a reproșat prietenește un coleg. De ce nu ai negociat pentru mai mult pentru companie? Avea perfectă dreptate colegul meu (tot atâta ne plătesc americanii pentru numai câteva ore de lucru

Și casele se mută

Minerul Rege

Alex și prietenii din Thompson**Stela (cea care m-a invitat la o cafea)****Cei trei indigeni**

în Montreal), însă eu aș fi fost în stare să mai contribuie din "buzunar", numai să merg în «The Hub of the North» (Răscrucea nordului) sau "Crime Capital of Canada" (Capitala crimei în Canada), un alt "nickname" (poreclă) a orașelului, care în plus mai este și "Capitala mondială a lupilor"! Îmi place să călătoresc prin locuri speciale - spirit de aventură, așa sunt eu și nu mă pot schimba. Ce pot să fac?

Am dat telefon dentistei R.P. (de la cabinetul dentar unde trebuia să ajung) pentru a ne înțelege asupra datei convenabile prezenței mele acolo și pentru a afla cum se ajunge în Thompson. Cu o voce prietenoasă și caldă (după nume am presupus că este indiancă din India (!) și am avut dreptate) dentista mi-a explicat tot ce am avut nevoie să știu. De la Winnipeg la Thompson zboară avioane, dar nu în fiecare zi și nu directe. Unele curse fac până la 5 escale (!). Mare "drăcie"! Am decis pe loc să conduc, aflând de la dentistă că dacă am noroc de vreme bună, de la Winnipeg la Thompson, la volan, nu se depășesc 8 ore. "Not too bad" (nu prea rău) mi-am zis în gând, voi "simți" mai bine locurile prin care voi călători. Mașina de închiriat (tot pe Internet) costa aprox. 300 de dolari pentru 5 zile – deci... "Not too bad"....

..."Am fost, am văzut, am... învins" - îmi vine să spun acum, când scriu aceste rânduri. Mă aflu în avion. Peste aproape 3 ore de zbor voi ajunge în Ottawa, de unde voi lua un avion mic, cu elice, care mă va duce acasă, la Montreal.

Încerc să-mi adun gândurile... Deci, aventura mea spre nord-vestul Canadei a început acum cinci zile, miercuri, 18 septembrie, cu o întâmplare bună și cu una rea. Să încep cu cea bună: Din nu știu ce motive, am primit loc pe rândul 3 D, deci clasa « business ». Biletul a costat cam mult, 730 de dolari pentru trei ore de zbor, deci m-am gândit că a fost cumva o... compensare. Spre comparație, pentru aprox. 10 ore de zbor Montreal – București, biletul m-a costat cu numai 240 de dolari mai mult ! Deci, durata zborului nu este proporțională cu costul biletului – ciudat, nu?

M-am bucurat să călătoresc mai confortabil, dar nu m-am bucurat (partea rea) că bagajul meu nu au ajuns la modernul aeroport din Winnipeg, odată cu mine. Am avut chiar o presimțire ca așa se va întâmpla – de vină nu a fost decât "Costică" – așa numim noi un craniu adevărat, îmbrăcat în silicon (arată exact ca un cap de om), indispensabil în radiologia panoramică și care a necesitat o inspecție mai... atentă, ba chiar am fost chemat înapoi, la control, să dau explicații. Ce vremuri! Înainte de 11 septembrie 2001, nu existau decât controale sumare, puteam să călătoresc fără probleme, să iau orice cu mine în avion... pe când acum, nici o sticlă cu apă nu se mai poate lua în cabină. Și ce "armate" de controlori la aeroporturi! Câtă aparatură de depistare

a potențialilor teroriști! Oare se va mai reveni vreodată la normal, ca înainte de data fatidică de 11 septembrie, 2001?

Dar sa revin cu gândurile la aeroportul din Winnipeg, de unde avionul a decolat acum o jumătate de oră. Ce trebuia sa fac acum 5 zile, când am aterizat în capitala provinciei Manitoba? Să aștept bagajul, sau să plec la drum? Foarte amabil, salariatul de la ghișeu « bagaje pierdute » al companiei Air Canada, m-a sfătuit să nu conduc noaptea, deoarece toamna sunt multe animale pe șosea – cerbi, căprioare, urși, lupi și chiar elani (moose în engleză sau original în franceză). Câte accidente cu animale nu am văzut în periplurile mele prin America și de câte ori nu am evitat în ultima secundă impacturile cu animale ! Problema aceasta este serioasă în America de Nord. Am ales deci să plec la drum imediat, cu mașina închiriată la aeroport – și să sper că bagajul va ajunge la Thompson... asap (as soon as possible – cat mai repede posibil). Am fost asigurat că Greyhound-ul (cine nu a auzit de cartea « America ogarului cenușiu » a lui Romulus Rusan? – ce lectură fascinantă pentru acele vremuri, când nici nu visam că voi colinda atâta prin America!) îmi va aduce bagajul peste noapte și așa a fost.

Șoseaua nr. 6 care duce de la Winnipeg la Thompson este impecabilă, chiar dacă nu are decât două benzi. Rar vezi câte o denivelare sau câte o fisură în asfalt. Pe parcursul a două sute de kilometri de la Winnipeg spre nord, șoseaua trece prin localități mici, cu multe ferme "cochete", așa putea zice. La o barieră de cale ferată, mai sa nu-mi vină sa-mi cred ochilor, parcă ireal ! Întoarcere la începutul secolului trecut? Visam? Scrâșnind din bieles - manivele, a trecut agale un tren cu locomotivă cu aburi, frumos și curat de parca parca abia ieșise din fabrică, venit parca din filme. Vedeți poza alăturată. Era istoricul tren Prairie Dog Central, repus în funcțiune pentru turism.

Și surprizele au continuat – în partea dreapta a șoselei, mi-a atras privirea o gâscă imensă (în latină-Branta Canadensis), evident... canadiană. Este un monument ridicat în cinstea acestei creaturi fascinante – inconfundabile. Se pare ca manitobanii iubesc nespuse aceste păsări superbe, după unii, prea multe în Canada. Vedeți poza găștii "monument". Nu am prea avut timp de admirat și fotografiat găscă și am continuat drumul. Aproape 600 de kilometri, nu am mai văzut decât păduri, lacuri și râuri. Animalele sălbatice nu mi-au prea ieșit în cale, așa cum mă așteptam. Am văzut numai câteva căprioare, două vulpi, un lup (sau coiote) rătăcit de haită și multe, multe prepelițe.

Traficul a fost foarte redus pe această șosea cu numărul 6, am mers zeci de kilometri fără să întâlnesc nicio altă mașină. Pare o mare risipă de asfalt – o investiție nerentabilă – așa șosea minunată

Lupi la Thompson

Lupi, urlând la lună**Lupi în Thompson****Highland Tower**

pentru așa de puține mașini! M-am simțit ca într-o "cușcă Faraday" nestrăpuns de mii și mii frecvențe de unde electromagnetice ca în zonele populate ale Planetei. Nu glumesc, pe o mare parte a drumului, niciun post radio – nimic. Liniște totală în eter, armonie și frumusețe pe pământ! În sfârșit, cu emoții că mi se termină benzina din rezervor (sunt foarte rare stațiile de benzină spre Thompson) am ajuns la destinație, la hotelul de trei stele numit Burntwood. La hotel, surpriză: foarte mulți indigeni (first nation și inuiți) și pe afară și pe hol... exact ce mi-am dorit - sa aflu câte ceva despre viața acestor misterioși oameni ai ghețurilor. Prima întrebare care mi-a venit în minte - de unde au ei bani? O noapte la acest hotel costa peste 100 de dolari, dacă punem la socoteala și taxele. Însă oboseala și-a spus cuvântul - în prima seară m-am culcat devreme, și nu am intrat în vorbă cu nimeni.

Am avut treaba câteva ore, restul timpului am explorat zona, fredonând, conform tradiției personale, "M-a făcut mama oltean". Am mers pe Millenium Trail – Spirit Way și am trecut pe lângă King Miner Statue (Statuia minerului rege - vedeți poza) de mai multe ori, am fost la Heritage North Museum, în parcul MacLean, grădina zoologică, am văzut că există un club de golf și m-am bucurat de frumusețea locurilor. Remarcabilă este pictura murală a unui lup de pe un bloc de 10 etaje numit Hyghland Tower, cea mai mare din Canada, pictată de Charles Johnston. Poza alăturată va vorbi de la sine. Lupul este adulat în localitate. Nu am văzut toate statuile de lupi urlând la lună din Thompson, dar mi s-a spus ca există 33 de astfel de creații, care de care mai vesel pictată. Orașul are tot ce ii trebuie – universitate, scoli, centre de cumpărături (cinci!), spital, centre de achiziții de blănuri, primărie mare, echipă de hokey (normal, nu lipsește gheața) clădire pentru cei fără adăpost (Homeless Shelter), pușcărie, poliție cu 48 de polițiști (numai doi sunt indigeni), centru de dezintoxicare etc. Peste 40% din populație este de proveniență "first nation" (Prima națiune). Am înțeles din discuții că aprox. 20% din locuitori lucrează la mina de nikel, unde sunt plătiți foarte bine.

În ultima seară la Thompson, am încercat să intru în vorbă, conform planului meu, cu localnicii care stăteau la același hotel cu mine sau pe afară, prin preajma lui.

- Frumoasă toamnă! i-am zis unei femei, care se vedea clar că este de prin partea locului. În loc de răspuns, aceasta a venit cu o întrebare:

- Vrei sa mergi la o cafea cu mine?

- Nu beau cafea seara, m-am scuzat eu, surprins de propunere. A mai repetat întrebarea de câteva ori, mecanic, parcă era un robot. Am refuzat-o la fel de politicos de fiecare dată. Nu știam că pot avea așa succes la femeii indigene..., o spun în glumă.

- De unde ești?
- Din Montreal. Dar tu?
- Din Southfenghen (așa am înțeles, chiar și după ce am rugat-o să repete de trei ori numele localității).
- Este departe? am întrebat eu.
- Patru-cinci ore nord. Este foarte departe...
- Cum te cheamă?
- Stela...

Trei tineri (vedeți pozele, inclusiv a lui Stela), au intrat în vorbă și...ne-am împrietenit pe loc. Am aflat că fac parte din "first nation" (ca și Stela) și discuția cu ei a fost foarte interesantă, în ciuda veseliei bahice care îi anima. Erau studenți, nu i-am întrebat ce studiau, dar erau foarte bine informați în multe domenii. Impresionant ! Am vorbit despre China, despre Egipt, despre Siria... despre Africa, despre resursele naturale din zonă, despre inechitățile sociale, despre pierderea identității "primei națiuni", despre comunism (credeau că acesta ar fi o bună soluție pentru Planetă...), despre independența lor viitoare cu un guvern propriu și cu bani proprii, despre Uniunea Sovietică (pe care o confundau cu Rusia), despre Shakespeare și câte și mai câte. Crime in Thompson? Nu este adevărat, mi-au spus noii mei prieteni, foarte indignați. Mi-au explicat că în Winnipeg se produc mult mai multe crime, nu în Thompson, unde se fac numai mici și nevinovate infracțiuni. Chiar și urinatul în locurile publice este o crimă. Mai bine s-ar liberaliza drogurile, mi-au explicat ei. Băutura și dependența la alcool este prima mare problemă în Thompson, susțineau prietenii mei. În plus, guvernele (provincial și federal) sunt de vină de toate crimele, deoarece nu iau măsuri eficiente. Tehnica modernă este criminală - subjugă oamenii ! De supărare, unul din noii mei prieteni, a trântit celularul inteligent de asfalt cu toată puterea, așa de tare, că a sărit în bucăți, pe care le-a aruncat în tufișul din apropiere. Vreau să rămân un om liber!, a exclamat el fericit. Ne-am îmbrățișat de rămas bun și am plecat la culcare. Ei au rămas în mediul lor, cu lupii, cu frigul, cu zăpezile și cu... minele de nikel.

Din cele două ziare locale – nu am văzut și altele, am simțit și mai bine "pulsul" localității.

Unul se numește Citizen (numele meu în engleză!) – cu subtitlul: Serving the Hub of the North since 1960! Are site-ul: WWW. THOMPSONCITIZEN.NET. Se poate recunoaște ușor după lupul urlând la lună în litera C. Din editorial, aflu că prețul nichelului a scăzut cu 2,25 dolari pe livră, mare pierdere pentru localitate. Totuși, planul de a se economisi 100 de milioane de dolari în ultimii doi ani s-a realizat în proporție de 95%. În zona 1-D Lower, proiectul de a se exploata rocă bogată în nichel (și alte metale) este în studiu de profitabilitate încă din anul 2005. Bunăstarea locuitorilor orașului depinde de ...China, cea mai mare consumatoare de nichel din lume. Nu știam.

O importantă preocupare în zonă – protecția mediului prin reducerea emisiei de SO₂ (dioxid de sulf) și eliminarea astfel a ploilor acide. Am văzut în drumul meu câteva porțiuni de pădure cu arbori uscați – trist contrast cu nesfârșitele zonele verzi inspirând sănătate. Pentru se se proteja mediul, unele topitorii și rafinării se vor închide până în anul 2015. Există obligația ca 88% din emisiile de SO₂ să se elimine în provincia Manitoba în aprox. doi ani. Interesante rubricile – Opinion și Viewpoint, dar nu intru în detalii, deja m-am lungit cam mult cu acest reportaj. În rest, mi-au atras atenția în ziar multe anunțuri de locuri de muncă (nu exagerez!) și reclame.

O altă publicație locală care mi-a ajuns în mână (se găsea la hotel) se numea Nickel Belt News – cu subtitlul - Serving the Norman Region since 1961. Are același site web cu Citizen, deci presupun că are același patron. Pe prima pagină a ziarului din 13 septembrie – predomina (pe lângă reclame) o frumoasă poză de răsărit de soare peste Paint Lake. Pe prima copertă a ziarului din 20 septembrie, am admirat poza lacului "Setting Lake" și al zonei la lângă lac amenajată pentru camping. Ca articole mai interesante – unul cu ceva informații despre reducerea de fonduri pentru « High School » care va avea ca efect scăderea numărului de absolvenți; altul, critica vehement noul proiect de lege din Quebec, de interzicere a semnelor religioase la funcționarii publici. Se numește - Quebec's Charter of Values și discuțiile pro și contra proiectului vor continua mult timp.

Ce am mai aflat? Keewatin Tribal Council (care reprezintă 11 triburi "First Nations") și Fox Lake Cree Nation (cu 1100 de membri) se opun transportului cu trenul prin teritoriile lor a 330.000 barili de petrol, din portul Chirchill. Nu au fost consultați, sunt supărați, blochează șoselele și sunt convinși că există riscuri pentru ei și pentru teritoriile unde vânează, pun capcane, duc o viață spirituală specială etc. Accidentul de tren marfar de la Lac-Megantic din Quebec, unde și-au pierdut viața 47 de persoane le este bun argument.

Anunțul cu titlul – ***Ești emigrant sau refugiat? Departamentul «Thompson Newcomer Settlement Services » își oferă gratuit serviciile pentru a ajuta la integrare*** (<http://www.thompsonsettlement.ca>), mi-a atras atenția. Oare există români (mineri) sau est-europeni prin Thompson? Ofertele de slujbe bine plătite (așa cum am văzut în ziare) pot să îi atragă. Probabil așa a fost atrasă de micuțul oraș Thompson dentista R.P., venită tocmai din India ei călduroasă împreună cu un frate mai mare, să-și deschidă o nouă porțiță spre viață în acest mediu special. I-am urat succes și am promis că voi mai ajunge prin "Capitala mondială a lupilor". Cine știe, poate că chiar așa va fi. Never know! (Niciodată nu știi!)

ALEXANDRU CETĂȚEANU

SCRISOARE TATĂLUI MEU...

- la plecarea în Cer -
30 iulie 1989

... și să mă ierți,
că n-am venit - drag tată.
Canada este mult îndepărtată.
Știu că m-ai așteptat la lumânare
Și-ai fi dorit să vin să-ți cer iertare,

am auzit că mă chemai - tăcut,
dar n-am putut să vin, că m-am temut.
la graniți câini dresați vroiau să muște
și grăniceri plățiți - să mă împuște.

...La Revoluție-am venit, s-ajut români*
C-așa am jurământul din străbuni,
Dar nu te-am mai găsit, nu mai erai la masă,
Frații mi-au povestit cum ai plecat de-acasă.

M-au dus la cimitir să-ți vad mormântul.
Ce tare mai sufla printre cruci, vântul!
Acum ești sus și nu-ți mai pasă - tare,
dac-am venit, sau NU, să-ți cer iertare...

Din Galaxia Ta - îndepărtată,
Gândește-te la mine, câteodată,
Vino pe-aici, biletul ți-l suport,
Și n-ai nevoie-n cer de pașaport.

Sau stai în ceruri, pe deasupra mea,
Chiar dacă - Tată - nu te pot vedea,
Tu să binecuvânți copilul tău
Și să-l veghezi, la bine și la rău...

...Eu te aștept tătucă... te aștept,
Precum erai: harnic, frumos și drept.
Dar să îmi spui prin vis că ai venit.
Să nu-l uiți pe feciorul tău iubit...

* Nu este metaforă - am reușit să ajung în București
cu ajutoare pentru spitale pe 3 ianuarie 1990.

POET VORBIND CU DUMNEZEU*

Așa cum mărturisește însuși autorul în **Notă asupra ediției**, “**111 POEZII** este o antologie constituită, deopotrivă, după un criteriu tematic (sunt incluse în Sumar numai poezii de factură așa-zicând spiritual–metafizică, definitorii, cum s-a afirmat, în repetate rânduri, pentru scrisul autorului) și după un criteriu estetic (s-a reținut ceea ce, în perceperea, fatalmente subiectivă, a antologatorului, rezumă, esențializează și reprezintă întregul unei biografii literare de câteva decenii)”.

Și tot autorul precizează că antologia a fost structurată cronologic, după succesiunea, în timp, a cărților de poezie din care textele au fost selectate.

Încă din **Prolog**, Eugen Dorcescu face o mărturisire demnă de marii mistici ai lumii: într-una din seri, vorbește, cu nimeni altul, decât cu Dumnezeu, în mare taină, “*la fel de clar, de simplu, de senin, / cum ai tăifăsuși cu un vecin...*” (**Prolog**).

Cu toate că declară că n-a fost cu neputință și nici greu, poetul a trăit o adevărată experiență mistică. Dumnezeu “*iradia în fiecare gând, / În fiecare șoaptă și impuls / În fiecare zbatere de puls*”.

Mergând pe această linie, în același ton confesiv, autorul invită la tăcere și contemplare asupra acestui mister: “*Tăcerea s-a umplut de sens și țel, / Tăcerea era drumul către El. / Așa-l vorbeam. Spunându-l tot, deschis, / Așa-l vorbeam : Abis lângă abis*”.

Poet al marilor și încântătoarelor imagini metaforice, al construcțiilor lirice de o frumusețe negrăită, Eugen Dorcescu ne introduce în această lume fascinantă, mirifică, a descifrării – atât cât poate mintea omenească descifra – categoriilor metafizice care se ivesc, accidental sau nu, în viața noastră, sub denumirea de lucruri extraordinare, minuni, fenomene supranaturale, și nu le luăm în seamă, ori, dimpotrivă, sunt de natură să ne răstoarne destinul. Nu oricine este apetent la miracole. De altfel, omul a cerut întotdeauna semne, dovezi și minuni, ca să poată crede și aduce mărturie. Semnele au fost și sunt, doar că noi nu le considerăm ca atare.

Măiestria discursului liric, bogat în imagini frumoase, în sintagme și metafore izbutite, izvodite din căldura unui suflet liric prin excelență, dau bogăție și un farmec aparte întregului volum. Poemele nu sunt intitulate, ci doar numerotate, dar acest procedeu nu diminuează cu nimic însemnătatea lor.

Viziuni stranii, animale fabuloase, cum e licornul,

labirinte, dimensiuni abisale, ce îmbină realul cu fantasticul, asociații neașteptate de cuvinte, sunt elementele principale cu care operează poetul.

Poet cu imense disponibilități sufletești, Eugen Dorcescu oferă, prin acest volum, tot ce e mai semnificativ în creația domniei sale, făcându-ne martori ai sensibilității, supleței exprimării, imaginației, viziunilor sale poetice, pe o plajă de câteva decenii, practic, de la debutul liric și până în prezent.

Întreg volumul este o revelație poetică, de multe ori atingând sublimul în expresie, ceea ce încântă cititorul și-i procură clipe de tulbure grație. Mai mult, poemele decurg unul din celălalt ca un fluviu suprem alunecând spre mare, întregul regăsindu-se în parte și toate părțile alcătuind un întreg. Ceva rotund, misterios și sacru, precum discul lunii argintând cren-gile, în nopțile când ființe cerești coboară peste lume într-o plutire diafană pe un lăicer de mătase. Cuvinte bune de pansat vătămurile. De uns, precum balsamul, rănilor vechi și cele de curând dobândite. Vitamine pentru un suflet slăbit de angoase. Într-o lume nebună, mercantilă, vorace. Cu doar câțiva străjeri îngerești s-o apere, s-o recucerească, să ne-o redobândească.

Dar unde mai sunt visătorii? S-au pitit în spatele copacilor care s-au aplecat îndeajuns, ca să-i poată ascunde.

Poezia domnului Eugen Dorcescu are parfumul acela prețios, rafinat, mirosind a sublim, al barzilor de demult, care cântau, pe sub balcoane, serenade și ode Domniței Poesis. Menestrelii în drum spre castel.

“*Cuprinși de lunecare, iată-i duși / Pe lungi cărări, în negre labirinte. / Deschide codrul uși și iarăși uși, / Rămâne cornul veșnic înainte*” (2).

“*Veșnic pe drum, asta ni-i soarta / Veșnic pe drum căutând un castel*”, sună versurile unui cântec folk, ce-a făcut vogă prin anii '80.

Poezia aceasta are o rezonanță puternică în sufletele cititorilor. Însuși vocabularul reclamă aceasta. La Eugen Dorcescu, chiar și cuvintele vechi capătă o altă haină, dobândesc o strălucire, un sens aparte care se cere descifrat. Suavitate, cantabilitate, eufonie fără cusur, chiar și atunci când e vorba de vers alb, cu rimă întâmplătoare. Încântă auzul și, cu el, sufletul.

“*Frumos și pur, așa ca la-nceput, / Mă aflu pe un țărnm necunoscut, / Un țărnm rotit din zare până-n zare*”

/ *Cu vânt amar, cu scoici și-n depărtare / Cu argintate, tulburi estuare. / Mi-s zilele și casa de nisip ; / Nici nu mai știu : sunt chip, sunt arhetip?*” (4).

Unele versuri aduc a pastel, altele, a elegie.

Îmbinarea, însă, a elementelor specifice pastelului cu reflecția aforistică conferă unor poeme ritmul și muzicalitatea rondelurilor și sonetelor, dacă s-ar respecta structura. Dar poetul nu și-a propus aceasta în mod manifest. “*În urmă vin alaiuri de livezi, / Departe-n față-i chichiură și ninge. / E jos, e sus frumosul carusel? / Porți prin oraș o mască de arminden - / Mereu la fel. Și rimele-s la fel: / Prieteni, caruselu-i pretutindeni*” (5).

Uneori poetul cântă cu gura uscată, amară, frumusețea din jur, care ustură, arde și doare: “*Dar iată, ca o molimă, pătrunde / Coșmarul și pe insula din vis. / Ocupă retractilul paradis / Și n-avem loc în univers niciunde*” (9).

Un loc predominant în poezia lui Eugen Dorcescu îl are visul, subconștientul care prelucrează informația și o redă, după meandrele lui necunoscute.

O poezie de stare, o poezie de atmosferă, plină de mister și frumusețe, filtrată în retorte speciale și pusă la decantat, să se limpezească, și să rămână doar aurul chihlimbării supus metamorfozelor de ani sau de-o clipă.

Și, până la urmă, poetul se dezvăluie simplu: “*Secretul libertății mele e / Un suflet chinuit și hieroglific. / Suflet al meu! / Ce calm și ce aproape / De țărnițele sensului plutim ! / Ca niște vechi corăbii din Kittim, / Răsoglindite-n biblicele ape*” (12).

Cu toate acestea, Eugen Dorcescu nu este doar un visător, un romantic și un menestrel cântând la alăută. El se face, adeseori, portavocea mulțimii, stentorul care-și strigă nemulțumirea că nimic nu e așa cum ar trebui să fie:

“*În neîncăpătoarea colivie / A lumii, învrăjbiți, ne-nghe-suim. / Căci nu suntem ce-ar trebui să fim / Și lumea nu-i ce-ar trebui să fie. / Modelu-nfățișat de Marea Carte / Ne e tot mai abstract și mai străin. / Fiiște purtătoare de venin, / Murim încet și reproducem moarte. / Călătorim de-a valma, sub elipsa / Și țepii duri ai aștrilor de fier. / Și iată-n zare primul Cavalier / A răsărit: vestind Apocalipsa!*” (14).

Ar putea părea dur, dacă duritatea lui nu ar fi pe deplin justificată. Poetul nu poate ocoli tribulațiunile vremii în care viețuiește. Și totuși, trecând prin aceste tulburi vremi, se aude, ca din depărtare, un suav ecou de romanță, care îndulcește tonul exigentului poet.

Cu o privire extrem de lucidă, poetul se circumscrie timpurilor actuale astfel: “*Mi-aduc aminte-un deal : urcat cu greu, / Pustiu și pârjolit, plin de crevase. / Cumplitul foc ceresc îl devastase. / Mi-aduc aminte-un deal: acela-s eu ! / Celestul foc te pune la-ncercare / Din când în când. Te arde pân' la os. / Te lasă gol și pur și luminos, / În disperarea ta izbăvitoare. / Te circumscrie : infinit de mic, / Atol de duh pe-o mare genuină. / Nu te mai temi de orice-ar fi să vină — / Nu mai regreti că-n urmă nu-i nimic*” (19).

Poezia lui Eugen Dorcescu are calități extraordinare: este de o eufonie perfectă, de un ritm desăvârșit, după toate regulile teoriei versificației. Nimic nu distonează, nimic în plus și nimic în minus. Rareori se ajunge la o

asemenea perfecțiune a versului, șlefuit cu migală și cu măiestrie. Numai un exemplu și ar fi de ajuns: “*Pe-alee-n fața mea — un porumbel. / Descins din albăstrimi, ca Sfântul Duh. / Un mesager de raze și de puf, / Chemându-mă, din lume, către El. / O clipă a durat. Sau nici atât. / S-a revelat o clipă Cel Ascuns. / Dar cât a fost, a fost îndeajuns / Să-mi smulgă lațul morții de la gât. / Verdeață-n jur. Copaci. Și flori. Și-un cer / În care urbea-ntreagă se topea. / Sorbeam adânc. Eram. Și El era. / Și-aștept să vină iar de nicăieri*” (21).

Nu sunt uitate nici tradițiile religioase de sărbători, îndeosebi de Sfântul Ilie, când lumea se aduna în zăvoi, la nedeie, și-l prăznuia pe Sfânt, după datină: “*Copii și bătrâni se priveau tremurând / În bulboane, / Pluteau deopotrivă în ape și / nori, pluteau în văltoari diafane. / Viorile murmurau. Seara năvălea / dinspre râu, dinspre dealuri, / ne-nveleam în răcoare și-n vis, / ca niște sinucigași fericiți / ce coboară lin, tot mai lin, pe prundișuri, în valuri. / Încă din zori, ziua ne aduna în zâmbetul ei, / în cosmica ei desfătare. / Sorbeam vinul din cupe de flori, / așezați la o masă de-azur, între lună și soare*” (23).

Autorul pune în antiteză sărbătorile din zilele noastre, cu vin, lăutari și încăierări, oamenii uitând de faptul că e zi de sărbătoare religioasă și ar trebui să fie foarte pioși.

Pornind de la sintagma **Abisul cheamă abis**, autorul constată cu tristețe decăderea societății și a moravurilor până într-atât, încât valorile s-au răsturnat și tot răul nu mai lucrează în adânc, ci a ieșit la suprafață, făcând ravagii în lume. Cuvinte și sintagme precum: în zadar, hău, abis, ruină, urât, negură, plagă, neant, rumoare deprimantă, sordidă, ziua e monotonă și rea, chin, penitență, foarte mult negru, teroarea abisului, fântâna de vid, lumea ternă și murdară, otrava amintirii, blasfemii, crime, coșmaruri, cădere, moarte, adâncul, nimicirea, „abadon”, demența, cumplite aduceri-aminte, umbre, neagra lumină, semeni demonizați, tristețe, slăbiciune și disperare, dezgust, delir sinistru, agonie, un colț de lume în declin, satanice scuturi, întunecime, glodul zilei, lacrimi de gudron, precum și negativisme: niciodată, nicicând, niciunde, necine oglindesc stările de care este cuprins autorul, la vederea peisajelor devastatoare de azi, acolo unde erau oaze de frumusețe, cu flori și ierburi parfumate. Toate acestea alcătuiesc „carnavalul vremii”. Viziuni apocaliptice foarte sugestive sunt înfățișate în culorile cele mai sumbre, nu ca să înspăimânte, ci doar ca să atragă atenția, semnalul de alarmă asupra necesității schimbării mentalității și atitudinii față de viață, care este un drept dobândit și trebuie apărată cu orice preț. S-ar putea crede că autorul este un pesimist. Că e înrudit spiritual cu Bacovia. Dar nu, fiindcă același Eugen Dorcescu scrie versuri de o rară frumusețe și blândețe, dovadă a sufletului său delicat, doldora de sublim și iubitor de oameni. E o reacție firească la distrugerile ce se petrec în zilele noastre, atât din punct de vedere economic, cât și social și moral. Dar, mai cu seamă, durerea autorului este din pricina ruinării omului căzut în depravare, în lăcomie, în sete de putere.

Ce-i rămâne unui intelectual rafinat, trăitor în mijlocul cârților și al artelor frumoase, într-o societate unde

accentul este pus pe nonvaloare?

Poetul este și rămâne un vizionar, un tribun, care-și strigă, cu glas de stentor, mesajul în Cetate. Uneori, chiar și făcând un rechizitoriu și o radiografiere fidelă a societății, pe segmentul de timp care i-a fost acordat de Creator. El nu stă cu mâinile-n sân. Cu forța de penetrație a cuvântului care taie, bate, șfichiuește, lovește aspru, dar și mângâie, alină, încurajează, ridică din țărână, poetul se află în poziția de militant pentru viață și pentru om, într-o lume în continuă prăbușire.

„Semenii / se demonizează treptat. Strada e plină / cu umbrele lor, rătăcind în / neagra lumină. / Soarele însuși pătrunde cu greu / și topește / pasta aceasta ce fierbe / duhnind, / diavolește. / Prin parcuri, câini și umane rebuturi / pângăresc orizontul, se-ascund / sub nevăzute, dar satanice scuturi. / Strada nu-i stradă, ci drumul / ce duce spre cădere și moarte ; / ziua nu-i zi, ci răgazul / cumplit ce doar de trecut ne desparte. / Viitor nu există. Casa nu-i casă, / scara nu-i scară. / Coborâm și urcăm. Ne cuibărim, ca în uter, / în teribila gheară” (25).

În această atmosferă, în această exasperare existențială izvorâtă dintr-un soi de mal-de-vivre, ochiul poetului privește cu tristețe florile abia deschise, dorind să uite, fie și pentru câteva clipe, de coșmarurile de zi și de noapte care au invadat viața însăși. Dar și florile par niște „mesageri metafizici, ermetici, înfricoșători, / în lumina feroce” (28). De fapt, autorul caută cu înfrigurare, în toate peisajele lumești, Paradisul pierdut. Vorbele *Ecclesiastului* sunt tot mai pătrunzătoare în trup și minte: Deșertăciune! Goană după vânt! Totul nu e decât deșertăciune. Nimic nou sub soare! Citindu-l și recitindu-l pe Quohélet, îi răsar în minte fragmente din „*visul-veghe*”, un mesaj deloc optimist, o viziune asupra lumii, în căutarea aceluia „*abis de lumină*”. „*Nimic nou, nimic vechi între / cer și pământ*” (61).

Înstrăinarea poetului, chiar și la el acasă, dar mai cu seamă printre străini, îl face să cadă în mrejele tristeții, ale angoasei existențiale și deprimării: „*Nu mă mai simt în țara mea acasă. / Nu sunt acasă nici printre străini. / Dă-mi Tu, Cel Veșnic, țara luminoasă / În care fi-vom înșine lumini. / Aici, mânați de-al beznelor harapnic, / Huliți de semeni, sfâșiați de câini, / Gustăm plângând din trupul sfintei pâini, / Dorindu-ne plecarea cât mai grabnic. / Și eu, asemeni, pentru-a câta oară / Cuvintele profetului le spun?/Destul. Mă ia ! Căci nu sunt eu mai bun / Decât strămoșii mei de-odinioară*” (37).

Nimic mai trist decât această realitate care înăbușă spiritele să se înalțe.

Drama existențială nu este numai a poetului, dar a întregii intelectualități și a celorlalte clase ce trudesc în zadar.

A aștepta ca mânia divină să se dezlănțuie, nu este o soluție. Să ne amintim ce au făcut locuitorii din Ninive, în frunte cu regele lor, la avertizarea profetului. S-au întors la Dumnezeu printr-o pocăință aspră, înveșmântându-se în saci și presărându-și cenușă pe cap. Sau în timpul de dinainte de marele Diluviu. Oamenii își vedeau înaintea de treburile lor și nimeni nu a luat aminte la spusele lui Noe, un om iubit de Dumnezeu. Nici măcar atunci când Noe

și-a întocmit corabia, n-au vrut să știe, să asculte de avertizările lui.

Desigur nu este vorba de așa ceva în zilele noastre. Dar puțină mortificație și luare-aminte la semnele Timpului nu strică, din contră, sunt binevenite.

„*Aici e spărtura prin care / providența inundă istoria, / aici, unde sângele pătează pavaje și / ziduri, înroșește memoria. / Aici, unde sufletul contemplă / cu spaimă tavanul de fulgere, / ca pe-o dorită, teribilă, mântuitoare / mirungere*” (25).

Ce ar avea de făcut un creator în tumultul orașului, doldora de zgomote de tot felul? Unde să-și găsească liniștea și dorința creației, când totul e infestat, invadat de „*minciună și ură și moarte*”? Și unde este acea „*frumusețe care poate salva lumea*”? Desigur, alinarea n-o poate afla decât în Dumnezeu: „*Casa mea e o insulă pustie, /un luminiș de pădure. / Iar eu sunt un pustnic, cu trupul / secat și cu pletele sure. / Nu-mi trebuie semeni, nu / mai vreau să citesc nici o carte. / Căci și unii și altele nu-nseamnă decât / minciună și ură și moarte. / Ascult marea sau vântul unduind în văzduh, / murmurând noaptea-ntreagă. / Duhul îmi picură-n suflet / indicibila-i vlagă. / Somnul e-asemenea veghei, veghea / e-aidoma somnului. / Totul se-amestecă./ Totul e pur, ne-nceput, / în grădinile Domnului. / Am uitat cine sunt. Mi-am uitat pergamentul, / mica glorie, pana. / Stau, în zori, plin de rouă, pe prag. / Și privesc : Domnul străbate poiana*” (32).

Metafore notabile precum: „*vâltori de azur*”; „*alcooolul luminii*”; „*a solitudinii infinită splendoare*”; „*peștera sufletului*”; „*O lumină scăzută, cu iz de primăvară*” se regăsesc la fiecare pas, dând un plus de farmec cărții.

Eugen Dorcescu – un poet neliniștit, reflexiv, care nu poate rămâne indiferent la ravagiile răului din jur, un om care înoată prin vâltorile zilei și ale nopții, cu singura dorință de a-și desăvârși trecerea prin creație. În pelerinajul său către Ierusalimul ceresc, omul este supus multor încercări și trebuie să le învingă pentru a ajunge la ținta finală.

Și încă o autodefinire: „*În sufletu-mi nocturn și luminos, / Eu însumi stau în stratul său de jos, / Pe când tot eu aș vrea să fiu, dar nu-s, / În străvezimea lumilor de sus. / Nu-s nici la mijloc. Nu sunt nicăieri. / Sunt un șirag de zboruri și căderi, / O dâră sângerie în abis, / Scris și nescris pe-al duhului zapis. / Amestec sunt de bine și de rău, / Desprins și nedesprins de chipul Tău*” (43).

În același ton, autorul se întrebă, de bună seamă, retoric: „*De ce sânger și umblu sub / tăiosul zenit?*” Și răspunsul vine, în același poem: „*Tot ce-am fost și-am trăit, / tot ce sunt e, de fapt, un / regret nesfârșit*” (47).

Concluzia oferită este un fel de determinism, un fatuum, de care omul nu are cum să scape: „*Nu-i nimeni vinovat. Așa ni-e scrisa. / Dar chipul, ros de vremuri, plânsu-mi-s-a / Când îl zăresc cum, delirant, își duce / Destinul amânat lângă o cruce. / Scriptura spune : Strângi exact ce sameni. / Pe-ogoaie cresc ciulinii tot mai zdraveni / Și-agonizează câini și infraoameni*” (52). Și în alt poem: „*Aceasta-i rânduiala : Va urca / Ins după ins, la rând, Golgota sa...*” (53).

E necesar de precizat că Eugen Dorcescu nu merge

pe nici unul din drumurile bătătorite de înaintași, el nu este un scriitor de clișeu, originalitatea lui constă în chiar frumusețea și robustețea limbajului, uneori frust, dar vioi, antrenant, fără să imite pe nimeni. În acest sens, el este cât se poate de original, chiar dacă știe că nu poate să placă tuturor, își păstrează fiorul liric și metaforic propriu, fără să țină cont de canoane, de școli, de grupări literare. Cu adevărat este un scriitor neasemuit.

Cu atât mai puțin îi pasă de opinia criticilor.

În felul acesta își păstrează intactă forța de creație și originalitatea.

Când nu scrie poezie cu rimă, Eugen Dorcescu își menține ritmul interior și măsura și folosește rime întâmplătoare pentru eufonie și pentru frumusețea întregului. Toate poemele au un tâlc care se apropie de morala fabulelor, în orice caz, finalurile sunt edificatoare și neașteptate prin asociațiile spontane pe care autorul le face pentru a trage o concluzie pe măsura conținutului poeziei. Toate poemele au cel puțin un dram de filozofie în ele și te invită la meditație: “*semnificația întâmplărilor, / nu știm ce înseamnă / sens, întâmplare*” (68). Este foarte important să cunoaștem aceste “*fărăme de sens*”, pe care “*vântul le / poartă, pe care / apa le duce. / Apoi, vântul și apa, / la rândul-le, / coboară, fluturând, / în neant, ca niște pânze de ceață, / ca niște eșarfe. / Aceasta e desăvârșirea / nimicului. / Tatăl poate exista / fără lume. / Dar lumea / nu poate / exista / fără Tatăl*” (69).

Iată, aceasta este noima, sensul existenței umane și axioma aceasta este universal valabilă.

Poetul ne poartă în lumile “*fără de vreme*” și “*fără de hotar*” și, pe urmele pașilor lui, aflăm urmele lui Dumnezeu.

Versuri admirabile, precum: “*Muntele poartă sfeșnicul lunii / pe piept*” (57). Un alt mesaj la fel de important este acesta: **trăim fiecare sub semnul sfintei cruci**: “*Pe casa de-alături e / desenată o cruce. / Pe cealaltă, la fel. Drumul însuși / colindă din răscruce-n răscruce. / Munții revarsă nori de / tămâie din imense potire. / Ceva din noi știe, ceva din ei / știe că totul e doar răstignire. / Vântul (sau Duhul) ne-o spune / când vine, ne-o spune când / iarăși se duce. / Lacrima chiar, căzută pe piatră, / are formă de cruce*” (60).

Motivul sfârșitului lumii, Armagedonului, se regăsește în unele poeme, ca lupta supremă dintre bine și rău. Dar cel mai obsedant sentiment este cel van, de zădărnicie: “*Din nou răsare soarele-n zadar. / Și, ca și ieri, zadarnic va apune. / Zadarnici sorii, zadarnicele lune / Măsoară-un timp zadarnic, iar și iar. / Zadarnic ieși în prag. Zadarnic pleci. / Și-apoi te-ntorci. Și iar le faci cu schimbul. / Străbați în van zadarnice poteci, / Căci spațiu-i mai zadarnic decât timpul. / Și tu ești mai zadarnic decât tot. / Și totu-i mai zadarnic decât tine. / Strivite de mesajul cosmo-glot, / Cuvintele, sărmanele, nu pot / S-absoarbă taina tainicului cod – / Și vin la ușa Tainei să se-ncline*” (66).

Eugen Dorcescu știe că: “*Cea mai sigură / cale către / cunoaștere / e suferința*” (67). De aceea, acceptă, în numele acestei suferințe ispășitoare proprie omului, orice nedreptate.

“*Un om și o cruce*”. Autorul își recunoaște condiția umană și se supune voinței Celui care l-a creat și i-a dăruit-o. Pentru autor, întunericul e însăși lumina sau invers: “*la acel întuneric profund, / absolut, / la acel întuneric perfect, / care-i însăși lumina*” (71). El are și o definiție proprie a luminii: “*Lumina – substanță / a eternității*” (76).

Poeziile cu conținut mistic sunt de o frumusețe fără cusur, mai ales cele care vorbesc despre biserică, despre icoane, credință, fânul din curtea bisericii, obiecte de cult, moaște, cruce, lumânare, prescuri și celelalte care asigură ritualul Sfintei Liturghii. Unele imagini sunt atât de frumoase, încât par a fi o pregustare a Paradisului. Și, de fapt, aceste poeme sunt cele mai reușite, mai emoționante, tinzând către desăvârșirea ființei. Lumina, desigur, are și aici, rolul primordial.

“*E atâta lumină! / Toată făptura / Îl așteaptă pe Domnul să vină. / Munții, colinele, / Poiana, izvorul, / toate-și clamează, / în limbajul luminii, / nerăbdarea și / dorul. / Oamenii doar, / covârșiți de lumină, / par gârbove semne, / hieroglife de tină. / Au uitat că sunt / duh, / că în ceruri își au / și Stăpânul și / casa*” (81).

O serie de poezii sunt închinată Duhului, “*Duhul, Ruah, / izvorând, / printre stropii de aur, / dinspre amurg, / dinspre grota / luminii*” (85). “*Numai Duhul / se poartă / pe deasupra genunii*” (91).

Tema morții este și ea prezentă în aproape toate poemele, ca o surdă amenințare de care trebuie să țină seama fiecare: “*Cat drept aceea-n sinea mea și zic: / Ființa întru moarte nu-i nimic / decât reminiscentă și-așteptare*” (Chipul).

Dintre toate motivele abordate, cel legat de suflet este cel mai frecvent. Ce altceva este sufletul, pentru poet, decât “*un straniu amestec / de-azur și lentoare letală*” (97)?.

Ultima parte a volumului este alcătuită din mai multe poeme tematice, ample, cu următoarele titluri: **98 (Chipul); 99 (The ashes man); 100 (Adam); Rugăciunea regelui Manase; Epilog; O arhi-amintire; Totem; Elegie; Cântec miezonoptic; Nirvana; Añoranza; Progres; Heiligenblut; Fiul risipitor.**

Rugăciunea regelui Manase pare a fi un psalm de pocăință în care suveranul cere îndurare. Autorul vine cu precizări în ceea ce privește acest text liric: “*Stihuire după ultimul text din Vechiul Testament. Manase a domnit în Ierusalim, între anii 693 și 638 î. Hr., iar rugăciunea sa a fost înălțată pe când se afla rob în Babilon (IV Regi 21; II Paralipomena 33).*”

În integralitatea lui, volumul **111 Poezii** al prodigiosului scriitor Eugen Dorcescu este o reușită din toate punctele de vedere. Citindu-l, ești inundat de “*o fericire genuină*”, care întârzie mult după ce ai întors și ultima filă. Ceea ce nu e puțin, dimpotrivă.

3 septembrie 2013

Națiunea, 8 septembrie 2013

Grupaj poetic

Amintiri despre țărani

Neamțu

Mărșavele a cosit trei săptămâni pe dealurile Steierului
 Neamțu, gazda, l-a primit ca pe un gost,
 Nu ca pe un năimit
 I-a oferit odaie unde să doarmă
 L-a poftit la șolul de cafea cu lapte și pâine cu unt
 Dimineața, în zori, după ce si-a spălat obrazul
 La prânz, Liesl i-a pus dinainte o farfurie cu tocăniță
 Bitte, essen sie, Ion, schmecht gut Ion?
 Mărșavele s-a simțit dator să le întoarcă domnia
 Să viniți la mine, după Sfânta Mărie Mică,
 Când lucrul se mai ostioiește
 Și ne rămâne vreme și pentru goști.
 Șteierinții au ascultat de sfatul lui Mărșavele
 I-au pășit toamna pragul casei
 Aflată între două dealuri și o pădure
 Ce-ți pofteste inima?, dragă Franz,
 Să-mi spuni, să nu ce sfiești.
 Aber, dragă Ion, rog la tine fă-mi culimba
 Dacă așa pofștești, iaca îți scot limba.
 S-a crucit Mărșavele de așa poftă
 Nichit cu limba teu, un colimba wo kann ich schlafen, dorme
 Mărșavele a priceput, a râs, și i-a făcut pofta.
 A ridicat din firiz și din secure frumusețe de colibă
 Franz mai pofștești ceva?
 Aș vrea să dai la mine doi oi și un ghine fript.
 Mărșavele s-a înnegurat
 Dragă Franz, oile le frig, că nu-i vreo pagubă, dar cânele ba.
 Nicht, Ion, nu chine vrut, ci ghine, cotcodac și oi de la ghine.
 O vreme Franz și Liesl i-au trimis lui Mărșavele scrisori din Germania,
 Pe care nu le-a citit nimeni.

Soarta unui țăran sărac

Erau săracani, Torocea și Ana
 Căsuța lor avea două odăi nepodite

Un ștal cât să încapă o vacă
 Un curelnic pentru zece găini
 Grădină unde abia puteai să întorci carul.
 Și pe Dudaș, o corcitură de pechinez
 Torocea îl iubea mai mult decât pe muiere
 Dudaș, cățelaș, maica fuce-l-aș, îl alinta.
 Să fi fost după miezul nopții,
 Un huruit de mașină a spart liniștea vâscoasă
 Era duba neagră de care sătenii se temeau ca de ciumă
 Au bubuit în poarta lui Torocea și l-au luat
 Desculț, numai în izmene, fără pălărie
 Cică i-ar fi tănuit pe partizanii din munți,
 În coliba lui de pe cracul Mercii.
 Când Torocea a revenit acasă
 Ana era dusă la cei drepti,
 Zidurile casei erau prăvălite
 Dudaș murise de dorul stăpânului.

Pilărița

Ouă, cumpăr ouă,
 Striga ceica Veta, sora bunică-si
 Colindând satele cu brenta în șale
 Marțea pleca cu cocia lui Gheorghe Iapă
 La târgul de la Anina
 Minerii cumpărau bucuroși ouă de la pilăriță
 Cunoscând-o curată și cinstită
 Ceica Veta se întorcea a doua zi
 Înainte ca zorile să se verse
 Drumul Steierului era lung și greu, cu multe coveie
 Copilul o aștepta cu lampa aprinsă pusă pe pervaz
 Ca să-i lumineze drumul până la podul lui Trifu
 Unde pândeau hoții din poveștile
 Auzite în nopțile lungi și geroase de iarnă.

Chica

Chica rămăsese văduvă după primul război
 Bărbatul ei plecase cu regimentul de la Biserica Albă
 Pe frontul din Galiția unde-l ajunse moartea
 I se întoarse numai numele pe o scrisoare
 Cu mulțumiri din partea Coroanei
 Pentru eroul Pavel Marin căzut la datorie.

Din ziua aceea în casa de bârne intră
Voia lui Dumnezeu
Cu timpul cel nemăsurat.
Până la nașterea copilului
Chica îl legăna, îl dezmierda
Cum își dezmierda puii de găină
Sau mâța surie, încolăcită sub șpoiort
Să-ți faci muma mălai în țâst?
Cernea făină de cucuruz,
Amesteca apa cu câta lapte,
Punea o fărâmiță de drojdie
Înfierbânta vatra,
Așternea frunze de hrean,
Turna aluatul, peste el țâstul
Și deasupra jăghiul.
Într-o zi, neamurile babei Chica au luat-o cu sila
Tânjind la cerceii ei de aur, mari ca niște cireșe
La zăbranul din coasta Nergăniului
Și la casa de bârne.
Pe care voia lui Dumnezeu a lăsat-o străinilor.

Cârcioroaba

De mic prinsese gustul răchiei
Îl înțârcase mama lcoana ungând sfârcul țâței
Cu răchie iuțită cu piparcă.
Lua o pozdarie și se ducea în clet
Dezbătea cu toporul dopul butoiului
Și sugea din zeama de prune.
Odată Sofia l-a găsit lat, călare pe acoul cu răchie.
L-a înviat cu mustul unei balegi de cal
Țuce-l baba pră copil, l-a momit cu vorba dulce
Să ai grijă că în clet s-o pitulat cârcioroaba
Are dinții de oțel și mănâncă băieței
Cât a fost copil a dat ocol cletului
De frica cârcioroabei.
Dar gustul răchiei nu l-a uitat.

Petru și Petra

Se mutaseră pe valea satului
Doi bătrânei, cu o căruță trasă de doi căluți
Casa scundacă, cu ferestre de o palmă
Părea ea însăși o bătrânică rezemată într-un toiag
Dimineața devreme plecau la săpat, la cosit,
Ori la strânsul fânului.
El pe o loitră, ținând hățurile, mănând molcom caii
Ea în jâreghe, la coada cociei, cu cârpa trasă pe ochi
cu picioarele încălțate în opinci cu gurguie mari.
Oamenii știau că-i cheamă Petru și Petra
Și nimic mai mult. De unde veneau, ce neamuri au?
La o vreme n-au mai fost văzuți
Nici cu căruța trasă de cei doi căluți,
Nici cu vadra cărând apă de la bunar.
După trei zile, vecinii au spart ușa

I-au găsit alături, în pat, fără suflare
Petru și Petra plecaseră la fel cum trăiseră
De parcă n-ar fi vrut să-i supere pe cei din jur

Spaima lupilor

Satul îl poreclise Călin, spaima lupilor,
El se făcea că n-aude și-și mâna oile
Br, Mărgelo, br năroado, unde te-ai răznit?
Pășea rar și apăsat, cum pășesc muntenii
În tinerețe prima mea iubită,
o coconeață de timișoreancă
mi-a zis să-mi controlez pașii
că arăt de parcă aș fi un cioban urcând dealul
mie mi-a plăcut că mi-a zis asta,
și am trimis-o la origine.
Călin Buriță, fratele bunicului meu,
Uica, cum ar veni în graiul de acasă,
A plecat cu oile la păscut, într-o toamnă,
Lângă moara lui Urmoacăru, sub pădure,
Burnița, era frig, Călin se strânsese sub căput
Când l-a văzut coborând din pădure
Semeț, de parcă n-ar trebui să-i fie frică de nimic
Călin a strâns în mâini dârjla securii
Ho, lupul, mă, iaca lupu, a strigat din toți rărunchii
Cu vocea lui groasă de crâsnic
Și s-a repezit în întâmpinarea halei
Lupul s-a oprit, l-a privit pe Călin,
Cântărindu-l, poate că i-a plăcut îndrăzneala lui
Poate și-a zis că nu merită riscul pentru o oaie
S-a întors fără grabă și s-a pierdut în pădure.
Călin a venit acasă fără glas, dar cu oile toate.
Luvăm de pe pământul nostru
Membrii C.A.P nu mai dormeau
În casele lor, sub dună ori sub strani
Cum dormiseră noaptea părinții și bunicii lor.
Când cerul își ascundea luna și stelele
Iar bezna cobora peste sat
Groasă s-o tai cu cuțitul
Porneau cu traiste, cu saci, cu secere,
Pe drumuri doar de ei știute, prin băgrini, prin ogașe
La medjdini, la știubei, la ostradoc
Să-și umple traistele, sacii,
Cu dovleci, păsui, crumperi
Trifoi pentru vite, porumb pentru porci
Sau pentru măcinat și făcut făină
Prune pentru magiun, pentru țuică
Luvăm, luvăm, că din pământurile noastre, luvăm
Se justificau și de atunci au prins acest nărav
De care nu mai pot scăpa nici astăzi.

Tata Toza

Tata Toza era un țigan făbulant
Îl plăcea să spună istorii

Pe care le credea el însuși
 Și când povestea, caninul îmbrăcat în aur
 Fulgera, luminând fața tuciurie
 - Au, măi tată, au, când am fost io cătană
 La țvaiunțvanțing reghement
 Falăce de cătană n-o cucezat să dea în mine
 Tata Toza își mângâia fălos mustățile răsucite
 Și tot povestind de una de alta,
 Se reîntorcea la cătănie
 - Au măi tată, măi, zicea, când am fost io la cătane
 La țvaiunțvanțing reghement
 Toată cătana m-a bătut.
 Pe obrazul lui tata Toza se așternea un nor de tristețe.

Tata Toza (II)

- M-am dus cu muierea la Nergăni
 Să spălăm chimeșile.
 Femeia scotea rufele din pârâu
 și le bătea, pe o lespede, cu maiu.
 Tăbărât de drum, m-am așezat la margine apei
 Mă uitam cu poftă la carași și la mrele.
 Ș-odată numai ce simt că pleacă malul cu mine
 Minunea Domnului, malul era un peștoi
 Care mă ducea în șale.
 Ho, ho, am strigat cu frică să nu mă înece
 Dar hala nu înțelegea de vorbă bună.
 I-am dat niște palme pe spinare dar dafecia
 El să profăcea că nu simte.
 Dîintr-una, din alta, m-am trezit la Dunăre
 Și dacă nu ar fi ieșit în calea noastră
 Un sârb, cu o șaică,
 Peștoiu m-ar fi dus până la Marea Neagră.

Biserica

Duminica se crapă de ziuă mai repede
 Soarele își trimite devreme razele
 De după vârful Blidariu

Dora Groza

www.cristinateodoragroza.blogspot.com

Poleind cu aur dealurile, livezile și casele
 Maica îl îmbracă în haine bune
 Chimeșă, cu pui pe piept și la pumnași
 Izmene lungi și largi
 Brâu tricolor pe mijloc
 Pălărie și laibăr verde, tivit.
 Să ai grijă, țucu-ce, să nu ce îmi
 Îi cricește.
 Moșul Călin îi cuprinde mâna cu palma lui cât o tipsie
 Pornesc, la vale, făloși unul cu celălalt.
 Unde vă duceți?
 La biserică, răspunde pițigăiat.
 Turla bisericii se zărește sulițând bolta cerească
 El credea că o sprijină să nu cadă peste sat.

Pacla de douan

Aurel Miuța era o nămetenie de om
 Când punea el mâna pe spițele roții, oprea cocia în loc
 Ridica grapa din fier, cu o singură mână
 Se temeau de el sătenii, cu toate că era blând ca un miel
 Ești prost de bun, zicea nevastă-sa, Florica
 Toți profită de pe urma bunătății tale
 Slugărești ba pe unul, ba pe altul,
 Fără nici o haznă pentru noi.
 Oameni suntem, răspundea Aurel, cu glas moale,
 Oameni, se înfierbânta muierea,
 Unii au de toate că nu știu cum să se bâzgoaie
 Noi n-avem după ce bea apă.
 Dar Aurel nu lua samă la vorbele otrăvite ale Floricăi.
 Într-o zi muierea i-a cusut nădragii rupți în cur
 Folosindu-se de hârtia unei pacle de douan
 Drept pedeapsă și învățătură de minte.

Maistorul loța lui Călaie

Maistorul loța era precis feciorul lui Călaie
 Al unui Călaie care la rându-i era Călaie al altui Călaie
 Fiul maistorului loța era strigat, până la bătrânețe, loța al mic
 Ca să-l deosebească lumea de tată-su, loța al mare, adică.
 Toți fuseseră maori vestiți, îi pogogea tot Almăjul
 Dar și oamenii de pe Valea Carașului, din pustă.
 Unde se măcina făina de trei nule.
 Nu se știe din ce pricină
 Poate de prea multă răchie de prună de vară
 Maistorul loța a început să dea semne de nebunie
 Se oprea în drumul mare, cânta și juca
 Vorbea singur, spunea cuvinte ciudate
 Care îi înspăimântau pe săteni.
 Unii ziceau că vorbește cu duhurile.
 Într-o iarnă căzuse într-un șanț, în nămeți,
 - Ce faci uico loțo?, îl întrebuse un trecător
 - Mă bâzgoi, cu uica, mă bâzgoi.
 Când și-a simțit sfârșitul aproape,
 Maistorul loța a plecat în pădure
 L-au găsit târziu, într-un ogaș, mâncat de joavini.

Poemele pariziene

Les poèmes parisiens

ION ANDREIȚĂ (ROMÂNIA)

„Trei chibrituri, unul după altul aprinse în noapte
 Primul – pentru a-ți vedea fața
 Al doilea – pentru a-ți vedea ochii
 Al treilea – pentru a-ți vedea gura
 Iar noaptea întreagă – pentru a-mi aminti
 toate acestea
 Strângându-te în brațele mele.”
 (Jacques Prévert, „Parisul în noapte“)

„Trois allumettes, une à une allumées dans la nuit
 La première pour voir ton visage tout entier
 La seconde pour voir tes yeux
 La dernière pour voir ta bouche
 Et l'obscurité tout entière pour me rappeler tout acela
 En te serrant dans mes bras.”
 (Jacques Prévert, „Paris at night“)

Din fereastră

Din fereastra mea
 Parisul este o mansardă
 Care se deschide
 Și se închide
 Precum cupola
 Unui observator astronomic

Un telescop
 În lupa căruia
 Se răstrânge conturul
 Unei femei goale
 Privindu-se nepăsătoare
 În oglinda cerului.

D'une fenetre

De ma fenetre
 Paris est une mansarde
 Qui s'ouvre
 Et se ferme
 Telle la coupole
 D'un observatoire astronomique

*Un télescope
 Dont la loupe
 Reflète
 Une femme nue
 Qui se regarde impassiblement
 Dans le miroir du ciel.*

Eiffel

Un turn
 Și-o stea

Ascensor –
 Inima mea.

Eiffel

*Une tour
 Et une étoile*

*Ascenseur –
 Mon coeur.*

Luvru

O imensă coală
 Pe care e scrisă
 Toată istoria
 Lumii
 Semnată citeț.

Le Louvre

*Une immense page
 Sur laquelle est écrite
 Toute l'histoire
 Du monde
 Lisiblement signée.*

Notre-Dame

Nu trageți în Pianist!

Cocoșatul de la Notre-Dame
Nu a furat femeia nimănui,
El lunecă
Printre lianele clopotelor
Cu himera așteptării sale
În brațe,
Spre tărâmurii mai blânde
Și mai înțelegătoare

În zadar
Îl împușcați acum
Cu degetul,
El nu este niciodată
Acolo
Unde vă îndreptați voi
Necruțător
Arătătorul

Când îl ascultați pe Bach
Nu vă gândiți la pianiști!

Notre-Dame

Ne tirez pas le Pianniste!

*Le bossu de Notre-Dame
N'a volé à personne
Sa femme
Il glisse*

*Parmi les lianes des cloches
Tenant embrassée
La chimère de son attente
Vers des contrées plus tendres
Et plus compréhensives*

*Vainement
Vous le fusillez à l'instant
Du doigt
Lui n'est jamais
Là
Où vous pointez
Impitoyablement
L'index*

*Quand vous écoutez Bach
Ne pensez pas aux piannistes!*

Sena

Vapoarele
Urcate-n stema locului
Rostogolesc destine

Dragon acvatic
Țărușit la maluri
Ca peștele-n proțap
De foc și vis

Banală apă
Leneșă-n plutire,
Enigmă-ncopiată de delir

Miraj-capcană-n care se aruncă
„Le plus grand poète français”
Gherasim Luca,
Plecat din țarmul altei ape,
Al Dâmboviței de la București,
Pentru-a reinventa iubirea
Cu viața pre moarte călcând.

La Seine

*Les bateaux
Montés en blason
Entrainant les destins*

*Dragon aquatique
Fiché à rive
Comme le poissonembroché
Poisson de reve et de feu*

*Eau banale
Qui coule paresseuse
Enigme agrafée de délire*

*Mirage-embuche dans lequel se jette
„Le plus grand poète français”
Gherasim Luca
Parti du bord de l'autre fleuve
Du fleuve Dambovitza de Bucarest
Pour réinventer l'amour
En piétinant la mort par la rage de vivre.*

Brâncuși

Testament neînțeleas acas`,
Piatră cu semnul crucii-n Montparnasse

Oul ființa-ntâi mărturisind,
Măiastra cerul lumii aprinzând

Pe podul Alma, serile și anii
Ard ochii domnișoarelor Pogany.

Brâncuși

Testament incompris des siens
Hypogée portant une croix à Montparnasse

Oeuf confessant l'existence
Măiastra illumine le ciel

Sur le pont de l'Alma éternellement
Brulent les yeux des demoiselles Pogany.

Singurătatea Poetului

La Eminescu, apud Ion Vlad

Pe Des Ecoles
Colț cu Beauvais –
Jean de Beauvais, vestitul episcop
Și cancelar –
În diagonală scurtă cu Ronsard,
Doi pași mai jos de Pantheon,
Pendulul lui Foucault ținând înaltul,
Plin Cartier Latin, în umbra
Hulitului François Villon,
Sub cumpăna azurului boltit
Își doarme somnul zbuciumat Poetul
Pe propria sa liră răstignit

Nepăsători îi trec prin preajmă semeni
Târâți de griji, de câini și de noroc

Studentii doar, în fiecare toamnă
Înfășurați în mantii largi de vis
Îi spun că nu, n-a învățat murire
Și-n pragul clipei noi de veșnicire
Zălog pun cerul dorului deschis

Luceafărul privește blând în zare,
În înserarea sură ce răsare.

La solitude du Poète

A Eminescu, apud Ion Vlad

Rue des Ecoles
Au coin de la rue de Beauvais –

Jean de Beauvais évêque célèbre
Et chancelier –

En courte diagonale avec Ronsard
A deux pas du Panthéon
Le pendule de Foucault en son sommet
En plein Quartier Latin dans l'ombre
De François Villon le blâmé
Sous la balance de l'azur du ciel
Dort le Poète d'un sommeil agité
Sur sa propre lyre crucifié

Impassibles passent auprès de lui ses semblables
Alourdis des soucis de leurs chiens et de leur fortune

Seuls les étudiants chaque automne
Enveloppés dans leurs larges pèlerines de rêves
Lui disent: non, tu n'as pas appris à mourir
Et sur le seuil de nouveaux instants éternels
En gage ils donnent le ciel à leur amour

Hypériorion du fond de l'horizon jette un doux regard
Dans le lent crépuscule.

Piața Furstemberg

Inscripție la o fotografie celebră

Pipa lui Eliade
Ademenind Dumnezei

Privirea lui Cioran
Ademenind disperări

Zâmbetul lui Ionesco
Strângând scaunele

Gata!
Reprezentăția a luat sfârșit –
Următorul spectacol
Peste o sută de ani.

Place Furstemberg

Inscription pour une photo célèbre

La pipe d'Eliade
Attirant les dieux

Le regard de Cioran
Attirant le désespoir

Le sourire de Ionesco
Rassemblant les chaises

*Ca suffit!
La représentation est finie –
Le prochain spectacle
Dans une centaine d'années.*

Vizită

La Adunarea Națională

Câțiva copii din Timișoara,
Câțiva copii din Buxy –
Și un primar-deputat –
În areopagul în care se nasc,
Cu aripi și gloanțe,
Marile idei ale lumii

În Bibliotecă,
Liniștea încremenită
Pe cărți și statui –
Îmbălsămând aerul
Cu vocale atone –
Se dă uimită în lături
Din fața pașilor tineri

Sus,
Pe câmpul cerului din plafon,
Ovidiu la Sciții lui Delacroix,
Într-un moment de nostalgică
Resemnare,
Gustând din ofranda „barbarilor”,
După ce, zile și ani
În șir,
A scrijelit pe amforele de vin
Ale acestora
Tristele de la Pontul Euxin

În timp ce
Din înaltele rafturi cu cărți
Coboară invizibil
Aripi și gloanțe –
Aripi tinere, cutezătoare
Și gloanțe perfecționate
Ce le vor însoți menirea.

Visite

A l'Assemblée Nationale

*Quelques enfants de Timisoara
Quelques enfants de Buxy
Et un maire-député*

*Dans l'aréopage où naissent
Avec des ailes et des balles
Les grandes idées du monde*

*A la Bibliothèque
Le silence pétrifié
Sur les livres et les statues –
En embaumant l'air
Avec des voyelles atones –
Il s'écarte émerveillé
Devant les jeunes pas*

*En haut
Au champ du ciel du plafond
Ovide chez les Scythes de Delacroix
Dans un moment de nostalgique
Relechement
Il goute l'offrande des „barbares”
Après avoir éraflé
Pendant des jours
Et des années
Sur leurs amphores
De vin
Les Tristes du Pont-Euxin*

*Pendant que
Des hauts rayons de livres
Descendent invisiblement
Des ailes et des balles –
Des ailes jeunes audaces
Et des balles perfectionnées
Qui accompagneront leur destin.*

L`orangerie des Tuileries

Nuferii lui Monet
Vestind încheierea
Războiului
Și renașterea
Speranței
Din mocirla
Aceleiași planete.

L`orangerie

*Les Nymphéas de Monet
Annoncent la fin
Dela guerre
Et le retour
De l'espérance
Dans le bourbier
De cette meme planète.*

In aqua forte

Femeile lui Delvaux
Îmbrățișând statui
Și schelete,
După ce n-a mai rămas
Nimic de devorat

Sirene
În căutare de sex

Dezastru.

In aqua forte

*Les femmes de Delvaux
Enlaçant les statues
Et les squelettes
Après qu'il ne reste plus
Rien à dévorer*

*Sirènes
En quete de sex*

Désastre.

Domul Invalizilor

Sobor de oseminte,
Hârci rezemate-n palma
Dorinței ne-mplinite,
La sfat cu veșnicia

Și-n mijloc, vechiul stare?
Al noii mânăstiri,
Napoleon –
Un fel de alt Manole
Zidindu-se pe sine
În curgerea de vreme-a
Acestei noi zidiri.

Le Dome des Invalides

*Synode d'ossements
Crânes reposant dans la paume
Du désir irréalisable
En conseil avec l'éternité*

*Et au milieu le vieux prieur
Du nouveau monastère
Napoléon
Sorte d'autre Manole*

*Qui se mure lui-meme
Dans l'écoulement du temps
De cette bâtisse nouvelle.*

Bastilia

Miros de amânar și iască...

Coloană șerpuind de piatră
Cu înger auriu în pisc,
Recunoștință palidă, lumească

Hilar, în preajmă-o piață
De ieftini marchidani
Strigându-și marfa verde
Cu surle și cimbale,
Trecute trufandale

Urechea deslușește însă,
Prin izul greu de pește
Și de stătută brânză,
Cum de sub caldarâmuri
Răzbate tumultuos
Revolta plămădită-n
Înaltul cer de jos

Din când în când, deasupra
Dispare-un negustor,
Hrană la hămesiții
Venind din viitor

Dar nimeni nu observă
Picioarul lunecând,
Scurgându-se ușure
Spre celălalt pământ

Și nimeni nu observă-n
Alaiul de cimbale
Cohortele-adunate
În marșuri triumfale

Picamerele urii
Izbind în caldarâm –
Mesajul disperării
Din celălalt tărâm.

La Bastille

Ca sent pierre à briquet et l'amadou...

*Colonne de pierre qui serpente
Avec son ange doré en éperon
Pâle reconnaissance humaine*

*Hilare aux alentours d'un bazar
De modestes marchands de quatre-saisons
Qui vantent leur marchandise
Primeur déjà flétries
Au bruit des fifres et des cymbales*

*Toutefois l'oreille distingue
Dans cette lourde odeur de poisson
Et de fromage rance
Comment de dessous les pavés
Pénètre tumultueuse
La révolte fomentée
Dans ce haut ciel d'en bas*

*De temps en temps
Disparaît un commerçant
Nourriture pour faméluques
Venant du futur*

*Mais personne ne remarque
Le pied qui glisse
Et coule légèrement
Vers l'autre monde*

*Et personne ne remarque
Dans ce cortège de cymbales
Les cohortes rassemblées
Pour des marches triomphales*

*Marteaux-piqueurs de la haine
Heurtant le pavement
Message de désespoir
Du monde de l'au-delà.*

Parisul dormind

*E o clipă anume
Din noapte,
O singură clipă,
Când se liniștesc
Totul și toate*

*Zburătoarele,
Târătoarele,
Înotătoarele*

*Bucuria,
Durerea,
Bogăția,
Mizeria*

*E clipa supremei reverii –
Atunci doarme Parisul.*

Paris endormi

*Il est un instant particulier
Dans la nuit
Un seul instant
Quand se taisent
Tout et tous*

*Les volatiles
Les reptiles
La gent aquatique*

*La joie
La douleur
La richesse
La misère*

*Instant de suprême reverie –
Où Paris ; le temps d'un éclair, dort profondément.*

Carmen Doreal

După servicii

- Toamna vine întotdeauna cu melancolie!

În autobuzul, totdeauna plin, care de aproape două zeci de ani calcă, uneori sictirit, alteori nervos, drumul ce leagă Bistrița de Parva și retur, de patru ori pe zi, cu oprire de cel puțin trei minute în fiecare stație și de aproape o oră la Năsăud (deși aici nu ar trebui să staționeze mai mult de cincisprezece minute), lumea, majoritatea în picioare, privea pierdută în direcții fixe și necontrolate. O mulțime amorfă, îngreunată de gânduri și nevoi cotidiene, și-a uitat parcă vorba în misterul de neînțeles al nopții în curs de încheiere. Doar Leonida O., un inginer silvic abia trecut de patruzeci de ani, cu o jachetă peste mâna stângă și cu geanta lui mare din piele de bovină în cea dreaptă, ticsită cu acte de punere în valoare, recepții tehnice de teren și amenajamente, părea ceva mai jovial și bine dispus. Motivul îl reprezenta faptul că în fața sa îl avea pe Octavian L., inginerul geolog de la IPEG, cu care se întâlnise în urmă cu mai bine de o lună de zile pe litoral, la Eforie Sud, în incinta hotelului Cosmos, unde avea cazare și el. După figurile triste ale celorlalți călători, prin contrast, Leonida O. dădea semnale că e singurul călător cu chef de conversație. De aceea a și spart tăcerea, forțând un dialog, aparent lipsit de noimă. El a fost cel care a făcut remarcă legată de toamnă.

- Și cu frig, a replicat scurt tovarășul de călătorie din fața sa, oprindu-se brusc, ca să privească în voie lumina palidă lăsată de un felinar aflat în mâna unui ceapist, care traversa molcom și somnoros câmpul, aflat în dreapta drumului după direcția de mers a autobuzului.

Din autogară autovehiculul a plecat în urmă cu mai bine de o jumătate de oră, iar afară încă nu se luminase de ziuă. Octavian, care stătea sprijinit doar în piciorul stâng, a forțat o schimbare de poziție. Ca să-și păstreze echilibrul, a căutat cu mâna stângă o porțiune liberă din bara de sus, apoi cu piciorul drept, mișcându-l din stânga spre dreapta printre picioarele încrucișate ale vecinilor, un loc liber pe podea. A durat vreo trei minute până să-i reușească manevra, dar a fost de prisos pentru că autobuzul („cursa” în limbaj uzual) tocmai ce a oprit în prima stație, situată în localitatea Dumitra. Astfel că a fost nevoit să revină cu membrele inferioare la poziția inițială, cu speranța că presiunea din interior va deveni mai slabă după plecarea autobuzului din stație. Din nefericire pentru el, niciunul dintre călători nu a coborât. Așa că, în loc să se mai elibereze, alte 10 – 15 persoane (păreau să fie navetiști și ambulanți în egală măsură), înghesuite într-un mănunchi conic, se chinuiau să se strecoare în autobuzul strâmb și cu ușa din față deschisă larg.

- Vă rog faceți loc, să intre și oamenii de afară!

Vocea șoferului a străbătut cu autoritate toată incinta autovehiculului, dar nimeni nu părea să-o audă.

- Haideți, măi oameni, că doar nu sunteți animale, ce Dumnezeu! Nu mă faceți să vin eu să vă așez, că jumătate din cursă o eliberez, cât ai zice pește!

Zicând acestea, i-a apucat cu brațele pe primii trei din fața lui, împingându-i cu toată puterea înapoi. Cum era de așteptat, sub presiunea puternică a șoferului cu fața unsuroasă, în loc ca mulțimea să se deplaseze, s-a reușit doar o mișcare în plan oblic, până la geamul din spatele mașinii. În câteva secunde, totul a revenit la poziția inițială, asemeni unui resort scăpat de sub presiune. Era de la sine înțeles că nu aveai unde să mai pui un ac, darămite o persoană.

Vocile celor de afară se intensificau în invective, dar nimeni nu le lua în seamă. Cei din interior asistau ca la un spectacol mut la ce se întâmpla în exterior, cu toate că nu mulți aveau șansa să și vadă ce se petrecea acolo. Au urmat alte amenințări din partea șoferului disperat, apoi rugăminți, urmate, la rândul lor, de înjurături și împinsături, până când și ultimii călători au reușit să se agațe de ușa autobuzului, rămasă deschisă, și să se proptească cu un picior de scara acestuia. Ca o ironie a soartei, undeva, deasupra capetelor celor spânzurați pe treptele „cursei”, se putea citi, cu majuscule, următoarele: „CONSTRUCȚIA AUTOVEHICULULUI NU PERMITE PORNIREA ACESTUIA CU UȘILE DESCHISE”. Pe nimeni însă nu interesa acest amănunt. Era doar un motiv pentru autorități de a sancționa șoferul, în cazul în care se întâmpla să aibă loc câte un accident.

Neavând ce altceva să mai facă, șoferul a introdus maneta direct în treapta a treia de viteză și a lăsat, de data aceasta cu calm, pedala ambreiajului motorului să revină la poziția inițială. Agregatul a pornit cu greu, scârțâind din toate încheieturile, balansându-se profund în timp ce trecea peste gropile din asfalt, de parcă ar fi vrut să se răstoarne.

- De mă prinde miliția mă bagă direct la pușcărie, s-a plâns șoferul cu voce tare, întorcându-și capul în unghi de patruzeci și cinci de grade, fără să se adreseze cuiva anume. Neluând în seamă lipsa de reacție a celor din jur, și-a văzut, în continuare, de drumul și de problemele lui.

În tot acest timp, Leonida O. a căutat să ducă mai departe dialogul început cu amicul său, dialog pe care au trebuit să-l întrerupă din cauza staționării și a vacarmului intensificat pe timpul cât mașina a fost oprită. Cel puțin așa credea el, că ăla era motivul pentru care s-au oprit din conversație. De fapt, curiozitatea de a-i vedea pe cei din afară chinându-se să-și facă loc în autobuzul arhiplin și neliniștea că unii nu vor rezista înghesușului, i-au făcut pe cei doi să tacă.

Discuțiile care au urmat, după o altă introducere de rutină, au fost legate, în principal, de vacanța estivală. Amintirile erau destul de proaspete, fiecare derulându-și-le în minte plutind, parcă, pe valurile când nervoase și fioroase, când calme și adormite, ale unei mări îmbătrânite într-un leagăn devenit incomod prin civilizație.

- Ai cam pus ochii pe blonda de la masa vecină, Octaviane! Abia acum realizez de ce tu ajungeai întotdeauna primul în restaurant și plecai de fiecare dată ultimul. Hooțuuule! În timp ce îi spunea acestea, Leonida râdea cu gura până la urechi, ca și când s-ar fi aflat în restaurantul – cantină al hotelului Cosmos, din stațiunea Eforie Sud, nu într-un autobuz supraaglomerat, în drum spre Parva.

- E, lasă, că n-a fost chiar așa.

- Lasă, lasă, da de mândra cui îi pasă? Se vedea din avion că-ți sclipeau ochii după ea. Am văzut tot, deși, simțit cum sunt, m-am făcut că nu văd nimic. Dar, ia zi, n-ai avut probleme cu nevastă-ta?

- Cu nevastă-mea nu, că am pus-o la punct de la bun început. De când m-am însurat, vreau să zic. Dar era cât pe ce să dau de belea cu soțul ei. Sau... a făcut o pauză scurtă ca să ia o gură mare de aer, după care a continuat: sau de amant, naiba știe ce i-o fi fost. Abia după ce a rostit ultimul cuvânt și-a golit plămâni de tot de aerul inspirat dintr-o atmosferă din ce în ce mai viciată și de nerespirat.

- Zău, mă? Și cum te-ai descurcat?

- Simplu, i-am reparat ceasul.

- Mai du-te, mă, în pana mea, tu la toți le repari ceasurile când ajungi la ananghie? Leonida și-a amintit că același răspuns îl mai auzise de câteva ori, când erau împreună, la mare.

- Păi dacă la asta mă pricep cel mai bine... S-a apropiat cu gura de urechea lui dreaptă, ca să nu-l audă vreun curios „infiltrat” printre călători, apoi a continuat cu vocea scăzută: știi și tu că toți comuniștii, de snobi ce sunt, s-au obișnuit să poarte ceas la mână. Ele se mai defectează, iar eu le vin în ajutor în momentul cel mai potrivit. Mai greu este să le învăț pe tovarășele lor de viață să le defecteze. Restul vine de la sine.

- Da' la cine ai mai reparat ceasuri, tovarășe, că tot te lauzi ca un țopârlan?

Abia atunci cei doi și-au dat seama că vecinul din dreapta lui Leonida O., un tânăr navetist care părea uns cu toate alifiile, stătea proțâpiti foarte aproape de ei, cu privirea nestatornică, mutându-și-o când în ochii unuia, când în ai celui alt, fără să fie nevoit să-și întoarcă și capul odată cu ea. El era cel care pusese această întrebare.

- Vezi-ți, mucosule, de treaba ta, până nu mă enervez. Vocea lui Octavian l-a lovit pe mai tânărul său interlocutor, care s-a băgat în discuția lor ca musca-n lapte, drept în lobul urechii stângi, solemnă și poruncitoare.

- Da ce-i rău că te-am întrebat cui i-ai reparat ceasul? Am auzit și eu, ce era să fac, să-mi bag vată-n urechi sau să mă fac că nu aud nimic ce vorbiți? No, spune-mi o dată, cum vrei să te cred dacă nu-mi spui?

- Lui Florin Piersic, lui Nicușor Ceaușescu și lui tac' tu, mă nenorocite, înainte ca mă-ta să te facă pe tine. Acu ai înțeles?

Ultimele cuvinte au fost spuse cu voce răstită, așa că toți vecinii au încercat să-și întoarcă capetele către grupul alcătuit acum din trei persoane. Dar pentru că discuția s-a oprit brusc, și pentru că nimeni nu a înțeles mai nimic din ceea ce s-a spus acolo, fiecare călător și-a văzut în continuare de ale lui.

Autobuzul, îmbăcsit de mirosuri colorate, horcăia trudit pe drumul șerpuint către Năsăud. Datorită greutateii excesive și a vechimii remarcabile, nu mergea cu mai mult de 30 – 40 km/oră. Fiind antrenat în discuția cu Octavian și în incidentul cu vecinul curios, Leonida nu și-a dat seama când au trecut prin localitățile Cepari și Liviu Rebreanu. Din cauză că autobuzul era arhiplin, șoferul și-a văzut de drum, fără să oprească în stațiile din cele două sate, pe care tocmai le-au traversat, lăsând în urma lui mulțimi de oameni cu mâinile ridicate, care-l înjurau și-l amenințau nervoși.

Atent la toate detaliile care-i marcau viața, și-a dat seama că ceea ce face în acele momente nu face bine, că risca o plângere la Comitetul Județean de Partid, la Primul Secretar și că putea să fie dat afară și mutat la o altă întreprindere, unde să-i fie mult mai rău. Dar ce era să facă? Mai sunt și alte curse pe ruta asta, nu era doar a lui singura. Deși știa bine că toate sunt la fel de încărcate, se mulțumea să creadă că, fiind printre primii care trece pe rută, el nu era vinovat. În plus, și alți tovarășii de-ai lui făceau fix la fel, iar în caz de vreo sesizare, avea de unde să-i mituiască pe cei mai mari decât el, ca să fie bine pentru toată lumea. Avea de unde, pentru că așa era practica, învățată de la cei mai în vârstă, să nu se dea bilete decât în quantum de 30 – 40% din valoarea reală, restul să rămână la emitent. Nu era un obicei doar de el inventat. Și-apoi...

Pentru o clipă s-a oprit din visare, ca să depășească o căruță trasă de două mârtoage murdare și chinuite, la ieșirea din satul Prislop, azi Liviu Rebreanu, într-o porțiune cu curbe repetate. După ce s-a văzut scăpat din manevra bruscă pe care a trebuit s-o execute, a revenit la meditația de dinainte. Nu realiza cum ar fi putut să plece de la serviciul lui, pe care-l făcea de optsprezece ani împliniți, practic de când a primit acest autobuz, fără să aibă niciun eveniment măcar? Și pentru aceasta îl apreciau șefii lui, nu doar pentru atențiile periodice pe care li le făceau.

La intrarea în Năsăud, după ce a trecut de locul numit Întradame, înainte s-o apuce pe podul care traversează apa Someșului Mare, autobuzul s-a oprit brusc, ca din senin. Cei de pe scară, care au venit așa tocmai de la Dumitra, s-au dat repede jos, să se mai dezmoțască puțin. La rândul lor, și alții, din partea din față a autobuzului, au făcut la fel. În momentul acela s-a dezlănțuit un vacarm infernal, că nu se mai puteau înțelege om cu persoană. Leonida O. și tovarășul lui se aflau pe la jumătatea „cursei”, locul cel mai detestat, pentru că de acolo se ajungea cel mai greu afară. Ca urmare, nu au reușit să profite de ocazie ca să coboare și să ia o gură din aerul proaspăt și rece de afară. E drept că îmbulzeala a devenit acum mai lejeră, în sensul că cei doi tovarășii de drum au reușit să-și dezmoțască picioarele, dar poluarea fonică din jurul lor a devenit de nesuportat.

- Deschide, mă, și ușa din spate, că murim aici, a strigat cineva din spate, fără a putea fi identificat de cei care stăteau în partea din față a autobuzului care, ca la comandă, și-au îndreptat capetele înspre direcția unde se afla tipul respectiv.

- Dacă nu e una, e alta, se aude o altă voce, la fel de sictirită ca cea anterioară, care venea din imediata vecinătate a celor doi. De fiecare dată trebuie să se întâmple cava, a mai spus persoana nemulțumită, aflată în partea mediană a cursei.

Cum era de așteptat, nici primului, nici celui de-al doilea, nimeni nu le-a acordat nici cea mai mică atenție. Adică nimeni nu s-a sinchisit, câtuși de puțin, să le răspundă în vreun fel. Obişnuiți cu astfel de întâmplări, cel puțin navetiștii, nu erau defel curioși să știe ce se petrece când un autobuz oprește între stații pentru mai mult timp. În toate împrejurările similare lumea nu dorește decât să ajungă mai repede la destinație, ca să scape de povara călătoriei. Restul evenimentelor trec, de obicei, neobservate pe lângă pasageri. Cu alte cuvinte, obișnuința devine a doua natură a omului („cine a spus-o”? se chinuie să-și amintească Leonida, fără să reușească, așa că s-a lăsat păgubaș), călătorii navetiști câștigând imunitate la orice defecțiune a mașinii, oricât de serioasă ar fi fost aceasta.

Vecinul cu remarca de mai devreme și-a ridicat mâna stângă până la nivelul ochilor, îndoită la 90 de grade, cu palma desfăcută larg și îndreptată către Octavian, foarte aproape de nasul acestuia. Gestul a fost făcut fără grabă și cu ostentație. Vădit deranjat de degetele care aproape că l-au atins, Octavian nu a putut să nu observe faptul că personajul respectiv era un muncitor privilegiat de sistem, cu origine de țaran prost. Era îmbrăcat într-o salopetă din doc albastru, nouă-nouță, iar pe umărul drept purta o geantă maro, din vinilin, cu baiere lungi până aproape de genunchi. Curios din fire, mai ales când era vorba de instrumente de măsurare a timpului, și-a mutat repede privirea de pe fața vecinului înspre mâna acestuia, în locul în care ieșea în evidență un ceas plat, cu ecranul în nuanțe de gri, legat cu o curea din piele autentică, dar roasă intens pe ambele margini. După cum a sesizat Octavian, era un orologiu marca Pobeda, una la modă pentru lumea de rând a acelor vremuri.

Cu toate că hainele omului erau noi, de sub manșetă se strecura un miros de grajd proaspăt rânit, îmbâcsit cu aroma puturoasă impregnată în piele, provenită de la tutunul din țigările Mărășești, probabil singurele pe care acesta și le permitea. Pentru că țaranul travestit în muncitor a rămas secunde în șir cu mâna ridicată, Octavian și-a dat capul pe spate și a strâmbat necooperant din nas, vădit deranjat de mirosul care venea din abundență dinspre vecinul cu pricina. Acesta îi sesizează gestul și nu se abține să nu comenteze scurt, în timp ce și-a lăsat mâna să coboare pe lângă corp:

- Ce nu-ți convine, tovarășe? Ce te uiți așa la mine, de parcă ți-aș fi trecut cu oile prin holdă?

- Era cât pe ce să mă lovești cu mâna, măi dragă domnule (ultimele cuvinte le-a spus extrem de apăsător), se justifică, mințind, Octavian.

Leonida, care fusese atent la tot ce s-a întâmplat, se uita fix în tavanul autobuzului, încercând să se abțină de la un râs, care stătea gata-gata să se manifeste în hohote. Având ambele mâini ocupate, îi venea greu să-și acopere gura, ca să nu i se vadă gestul.

- Dacă tot n-ai reușit să mă atingi, și nici să mă enervezi, spune-mi măcar pe ce vreme suntem, a continuat serios Octavian.

- Un fârtai la opt, îi răspunde sec omul cu salopeta, convins fiind că cel de lângă el nu avea de unde să știe că era, de fapt, opt fără un sfert. Și totul s-a oprit aici, pentru că fiecare călător din imediata lor vecinătate și-au îndreptat brusc privirile către pasagerii de jos, care acum se înghesuiau să urce, și înspre șoferul care tocmai intra pe ușa de pe partea cu volanul.

- Gata, s-a rezolvat, se aude vocea triumfătoare a conducătorului auto, aruncată peste capetele tuturor călătorilor, ca să ajungă până la cel mai din spate pasager. Apoi, la fel de umflat în pene, de parcă el ar fi descoperit secretul fuziunii nucleare, s-a uitat la cei de lângă el, care se înghesuiau să ajungă la locurile lor de mai devreme și a continuat fără niciun rost, doar ca să se afle în treabă: toată lumea să urce în „cursă”, că nu avem timp de stat.

Nimeni, însă, nu dădea semne să se grăbească. Parcă mai conta cu ceva, pentru cineva, cinci minute în plus sau în minus!

Când rablamentul pe roți s-a pus în mișcare, vocile călătorilor s-au domolit din nou, fiecare persoană fiind preocupată să-și deruleze prin minte grijile zilei de curând începute. Cu toate că aveau o întârziere de mai bine de o jumătate de oră, niciun pasager nu dădea semne să-și facă probleme pentru această realitate. Se pare că cel mai important lucru era că măgăoia s-a pus din nou în mișcare și că, mai devreme sau mai târziu, vor ajunge cu toții la destinațiile dorite.

„Cursa” trecuse de curând de intersecția, fără prioritate, unde se face joncțiunea cu drumul din dreapta, care urcă pe Valea Someșului Mare. Înainte însă de a începe urcușul lin către Rebrîșoara, șoferul autobuzului a fost nevoit să vireze la stânga, și să o ia pe drumul ce duce înspre autogară. Aflată chiar în vecinătatea gării, zona era, pe tot parcursul zilei, până seara la ora zece, când pleca ultimul autobuz din stație, aproape arhiplină. De la ora douăzeci și două și până la ora cinci dimineața, clădirea autogării se închidea, astfel încât niciun rătăcit nu mai puteai vedea în acel loc. Rămânea deschisă doar clădirea gării, pentru acceleratul de noapte, Timișoara – Iași, și pentru cel de dimineață, București – Rodna Veche, dar și aici puținii oameni ai străzii, nerecunoscuți de autoritățile comuniste, erau periodic deranjați de către patrurile mixte de lucrători de la miliție și de la securitate. Pentru a-și putea duce noaptea la bun sfârșit, era nevoie ca oamenii fără adăpost să inventeze de fiecare dată ceva, ba că au scăpat trenul și că sunt nevoiți să-l aștepte pe următorul, fără să precizeze care, ba că așteaptă pe cineva care vine cu acceleratul de Timișoara sau câte și mai câte alte motive. Ca să nu fie recunoscuți, își schimbau amplasamentul aproape zilnic. Rar se întâmpla ca ei să poposească două – trei zile în același loc.

La ora la care a intrat autobuzul nostru în autogară, furnicarul, din toate cele douăsprezece persoane de sosire – plecare care compuneau locația, făcea front comun cu linia dublă a căii ferate din zona gării, până către latura din spate a liceului silvic, ocupată în mare parte de arbori mai mari sau mai mici, în funcție de specie și de vârsta pe care aceștia o aveau. Era, mai bine zis, un rest din ceea ce, cândva, fusese un parc dendrologic în toată regula, utilizat de cadrele didactice pentru educarea viitorilor pădurari, brigadieri și tehnicieni silvici.

În timp ce unii își făceau loc, dând din coate, ca să coboare, fie pentru că au ajuns la destinație, fie pentru că erau nevoiți să schimbe ruta, Leonida O. privea contemplativ în direcția școlii silvice, abia vizibilă de comunitatea de arbori și

arbuști din fața ei. Făcea acest lucru deoarece, cu foarte mulți ani în urmă, îi frecventase cursurile, ca să devină tehnician silvic. Fiind foarte bun la învățătură și având o „origine sănătoasă”, organele de partid de atunci l-au selectat și l-au trimis la Brașov, să urmeze cursurile Facultății de Silvicultură și Exploatarea Forestiere. Și-a adus aminte că a intrat la Școala tehnică silvică de la Năsăud imediat după colectivizare, când vremurile erau mult mai dure decât cele prezente. Din toate punctele de vedere.

Pe atunci, mult mai mult decât în prezent, nu aveai voie să spui de fiecare dată ce gândești. De pildă, și când își derula amintirile prin minte avea impresia că toate s-au petrecut ieri, nu avea cum să nu-i revină în memorie, în chiar penultimul lui an de școală, ziua în care a pomenit numele Maiestății Sale Regelui Mihai. Evenimentul, căci despre așa ceva este vorba, s-a petrecut într-o discuție amicală cu unul din cei mai buni prieteni ai lui (cel puțin așa a avut impresia până în acel moment) pe nume Vasile H., din Nepos. Concret, i-a spus acestuia că insurecția armată de la 23 august 1944 nu s-ar fi putut face în lipsa Regelui. Colegul lui, pentru un bilet de voie în oraș, l-a pârât pedagogului, care individ, obedient și cu minte puțină, l-a reclamat mai departe dirigintelui, cunoscut de elevi și profesori deopotrivă sub foarte potrivita-i poreclă, Mistrețul.

Și astfel, Leonida O., pentru o nevinovată și sinceră părere, expusă nu oricui, ci unui bun prieten, a ajuns în fața consiliului profesoral care, după o analiză sumară a faptelor, s-a și grăbit să dea verdictul „vinovat pentru uneltire contra siguranței statului, trădare și colaborare cu imperialismul străin”. Aceasta însemna să atragă după sine o inevitabilă exmatriculare, urmată de o deferire, aproape instantanee, pe mâna justiției pentru aplicarea unei corecții comportamentale și reeducare în spiritul noii orânduiri sociale. Cu alte cuvinte, ar fi fost vorba despre cel puțin doi ani de muncă silnică la una dintre închisorile de la Gherla, Sighetul Marmăției sau Aiud. Sau, cine știe?, la alta, mult mai îndepărtată.

Noroc cu directorul de atunci care, deși foarte tânăr (avea puțin peste treizeci de ani), era un mare sufletist. Fiind foarte bun prieten cu securistul care răspundea de unitatea școlară silvică, a reușit până la urmă să-l convingă pe acesta că a fost o scăpare de adolescent, promițându-i, în numele elevului, că n-o să se mai întâmple. Ceea ce n-a știut și n-a aflat niciodată Leonida O., care între timp a completat și o scrisoare de colaborare cu organele de securitate a statului, a fost că directorul i-a garantat o partidă de sex cu profesoara de istorie, după care acesta era nebun de îndrăgostit, profesoară care pe atunci era o tovarășică fără obligații matrimoniale, și pe care directorul o angajase în unitate în urmă cu un an, cam peste voința organelor de partid. O angajase, pentru că și el avea călcâiele la fel de aprinse după tână tovarășică, obișnuită din studenție cu moravurile ușoare. Cel puțin așa se discuta prin gura târgului sau pe la ușa cortului. Și asta doar pentru două motive puerile: era scandalos de frumoasă și îi plăcea să-și poarte fustele cu două degete deasupra genunchilor.

- O tempora, o mores! Cuvintele i-au ieșit din gură fără voia lui.

- Ai spus ceva? l-a întrebat Octavian, care și el, fără un motiv anume, privea în direcția în care Leonida rămăsese pironit.

- Pe vremea când am învățat eu la această școală, parcul cu copaci era până aproape de gară. Iar în locul clădirii din stânga, o vezi dacă te uiți pe după gorunul ăla mare, clădire care funcționează astăzi pe post de internat, era un teren de sport. E, câte ture am mai alergat când vreunul dintre profesori sau chiar pedagogul, erau doi, unul dintre ei, că celălalt era de treabă, găseau un motiv să ne pedepsească.

- Da' ce, tu aici ai făcut liceul, nu la Bistrița?

- Pe atunci era doar o școală tehnică, nu un liceu propriu zis. Da, aici l-am făcut, n-ai știut? Pot să spun că am moștenit genetic această meserie, că și tata a fost pădurar, a continuat Leonida.

- Nu, nu știu, de unde să știu?

- Da, pădurar a fost. Avea un prieten bun, tot pădurar, care locuia pe Cisteț. La el am stat în gazdă toți anii de școală de la Năsăud. Cu toate greutățile de atunci, totuși, ce vremuri!

- Ai văzut, tinerețea a știut să dea culoare chiar și timpurilor de teroare impuse de Stalin.

În continuare, cei doi au rămas într-un gen de contemplare apropiată. Involuntar, fiecare a început să-și deruleze prin minte amintiri ale unor vremuri demult apuse, în care, pe bună dreptate, „plopul făcea pere și răchita micșunele”. Asta i-a făcut să treacă mai ușor peste zecile de minute de așteptare, de îmbulzeala și de vacarmul care domnea în interiorul autobuzului și în afara acestuia.

Și, în sfârșit, a sosit timpul mult așteptat, când mașina, trepidând zgomotos, dădea semnalul clar că i s-a pornit motorul. În câteva minute aveau s-o ia din nou din loc, de data aceasta cu toate cele trei uși închise. La Rebrășoara, nu departe de ramificația cu Valea Rebrei, pe care urma s-o apuce Leonida, colegul lui de drum, Octavian, a coborât. S-au despărțit fără strângere de mână, din cauza imposibilității de a face acest gest. Odată ajuns în atmosfera de afară, Octavian și-a lăsat jos, pentru câteva secunde, geanta pe care o ținea în mâna dreaptă, după care s-a oprit brusc. Apoi s-a întors cu fața către autobuz și s-a îndreptat puțin din spate, sprijinindu-și coloana cu mâna stângă. În cele din urmă a căutat să-i facă un semn de despărțire lui Leonida. Din cauza aglomerării din interior, acesta nu-i observase gestul. După ce s-a mai întins de spate de vreo două – trei ori, inginerul geolog și-a luat geanta, a făcut stânga împrejur și și-a văzut de drum. Deși avea sediul la Năsăud, ziua respectivă urma să și-o petreacă la fabrica de caolin, cu care institutul lui de prospecțiuni avea un contract început în urmă cu doi ani și jumătate. Acum era spre finalizare, iar el, în calitate de șef de secție, era trimis să analizeze fiecare clauză din contract, evident, din punct de vedere tehnic, ca să se vadă în ce măsură acesta a fost dus la îndeplinire. Problema economică nu avea legătură decât tangențial cu activitatea lui și era bucuros de această realitate deoarece nu stăpâna câtuși de puțin domeniul. Despărțirea de amicului lui l-a făcut să uite de neajunsurile călătoriei și să se concentreze mai mult asupra problemelor pe care avea de le rezolvat pe parcursul acelei zile.

Între timp, autobuzul în care se afla Leonida O. a cotit-o la stânga, apucând-o pe drumul care avea să-l ducă la destinația finală, lăsând în spate splendida vale a Someșului Mare. La Rebra a făcut două staționări: una în fața Sfatului popular, nu departe de magazinul sătesc, un fel de cooperativă de consum a tuturor și a nimănu, și a doua în fața

mănăstirii de curând ridicată, cu hramul „Sfinții apostoli Petru și Pavel”. În acest ultim loc, revendicat cu vehemență de părveni ca fiind al lor, și numai al lor, nu era propriu zis o stație de autobuz. Și totuși, șoferul, cu de la el putere a făcut să fie, inițial la insistențele, apoi la amenințările unora dintre călătorii mai mult sau mai puțin obraznici. De vreo doi ani încoace oprea de fiecare dată când trecea pe acolo, natural și firesc, fie pentru pușinii pelerini care se aciueau pe la mănăstire în timpul și la sfârșitul săptămânii, fie pentru localnicii care-și aveau casele răsfirate pe dealurile de pe versantul opus lăcașului de cult. Oprea chiar și atunci când nu avea nimeni de urcat sau de coborât.

După ce o parte din călători au rămas, rând pe rând, în stațiile anterioare, acum Leonida O. stătea mult mai confortabil. Deși nu se eliberase niciun scaun ca să se așeze și să-și odihnească picioarele amortite, era bucuros că de câteva minute bune putea să-și schimbe în voie greutatea-i proprie, când pe un picior, când pe celălalt. După ultima oprire a reușit chiar să găsească un loc pentru geanta din piele, lângă bancheta din dreapta lui, geantă care, datorită faptului că era burdușită de acte, aproape că i-a rupt mâna de grea ce era. La Năsăud scăpase de muncitorul care l-a șicanat pe tovarășul lui de drum, dar în locul acestuia a apărut un țăran de prin preajmă. S-a bucurat să constate că era unul tăcut din fire, cum nu prea găseai în satele izolate din zonele de munte.

În sfârșit, după mai bine de două ore și jumătate de mers, au ajuns la capătul drumului. Leonida O. a avut răbdare să coboare mai întâi pasagerii aflați pe culoar sau care erau așezați pe locurile din față. A fost nevoie de mai multe minute de așteptare până să ajungă jos, în aerul curat de afară. Fără să se oprească din mers, a făcut câțiva pași în fața mașinii, ca să scape de abundența de monoxid de carbon împrăștiat de motorul încă în funcțiune, bătrân și obosit de atâtea drumuri infernale, apoi s-a oprit brusc, cu geanta tot în mâna dreaptă și cu haina scurtă de toamnă în cea stângă.

Sentimentul de libertate care a pus stăpânire pe întregă ființa lui îl îndemna să îmbrățișeze cu voluptate întreg văzduhul. Se simțea ca dinaintea unei decolări, cu toate că în viața lui nu avusese ocazia să zboare. Dar în acel moment nu găsea altă comparație mai bună, ca să-și explice senzația. „Descătușarea vine întotdeauna din adâncul sufletului”. Și-a dat seama că reflecția care-i trecuse prin gând, ca și comparația de mai devreme, îi făceau bine, așa că a lăsat ideile să-și facă de cap, continuând filozofic: „sufletul este singura parte din om care nu poate fi subjucată decât propriei conștiințe. Astfel, libertatea sufletului devine dependentă conștiinței, care este o părțică a infinitului și care, în traducere, devine libertate absolută. Dacă există această conștiință, evident. Dar când conștiința lipsește din om, atunci ce se poate întâmpla? Mai poate fi sufletul, și prin el omul, liber sau libertatea devine doar o iluzie? Pentru că nu granițele dintre teritorii înrobesc omul, ci lipsa dorinței lui de a zbura în spirit”.

- Bună (hâc!) dimineaăaa (padon!) dimineața, dov inginer!

Vocea unui bețiv îmbrăcat cu haine de pădurar, care venea către el, de pe partea cealaltă a drumului, împleticindu-se, l-a trezit pe Leonida O. din meditație, aducându-l la realitatea locului și a vremurilor. Și-a întors privirea către cel care-l interpelase și a cărui voce părea să-i fie cunoscută. Da, a intuit bine, era pădurarul Viluț U., poreclit de colegi Viscolașul, pentru rapiditatea pe care o avea la mers. Era singurul dintre pădurarii de la ocolul silvic care nu s-a obișnuit cu apelativul „tovarășe”. Ca să-i facă pe plac secretarului de partid de la ei din unitate, care trecuse de la rugăminți la amenințări pentru a-l determina să renunțe la apelative de genul „domnul” sau „doamna”, a ales o variantă intermediară: dov. Adică, după cum este lesne de înțeles, nici domn, nici tov.

Musafirlul cu geantă din piele și figură de orășean și-a adus aminte că în urmă cu trei săptămâni, când mai fusese prin zonă, pe același pădurar, și la aceeași oră matinală, l-a găsit în aceeași stare avansată de ebrietate. Și atunci i-a reproșat pentru fapta lui (de parc-ar fi avut cui!), fără să-l sesizeze pe șeful de ocol sau, mai grav, pe inspectorul șef. Dacă i-ar fi făcut o reclamație, cu siguranță că acum ar fi fost dat afară. Nu a făcut-o nici atunci și nu o va face nici acum, mai mult din milă, nu pentru el, care era oricum un inconștient, ci pentru cei pe care-i adusese pe lume. Avea cinci copii de crescut, doi dintre ei fiind deja la Liceul George Coșbuc din Năsăud, cel mare în clasa a unsprezecea, iar cel de-al doilea în clasa a noua, ambii la secția reală, unde învățau cei mai buni elevi din zonă.

- Măi Viluț, măi, ți-am spus și data trecută că nu vreau să mă mai întâlnesc cu tine în halul ăsta. Ce dracu te-a apucat, măi? Și pentru că cel din fața lui stătea cu capul în pământ, legănându-se ca o pană aflată în vârtejul vântului, fără să scoată o vorbă, a continuat: spune, măi, ce-i cu tine?

- Știți, încearcă cu greutate pădurarul să găsească o scuză (hâc!), știți dov ingi...

- Taci, dracului, Doamne iartă-mă!, să nu te mai aud. Măi prostule, dacă nu te poți abține (în acel moment și-a consultat ceasul), fă-o, mă, după servicii, nu la ora asta!

- Dov inginer, dar după servicii o fac. De data aceasta pădurarul a încercat o poziție de drepti, care nu i-a ieșit, dar cel puțin a reușit să vorbească coerent.

- Cum, mă, după servicii, tu nu vezi pe ce vreme suntem? Ți-am arătat puțin mai devreme ceasul, măi tăntălăule. De nervos ce era, s-a uitat instinctiv în sus, apoi a continuat în gând, pentru el: Doamne, ăsta nici nu știe că este ora nouă dimineața.

- Nu, dov inginer (hâc!), vă spun eu: du-pă ser-vi-ici. Că dacă nu aveam serviciul ăsta bun, hî?

Gestul l-a încheiat cu o ridicare a degetului arătător de la mâna dreaptă, pe care și l-a rotit la nouăzeci de grade, în sensul invers al acelor de ceasornic. De data aceasta, Leonida O. nu și-a putut opri un zâmbet, venit natural, larg și din toată inima. Da, omul avea dreptate. Cum ar fi putut să se supere pe el? Și-a văzut mai departe de drumul lui către ocolul silvic, așezat undeva în susul localității.

Și acesta era un model de libertate. Mai original decât multe alte modele despre care auzise sau doar le bănuia. „După servicii, da, după servicii”, a repetat cu voce tare, fără să-i pese de trecătorii care, auzindu-l, își întorceau capetele în direcția în care el se afla, privindu-l ca pe un alienat mintal. Apoi și-a văzut de drum, lăsând în urma lui neștirbită iluzia fericirii câștigată „după servicii”.

Fiecare dintre noi reprezentăm România

Interviu cu Excelența Sa, doamna ambasador Maria Ligor

Orice început aduce cu sine speranțe și întrebări. Așa am pornit la drum ca să creionez portretul noului trimis oficial al României în capitala Canadei, Excelența Sa, doamna ambasador **Maria Ligor**. Pe foarte mulți îi poate surprinde tinerețea dumneaei, care este însă dublată de experiență în «linia întâi» diplomatică (a fost ambasadoarea României la Madrid, între tumultuoșii ani 2006-2011) și "îmbrăcată" de câteva distincții importante, precum: Ordinul Național pentru Merit, în grad de Cavaler 2004, Ordinul pentru Meritul Diplomatic, în grad de Ofițer, 2007, Ordinul Sfintii Împărați Constantin și Elena al Patriarhiei Române, 2010, Crucea Casei Regale a României, 2010 și, nu demult, Marea Cruce a Ordinului Isabela La Catolica, conferită de Regele Spaniei (2012).

Stimată doamnă ambasador, pe lângă urările de bun-venit în Canada, am dori să știm care sunt primele impresii pe care vi le-a făcut Tara Arțarului? Mă refer atât la întâlnirile cu reprezentanții oficiali, cât și la cele cu membri ai comunităților românești.

Prezentarea scrisorilor de acreditare a decurs foarte rapid, am fost primită de către Excelența Sa, Guvernatorul General al Canadei, domnul David Johnston. Am avut întâlniri cu Ministrul de Externe, John Baird, cu președintele Senatului, Noël Kinsella și cu alți oficiali. Primele luni au fost de descoperire a comunităților de aici.

Am participat, în 24 iunie, la *sărbătoarea ieii românești*, ocazie cu care m-am întâlnit cu diverși români, în zona Parlamentului.

La Montréal, am fost la deschiderea anului școlar la Junimea Romana, unde sunt înscriși în jur de 130 de copii. Impresionant!

Ministrul delegat pentru romanii de pretutindeni, Cristian David, a fost prezent zilele acestea la Montréal. Este vorba de un tur pe care îl va face în Canada?

Domnia-Sa a fost prezent acolo ca urmare a unor invitații mai vechi. Planul este să vină să vadă cât mai multe comunități din Canada.

Menirea unui astfel de minister este să ajute comunitățile de români din afara țării, ca să-și păstreze limba și tradițiile. Am dori să avem și în Canada catedre de Limba și Civilizație Românească, mai ales că sunt universități care se preocupă de Relațiile Europene, de Europa de Est, dar care nu «sufală» aproape nimic vorbă despre România. Ce poate face ambasada ca să ajute la crearea unor astfel de catedre?

Știu că există Lectoratul de Limba Română de la York University, prin Institutul Limbii Române. Susținerea unui lectorat de limba română este un lucru care depinde și de instituțiile de învățământ superior din Canada și România, de Ministerul Educației și Cercetării și de acordurile specifice între cele două părți. Ambasada poate fi un "facilitator" între cele două părți, adică «să-și pună la bătaie» reputația pentru ca să promoveze ideile care ajută la realizarea acestui deziderat. Consider că și aici și acasă, sunt mulți oameni interesați să «pună pe roate» astfel de proiecte.

În Spania, datorită bunei colaborări între cele două țări și între comunitățile de români din peninsula Iberică, de acasă și societatea spaniolă, am reușit să obținem predarea a două ore de limbă și civilizație românească, la școala publică, folosind profesori calificați și susținuți financiar din România, parte dintre ei fiind deja imigrați în Spania.

Care sunt prioritățile agendei dvs pentru următoarele luni?

Participarea la Gala Inginerilor Români de la Toronto și apoi, la Gala Personalităților Românești de la Montréal. Privesc toate acțiunile organizațiilor românești cu mult respect, pentru că fiecare dintre noi reprezentăm România.

În planul relațiilor bilaterale, urmăresc cu mult interes și aștept implementarea a ce numim - **Acordul Comercial Liber între Canada și Uniunea Europeană**, încheiat astăzi (17 octombrie 2013, n.r.), pentru că această înțelegere va deschide multe uși favorabile schimbului de mărfuri diferitelor companii și, implicit, unei circulații mult mai ușoare a persoanelor.

Excelența Sa, doamna ambasador Maria Ligor și scriitorul Alexandru Cetățeanu

Consider că legăturile dintre România și Canada ar trebui să fie întărite în domeniul transporturilor și al comunicațiilor.

Pentru românii din Canada, dar și de acasă, a rămas doar un vis, deocamdată, eliminarea vizelor către Canada. Când preconizați soluționarea acestei probleme?

Decizia vis-à-vis de acest subiect va depinde de guvernul canadian, dar poziția în care ne aflăm acum, datorită acestui acord, ne dă mari speranțe. Azi suntem mai optimiști decât ieri.

Îmi place când optimismul vine din partea unei românce. Din păcate, există mult negativism printre români.

Nu e bine să ne vedem mai prejos decât alții, pentru că nu avem motive, iar hiperbolizarea răului nu ne aduce niciun beneficiu. Suntem un popor creativ, care traversăm acum o perioadă posttraumatică. Așa am citit într-un studiu socio-psihologic. Conform autorului respectiv, avem toate simptomele tipice unei situații care apare după o traumă importantă, dar eu sper că ne vom reveni în curând.

În Spania ați avut de « înfruntat » situații dificile, spinoase, legate de integrarea românilor

și de acceptarea lor în Peninsula Iberică? Dați-ne, vă rog, un exemplu sau două prin care diversele percepții greșite vis-a-vis de români sau diversele stări tensionate au fost depășite și transformate în povești de succes.

Nu pot să spun că ne-am confruntat cu o societate xenofobă sau rasistă. Atât partidele de stânga, cât și cele de dreapta, au avut o poziție corectă față de noii veniți și asta a contat foarte mult. Presa a fost, în mare parte, onestă, iar Ambasada a reacționat prompt atunci când au fost cazuri izolate de xenofobie sau chiar rasism (referitor de comunitatea romă).

A fost un caz, în Insulele Baleare, când proprietarul unui magazin de telefoane mobile încercase, printr-un anunț, să le interzică românilor intrarea în magazin, dar acest gest a fost foarte rapid sancționat și de către noi și de către autoritățile locale, regionale și federale, dar mai mult, de către societatea spaniolă. De fapt, spaniolii obișnuiți ne-au fost mereu alături. Inclusiv compania de telefonie a luat măsuri, iar respectivul și-a pierdut franciza. Aceasta a fost exclusiv decizia respectivei companii.

Aș mai adăuga și faptul că această criză economică mondială s-a resimțit mult mai puternic în Spania

decât în alte părți și, pe unii i-a făcut să se uite cam urât la imigranți (doar muncesc pe bani mai puțini și fără tot felul de beneficii), dar "per ansamblu", societatea spaniolă, atât prin oficialii săi, cât și prin membrii ei obișnuiți, nu este caracterizată de xenofobie sau rasism.

În ceea ce privește promovarea imaginii noastre și poveștile de succes, aș aminti de campania de presă, «Hola, soy rumano!», finanțată de către Guvernul României, în care au fost prezentate spot-uri la televiziunea națională cu diferite povești de succes și prin care se arăta faptul că românii sunt la fel ca și spaniolii și că sunt bine integrați în societatea cea nouă.

Dar să știți că românii au fost o prezență « invizibilă » în Spania (deși la un moment dat erau în jur de un milion de compatrioți), în sensul că s-au integrat foarte bine și foarte ușor, mulți spanioli nefăcând nicio distincție între ei și români. Minoritățile vizibile sunt cele din alte zone ale globului (Maghreb, America Latină etc.).

Dacă ar fi să alegeți cel mai bun sau reprezentativ aspect pentru românii din Spania, la ce v-ați opri? Ce v-a impresionat cel mai mult la spanioli?

Românii se adaptează foarte ușor și așa cum am spus, ei s-au integrat repede în noua lor casă, fiind apreciați pentru munca lor și contribuția pe care o aduc acolo, pe tărâm iberic. Spaniolii sunt foarte asemănători cu noi prin limbă, prin tradiții, prin stilul de viață, interesul pentru familie... Avem cam aceleași valori.

Stilul deschis și totuși măsurat pe care îl aveți este rezultatul studiilor politehnice?

Am făcut liceul de Informatică în București și, mai apoi, Facultatea de Transporturi Feroviare, dar diplomația este cea care te șlefuește, îți netezește colțurile-dacă le ai - pentru că îți cere să ai cea bună-măsură a cuvintelor.

Care a fost resortul care v-a făcut ca la începutul anilor '90 s-o porniți pe un alt drum profesional?

La început am vrut să studiez Dreptul, dar înainte de '89 era foarte dificil, pentru că admiterea depindea și de dosarul pe care-l aveai. Așa că, după Revoluție, când multă lume își puna întrebarea ce va face mai departe, m-am gândit să merg la Jurnalistică. În drum spre facultatea de profil, am văzut un anunț cu studii postuniversitare la Relații Internaționale. Așa a început totul.

A urmat Belgia-Colegiul Europa- apoi Institutul European la Geneva și admiterea în Ministerul de Externe Într-un an am devenit internă și la Parlamentul European, pe lângă statutul de diplomat.

Pentru mulți, viața diplomatică este o lume a balurilor, a cocktail-urilor și a întâlnirilor pline de eleganță și fast. Cât este de greu pentru o femeie să balanseze această lume specială cu viața de familie?

Nu neg că acestea sunt ocazii plăcute, dar de fapt reprezintă continuarea activității în alt format. Practic, reprezentăm țara, iar aceste întruniri sunt importante. Dar după ce termin programul la ambasadă, acasă începe schimbul doi. Încercăm să folosim fiecare moment prielnic ca să fim împreună și să comunicăm deschis despre tot ce ne trece prin suflet. Însă diplomația este un stil de viață. Nu încetăm să fim diplomați nici acasă, nici în timpul liber. Fata mea este destul de înțeleaptă ca să înțeleagă diferitele schimbări prin care trecem ca familie și faptul că acestea sunt necesare. A avut 6 ani când am ajuns în Spania. Acuma este elevă în clasa a noua la liceul Lisgar și așteaptă cu nerăbdare...iarna canadiană. Iar soțul meu este jumătatea pe care mă sprijin.

Orice om își are propriul colțisor interior în care intră cuvintele cele mai potrivite, cântecele sau emisiunile favorite. Care este cartea care vă însoțește acum?

Tocmai am terminat o carte foarte amuzantă a suedezului Johan Jonasson. Și, aștept cu nerăbdare s-o «cunosc» pe Alice Munro (câștigătoarea canadiană din acest an a Premiului Nobel pentru Literatură, n.r.).

Și, dintre autorii români?

Ultima carte a fost cea a lui Dan Lungu, «Sunt o babă comunistă».

Ce muzică "gustați"?

Aseară am fost la un concert de muzică clasică. Dar îmi plac și Johny Cash, Nina Simon, artiștii cubanezi și cei din Spania, mai ales cei de flamenco. Am și învățat puțin să dansez *sevilliana*, care este un dans popular spaniol.

Pentru că suntem în preajma Zilei Recunoștinței, cui ați alege să-i spuneți mulțumesc pentru tot ce ați reușit să clădiți până acum?

Voi spune, ca la Oscar, un mare Mulțumesc, tuturor celor care au avut încredere în mine și mi-au dat o șansă. De la părinți, la soțul meu și la colegii cu care am lucrat. Adevărul este că partenerii de viață, care sunt și ei profesioniști foarte buni, de multe ori își sacrifică propriile lor cariere ca să susțină pe cel/cea care este diplomat și ca să mențină familia unită. Să știți că diplomația ori te aduce mai aproape, ori te departe. Modelul tradițional, în care bărbatul – diplomat este însoțit de nevestă, începe să fie din ce în ce mai palid și să apară modele noi, în care partenerii caută soluții care să îmbine viața de familie și chemarea profesională, ținând cont însă de rigorile diplomației. Iar în ce privește echipa cu care lucrezi, indiferent că ești parte din corpul ei sau la conducerea ei, întotdeauna e foarte important cu cine ai de-a face. Având colegi foarte buni, poți să ajungi să faci adevărate «minuni» și să te bucuri de lucrul bine-făcut. Este ceea ce am trăit și-mi doresc în continuare.

POVESTIRI

**din volumul „Diavolul și stewardesa”, în curs de apariție,
de Ioan Barbu**

Răpirea

Va fi fost, la 16 mai 1912, „sărbătoare” mare dincolo de Prut. Acei răpitori ipocriți – care nu au avut nimic din măreția vrednică de cinste a adevăraților cuceritori – au ținut să sărbătorească împlinirea unui secol de la căderea drepturilor noastre și a jurămintelor lor și să-și ofere astfel trista mulțumire a prăznuirii unei fără-de-legi. Niciodată o sărbătoare oficială nu se va fi desfășurat într-o atmosferă de tăcere mai siluită și în mijlocul unor suflete mai absente...

«Vor trece ani, vor mai fi șovăiri și ispite, dar dacă umilul țăran român de peste Prut nu-și va fi uitat limba și dacă va ști și atunci că peste râul de hotar sunt frați liberi, de același neam și aceeași limbă, oricâtă împilare va trece asupra-i, nu va lăsa nicio urmă, cum nu va lăsa valul ușor peste o stâncă eternă. În veacul nostru puterea ideilor a biruit uneori trăsnetul tunurilor, de aceea să nu uităm că orice manifestare a conștiinței naționale este prin ea însăși o cheazășie pentru viitor. Ea mărturisește că sub aparențe înșelătoare trăiește tănuită o altă viață, mai vastă și mai prețioasă, viața neamului nostru; ca sămânța, ascunsă sub zăpada iernii și, așteptând soarele reînviator de primăvară, stă această viață sub obida soartei dușmane, așteptând soarele dreptății viitoare. Nimic nu o va putea distruge dacă vom ști să-i dăm din căldura sufletelor noastre măcar căldura cât e nevoie ca să nu se stingă licărirea amintirilor de ieri și a speranțelor de mâine.»

Rup acest fragment din editorialul revistei *Flacăra* – literară, artistică, socială – publicat în urmă cu mai bine de o sută de ani – sub titlul „Aniversare odioasă”. De-abia apăruse revista, la 22 octombrie 1911, avându-l ca director fondator pe liberalul Constantin Banu. Era tipărită în Atelierele Socec și avea redacția în București, pe strada Parfumului, la nr. 3, iar administrația pe Academiei, 17. Publicația era săptămânală, cu zi de apariție sâmbăta, specificat pe pagina de gardă, chiar sub titlul revistei.

Editorialul cu care se deschide ediția din 12 mai 1912 (anul I, nr. 30) – semnat FLACĂRA – a fost scris, mai mult ca sigur, de directorul ei fondator. Desenul de pe coperta revistei, sugestiv intitulat „Aniversarea răpirii Basarabiei”, aparține cunoscutului grafician și caricaturist al vremii Ary Murnu, al cărui fiu, Ion Lucian Murnu (n. 1910) va ajunge unul dintre sculptorii noștri din linia întâia. Dinspre antic, el evoluează pe o traiectorie Bourdelle, lucrările sale având o sensibilitate deplin clasică, într-o epocă în care arta universală, prin Brâncuși, descoperea abstractul și geometrismul.

Hibridatul de mai târziu A. Toma (n. în 1875, sub numele adevărat Solomon Moscovici; pseudonimul A. Toma l-a căpătat de la I.L. Caragiale) – întemeietorul realismului socialist și al stalinismului în literatura română – publică, lângă articolul de fond al revistei, poezia „Doina fraților pierduți” – întrezărind, optimist, „sfârșit de nedreptate”: *Să nu-și rabde clipă lină/ Nici în rugi, când se închină,/ Nici când pâinea hrănii frânge,/ Nici când prunc în brațe strânge, – / Pân’ce fruntea abătută/ Nu v-o’naltă și-o sărută/ Pân’ce mâini sângerătoare/ Nu ni-s slobode sub soare,/ Și rād doine-n slăvi cântate – / Că-i sfârșit de nedreptate!*

...Deschid cartea de istorie. 1940, anul crucificării noastre naționale. O suită explozivă de crime puse la cale contra României: ultimatumul din 27 iunie – a doua răpire a Basarabiei; 30 august – odiosul Dictat de la Viena; 9 septembrie – încheierea „negocierilor” de la Craiova sub presiune sovieto-bulgară și amenințare din partea puterilor Axei. România continuă să fie ciopârțită, jaful teritorial comis de URSS constituindu-se într-un precedent care a stimulat pretențiile revizioniste ale Ungariei, care ocupă o parte însemnată a Transilvaniei și Bulgariei, prin subjugarea Cadrilaterului.

«Un trăsnet lovește catapeteasma țării. Basarabia și Bucovina sunt smulse din trupul României! Asiatica brută roșie spintecă – prin pumnul lui Stalin – trupul țării românești; prin perfidie și viclenie, precum fiarele, adulmecând prada. Primează dreptul forței, al arbitrariului. Era momentul crud când România, total izolată, înconjurată de inamici din patru puncte cardinale, nu mai avea nicio garanție din occident, de la vechii ei aliați. Cehoslovacia, furnizoarea noastră de armament, căzuse, Franța, la fel, iar bătrâna Anglie, ca întotdeauna de-a lungul istoriei sale, sta în expectativă.»

Idealul nostru național, înfăptuit după milenare așteptări, este frânt... Și din nou realizarea lui amânată! Până când? Numai Dumnezeu poate ști. Sufletul românesc rămâne împietrit în durere. Și durerea lui sângeră și azi. Sângeră de sute de ani. Nistrul învolburat și mâniat că frații lui români încă se ceartă, uneori se bat; că nu mai vrea să mai despartă frate de frate, român de român.

Niciodată – și nicăieri pe planeta noastră – nicio altă țară n-a cedat, fără luptă, întinse teritorii populate, catastrofa de atunci, cauzată trădării puterilor europene, lașității și neputinței conducătorilor de la București, aducând României pierderi și prejudicii ireparabile.

„Temei și tradiție”, eseul lui Ion Petrovici din care am citat ceva mai înainte, apărut cu vreo 70 de ani în urmă în „Fulgurații filosofice și literare” (Atelierele Grafice Socec & Comp.), arde cu fierul roșu. Din păcate, el este astăzi ca și necunoscut. Se pare (nu știu exact) că Virgil Ierunca l-a difuzat în cadrul emisiunii sale „Pagini cenzurate”, de la Europa Liberă. Cuvintele filosofului și scriitorului care și-a datorat gloria iubirii de neam și țară sunt actuale și atât de necesare clipei de față. Un îndreptar pentru cei de astăzi, pentru că, spune savantul român (a fost membru titular al Academiei): „Nu există situație definitivă în sfera faptelor nedrepte.” Și conchide cu preceptul: „Nici procesele istoriei nu au o singură instanță.”

Și n-are dreptate? Bucovina, Basarabia și ținuturile de dincolo de Nistru – din fostele teritorii aflate sub stăpânire tătarască – au fost și sunt purtătoare de viață românească.

Ce contează pentru lumea planetei că timpul Basarabiei se scurge în singurătate? Și Gheorghe, și Ion, și Vasile, și Victor, și Pavel – și milioane de români de pe glob au pe buze întrebarea: Dumnezeuule, stăpânul nostru, până când? Prea lungă și istovitoare așteptare!

Un glas de tunet, striga-va din corul cel de îngeri.

Face un pas înainte poetul Ion Urs Soricu:

– În fața voastră-i Viitorul

Din jugul ce-ați gătit pentru dreptate

El jugul vi-l cioplește.

– Ai dreptate, poete, răbdarea Țării a ruginit!...

– Asta este și părerea mea. Dar dacă-l surprinzi pe românul basarabean cu ochii în lacrimi, sau doar trist, sau doar îngândurat, el se va redresa, rugându-te să-l ierți.

– Știu, numai dragostea de România îl face să se arate și trist, și în lacrimi în fața lumii.

– Numai plânsul mocnit al suferinței acestui pământ,

Să nu deștepte strămoșii în mormânt!

De fiecare dată, eu l-am îmbărbătat pe fratele meu basarabean:

– Nu plânge!

De-au atârnat de brațul nostru lanțul,

El va cădea, când sufletul va-nvinge!

Nu vezi? Se face ziuă. Zorii

Încep să se reverse de pe culmi

N-auzi? Din munți și văi se înfiripă

Cântarea răzbunării noastre.

*

De-o bucată de vreme o știre face înconjurul lumii: „Româna este, începând din 5 octombrie 2013, limba oficială în Republica Moldova, după ce Curtea Constituțională a dat un verdict în acest sens.”

Ce limbă vorbeau, înainte de 5 octombrie, românii de dincolo de Prut? Să nu-mi răspundeți că se înțelegeau în limba moldovenească, fiindcă inima îmi sare din piept!...

În urmă cu un an, la Chișinău, invitați la primul Congres Mondial al Eminescologilor, eu cu prietenul meu Pompiliu Manea vorbeam româna, iar alături, Nicolae Dabija și Valeriu Matei vorbeau „moldoveneasca”. Ca să ne înțelegem în patru, Moscova, grijulie, tare!, s-a învrednicit și ne-a trimis un translator. Un rus, ca să ne supravegheze.

Când dincolo, peste Prut, se va fi sărbătorind *oficierea limbii române*, să-l ascultăm pe Constantin Stamati (născut pe la sfârșitul veacului al XVIII-lea), întâiul poet basarabean de după prima răpire. În „Muza Românească”, el își așterne gândul înstrăinării și toată durerea din suflet:

*Mâhnit și pe gânduri șed posomorât,
 Cu un dor nespus,
 Și-ntristat și dornic trăind amărât,
 Mă uit spre apus...
 Acolo e viață!
 Acolo-i speranță!
 Să fim fericiți
 De-am fi toți uniți
 Eu tânăr fiind
 Acolo lăsând,
 Strămoșești mormânturi, frate ce mă iubea
 Și plină de grații, pe Moldova mea,
 Dornic părăsind.*

Tânărul poet basarabean simțea dorul de patrie liberă în limba dulce românească. Când, poate, prin preajmă-i, i se urla în urechi vreun cântec de răpitor.

Coborâtorii din zei

Deunăzi, l-am întrebat pe Ion Gârniță, veteran al constructorilor de drumuri forestiere și montane:

– Care sunt secretele acestei meserii?

– Sunt la fel de neștiute ca și structurile de milioane de ani din adâncurile munților.

Încerc, acum, o privire asupra acestei „arte neștiute”. O fac la sugestia unei amiezi ploioase care îmi învie în amintire cadența unei toamne târzii în Munții Căpățâanii.

Plecăm din Izvorul Rece, dintr-un pâlcc de case rânduie într-o armonie tipic de munte, de la „Pensiunea Griguța”, vechea casă părintească a pădurarului din Vaideeni. Aici e sediul șefului de șantier, dar și loc de odihnă pentru constructori, după zile desprinse parcă din scrierile lui Pierre Loti. Dominate de sentimentul solitudinii și al nuanțării tragice.

Ion Gârniță, statură clasică de oltean. Înalt, vânjos, ochi de vultur. O mustață arcuită până spre bărbie. „Îmi place să-l copiez pe bunică-meu”, se fălește! Cunoaște muntele, cum nu e altul în jumătate din țară. Altfel nu se înhăma la zeci de lucrări de o asemenea complexitate. Precum și cea de pe versantul de falie al Munților Căpățâanii, îmbrăcați în păduri seculare de foioase și conifere.

Urc, alături de „căpitanul munților”, într-un Opel Frontera 4x4. O luăm înspre pisc, urmând calea înșelătoare ca o viperă ascunsă între stânci. Mașina gâfâie. Înaintăm pe drumul brăzdat de tractoare grele și buldoexcavatoare.

– Drumul montan se află într-o fază de reabilitare, îmi spune.

Ca să atingă cerul, constructorii trebuie să treacă mai întâi prin treptele iadului.

Plouă mai bine de-un ceas. O ploaie stresantă, orbitoare, lumină difuză, grea ca noaptea. Parcă toți norii lumii se bulucesc asupra munților. În stânga și-n dreapta, stânci înalte, neclintite de la începutul pământului. Jos, în valea care urcă împreună cu noi, își vede de drum o apă curată ca lacrima. Face slalom printre o puzderie de pietroaie albe, asemuitoare turmelor de oi aduse la păscut.

Priveliște unică. La Moara Dracului, un șuvoi de apă cât un fir de Niagară, într-o cascadă explozivă de culori, predominând albul spumos, se aruncă în gol sub note muzicale necunoscute, alcătuiind o melodie ispititoare pe portativul sunetelor extrase din inima muntelui. Privitorul din mine descoperă, cu fiecare pas al mașinii, imagini deschise în evantai, dintr-o lume ireală, cu totul altfel decât și-o imaginează omul.

Ion Gârniță sculpează în munți de când avea 21 de ani. De peste jumătate de veac ostenește numai în zone periculoase.

– Metru cu metru am înaintat prin piatră, foc și pământ, croind sute de drumuri – le-am și pierdut numărătoarea! – de la rădăcina munților înspre piscuri, prin locuri neumblate, stăpânite doar de necuvântătoarele pădurilor.

Decor aspru.

Serpentinele sunt o provocare pentru mașină.

Ion Gârniță apasă cu precauție pe accelerație. Muntele se rotește lent sub cerul negru.

– Când aduceți gabioanele? Să înceapă montarea lor!

– Până mâine seară să fie gata podețul!

– Basculele să care continuu. E nevoie de multă piatră!

Șeful de șantier dă ordinele din mers. Pe șantier e ca pe front. Contează secunde. Chiar el, la plecare, mi-a spus:

– Unde mergem, e front deschis... Lucrările de investiții de anvergură, ca aceasta, vizând reabilitări și modernizări de drumuri forestiere, au ritm accelerat. Orice minut, din timpul favorabil, trebuie fructificat.

Oprește mașina.

Drumul se izbește de munte, răsucindu-se într-o pantă abruptă. Îmi face semn să cobor.

– Buldozerul să netezească drumul în sus!

Înaintăm pe picioare. Peisajul este mirific. Muntele se lasă pe umerii mei. Urc ca în transă, spre o zână din mirajele copilăriei, atât de arzător dorită, dar niciodată atinsă.

Plouă în continuare. Stropii sunt mai mărunți. Valea adâncă – acolo, jos, copacii se văd pitici – se sprijină pe sprânceana muntelui, uriaș, ca un templu. Pe banda îngustă și lungă dintre vale și munte, oameni înșirați în echipe: Ilie Enescu, Bogdan Vâlcioiu, Petruț Mihai, Ion Crăineanu, Radu Voiculescu...

– Echipa copiilor, așa o numesc eu. Media de vârstă e de 24 de ani. Toți vin din Scundu și sunt dulgheri sau zidari de podețe.

– Nu par a fi copii.

– Pentru mine, da. Am lucrat, pe Valea Oltului, cu bunicii și părinții lor. Din Scundu și Muereasca...

– De ce spui: *am lucrat*?

– Mulți nu mai sunt. S-au dus. Mi-ajung degetele de la o singură mână ca să-i număr pe cei în viață. Veteranii cu care am lucrat odinioară, Gheorghe Cristinoiu, zidar, Doru Joian și Ion Fețeanu, buldozeriști, cam atâția, au fost oameni de ispravă, ca și nepoții lor de azi. Cum am început prin anii '60? Pușcând muntele cu exploziv și lucrând cu mâinile goale. Dar asta e o altă poveste, destul de lungă. Lucram, nu glumă! Cincizeci de ani au trecut ca tot atâtea clipe. Atât hotărâsem să stau pe munte.

– Dar te-ai răzgândit. Iată, tot pe munte te gălesc.

– M-am răzgândit, cum bine zici. Voi lucra până la 80 de ani. Muntele m-a călit.

– Vrei să intri în *The Guinness Book of Records*? Nu e de coala o performanță umană de nivel național sau mondial într-o carte de referință publică. Mult succes!

– Eu îi mulțumesc muntelui. N-a încetat niciodată să mă iubească. În schimb, și eu am rămas un împătimit al lui.

*

Se lasă seara. Vine mai repede în munte, ziua parcă e mai scurtă și mai aprigă aici.

Împreună cu Ion Gârniță și cu un prieten mai nou, Ion Nate, și el face parte dintre cei mai buni constructori ai companiei Coniz Romarg din Pitești, pe care nu mă sfiesc să-i numesc *coborătorii din zei*, mă așez la o masă într-o cârciumă oarecare, să ne potolim foamea după o zi de alergătură pe căi muntoase.

Nu presimțeau ei ce vreau să aflu la un pahar de vorbă, între ciorba de burtă și ceafa de porc la grătar.

Îi provoc:

– S-a revenit, și nu de azi, de ieri, la o apatie națională, care-l înfură atâta pe nenea Iancu. Cu atât mai inexplicabilă cu cât provocările epocii sunt mai acute ca oricând. Au fost paralizate, din lipsă de energie, de interes – sau, poate, din anume interese – uriașe combinate, mari fabrici și mari șantiere, milioane de oameni au fost aruncați pe străzi. Răspunsul național?

– Apatia, care a înțepenit mințile și brațele românilor!

– În replică, sunt companii, precum Coniz Romarg, care merg înainte.

– Merg, pentru că au în frunte oameni de toată isprava, cum este inginerul Gheorghe Griguța, directorul general, care a înțeles să facă avere prin muncă și nicidecum prin strivirea și umilirea muncii.

– Acum e plecat undeva, prin centrul Africii, să contracteze noi lucrări pentru reabilitarea unor drumuri înghițite de junglă.

– Ar mai fi o explicație. La Coniz Romarg, administrarea banului se află în mâini pricepute, ca ale directorul economic, doamna Valeria Griguța. O femeie înzestrată cu deosebite calități manageriale.

– Directorul general a strâns în jur oameni cu o dreaptă morală a vieții, care nu cruță lenea și nerostul. Printr-o coaliție cu asemenea oameni, a declarat război apatiei de care vorbeam. Care, iată, bântuie țara în lung și-n lat. Altfel, cum ar fi putut s-o învingă?

Mi-am luat rămas bun de la cei doi prieteni și, întorcând capul spre munte, n-am mai văzut nimic. Muntele se ascunsese în negura nopții.

Un drac frumos

(din Jurnalul unui înger căzut)

16 aprilie 1982

Vinerea Mare... Este ziua de doliu a creștinătății, în care a fost răstignit Mântuitorul nostru Iisus Hristos. În toate bisericile ortodoxe se oficiază Denia Prohodului.

Stau singur în celulă de șapte luni. În acest răstimp, n-am făcut vreun schimb de vorbe cu cineva. Doar cu gardienii, uneori. Însă, dinspre ei, spre mine. Ce-aș avea să le spun?

17 aprilie 1982

Noaptea Paștelui... Toată ziua a plouat. O ploaie de primăvară. Când s-a înserat de-a binelea, L-am zărit. Sta zgribulit lângă celulele mele. Nu e prima oară când vine. Atâta suferință are de văzut.

M-am pregătit prin post, priveghere și rugăciuni pentru canonul Învierii. Pronia divină lucrează în favoarea mea. Dumnezeu este în mine, îl scot ca pe o carte din bibliotecă.

– Doamne, bine ai venit!

– Bine te-am găsit, fiule.

– Bunul meu Părinte, ți-am ascultat porunca și postul acesta al Paștelui a fost pentru mine unul de purificare. Simțeam o oarecare limpezime omenească în mine, dar care nu venea de la Tine, Doamne. Sunt pregătit pentru această întâlnire, mi-am primenit sufletul, am fost surd și mut la insulte, lovituri, foame, doar de mângâierea Ta încălzit, Doamne, printr-o rugăciune.

18 aprilie 1982

Mai e puțin până la miezul nopții.

Bat clopotele în bisericile de enorie ale Aiudului.

Ora 24.00. Întrăm cu rugăciunea în suflete în Dumineca Sfintei Învieri. Preoți, înconjurați de slujitori, aprind o făclie mare și frumos împodobită de la candela de deasupra sfintei mese. Își fac loc printre sfintele uși și, stând pe solee sau între sfeșnicele împărătești, înalță făclia cu ambele mâini și rostesc chemarea:

Veniți de luați lumină!

Cuvintele răzbat prin zidurile groase și reci ale închisorii, vin ca un mesaj divin către noi, amintindu-ne că Iisus Hristos a înviat din morți biruitor și din viața Lui dă viață tuturor.

Nici n-am băgat de seamă cum trec minutele. Cânt neîncetat, în gând, *Hristos a Înviat!* Simt nevoia să murmur, să mă aud, apoi, cânt mai tare, mult mai tare, să mă audă și ceilalți deținuți. Sparg liniștea de mormânt a închisorii: *Hristos a înviat din morți/ Cu moartea pre moarte călcând/ Și celor din mormânturi/ Viață dăruindu-le.*

Gardianul vine în dreptul celulei mele, deschide vizeta și strigă:

– Taci, șaap împelițat, că acuș intru la tine și te las fără glas, 'mnezeii tăi de bandit!

Încetez. Să nu mi se turbure noaptea Învierii.

*

Ora 7.00. Dimineața Sfintelor Paște. Nicio rază de soare. N-ar avea pe unde să intre la noi. Cerul, acoperit de nori. Ce n-aș da pentru o picătură de ploaie rece! Să mă izbească, greoaie, în față. De cum m-am trezit – nu cred că am dormit două ceasuri – spun continuu „Hristos a Înviat!” De zeci de ori, de sute de ori... Ca să intre adânc în mintea mea și în inima mea Adevărul Învierii.

Se schimbă garda la secția specială, cea a pedepsitilor. Șase gardieni, în șir indian, mărșăluiesc pe culoar. Se opresc în dreptul celulei mele. Cel care ia în primire secția, în noul schimb, se desprinde din rând și-mi deschide ușa la celulă. Conform regulamentului, cât timp gardianul inspectează mica încăpere, trebuia să stau cu fața la perete. În dimineața aceea am hotărât să stau cu fața la gardian. Imediat ce a deschis ușa, a făcut ochii mari. „Cum îndrăznește ăsta – s-o fi întrebat – să mă sfideze?”

Anghel Groza, pe care eu îl numisem „diavolul roșu”, era unic între gardieni. Se trăgea, aflasem, dintr-un sat din apropiere. Părinții săi lucrau la colectiva agricolă. Oameni nevoiași. Anghel avea până în 25 de ani. Băiat înalt, subțirel, cu ochii albaștri. Se îmbrăca elegant, cu un costum croit pe el, curat, în comparație cu ceilalți gardieni. A văzut careva un drac frumos? El era acela. Nu puteam să-mi explic cum un asemenea tânăr angelic se purta așa de crud cu deținuții. Dacă băiatul ăsta nu bătea 5-6 deținuți în timpul unui serviciu nu se simțea bine, nu pleca liniștit acasă. Pe câți nu-i lăsase el în baltă de sânge! De câte ori nu leșinasem și eu sub pumnii și bătele lui! Sub spaimă, sub teroare, îmi era mai ușor să suport chinurile la care eram supus, decât să asist la scenele de groază din timpul torturii celorlalți deținuți.

Înmărmurit cum era, tânărul gardian n-a apucat să scoată vreo vorbă. I-am luat-o înainte:

– Hristos a Înviat!

A întors capul spre colegii lui, care n-au schițat niciun gest. A făcut un pas înspre mine și mi-a răspuns:

– Adevărat a Înviat!

A plecat imediat, zăvorând ușa celulei.

Am înțeles atunci că nu el mi-a răspuns „Adevărat a Înviat!” Îngerul Domnului mi-a răspuns. Cel care, stând lângă mormânt, a întrebat: „Pentru ce căutați între cei morți pe Cel ce este viu? Oare nu-l vedeți pe dumnezeiescul Iisus deschizând mormântul? El este Regele care deschide temnița bieților osândiți.”

Prin gura tânărului gardian, Îngerul mi-a confirmat Învierea Domnului. Aveam nevoie de această confirmare. Dumnezeu a vrut să-mi spună Adevărul Învierii prin glasul vrăjmașului meu.

Câteva ceasuri, până înspre prânz, celula a fost plină de lumină.

La schimbul următor al gardianului, am repetat:

– Hristos a Înviat!

– L-ai văzut tu, nemernicule? Un pumn ca de piatră între ochi. Văd stele negre-albastre...

– Mă, banditule, fața la perete!

Îngerul plecase.

Lumina din celulă dispăruse.

Post-scriptum

Din când în când, soția mea deretică prin bibliotecă, șterge praful, mai pune o carte la locul ei, le găsește un spațiu liber celor procurate în ultima vreme. În compartimentul cu manuscrise, dă peste niște caiete cu însemnări, hârtii cu variante de scrieri, agende vechi cu adrese, scrisori, câteva reviste... Toate alandala.

– Voi pune ordine și aici, dar trebuie, întâi de toate, să mai scapi de vechituri, îmi spune. Ori la arunci la coș pe cele netrebuincioase, ori le duci la arhive, dacă sunt de valoare...

Din maldărul de hârtii aruncate de mine cu furca, Silvia a ales o agendă de-acum 15 ani – i s-a părut ei mai importantă – și mi-a pus-o pe masa de lucru: *ÎNSEMNĂRI, 1998, primăvara-vara. Șase luni într-un Ford Bronco (o camionetă cu tracțiune integrală), prin Statele Unite ale Americii și Canada, împreună cu cel mai bun (și cinstit) om de pe pământ: Dr. Grigore Schileru.*

Câte idei nefolosite între însemnările mele de-atunci! N-au încăput într-un singur volum (*Vatra Românească sub trei episcopi*) cele „agonisite” în șase luni. Am dat, din fericire, peste unele însemnări care mi-au amintit despre unul dintre mărturisitorii lui Hristos din temnițele comuniste. A fost o șansă unică să-l întâlnesc pe părintele care a suferit ca un martir, Gheorghe Calciu-Dumitreasa, primul preot român care a luat atitudine împotriva demolării bisericilor sub dictatura roșie.

Eram în districtul Columbia, în Alexandria, oraș-satelit al capitalei Washington, D.C. La Biserica ortodoxă „Sfânta Cruce”, într-o dimineață de aprilie, l-am cunoscut pe cel care parcursese întregul gulag românesc. Câte vorbe în acea duminică americană și ce atent le ascultam! Așa s-a născut această povestire, sub forma unui jurnal. Din lumea cerească, sper să nu aibă ceva să-mi reproșeze.

Costenii

„În primul rând, moartea m-a izbit când am ajuns pe front. Abia trecusem de o zi. N-am prea fost băgat în seamă. A doua, a început cu un răsărit de soare zărit printre niște fulgi albi și moi de nea, cât ai unei rațe leșești de pe la noi. Dar de unde mi-a venit în minte comparația asta? De fapt, nici nu-mi aduc bine aminte dacă se luminase bine sau nu de ziuă. Mi-amintesc doar că în tăcerea de mormânt a dimineții, rafalele din gurile țevilor de arme ale inamicului, îndreptate spre tranșeele noastre, începuseră să scapere. Al dracului mai scăpărau, iar noi, niște copii, scrâșneam din dinți. Sau ne clănțăneau dinții. Nici asta nu-mi aduc aminte.

În fața morții, cu trecerea zilelor, ne-am dezmeticit. Am prins curaj. Ne băteam cu atâta înverșunare, încât nu-mi venea să cred că e luptă între om și om. Ocheam, vedeam cum cade și o luam de la capăt. În dreapta mea a căzut Vlad, din Crețeni. Eram cam de-același leat. El 24 de ani, eu 23. A căzut și cel din stânga. Primii din plutonul meu. Cine știe câți vor mai cădea. Măine, poimăine... Tot zile, de luptă. Nu vom părăsi tranșeele.

Dar ce lupte! Prăpăd, frate! Nu au fost cruțați nici tinerii și nici cei mai în vârstă ca noi. După o săptămână, în vorbirea obișnuită a domnului căpitan, bilanțul suna cam așa: „Au căzut la datorie, dragi camarazi, șapte soldați și un sergent. S-au dat lupte îndârjite, dar n-am cedat nicio bucată din glia străbună. Fiera a încercat să se infiltreze dincolo de tranșeele noastre, dar i s-a zdrobit capul ca unui șarpe, furișat pe lângă drumul mare. Ostași, v-ați bătut cu focuri spornice. Bravo!”

Acest *bravo* ne îmbărbăta. Dispăruse frica din noi. Doar frigul ne mai măcina oasele.

Într-o seară s-a dat alarma. Să fi fost ora șase. Poate șapte. Cine mai ține socoteala orelor pe front?! Inamicul a început cu un foc continuu de artilerie. S-a dat drumul și la mitraliere. Șuierau obuzele, mitralierele clănțăneau de mama focului. Gloanțele șuierau sinistru pe lângă urechile noastre.

Bravilor camarazi români nu le păsa, ei înaintau prin foc și sabie, cum învățasem la ora de istorie despre oștenii lui Ștefan cel Mare.

...A doua zi, spre seară, m-am trezit în spital. Schija unui obuz căzut în vecinătate îmi retezase mâna stângă, aproape de la umăr.

Venise primăvara. Trecusem peste o iarnă. Zile cu griji. „Mă, vere, m-am adresat celui de lângă patul meu. Tu ai ambele picioare smulse, eu doar o mână. Pe tine te vor demobiliza în mod sigur. Eu n-aș vrea să fiu...” „De, frate, cine știe.. Dacă-ți mai arde de război, rogu-te la Dumnezeu și de ăia mari să te întorci în tranșeu. Dă și mâna ailaltă, dacă vrei tu!”

Dumnezeu n-a vrut să mă asculte. M-a trimis acasă. Nu-mi sta bine, eu să dorm într-un pat cald, iar camarazilor de-o seamă cu mine să le răpăie mitralierele zi și noapte.

M-am înscris pe lista voluntarilor. Peste o zi mi s-a comunicat că am fost șters. „Mă, vere, l-am întrebat pe sergentul de la înscrieri, cine mă tot șterge de pe listă? Eu mai am o mână s-o dau pentru salvarea patriei mele.”

Am descifrat misterul, până la urmă. Fratele meu, Nicolae, ofițer, primise ordin să se ocupe de tinerii voluntari care se înscriau pentru front. L-am ocolit și am ajuns iar lângă ostașii mei, în fruntea plutonului pe care îl comandasem.

...22 august 1917. Îngrozitor de cald. Liniște suspectă. Ieri, la Varnița și Mincelu, acțiunea ofensivă a tripletei armate germano-austro-maghiare a fost respinsă în două rânduri de noi. Mulți au căzut, dar n-am cedat niciun metru de pământ. Gloanțele sfârâiau secundă de secundă. A căzut Petre, băiatul primarului din Făurești. S-a zvârcolit un timp și ne-a stropit cu sângele lui.

Liniștea e ruptă de-o răpăială de mitralieră. Tunurile încep și ele să lovească. Merg în pas alergător, plutonul în preajma mea. Înaintăm prin foc. „Băieți, curaj, să nu lăsăm dușm...”

Nu și-a terminat vorba. A căzut străpuns de un glonț. Un neamț l-a împușcat în spate, tocmai când s-a întors spre camarazii din pluton să-i încurajeze. În aceeași zi, a căzut și Ecaterina Teodoroiu, care comanda, ca sublocotenent, un pluton vecin. Tot un neamț a împușcat-o în piept.

*

– Vin, neapărat, mamă Elisabeta. Sărut mâna!

Închid telefonul. Mă grăbesc să ajung la Amărăști.

– Nu vreau să mor, maică, înainte de-ați vorbi despre neamul Costenilor. Unul dintre frații tatei se numea Alexandru Costeanu. Să pomenești, scriitorule, într-o carte despre el! Era avocat, avea 24 de ani când a murit. Și-a dat la început o mână pentru țară, iar apoi viața. O stradă din Râmnic îi poartă numele: *Locotenent erou Alexandru Costeanu*. A fost înaintat post-mortem la gradul de locotenent, fiind decorat cu cel mai înalt ordin. Își doarme somnul de veci în Mausoleul de la Mărășești, între soldații și ofițerii români căzuți vitejește în Primul Război Mondial. Alexandru, unchiul meu, era și un cărturar vestit. El a scos, în 1914, la Râmnicu Vâlcea, revista „Cinema”, prima de acest fel din România. N-a apucat să editeze decât trei numere.

Neamul Costenilor a dat țării și alți bravi fii. Nicolae Costeanu, cel care îl tot ștergea de pe lista voluntarilor, era chiar fratele lui. A ajuns profesor universitar și decanul Facultății de Chimie din Cernăuți. El este autorul primului tratat de chimie anorganică, tipărit în română și franceză. La Paris, unde a fost primit cu onoruri, a primit titlul de Cavaler al Legiunii de Onoare. Un timp a fost și primarul Chișinăului.

Le-a urmat exemplul, un alt Alexandru Costeanu, locotenent, între pionierii parașutismului românesc. A fost fratele meu, rănit în al Doilea Război Mondial. A făcut parte din grupa de comandă a batalionului. Au scris jurnalele despre el. Inamicul a simțit pe pielea lui efectele loviturilor date de parașutiștii din prima linie de luptă. Un alt frate al meu, Vasile Costeanu, este general în rezervă. Tot om de mare ispravă.

Faptele lor de vitejie și eroism s-au înscris la loc de cinste în cronica neamului românesc. Așa să scrii, dragul mamei!

*

Pentru Elisabeta Costeanu, din Amărăștii de Vâlcea, cea mai mare victorie a vieții – o victorie pe care mi-a mărturisit-o de fiecare dată când am vizitat-o – a fost „Săndel al meu” din Canada. Un alt Alexandru, în șirul Costenilor făcători și ziditori de istorie.

Un tezaur uman: Medi Wechsler Dinu, la 105 ani

Un veac de pictură într-un singur portret

Medi Wechsler Dinu este originară din Vâlcea. Duminică, 22 decembrie 2013, „ultima supraviețuitoare a unei generații strălucite de oameni de cultură ai României” a

împlinit venerabila vârstă de 105 ani. „O nedreptățită a istoriei – scrie criticul de artă Luiza Barcan despre acest tezaur uman –, o pribeagă mult timp, din copilărie și până spre deplina maturitate când, în fine, și-a putut afla

un loc unde să trăiască și să lucreze. Medi Wechsler Dinu ar putea constitui nu doar un model artistic, dar și un model de demnitate și de umanitate în tot felul de vremuri, de prea puține ori faste creației și unei vieți normale.” Pictorul Gheorghe Dican, liderul vâlcean al artiștilor plastici, îmi spunea că aducerea în actualitate a vieții acestei artiste exemplare, de-o vârstă cu un veac, aflată astăzi la anii unei senectuți înțelepte, dar și a operei sale de o mare valoare, se datorează stăruințelor distinsei doamne Luiza Barcan. A cunoscut-o îndeaproape pe Medi Wechsler Dinu, o iubește foarte mult, marcând astfel, prin demersurile sale, statornicirea artistei în patrimoniul picturii românești.

Expozițiile din ultimii ani ale acestei Doamne a picturii românești au fost întâmplări unice în viața cultural-artistică a Capitalei, a municipiilor Râmnicu Vâlcea și Cluj-Napoca, precum și a orașului său de baștină, Brezoi. Unice, fiindcă o dată în viață ai ocazia să stai față în față cu o mare artistă a penelului care a străbătut un veac, contemporană cu ambele deflagrații mondiale, care a pictat la Balcic, sub fiorul pasiunii pentru frumos al Reginei Maria a României sau care le-a fost studentă la Bele-Arte celebrilor dascăli Jean Al. Steriadi și Francisc Reiner... Sau care a pictat alături de iluștrii Tonitza, Grigorescu sau Iser, realizând portretele unor români de seamă despre care astăzi citim doar în cărți: George Topârceanu, George Bacovia, Agatha Bacovia, Ilarie Voronca, Dan

Barbilian (poetul Ion Barbu), Victor Brauner, Zaharia Stancu sau Gheorghe Dinu, alias poetul Stephan Roll, căruia i-a fost prietenă și soție devotată până când acesta s-a stins.

Câteva amănunte semnificative din viața sa le-am aflat într-un scurt dialog cu marea artistă: **„Așadar, v-ați născut la Brezoi, la 22 decembrie 1908...”** *„Da, da și am în spate o genealogie fabuloasă. Am fost soția gazetarului interbelic Gheorghe Dinu, mare poet și vestit publicist, care și-a semnat versurile cu pseudonimul Stephan Roll. Naș de căsătorie ne-a fost celebrul avocat și scriitor Petre Pandrea, iar cununia am făcut-o în București, la primăria de pe strada Parfumuului.”* **„Cât de parfumată v-a fost viața?”** *„Nu mi-a fost deloc presărată cu... parfum. Mai cu seamă după ocuparea României de către armata sovietică. Țin minte că am îndrăznit să particip cu câteva peisaje la selecția ce se făcea pentru deschiderea unei expoziții. Era prin 1949-1950. Am fost respinsă că nu pictam fabrici, muncitori sau animale de muncă! Nu apăruseră tractoarele... N-am făcut rabat de la credința mea artistică și a trebuit să îndur izolarea și sărăcia. Ca să pot trăi am făcut, la un moment dat, bijuterii pentru prietenele care nu mă uitaseră.”* *„Vă rog să-mi spuneți câte ceva despre poetul Stephan Roll, reprezentant de seamă al literaturii românești de avangardă. Am citit undeva că era un om vesel și avea mulți prieteni.”* *„Stephan Roll, soțul meu, a fost un bărbat foarte vesel; cum bine ziceți. De cum trecea pragul unei case sau al unei cafenele, arunca glume în stânga și-n dreapta, provocând numai veselie în jurul său. El a intrat de timpuriu în mișcarea de avangardă. Împreună cu Ilarie Voronca a fost redactorul și directorul unicului număr din revista 75 HP (1924), apoi a făcut parte din colectivul redacțional de la Punct (1924-1925) și Integral (1928). După apariția revistei unu (1928), a devenit principalul ei colaborator. Mi-am iubit soțul, prietenele și prietenii, dar pentru mine pictura a fost una dintre marile fericiri ale vieții. N-a fost doar o simplă muncă!”* *„Cei mai mulți dintre frumoșii dumneavoastră ani i-ați*

închinat oamenilor. Confirmați?”

„Cum să nu... Picturile mele, fie în acuarelă, fie în ulei sau creion au produs mari bucurii pentru oameni, pentru Cetate. După încheierea pregătirii universitare, am exersat în studiu de atelier, folosind modelul. Era prin 1930-1932, îmi amintesc, când am debutat... Apoi, am pictat la Balcic, pe litoralul Mării Negre, dar și în diferite locuri din țară și de peste hotare: la Sinaia, Cozieni, în Bucovina, la Izvorul Mureșului, Sibiu, Deva, Rodna Veche, Abrud, Câmpeni, în multe localități din Moldova și Dobrogea, ajungând până la Sulina, dar și în Franța etc. Am revenit de câteva ori și pe plaiurile natale, inspirându-mă din feericele tablouri ale naturii din Brezoi, Păscoaia și Priboaia.”

De la debut și multă vreme după aceea, Medi Wechsler Dinu a umblat cu penelul său peste tot în țară, cât și în unele locuri pitorești de peste hotare, lucrările pe care le-a realizat fiind apreciate de mari oameni ai timpului. În prezent, tablourile distinsei artiste reprezintă o avere națională.

*

Cu ocazia revenirii în Vâlcea natală, după mulți ani înstrăinați, consiliile locale ale Municipiului Râmnicu Vâlcea și Orașului Brezoi i-au conferit *Doamnei picturii românești* **Diploma de Cetățean de Onoare**. Înaltele distincții i-au fost înmânate pictoriței centenare cu ocazia unor vernisaje, într-un mare buchet de aplauze și emoții care au cuprins întreaga asistență, dar mai ales pe pictorița aureolată, model de artist și de demnitate, ultima supraviețuitoare a generației interbelice de intelectuali, care a dat strălucire și prestigiu internațional culturii, artei românești. Medi Wechsler Dinu, cu dărnicia sufletului ei dintotdeauna, a donat Muzeului Județean „Aurelian Sacerdoțeanu” și Primăriei Orașului Brezoi tablouri cu imagini de pe Valea Lotrului, care au intrat în patrimoniul de aur al acestor prestigioase instituții.

Din suflet, LA MULȚI ANI, MEDI!

I.D. SÎRBU

IDEOLOGIA SATIREI ÎN NUVELA „ȘOARECELE B.”

După Evenimentele din Decembrie '89, orizontul de așteptare al exprimării și-a desființat barierele rostirii supravegheate, căutând normalul în libertatea existenței ca atare. Așa încât, tremurul sau unduirea pascaliană a noastră, a scriitorilor îndeosebi, să capete mult dorita verticalitate.

Am sentimentul, după cât l-am cunoscut eu, la Craiova, că I. D. Sîrbu își asumase cu asupră de măsură responsabilitatea scrisului său polimorf. Și ca un făcut, niciodată nu vom ști de către *cine* și *când* ni se stabilește sfârșitul, cu toate că, nu în puține cazuri, trupul cu steagul său de relevanță, capul (vorba lui Neagoie Basarab), ne închide cărările viitorului. Făcutul adus de *moiră* (n-am alt termen la îndemână, mai expresiv, cel puțin în cazul lui I. D. Sîrbu) s-a întâmplat în sept. 1989. Acum întrebarea care îmi stăruie de atunci încoace aș formula-o astfel: Cum ar fi reacționat I. D. Sîrbu dacă ar fi trăit degringolada din iarna *lupului cenușiu* '89-'90?

Am convingerea că nu s-ar fi bucurat decât parțial, el fiind, din cauza presiunii timpurilor politice, un om de stânga, mai ales în libertatea gândirii sale (filosofice și estetice) și s-ar fi apucat să-și verifice ideologia marcată cu o reală prudență în dramaturgie. Aici, în domeniul teatrului, modelele universale (formulare specifică, într-un fel, învățatului profesor Ion Zamfirescu), i-au permis să aibă acces și la *mituri*, la *simboluri*, la *metafizică*, *ontologie*, la mișcări de cadre și ideație, cât mai productive pe scenă. Fiind secretar al Teatrului Național din Craiova, a avut înțelepciunea să discearnă potențele artistice ale tuturor actorilor din această prestigioasă instituție de profil. În același timp, descendența în plan modular,

din școala Clujului, care a însemnat Lucian Blaga și Liviu Rusu, participarea la trendul Cercului literar de la Sibiu, efectiv și prin revista acestuia, cunoscută și apreciată de Eugen Lovinescu, i-au dat posibilitatea spiritului mobil al lui I. D. Sîrbu să intre în rezonanță, pe baza genului proxim și a diferenței specifice, cu evaluările de rezistență din culturile lumii. Din acest unghi, trebuie înțeles, dincolo de sine, *jurnalul unui jurnalist fără jurnal*.

Dar proza?

A debutat în 1956, cu nuvela **Concert**. Atenție! – univers muzical! A continuat cu **Povestiri petrolene**, 1973 – univers muncitoresc, de mineri!, **De ce plânge mama?**, 1973 (*roman pentru copii și părinți*), **Șoarecele B și alte povestiri**, 1983 (Premiul U.S.R.) – limbaj de cercețor nu presupus, ci avizat.

Subiectul propriu-zis al nuvelei se rotește în jurul unui experiment realizat de Fronius pe doi șoricei, atenție, *de bibliotecă!* (înțeles cu două sensuri!). Experimentul urma să revoluționeze formele de adaptare ale lumii la iminentul flagel care a început să se instaleze acaparator pe meridianele globului – **foamea**.

Naratorul, categoric, un *alter ego* al autorului, al povestitorului în plan literar, se afirmă ca imaginea cugetătorului specializat în forme ale abstracției și ale speculațiilor filosofice.

Spațiile de obiectivare a tuturor reflecțiilor, stăruitoare în prima parte a prozei, „în eleganta sală profesorală a bibliotecii”, din universitate, și alternativ, nedumeritor, în cea de a doua parte, adică în laboratorul de încercări experimentale, în prim-planul muncii științifice, aici, aflându-se Fronius și... ajutorul lui, Hermann.

Toată nuvela are o întindere de 32 pagini, structurată în patru părți, cărora le-am putea spune *tablouri*,

având în calcul și componenta teatrală a viitorului scriitor polimorf.

Nuvela are însemnele istoriei care i-au marcat începutul și sfârșitul – București 1956, Craiova 1966; în volum, 1983.

Ce reprezintă aceste datări? – negraba pe care cărturarul I. D. Sîrbu și-a implantat-o în timpul rezervat scrisului. Nu cunoaștem dacă între cele două borne de timp au survenit... metamorfoze ale creației. Atunci, am putea lua în discuție ipoteticele variante ale scrisului.

În periplusul sobrietății stilistice, afișate la nivelul scoarței morfo-sintactice, pe toată întinderea narativă, în adâncime, la nivelele de stratificare a ideilor, până la impulsul de escortă, textul mustește de țepii satirei mușcătoare – în primul rând politic, apoi, în ordine, științific, aplicat, etic, estetic, polemic, cu toate încrengăturile derivate din comunicarea sau din științele comunicării.

Spirit rafinat într-ale culturii universale, a stăpânit într-o ordine perfectă structurile teoriei literare, cu scop dedus – de a se adresa celor care înțeleg literatura pe dedesubt, cum ar fi spus cândva Arghezi. La urma urmei, literatura de referință rămâne înțeleasă numai de cei care au gustul estetic deja format. Și nuvela în discuție rămâne provocatoare pe tot parcursul secvențelor care o compun.

* * *

O chirurgie pe viu a timpului continuu, printr-o formulă de povestire întreruptă – *va să zică*. Reluarea de acum printr-o introducere de tip oral – desigur, un *captatio benevolentia*, se constituie drept un pretext pentru o dezvăluire de senzație. Și numaidecât: *ploua strașnic*.

Cu sau fără voia modernilor – cele două fragmente ale expozeului aparțin romanticilor.

Ne-am aștepta, în cazul în care am accepta o astfel de trimitere, să urmeze entuziaste descrieri – întunecate sau luminoase, după formula tipică a mișcărilor romantice europene, din Anglia, Germania, Franța. Dar nu! Biografia autorului, extrem de zdruncinată, până la data redactării prozei, vine și fixează cinematic cadrele spațiale și temporale. Relatarea se face la persoana întâi, iar lexicul folosit se arată ca un reflector de seară care se plimbă, imparțial, pe stradă ca și în bibliotecă. Dintr-o dată, pecetea cărțurului se arată în toată splendoarea ei. Citez: „Cred că nicăieri în lume – nici chiar în India sau Matto-Grosso – nu ploua mai *categoric*, mai *cu tupeu*, mai *dogmatic* așa zice, ca în frumosul nostru Genopolis”.

Ei, rog a se lua aminte, la ieșirea din cadru, cu invocarea punctelor exotice unde dimensiunile realului sunt mai prejos decât cele întâlnite la noi. Speculativ, dacă se acceptă această identificare, înțelegem prezența unei suite de cuvinte, hai să le spunem, impropriu, neologisme: *categoric*, *tupeu*, *dogmatic*.

Văzute mai îndeaproape, dincolo de învelișul lor *pro forma*, că satira se afirmă aici în trepte – atât *categoric*, cât și *tupeu* sunt doar un fel de avertizări, de cârje protectoare pentru triumfalistul *dogmatic*.

Cum să spui așa ceva în 1956? Doar în iunie a avut loc Primul Congres al Uniunii Scriitorilor din România! Vezi detalii *despre*, în cartea noastră – **Ipostaze și metastaze ale discursului oficial** (Note și impresii de lectură despre lucrările Primului Congres al Scriitorilor din R.P.R., 18-23 iunie 1956), Craiova, Ed. Sitech, 2000.

Cu o asemenea minge ridicată la... fileul proletcultismului, prozatorul câștigător se ascunde sub un enunț cumva de *mea culpa*, datorită specificului național, la care nu trebuie să umblăm, să deranjăm o statornicie, instaurată la români, de veacuri. Citez: *E asta în firea locului și a oamenilor: tot ce se face la noi e cumva mai aspru, mai definitiv ca în altă parte (...) lar ploaia asta de acum – simțeam – era o tipică ploaie genopolitană; venea verticală, cădea fără jenă, fără echivocuri și, disciplinată, se scurgea în perfectă ordine spre canale.*

Ca și când n-ar fi fost de ajuns lovitură rostită drept în fața frazeologilor din epocă, amestecând elementele naturii cu forța de gândire și comportament a oamenilor, Sîrbu mută

îndată cadrul și notează, ca un cunoscător în materie: *În alte părți, în Franța, de pildă, mai au loc ezitări: bate vântul, se schimbă norii, guvernul etc. La noi, nimic! Când plouă, plouă pur și simplu; constatarea aceasta, pe mine, ca vechi și – cum spune ramolitul meu coleg, sociologul Parnick –, ca vechi și înrăit burghez al orașului, mă umplea de delicii și satisfacție.* Contradicție în termeni, nu! Ci, *coincidentia oppositorum!*

Dacă vom continua să despicăm firul narativ în patru, în vederea unei disecții de critică literară, vom constata că ideologia satirei se recompune din șpan metalic pe care cuvintele limbii române îl aglutinează în permanență pentru un scop. Toate cuvintele parcă se oferă la acest strung al ideologiei pe care Gary s-a hotărât s-o blameze, s-o asalteze din toate părțile cu lovituri de diferite calibre ale forței comunicării.

Am convingerea că vârful de înălțime al satirei a fost mai puternic în proză decât în teatru; mai ales că epica i se oferea ca un spectacol nevăzut, pe care *doar el* îl dirija estetic, în primul rând, și filosofic de-ndată. De aceea racursurile sau dezvoltările progresive sunt proporționate, aparent echilibrat, în cele patru capitole ale nuvelei. Că maturitatea stilului este de domeniul evidenței ne-o justifică toate ieșirile eseistice în varii domenii ale științei – fizică, filozofie, sociologie, psihologie, apicultură, gnoseologie ș.a.

Socotesc că prezența lui I. D. Sîrbu – naratorul într-un spațiu concret, chiar și atunci când, fiziologic spunând, trebuia să fie la catedră, pupitru, birou de scris, ba chiar într-o cameră de locuit, trăia sentimentul racului. Avea clește pentru orice fragment de realitate. O prindea și o pune la stors. Dacă obținea o idee sau măcar îi trezea o atitudine, continua investigația, dacă nu, citea până când absolutul devenea o himeră sau un experiment păgubos, așa cum l-a proiectat scriitorul pe Fronius.

Cu mult înaintea lui Augustin Buzura – psihiatru, I. D. Sîrbu a făcut din cei doi șoricei A și B, pionii unei table de șah a vieții de chin a unui cercetător. Foamea, în experimentul propus, l-a binecuvântat doar pe cel puternic, pe șoricelul A, care a refuzat să mai coboare de pe pârghie, ca să-i cedeze locul și fratelui său, șoricelul B, așa cum făcuseră convenția în repetate rânduri. Astfel încât, cu ochii la parmezan, șoricelul B a rămas înfometat până la dispariție.

Transferul experimentului, dacă reușea, din lumea animală, în cea a oamenilor, însemna o revoluție în existența genetică a tuturor, a viitorului compartiment al acestora.

Dar câte utopii nu există și astăzi în lume? Vor fi citit oare ctitorii unor asemenea proiecte de *caritate intelectuală* (să le numim așa!) pe Platon, pe Th. Moore, Saint Simon și pe câți mai sunt în continuarea timpurilor? Deoarece îndepărtarea de la realitate, de la dialectica și logica acesteia, fără politica păgubitoare și distructivă, duce în plan social, la nivelarea sau aplatizarea individului, care nu trăiește decât lângă resemnare, fără a se mai gândi vreodată la beneficiile din a doua viață. Perspectiva de tip religios nu-l mai interesează. Doar spiritele alese mai iubesc *aventura în idei*, cum se exprimă consolator I. D. Sîrbu. Acum înțelegem pe deplin ieșirile lui eseistice în atâtea domenii conexe ale umanului. Parcă îl auzim rostind cartezian – *sic cogito ergo sum!*

După venirea la Craiova – departe de a fi un exilat, este drept, nici un răsfățat al sorții cum s-ar fi așteptat, căci politica roșie a timpului nu îngăduia așa ceva! – I. D. Sîrbu și-a cultivat răbdător sinele, în **Jurnal**, parcimonios, în corespondență și filtrat *par lui mème* în opera literară.

O părere, fie și subiectivă: I.D. Sîrbu a fost un român goethean, adică un căutător permanent al Adevărului din păcate, nu și social. Revelația aceasta i s-a impus după perioada Cercului literar de la Sibiu. Uită-se fiecare dintre noi la componenții acestei grupări de elită și de cotitură literară, estetică, filosofică, atitudinală. Mai ales că majoritatea lor au trecut în lumea umbrelor.

Goethe chiar a formulat un aforism (tradus de Tudor Vianu, în **Dicționar de maxime comentat**, Ed. Științifică, București, 1962, p. 94): *Nu există genii mincinoase!*

Oare I. D. Sîrbu, prozatorul nu era pe aproape în stilistica nuvelei **Șoa-recele B.** (și nu numai!), auzindu-l pe Seneca rostind *Veritas simplex oratis* (vorbirea adevărului este simplă).

I.D. Sîrbu n-a fost un prozator auster, sobru, da, ca orice ardelean care și-a impus a nu se adapta în vreun fel la contractul social al timpului roșu. Mai degrabă l-a gătit circular, făcând loc, din când în când, și poeziei de sezon.

Despre nemernici și despre nemernicia lor la absolut {Apele lui Dumnezeu, furate!}

Dragii mei,

De peste doi ani, am pus în discuție tot felul de stări, de la nivel mental, până la cele de nivel social, creionând, după reguli literare, personajele de acum, „celebre”: joiține, evident, care mai de care (nu de alta, dar iarmarocu-i pe măsură, mare, iar în el, la loc de frunte, cucuveaua, cacavela... Sunt convins că o distingeți și, mai ales, o țineți minte. Școlită la Poplaca, ceva mai mult de o lună... Ce atâta carte? Știi să pui „deștiul”, să dai cu ciocul, să pui botul, să dai din buci și să o pui cu șeful, ești bună. Bună?!...), tot felul de Țârdei (între ei și V. Limbric, un ceva aparte, un fel de corcitură de măgar cu catâr, cu... Când mârâie, când hârâie și, după cum știți, dă al dracului cu copita, cu cuțitul, cu ce are la îndemână, îți sparge capul sau îți rupe oasele cât ai zice pește, câtă vreme, pentru el, zice-se, că n-ar fi nici justiție, n-ar fi nici lege. Face pe „haiducul” [tâlhar medieval-cosmetizat în literatura modern-postmodernă.], că doar de-aia are hectare de pădure. E, nici chiar așa, orice naș își are nașul! Apoi, ăia de la reciclări ce ar mai reeșapa? Problemă, cu peste de măsură, o să fie când va ieși și iarăși... Iar cu pumnul, iar cu șişul...). Sfârlogei, la mica ciupeală, veșnic amețiți, tot pe marea lor centură, locul în care dacă nu curge, pică! Apoi, pentru coloratură, desigur, Cioc(cioliste), după cum vă amintiți, una ar fi rămas gravidă din oralul ăla public (discurs, nu glumă!), Urinele (helăuuu! că cineva, pe lângă una, alta, musai trebuia să mai și urle și să facă măcar valuri în... și chiar prin literatură. Ați auzit și voi la tv, cum se apreciază acum când ești impresionat de ceva: „a fost wow”! La ce bun discursul, la ce bune argumentele?, „Waw!!!” și atât. Amintesc totuși un concept formulat de Naom Chomsky și preluat de întreaga gândire modernă: „Limitele limbajului meu sunt limitele gândirii mele”. Ori gândire fără instrucție, fără cultură, mai pe românește, fără carte, e ca în manea unuia: „ia de aici, că n-ai servicii”, apoi, de -o fi de bine, de -o fi de rău, „Waw” și atât.). Fraților, cu alte cuvinte, vrând-nevrând, împreună a rescris, pentru români, Infernul. Nici nu se putea altfel câtă vreme, vorba lui nenea lancu, avem și noi, „faliții noștri”, iar din ei și din tot ce mustește în jur, comedia dracu (comedie, zicem noi, dincolo de Divina comedie a lui Dante), mai ales că nu s-a stins și lumina de la capătul tunelului. O fi suflat în ea (în feștilă, speranța că într-o zi o să ne fie și nouă bine) nea Nicu, atunci, în '89, în ziua de Crăciun, când

to`arășii au tras... obloanele la prăvălia cu minciuni, iar acum, noi, cei rămași crăcănați cu un picior în... și cu celălalt în vremurile de acum, tragem ponoasele, bășbăim într-un fel de beznă universală, beznă fără de început și fără de sfârșit, chiar dacă prăvălia s-a redeschis.. De unde venim și încotro ne îndreptăm, Doamne? – mă tot întreb, năucit atât de viitor, cât și de trecutul trăit într-un prezent ce-mi scapă printre degete. Mă rog, întrebare la care nu cred că există vreun răspuns care să mă dumirească, iar de aici, veșnica zbatere a tuturor în această lume, uneori, doar bani, lacrimi și suspine, o lume, contextual, doar un fel de cloacă cu Joiține, Țârdei, Cioc(cioline), Urinele, Sfârlogei și mulți alții asemenea.

Acum, desigur, cei de dincolo de baricadă, o să îmi spuneți fie că sunt orb și nu văd marile schimbări și realizările de după '89, fie că văd doar pe cele rele, din timpurile de acum, iar de aici, din cele rele, și reaua mea credință, intenție, fie prea iau toate nimicurile în seamă și nimicuri pun la inimă. Vă răspund doar că, deocamdată, văd aceeași Mărie cu altă pălărie (când roșie, când portocalie, când cu puțin mov [culoarea potrivită cam pentru toți „distinguții”. Fie de care o fi, dar și cu puțin mov, vă rog!], când de un galben căcăniu și alte combinații cu etc., după cum o cere interesul), că văd, te miri unde, pe-aceși împăiați buni doar de pus la formol, monstre pentru veacul vecilor. Aflați că rușii (ăia de la vârf, că poporul e și el popor ca oricare altul), când l-au împăiat pe Lenin, au fost dați dracu. Au câștigat de pe urma demenților noștri, a celor ce, la propriu, l-am vizitat și iar ne-am închinat, bani, nu glumă. Ce să mai zic? Îi dau dreptate unui bun prieten din Toronto, care îmi sugera câteva din maximele lui Paulo Coelho. Printre ele, de o importanță aparte, aceea în care este sugerată permanenta schimbare prin închiderea capitolelor vieții, pentru a putea merge mai departe. De acord, are dreptate și „canadianul”, și maestrul Coelho, însă cu mențiunea că pentru unii viața are doar un singur capitol, capitol în care se sacrifică pentru ideea în care sălășluiește binele pentru omenire. Fă acel bine universal! – îndemna Kant în Imperativul absolut.- Fă-l și fă-l din onoare! Și pentru că tot a venit vorba, probabil de aici, din această delimitare și diferența în a fi om pentru om, în genere, și a fi nemernic pentru toți ai tăi sau chiar pentru omenire. Ca să vedeți că am dreptate, vă aduc aminte pe cei din timpul celui de al doilea război mondial. Ei, adică cei ce au pus la cale războiul, întreținând măcelul, măcelărind și trupuri, și suflete, la propriu, au fost și rămân nemernici la absolut. Pe scurt, cazuri din acestea, în istoria războaielor

lumii, cu duimul. Asta, în caz de război! Ce ne facem cu situații asemănătoare, chipurile, în timp de pace, în vremurile noastre, ale unei „păci mascate”? Să vă conving? Nu cred că e cazul. Ce s-a întâmplat în ultimii doi-trei ani în nordul Africii, din Tunisia până în Siria, spune multe. Cu toate astea, pe oricare din liderii politici ai lumii l-ai întreba de ce această situație, îți va răspunde cu zâmbetul pe buze că: „totul se face pentru pace, democrație și binele omenirii”. A dracului pace, al dracului bine!

Să zicem că am putea trece și peste chestiunile astea, deși cu toții știm (chiar și fără studii la Sorbona sau la Cambridge) că, în spatele a tot ce s-a întâmplat și încă se întâmplă, stau orgoliile celor puternici, industria de război (să-mi fie cu iertare, industrie de pace! Dar pace, nu glumă!) apoi, resursele populare, aur, argint, (aviz deținătorilor că cei cu pacea în lume au, nene, la ghilele... fără număr, fără număr!), petrol, diamante... Și ce e mai ușor decât să învrăjești în interiorul poporului unit cumva prin limbă și în jurul unui țel, vânzându-i arme, mai noi, mai depășite, apoi să îi iei, pe nimic, totul, făcându-l, în numele democrației și mai ales al păcii, mai întâi, dator. Să zicem, că tot ne cred, „deșteptii lumii” proști (da proști, nu glumă!). Ce ne facem însă când în interiorul propriului popor, ies la drumul mare șacalii, „haiducii” (pardon, tâlhari medievali cosmetizați de culturicii neamului, cum am mai spus, în domeniul literar. Trebuiau să facă și literații ceva, că doar de-aia au fost școlii la Școala de partid și au participat în plen la congres și la ros ciolanul)? Ca să ne fie clar: dai (chiar și tu ca stat al oricărui popor!) cu parul în cap, bagi țeava puștii pe gât unuia (indiferent cine e acela), ca să-i iei agoniseala, fără niciun drept, fără nicio judecată într-un oarecare tribunal, te numești tâlhar. Restul e propagandă de trei parale! Eu, să fiu în locul ălora, care pun la cale astfel de festivaluri (ca să vedeți și voi, Festivalul tâlharilor! Dracu a mai pomenit!), mi-aș vedea de treabă! Nu de alta, dar se sugerează, indirect, copiilor (tineretului, oricum amețit de prezentul fără de vreun viitor), anarhia, fără-delegea, violența, altfel spus, dreptatea la îndemâna ăluia ce are în mână parul. Dar și aici, slavă domnului, grămadă din cei ce vor o astfel de situație, dintr-un fel de boală mintală (dincolo de sindromul maniaco-depresiv cu puseu schizoid), le-ar conveni. Și-ar face și ei, cumva, un nume, că altfel, neica nimeni, pe viață! Adevărul e că toată truda omului se duce pe apa sâmbetei dacă nu-i dă acestuia, adică omului care a trudit, o semnificație cu sens. Am mai spus-o, dar repet: ce ar mai fi fost Noe, dacă Noe nu ar fi călărit, în Biblie, potopul?

Revin și iar întreb: ce ne facem însă când în interiorul propriului popor, ies la drumul mare șacalii, tâlharii care fură, în condițiile actuale, cu protecție statală? Adică ei cer, bagă cardul și statul aprobă. Pentru a nu crede că iar sunt plin de răutăți, am să vă spun că de curând am fost câteva zile aci, aproape de mine, la Băile Olănești. Acolo, minune mare! Stați, nu dați buzna, că nu a pus încă nimeni, în centrul stațiunii, cine mai știe ce moaște vindecătoare. (Doamne, Issuse, cum te vând pricepuții?! (Iuda, săracul, TE-a dat pe câțiva arginți, despre care, din câte spune, nu ai fost străin. De-aia zic: vai de mamă de om, vai de mama noastră!. Doamne, cum se mai vând, astăzi, sfinții?!). Deci, la Olănești, minune mare! Izvoarele ce și-au făcut cu trudă numele despre care vorbeam mai adineauri, curgând pe sub dealuri, sunt sub marea stăpânire prostovană. Dragii mei, să nu credeți că avem de-a face cu niște tembeli, ci cu nemernicii de tip modern, care au pus mâna pe ce ne-a dat, cu mărînimie, chiar Dumnezeu: apele tămăduitoare.

În consecință, minunea stă în faptul că acum, în anul 2013, la fiecare izvor, câte o instalație, coordonată, din câte s-ar părea, de un software al unui dibaci calculator. Plătești apele de cum pui piciorul în Olănești (eu, pentru apa consumată în șase zile, am plătit 67 lei, 11 lei/zi, la negru, fără să mi se taie vreo chitanță. Cât o fi de legal sau de nelegal, doar cei cu legea știu, dar și ei tac mâlc!), citești afișe pe care scrie, „fiecare cetățean, aflat în stațiune, are dreptul, într-o zi, nu mai mult de un litru și jumătate de apă!”, te închini și scuipi în sân, că de înjurat înjuri de toți arhanghelii, stai la rând, că nu ai încotro, scoți cartela magnetică, cum am spus, primită contra plată, activezi tonomatul și îți curge în sticla gradată, cel mult 300-400 de mililitri de apă, pe românește, cam o litră, cum ziceau bătrânii, nici un gram mai mult. Comedia dracu! Cândva, demult, între cele două războaie mondiale, până și la bodegile ordinare, proprietarul, înainte ca tu să fi cumpărat un rachiu, îți dădea țoiul să guști. Astăzi, la Olănești, neică, când e vorba de o gură de apă, de la izvorul 24 (sau altul), atât cât a stabilit științific mai marele nemernic. Cum s-ar spune, nemernicii, de acum, de la Olănești (precum și de prin alte părți ale țării, nu trecem dincolo de granițe că nu ne privește), hoți profesioniști, înainte de a striga hoții, au apelat la specialiști, ca nu cumva amărâțul suferind să ia un gram de apă, de la izvor, mai mult. Ca să fie treaba oablă (legală, am vrut să zic. A dracului legalitate!), au apelat și la statul român și el, statul, a aprobat. Mda! Și ăștia, după mîntea mea, prin ceea ce fac, pot fi catalogați nemernici, în starea lor, tot la absolut (sper ca gramatica limbii române să permită superlativul!).

Oameni buni, dacă încerci să spui cuiva că te revoltă situația (asta cu apele sau alta), sare propaganda de partid, la vârlă-tivi (limbaj ardelenesc) și, bineînțeles, că îți dă a doua oară cu parul în cap. Așa că și bătut și cu banii luați... Ce nu înțeleg eu este îmbrâncheala. De ce mai sunt și îmbrâncheți? „Ce știi tu, bă, rahat înfumurat? Patronii fac aia, ailaltă, fac pomeni, au cumpărat straie la popi, la palat. Bla, bla, bla! O fi făcând, îmi zic, scuipându-mi iarăși în sân, dar nu din munca lor, ci din ce au furat de la săraci! ăștia da haiduci! Și să nu zici că, cel puțin pe aci, pe la noi, s-au întors unii cu curu` în sus! Păi, s-au întors câta vreme cur au și cur arată! Capete (evident cu creier funcțional), de unde?! Apoi, după ce mai înjur, că de înjurat, după cum v-am spus, înjur, mă tot întreb: 1. ăștia cu curul în sus se duc la Biserică să se roage pe la icoane de un te miri ce ajutor, la furat? Hei! Aloo! Ați greșit adresa! Astăzi (ca de altfel din primordii), se fură doar când ești lăsat de ăia mari, din stat. Ei îți pun la îndemână legea de furat. 2. și-o fi schimbat popii menirea, din slujitori ai lui Dumnezeu, în „haiduci”, pardon, tâlhari, și nu am aflat eu?! Doamne, de ce ai mai fi rostit: să nu furi, să nu ucizi, să nu fii curvă, să îți iubești aproapele!? Tu nu vezi că omenirea-i slută? Unii au surzit, alții au muțit, iar din cei cu beteșugul complet (adică cel de surdo-mut), destui! Tii, drace, ce ai făcut din noi cât timp Cel de Sus ne-a întors spatele?! Păi ce să facă și el? Pe nemernici, pe al de Țârdel (apropo, după doi ani, încă mai am o coastă ruptă. Mi-a tras ăsta o bătută, în mijlocul străzii și în văzul lumii [pentru el, ce legi, ce justiție? Vacs! Nu există!], de am să o țin minte până dincolo de moarte!), pe coana Joițina (joițină mi-a trebuit, joițină am avut, că altfel cine m-ar mai fi jupuit?! ăștia la asta se pricep, asta fac!), pe Urinela (helăuuu! Asta cu urlatul), pe Cioc(ciolista – cea cu ciocul pe ici, pe colo) și etc....

Doamne, de unde venim și încotro ne îndreptăm?

Manifestare internațională la Ierusalim, cu participanți Rotarieni din 53 de state (24-28 noiembrie 2013)

**Interviu cu Dr. ing. Dumitru - Dorin Prunariu,
primul și singurul cosmonaut român**

Lideri ai cluburilor Rotary dintr-o parte semnificativă a lumii s-au întâlnit la Ierusalim, capitala Israelului, în perioada 24-28 noiembrie 2013. Comitetul de organizare al Institutului Rotary din Israel a asigurat un loc excelent și un program atractiv care a captat interesul participanților.

La această întâlnire au participat, desigur, și câteva zeci de rotarieni din România, printre care primul și singurul cosmonaut român, Dr. ing. Dumitru - Dorin Prunariu, căruia i-am solicitat un interviu, pe care îl redau în continuare:

Domnule Prunariu, vă rog să ne spuneți, mai întâi, care sunt impresiile despre Israel?

Trebuie să remarc faptul că sunt pentru prima dată în Israel. Am venit cu un bagaj întreg de curiozități, știam multe lucruri citite, multe lucruri de la colegii care au venit în excursii organizate, și am dorit cu orice preț să văd cu ochii mei, să cunosc, personal, oameni de aici și să simt, efectiv, viața din Tel Aviv, din Ierusalim. Trebuie să spun, de la bun început, că am întâlnit oameni de excepție, oameni cu un deosebit devotament, oameni extrem de săritori, oameni cu o dragoste față de România și de români. Unii vorbesc românește, unii se trag din români, sau din evrei originari din România, și au rămas, în permanență, în familiile lor cu un sentiment deosebit față de țara de origine a părinților, bunicilor lor.

Tel Aviv-ul este un oraș modern, un oraș interesant, un oraș cu autostrăzi pe care se circulă extrem de rapid și ușor, este părerea mea, vis-a-vis de alte multe orașe din Europa, prin comparație. Este un oraș pe care am avut ocazia, în jumătate de zi, să-l vizitez rapid cu un microbuz care ne-a dus în principalele puncte turistice.

Apoi am fost și am vizitat Haifa, alt tip de oraș, altă istorie; de asemenea foarte interesant și cu foarte multe lucruri de povestit celor de acasă.

Principala activitate, reuniunea multor cluburi Rotary din lume s-a desfășurat la Ierusalim.

Din câte țări au venit participanții la evenimentul de la Ierusalim?

Au fost participanți din 53 de țări, reprezentând multe cluburi Rotary reunite în districte din multe țări din Europa, S.U.A., Canada. Au avut dezbateri, prezentări, ne-am cunoscut... Mulți dintre noi ne-am văzut pentru prima dată. Am schimbat cărți de vizită și urmează să colaborăm pe multe probleme legate de activități promovate de cluburile noastre. După cum se știe, Rotary este o organizație internațională de servicii al cărui scop declarat este de a aduce împreună lideri din afaceri și profesioniști, în scopul de a furniza servicii umanitare, încuraja standarde etice înalte în toate domeniile, și de a ajuta la promovarea bunăvoinței și păcii în lume.

Cine a organizat întâlnirea?

Întâlnirea a fost organizată de Institutul Rotary din Ierusalim - o instituție care a preluat organizarea acestei manifestări internaționale care se transmite din an în an în altă țară. Organizarea a fost deosebită, prezentările au fost de excepție, mulți participanți având poziții importante în țările lor sau reprezentând experiențe profesionale și de viață semnificative și inedite. S-au prezentat, ne-au împărtășit din experiența lor, concluzia fiind că întâlnirea a fost pe cât de utilă pe atât de neuitată.

Ce ați prezentat dumneavoastră în cadrul acestei manifestări?

Eu am prezentat o lucrare despre domeniul meu de activitate, spațiul cosmic, o lucrare care a căutat să reliefeze o serie de aspecte viitoare ale zborurilor cosmice pilotate; ce se va întâmpla cu organizarea, cu pregătirea cosmonauților pentru zboruri spre Lună, Marte, spre asteroizi, ce se va întâmpla atunci când vom descoperi viață în afara planetei noastre. Undeva, în Univers, trebuie să mai existe viață și în altă parte decât pe

Pământ; cum se va schimba sistemul nostru de valori, ce științe actuale și viitoare vor participa la rezolvarea problemelor care vor apărea atunci, ce domenii noi de activitate vor trebui implicate, ce va însemna colaborarea internațională și interacțiunea dintre culturi, naționalități, religii într-un zbor cosmic de foarte lungă durată, acolo unde oamenii se vor deplasa în module închise ca spațiu ani de zile în spațiul cosmic.

Ce se va întâmpla când vom descoperi viață extraterestră și când vom intra în contact cu ea?

Există o mare probabilitate ca sistemul nostru de valori să fie alterat, să se modifice credința noastră - atât cea religioasă cât și cea seculară. Acestea ar putea să aibă nevoie de noi conotații, noi interpretări... Iar toate aceste lucruri vor trebui gândite de pe acum, vor trebui puse în niște cadre, pe care, atunci când va veni momentul, să știm cum să le abordăm, cum să le dezvoltăm, astfel încât să rămânem cu o serie întregă de valori pe care le-am recunoscut și le recunoaștem ca valoroase și să nu ne pierdem identitatea de pământeni; și aici va fi o mare problemă.

Despre cosmonautul israelian, care n-a ajuns în viață pe Pământ, Ilan Ramon, ce ne puteți spune?

Asociația Exploratorilor Spațiului Cosmic (ASE) al cărei președinte sunt, deja, de doi ani și voi mai funcționa încă pentru un an (am fost ales pentru o perioadă de trei ani), este Asociația neguvernamentală profesională a aproape tuturor astronauților și cosmonauților din lume. Din 540 de oameni care au zburat în spațiul cosmic, începând cu Yuri Gagarin, dintre care, în jur de 80 au dispărut din diverse cauze, 395 sunt membri ai Asociației noastre, membri din 36 de state. În aceste condiții, noi ne desfășurăm o serie de activități internaționale, de promovare a științelor spațiale a educației în domeniul cosmosului. Multe din scopurile activității noastre coincid cu scopurile activității Fundației "Ilan Ramon", care a fost înființată de soția astronautului israelian, Rona Ramon. Am intrat în contact cu ea și am ajuns la concluzia că o colaborare între Fundația "Ilan Ramon" și Asociația Exploratorilor Spațiului Cosmic este posibilă și bine venită.

Apreciind în mod deosebit sacrificiul lui Ilan Ramon pentru explorarea spațiului cosmic în scopuri pașnice, am luat în considerare scrisoarea soției lui care își exprima regretul ca Ilan Ramon nu a mai apucat să își depună cererea de membru în asociația noastră, și am convenit în cadrul celui de-al 26-lea Congres al ASE, desfășurat în iulie, în Germania, ca Ilan Ramon să fie primul membru post mortem, acceptat de Asociația noastră. Iar soția lui, Rona Ramon, să fie invitată de onoare la unul din congresele noastre viitoare.

Desigur, am prezentat și acest lucru în cadrul intervenției mele de la reuniunea Rotary din Ierusalim, în primul rând pentru că ne aflăm pe teritoriul Israelului dar și pentru că acest demers a fost realizat împreună cu o serie de prieteni locali care au favorizat contactele, au favorizat schimbul de informații și scrisori între Fundația "Ilan Ramon" și mine, în calitate de președinte al Asociației Exploratorilor Spațiului Cosmic.

Ilan Ramon este, deci, membru post-mortem al ASE, iar Israelul este al 36-lea stat care are un reprezentant în cadrul acestei Asociații mondiale a profesioniștilor care au efectuat cel puțin o orbită completă în spațiul cosmic la bordul unei nave cosmice.

În afara acestei întâlniri, "Rotary International", ce ați vizitat, concret, în orașele prin care ați trecut?

Am vizitat multe locuri în Israel, am vizitat Ierusalimul, am vizitat locurile, atât de importante pentru creștini, Locurile Sfinte, dar am vizitat, de asemenea, și am ținut cu orice preț să vizitez, Muzeul Holocaustului. Este un muzeu cu o semnificație deosebită pentru oricine de pe acest glob, indiferent că este creștin, musulman, mozaic sau de orice altă religie. Este un muzeu care arată o tragedie a unei populații întregi a Europei, și nu numai a Europei, populația evreiască, o populație care a avut de suferit enorm datorită unei teorii și politici total aberante, lansată în cel de-al Treilea Reich, sub conducerea lui Hitler.

Este impresionant "Muzeul Holocaustului" din Ierusalim! Dovezile care se găsesc acolo, faptele prezentate, istoria personală a o serie întregă de oameni, fie că au fost personaje importante, oameni deosebiți, oameni de o vastă cultură la nivelul planetei noastre, dar și a unor familii obișnuite de oameni care aveau dreptul să trăiască pe această planetă ca orice altă familie de orice altă naționalitate. Toate sunt prezentate în acest Muzeu al Holocaustului însoțite de contextul istoric, ideologic, administrativ, logistic al perioadei în care s-au petrecut, și însoțite de incontestabile dovezi.

Să ne întoarcem la Cosmos. Puteți să ne spuneți la ce nivel de dezvoltare a ajuns tehnologia spațială privind apărarea Planetei noastre în fața eventualelor corpuri cerești periculoase care se îndreaptă spre Pământ?

Desigur, ați aflat că, prin natura preocupărilor mele, sunt și membru în Comitetul de lucru al Asociației Exploratorilor Spațiului Cosmic privind obiectele naturale care se apropie periculos de Terra, în engleză le spunem "Near Earth Objects" sau pe scurt NEO, termen acceptat deja în mai multe limbi. De asemenea, fac parte din grupul de lucru privind NEO al Subcomitetului Științific și Tehnic al Comitetului ONU pentru Explorarea Pașnică a Spațiului Extraatmosferic, care se ocupă de aceeași problemă.

Un studiu complex în acest domeniu, elaborat științific de un grup de experți internaționali, cu aportul, fondurile și sub coordonarea Asociației Exploratorilor Spațiului Cosmic, a devenit ulterior document de lucru al comitetului de specialitate al Organizației Națiunilor Unite.

S-au propus înființarea unor entități internaționale, sub coordonarea ONU, care să poată să analizeze și furnizeze informații oportune, să ia decizii și să acționeze împotriva asteroizilor cu potențial de impact cu planeta noastră, impact care ar putea, în anumite condiții, să aibă consecințe dezastruoase globale. Deciziile care vor fi luate acolo trebuie să aibă o largă accepțiune internațională și să nu fie părtinitoare. Raportul Comitetului ONU pentru Explorarea Pașnică a Spațiului Extraatmosferic, care include propuneri concrete de organizare la scară globală a activităților de informare și prevenire a impactului asteroizilor periculoși cu Terra, a fost "endorsat" de structurile din subordinea Adunării Generale

a ONU, urmând ca în prima jumătate a lui decembrie să fie incluse și aprobate în cadrul Rezoluției de anul acesta a Adunării Generale a ONU, prevederile devenind ulterior obligatorii, practic pentru toate statele lumii.

Cum se va acționa atunci, când un oarecare asteroid periculos pentru Pământ este descoperit târziu, așa încât nu ar fi timpul necesar de a se acționa pentru deviere?

În momentul în care descoperim prea târziu un astfel de asteroid, singurele măsuri pe care le mai putem lua, este să eliberăm locul, să mutăm populații, să închidem funcționarea unor infrastructuri importante, să așteptăm impactul. Dar, și după aceea, numeroase alte măsuri trebuie luate pentru a elimina urmările dezastrului produs, pentru a ușura viața populației, iar toate acestea urmează să fie dezvoltate și discutate în cadrul unor următoare sesiuni ale comitetului de specialitate cosmic al Organizației Națiunilor Unite.

În privința educării tineretului în a fi pregătit să înlocuiască generația de astăzi și care să știe să acționeze pentru apărarea planetei Pământ, vis-a-vis de obiectele periculoase, care este rolul dumneavoastră în acest sens?

În primul rând, orice astronaut, atât individual cât și prin intermediul Asociației Exploratorilor Spațiului Cosmic, sau al instituțiilor oficiale pe care le reprezintă – participă la procesul de educare al tinerei generații, aduce în fața tinerilor curioși informații asupra unor realități legate de planeta noastră, care se văd mult mai bine din spațiul cosmic. După ce zbori în spațiul cosmic realizezi mult mai bine ce înseamnă unicitatea planetei noastre. Educația este un element de bază în dezvoltarea oricărei societăți. Tânăra generație reprezintă oamenii care vor acționa mâine, care vor lua decizii mâine și poimâine, cei care, la rândul lor, vor trebui să educe pe cei care vin în urma lor, iar educarea acestor generații care vin, trebuie făcută și de noi, cei care am perceput direct, am simțit, într-un fel pe pielea noastră, ce înseamnă spațiul cosmic și ce înseamnă Pământul, văzut din spațiul cosmic, cu toate bunele și relele lui. Pământul este casa noastră, a tuturor. Nu avem altă casă!

Concret, cum realizați această educare a tinerei generații? Le țineți cursuri?

În cadrul congreselor Asociației Exploratorilor Spațiului Cosmic, dar și ca invitat particular - de multe ori, în România și nu numai, fac prezentări pentru tineri, pentru elevi de liceu, pentru studenți privind diferite aspecte ale explorării spațiului cosmic și privind diferite probleme globale care sunt rezolvate prin intermediul cercetărilor spațiale ale studiilor efectuate din spațiul cosmic. Trebuie să spun că prin unicitatea noastră, în calitate de cosmonauți, astronauti, atragem foarte mult atenția publicului, atenția tinerilor și efectul mesajului transmis de către noi este mult mai rapid implementat de către ei, decât ascultat la radio, la o emisiune de televiziune sau chiar într-o discuție privată cu altcineva. Este o misiune importantă pe care mi-am asumat-o și suntem conștienți de importanța ei și de rezultatele ulterioare. Deja, am întâlnit mulți ingineri de aviație, mulți cercetători din domeniul cercetărilor cosmice, în România, care mi-au spus, *"știți, când eram elev, ne-ați vorbit despre spațiul cosmic, și de atunci m-am hotărât să îmbrățișez acest domeniu de activitate."* Vă dați seama că este o satisfacție deosebită, care acum, la peste 30 de ani de la zborul cosmic, 30 de ani în care am făcut numeroase prezentări în cadrul a sute de școli, instituții, universități, să am acest *feedback* și să văd că o parte din ceea ce am investit în întâlnirile mele cu tinerii s-a transformat în preocupări reale și în abordarea de către ei a unor profesii din domeniul aeronauticii, astronauticii, științelor legate de acestea, preluând astfel ștafeta.

Am cunoștință de un asemenea caz, un inginer care a studiat la București și care, în prezent, lucrează la NASA. Mi-a transmis că l-ați inspirat privind alegerea profesiei sale...

Da, mulți români au ajuns în poziții importante în diferite companii străine, inclusiv americane, fie în domeniul tehnologiei informației, fie în domeniul științelor spațiale, dar și în multe alte domenii de activitate. Sunt numeroși cei care mă cunosc, pe care i-am inspirat într-un fel, nici eu nu le știu numărul, sau pe unii n-am ajuns să-i cunosc personal niciodată. M-au ascultat într-o sală de curs sau la o prezentare și apoi s-a dovedit că ceea ce le-am transmis, le-a fost benefic pentru profesiunea lor.

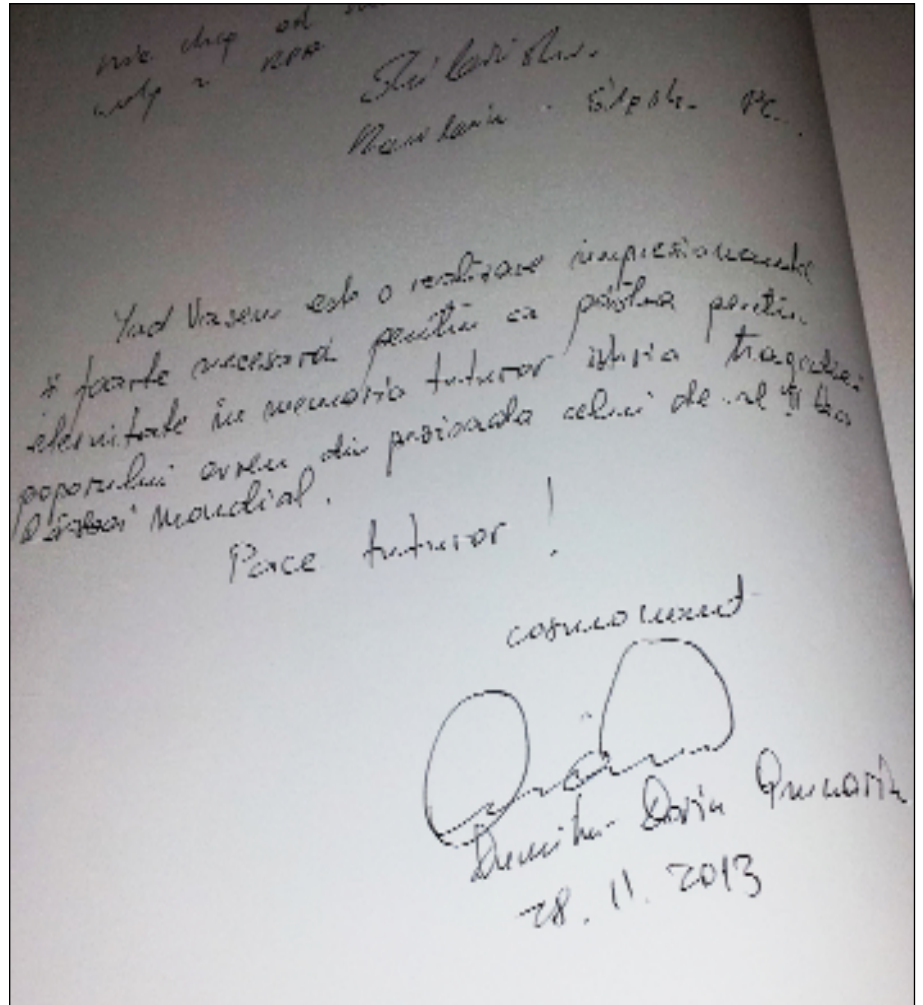
În urma interviului pe care l-am realizat cu dumneavoastră în urma cu 4 ani, printre ecurile primite de la cititori a fost și acela de uimire, că la o vârstă atât de tânără ați reușit să zburăți în cosmos...

În primul rând aș remarca faptul că multe lucruri mari în viață pleacă dintr-o întâmplare. Pur și simplu, m-am aflat la momentul potrivit în locul potrivit pentru a putea participa la selecția pentru candidați cosmonauți. Am ridicat mâna, am spus *"vreau și eu"* și, în final, după încheierea procesului de selecție, o perioadă scurtă de pregătire în țară, apoi lungă de pregătire în "Orășelul stelar" de lângă Moscova, am ajuns cosmonaut. Competiția în România a fost mare, participând în cadrul câtorva grupuri de selecționare cam 150 de candidați. În final am rămas șapte, apoi cinci, trei; din trei am fost aleși doi care să urmăresc cursul complet de candidați cosmonauți iar în final, după rezultate, s-a tras linia și s-a ales, și am fost selectat eu pentru a reprezenta România în spațiul cosmic.

Este adevărat, 28 de ani reprezintă o vârstă fragedă pentru a zbura în spațiul cosmic. La vremea respectivă am fost al 4-lea din lume, ca vârstă, care am zburat în cosmos. Dar, în același timp, acea vârstă îți oferă posibilitatea unor realizări deosebite; ești plin de energie, plin de resurse, parcă totul ți se deschide în față și învățând/ studiind foarte bine, trecând peste toate fazele de pregătire, inclusiv fizică, inclusiv pentru situații speciale, am simțit - efectiv, că pot realiza cu deosebit succes acest zbor în cosmos. Am fost convinși de când am plecat în spațiul cosmic că nu mi se va întâmpla nimic. Parcă a fost o aură de energie în jurul meu care îmi spunea *"trebuie să fii sigur pe tine, totul va fi bine!"* Desigur, te gândești și la lucruri negre, indiscutabile!; 4,5 la sută, din cei care au zburat în spațiul cosmic, au dispărut în timpul misiunii, fie că a fost vorba de lansare sau aterizare, dar, cu toate acestea, te gândești că "tu" trebuie să faci parte din cealaltă categorie, a celor care vor încheia cu succes acel zbor cosmic. Și, toată această determinare are importanța ei, inclusiv psihologică în realizarea cu succes a zborului cosmic.

La întâlnirea cu publicul ieșean, din 7 octombrie 1987, ne-ați povestit multe lucruri despre toată această "aventură" cosmică, cu detalii, inclusiv despre mâncarea cosmică. Probabil că mai puțini știu, dintre cei tineri, despre aceste detalii...

Sunt multe lucruri de spus, e vorba de mâncare, e vorba de condițiile de asigurarea vieții la bordul unei stații orbitale sau ale unei nave cosmice. Și mâncarea este pregătită special, desigur. Nu poți să mănânci mâncarea în forma pe care o mănânci pe Pământ. Trebuie să ții cont, că acolo sus te afli în imponderabilitate, trebuie să știi că acolo nu ai o sobă pe care să prepari mâncarea, dar, în același timp, simți nevoia să mănânci o mâncare proaspăt gătită, și există metode de a o găti jos, în a o transforma într-un produs care să fie transportabil în spațiul cosmic, iar acolo, printr-un adaos de apă la o anumită temperatură, s-o transformi, din nou, într-o mâncare proaspăt gătită, cu aceleași arome, cu aceleași gusturi pe care le are atunci când o gătești acasă la tine. Există tehnologii... științele spațiale s-au dezvoltat foarte mult și în acest domeniu și lucrurile care păreau inițial nerezolvabile și-au găsit în final rezolvarea.

Ce propuneri aveți pentru România, în domeniul spațiului cosmic? Vom mai avea vreun cosmonaut?

Zborul uman în spațiul cosmic reprezintă doar o anumită categorie a activităților spațiale și nu știu dacă este cea mai importantă. În primul rând, pentru o țară ca România, participarea la programe spațiale internaționale, în principal europene, este esențială. România, de doi ani de zile, este membru plin al Agenției Spațiale Europene și avem posibilitatea să participăm atât la programele obligatorii pentru orice stat membru, cât și la programe opționale. În același timp, o serie întreagă de aplicații ale tehnologiilor spațiale sunt importante pentru noi, pentru buna funcționare a economiei în anumite sectoare: a transporturilor, a agriculturii, a mediului ș.a.m.d. Agenția Spațială Română coordonează la nivel național dezvoltarea și implementarea unor programe utile pentru aceste domenii ale economiei naționale, dar în același timp reprezintă România în orice instituție internațională de profil.

De asemenea, zona de cercetare științifică este importantă pentru că, fără cercetare științifică nu poți avea rezultate care, ulterior, să fie aplicate practic. Iar românii își aduc o contribuție deosebită la zona de cercetare științifică, având specialiști buni, având institute care și-au promovat atât înainte de 1989, cât și după 1989, interesele științifice, educarea unor specialiști tineri, implicarea lor în programe spațiale atât în Est cât și în Vest.

Vă mulțumesc!

Și eu vă mulțumesc!

Alte informații:

1. Prezentarea de la Ierusalim: <https://2440rotary.shutterfly.com/zoneinstitute>
2. Biografia cosmonautului Dumitru - Dorin Prunariu: http://en.wikipedia.org/wiki/Dumitru_Prunariu#External_links

Ierusalim, 28 noiembrie 2013

<http://www.youtube.com/watch?v=UVJpgfDalwg>

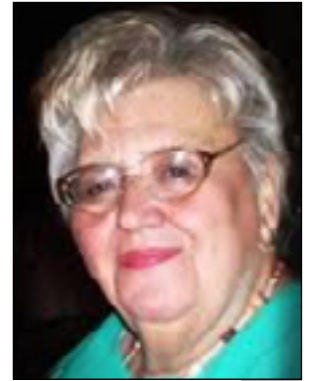
NB.

Ca „rotarian” și chiar fost Președinte de Club Rotary, sunt alături de confrății mei „rotarieni”, cărora le urez din suflet ca anul 2014 să le aducă multe împliniri, spre binele Planetei!

Alexandru Cetățeanu

UN GÂND PENTRU ANCA PETRESCU

(20 martie 1949 - 30 octombrie 2013)

ELENA BUICĂ (CANADA)

Pierzându-și viața neașteptat, arhitecta Casei Poporului, Anca Petrescu, mi-a trimis gândul înapoi la un moment în care pulsul vieții clocotea în ea la cota cea mai înaltă.

Prin largul fluviu al evenimentelor vieții noastre trecătoare, din când în când, gândul are acest bun obicei, să se oprească la câte un fapt de viață deosebit pentru a-i asculta pulsul, pentru a-i lumina adâncurile încercând să prindă firele înțelegerii și al mersului lumii acesteia și nu de puține ori cu intenția de a-l avea model. Unele ar putea fi chiar modele strălucite bune de așezat în manualele școlare, modele de care avem nevoie pentru a împlini un vis înalt.

Prin anul 1978, prietenul meu bun, medicul oftalmolog Coriolan Bucur, mi-a înlesnit prilejul de a întâlni un asemenea moment. Fiul sau, Petrișor Bucur, tânăr inginer electronist în București, era pe punctul de a fi dat afară din serviciu pentru absențe de la locul de muncă și ca orice tată, era neliniștit. Petrișor fusese rugat de Anca Petrescu să lucreze la o machetă pentru viitoarea Casă a Poporului. Anca își adunase lângă ea un număr de tineri și împreună lucrau cu aripi întinse până în slava cerului. N-a fost cu puțință ca Petrișor să se rupă de entuziasmul care fierbea în clocot și-a pierdut serviciul, la fel și Anca. Nimic însă nu putea pune stavilă împlinirii unui ideal țesut din cele mai frumoase vise. Pe atunci Anca era pe la începutul carierei sale, avea cam 29 de ani și doar cinci ani de vechime în "câmpul muncii".

Fiecare avem în viață momente de răscruce hotărâtoare. Când Anca a simțit că pentru ea a sosit un asemenea moment, s-a implicat cu

întreaga ei ființă, sperând că va fi acceptată să lucreze alături de alți arhitecți. Asupra acestui moment crucial de viață m-am oprit, pentru că merită privit în toate dimensiunile lui. El face parte din rândul acelor momente care ajută la ridicarea spirituală pe culmile desăvârșirii.

Anca și-a golit casa și a început să lucreze febril la proiectul care întruchipa viitoarea clădire cu care trebuia să se prezinte în scurt timp la concurs alături de nume grele ale arhitecturii noastre. Ceașescu era nerăbdător să înceapă lucrările construcției la care visa cu mare pasiune și a scurtat noul termen de prezentare al machetelor. Dar, bombă, concursul s-a ținut fără ca Anca să afle. Cu toate astea, ea nu s-a descurajat. Ceașescu nu se hotărâse, așa că mai trăgea nădejde la o altă fază a concursului și lucra febril zi și noapte, cu o chemare care nu îi dădea răgaz.

Prietenul meu, Coriolan Bucur, deși era supărat că Petrișor își pierduse serviciul, spera încă în reușita strădaniei lor. O cunoștea pe Anca de la venirea ei pe lume, era fiica prietenului său, medic ginecolog de care era legat prin multe amintiri din perioada grea când profesau în Sighișoara. Și mai știa ceva, doctorul Bucur, că Anca și Petrișor făceau parte dintr-un grup de copii eminenți ai Sighișoarei, cărora, o zână bună le-a ursit urcușul performanței depline prin propriile lor forțe. Se întrezărea de pe atunci închegarea puternicei personalități a îndrăgitei Eugenia Vodă, critic de film și realizator TV de renume și a lui Cristian Mandeal, care, deși foarte tânăr, devenise dirijorul Orhestrii Filarmonice din București, cu recunoaștere internațională. Mai era Rodica Albu, critic de artă, în plină ascensiune și

numele ei, ca și cel al lui Petrișor, dar și al altora, ar fi avut același ecou dacă nu părăseau țara curând.

Speranța Ancăi a prins viață. Ceașescu se afla la Neptun și a decis să mai organizeze încă un concurs acolo, pe malul mării. Anca a aflat ca din întâmplare. Lucrând pe cont propriu, ea nu avea cu ce să ducă macheta la concurs, dar a făcut ce a făcut și în ultimul moment a găsi un om care era dispus să o ajute cu un camion. A încărcat în mare grabă, a depus macheta, luptându-se cu nenumărate impedimente. Pentru că nu știa când urmează să susțină prezentarea proiectului Anca a plecat la plajă lăsându-se purtată de valurile mării și ale visării. A fost chemată de urgență și s-a prezentat în rochița de plajă și cu șlapii în picioare. Ceașescu a ales proiectul ei spre marea uimire a marilor arhitecți ai vremii și chiar pentru Anca. Nu spera chiar într-atât, ca proiectul ei să fie ales din cele 17 care au fost prezentate în concurs de cele mai înalte vârfuri ale personalităților arhitecturii românești din acel moment.

Seara, alături de doctorul Bucur, am fost invitată la restaurantul unde, împreună cu Anca și tinerii ei colaboratori, am sărbătorit amezișorul succes. A fost o zi dintre cele rare prin frumusețea și intensitatea trăirilor. Entuziasmul și bucuria împlinirii unui succes de mari proporții, făcea să vibreze aerul asemenea unei corzi de vioară gata să pleznească de intensitatea solicitării. Li auzeam comentând întâlnirea cu Ceașescu încântați că au găsit codul de comunicare cu el. Acesta dădea semne că împrumutase de la ei ceva din suflul plin de vitalitate tinerească după felul cum îi privea și le vorbea acordându-le o largă

încredere elanului lor tineresc. Poate că se treziseră în el momente de înflăcărare din timpul "avântului revoluționar" pe care îl trăise intens.

Au trecut de atunci 35 de ani, dar eu parcă simt și acum tumultul plin de viață de care erau cuprinși. Anca părea întruchiparea triumfului vieții. Parcă îi văd și acum cât de frumoși erau. Era un anume fel de frumusețe luminată pe dinăuntru de o altă frumusețe deosebit de rară, cea a visului spre care se îndreptau. Privindu-i, puteai să crezi ca

vor ajunge acolo unde și-au ațintit privirile. Proiectul la care au muncit, așa cum a fost conceput de Anca Petrescu, deși cu multe intervenții ale cuplului Ceaușescu și cu mare efort financiar suportat greu de populație, a devenit Casa Poporului, azi Palatul Parlamentului României, intrat de trei ori în Cartea recordurilor, ca cea mai mare clădire administrativă de uz civil, cea mai masivă și cea mai scumpă clădire din lume. Deși neterminat nici astăzi în întregime, a devenit cel mai

vizitat obiectiv turistic din România.

S-au auzit și voci care au contestat meritele profesionale ale Ancăi Petrescu, dar timpul impune tot mai clar ecoul nobilului drum omenesc. Numele Anca Petrescu se pronunță întotdeauna asociat cu proiectul clădirii Casei Poporului. Este cea mai înaltă recunoaștere ce i se poate acorda, precum și dănuirea considerației pentru standardele valorice la care s-a ridicat.

BUCURIILE SĂRBĂTORILOR DE IARNĂ

Vin sărbătorile de iarnă și ca în fiecare an, din orizontul larg al literaturii, mă întorc cu fidelitate și iarăși pun cuvântul la lucru în slujba lor, căci statornicia în scris are întotdeauna un cuvânt de spus. Bucuria acestor sărbători nu se estompează nici chiar dacă, tocmai în această perioadă, mai adaug un an peste cei 80 împliniți. Există un anume fel de tinerețe și la această vârstă, una specială în care vezi lumea învăluită în mai multă lumină, o lume mai așezată, mai domoală, mai frumoasă, mai curată și cu bucurii izvorâte din trăiri mai profunde. E o lume în care te reconstruiești din partea cea mai bună a zestrei de suflet pe care ai agonisit-o de-a lungul vieții, partea cea mai generoasă, ca apa sfințită, căci fiecare păstrăm tainic în noi un strop de dumnezeire. Trăim bucuriile curate, departe de bucuriile întinse în mod viclean în calea noastră. Cu toții ne bucurăm că primim în casele noastre dumnezeirea prin pruncul Iisus. Fiecare încercăm să aducem bucurie și pace în interiorul nostru pe măsura vârstei spirituale în care ne aflăm.

Vârsta nu estompează nimănui dorința de a re trăi iubirile adunate în căușul inimii. Nu e perioadă mai iubită și mai bine primită la orice vârstă, ca aceea a sărbătorilor de iarnă.

Nu mai sunt sărbătorile așa cum le le-am trăit noi, cei mai vârstnici, în copilăria noastră. Ne-am îndepărtat mult de scena în care eram participanți cu trup și suflet de copil alături de părinții noștri și de colectivitatea în care viețuiam. Acum, mulți semenii din rândul celor mai tineri nici nu au cum să știe ceea ce știam noi când eram mici. Tăvălugul vieții aduce multe schimbări și din ce în ce se succed în ritm tot mai alert. Viața oamenilor a devenit tot mai încărcată de tot felul de probleme. Liniștea căminului de odinioară a fost treptat înlocuită cu încordarea de a ne menține ritmul zorit, de parcă ne îmbrânțește cineva nevăzut când pasul e mai domol. Actualizăm tradițiile, dar hainele noi în care le îmbrăcăm totuși ne vorbesc ca altădată, deși se pare că au alt glas. Înțelepciunea anilor cerne și discernere și știe unde să caute izvorul frumoaselor trăiri și să le îmbrace în înțelesuri noi, știe unde să caute bucuriile neștirbite. De-a lungul timpului ne schimbăm mereu, dar în esență suntem mereu aceiași.

Neștirbită a rămas frumusețea retrăirii în Casa Domnului a bucuriei zilei în care a fost întruchiparea divinului cu umanul, iar lumea a început să se schimbe prin Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos. La fiecare 25 decembrie, Dumnezeu coboară la oameni ca aceștia să urce la El, la fiecare 25 decembrie, Iisus se naște în lăuntru nostru.

Bucuria venirii pe lume a pruncului Iisus, este și bucuria venirii pe lume a copiilor noștri, cu frumusețea și bogăția îngerească cu care Domnul ne trimite pe pământ pe fiecare dintre noi. Nimic nu e mai frumos decât să îți petreci sărbătorile cu cei dragi, ciocnind un păhărel de vin bun, după o sărmăluță aburindă și o friptură de purcel, ori caltaboș sau câte alte bunătăți revărsate cu abundență pe masă în camera în care bradul împodobit e purtătorul darurilor încărcate de bucurii și surprize. Colindele, slujbele la biserică, obiceiurile și tradițiile dragi nouă și puse la păstrare în cutele mai adânci ale inimii, au încă puterea de a trezi în noi bucurii ca odinioară și cred că mereu va fi așa. Întotdeauna vom sorbi frumusețile acestor zile și vom îmbrăca cu ele amintirile care ne vin dintr-un "adânc de departe", de frică să nu se destrame ca un vis. Întotdeauna ne va rămâne înscrisă pe față lumina și bucuria revărsată în noi cu multă dărnicie și întotdeauna vom răspunde bucuroși zâmbetului semenilor noștri care ne transmit bucuria trăirilor lor.

Oricât de comercializate ni se par azi împodobirile magazinelor, străzilor, întregii atmosfere în care trăim, totuși ne bucurăm și acceptăm, deoarece cam de pe la începutul secolului al XX-lea, Crăciunul a început să capete și o înfățișare laică. E sărbătoarea Luminii pentru multe alte popoare cu alte religii.

Dar trebuie să amintim, chiar și numai în treacăt, și alte bucurii pe care le trăim până la această mare sărbătoare. Întâmpinăm cu bucurie, lăsată secului, apoi pe Sfântul Andrei, apostolul care ne-a creștinat. Cu bucurie și mai mare îl așteptăm pe Moș Nicolae care lasă copiilor dulciuri în încălțăminte pusă la intrarea în casă. Ignatul ne amintește de vâlvătaia paielor aprinse pentru pârjolirea porcului cu care se va umple masa de bunătăți. Repetițiile sunt făcute cu multă râvnă pentru colindele din ajunul Crăciunului, ba și pentru cele următoare, căci steaua trebuie să răsară ca o taină mare, biciul trebuie mănuit cu îndemănare la urările plugușorului de Anul Nou, iar buhaiul și căprița nu trebuie trecute prea ușor cu vederea. Cu mic, cu mare, toată lumea întâmpină Anul Nou cu aceeași neștirbită speranță într-un an care să aducă sănătate și împlinirea dorințelor. Aceleași urări le adresez și eu românilor de pretutindeni, oriunde s-ar afla:

Crăciun fericit, sărbători minunate și Anul Nou, 2014, să vă aducă împlinirea dorințelor de bine!

Poezie romantică

Călătorie

Cu gând șăgalnic plec departe,
cinci galaxii le trec în zbor.
Văd supernovele gestante,
grăbite să ne nască Sori,
să strălucească sus noi stele
cu ispitiri de foc nestins.
Iar noi, blocați pe blânda Terra,
ne căutăm pacea sub nori.

O LEGE-n Cosmos și-o menire.
Noi suntem mici, dar apărați,
o sfântă mână ne mângâie,
tot universul e galant.
Ne apărăm limba și țara,
păstrând tradiții strămoșești.
Cuvântul scris păstrează graniți
în tăvălug globalizant.

Cu gândul mergem către stele
cătând un ideal înalt
sau urme prinse în memorii
păstrate-n cosmosul imens.
Călătorim și ne întorcem,
picioarele sunt pe pământ,
aici ni-s grijile și casa,
aici o viață are sens.

Sub pleoape

Da, pleoapa ta e încă umezită
de plânsul mut al unui dac popor
și ai pe gene roua disperării
dar și speranțe-n bine-n viitor.

E pleoapa ta fereastră spre lumină,
un far de veghe-n veacul zbuciumat.
E pleoapa obosită controlând privirea,
ferind-o de mizerii și păcat.

E pleoapa chiar sipetul plin de aur,
comoara nestematelor de la strămoși,
șoptește doine și ne dă și basmul
să fim Ilene, dar și Feți-Frumoși.

Sub pleoape adunat-am dor, iubire
și le păstrăm ca tainice chemări,

să dăruim cu drag viitorimii
răspunsul cert la multe întrebări.

Foșnetul frunzelor

Frunzele sunt buzele copacului,
ele șoptesc un dor purtat de sevă,
ele murmură mângâiate de vânt
o doină.

Frunzele sunt pleoapele mărului
ce se închid pline de sfială
când noi doi ne sărutăm
acolo.

Frunzele sunt ochii verzi
ce-s martore la tot și văd
când turturele s-au oprit pe ram
tulburate.

Apusul lor e roșu, ca la Soare,
dar e o jertfă spre alt început.
Se-nchide un capitol din a vieții
carte.

Mesaj de la Soare

Vălătuci de nori:
plicul cu răvașul
în care Soarele
își plânge mâhnirea
unei scurte despărțiri,
dar și promisiunea
că ne va ierta
și își va trimite
sărutul său
prin curcubeu.

Toamnă în parc

Cum mă descriu acum în rime
mă veți cunoaște și iubi.
Vouă mă adresez, viitorime,
prin doina frunzei voi vorbi.

E un apus de frunze-n parc acum
ce ne va da covor roșu pe-alei
și tot ce ne-am dorit devine scrum,
contează doar ce crezi și nu ce vrei.

Cuvinte, cuvinte

Cuvinte colorate pictează nevăzutul,
duc pe cărări de aștri un cuget spre Înalt
și-aduc sub cuta frunții lumi de mister și dor
trecând în veșnicie prin slove ce nu mor.

Cuvinte limitate măsoară necuprinsul,
străpung și nepătrunsul și cheamă fără glas
în lumea de aicea pecetea de mister
și leagă și dezleagă Pleiadele pe Cer.

Cuvinte meșterite în menghina durerii
clădesc în suflet ziduri și făuresc cetatea
în care pelerinii credinței azi se strâng,
alină și dezmiardă acei ochi care plâng.

Cuvinte obosite aleargă maratonul,
trec peste tot spre bolta cerească ce se vede,
spre zarea necuprinsă și dincolo de ea
și duc gândul nostalgic către măreață Stea.

Cuvinte nerostite scot prin ecou tăcerea
în dialoguri mute în suflete perechi.
Un suflet cu alt suflet își cată armonia
și-n slove mici, pe coală, crează poezia.

Copacul

Setea rădăcinilor
umezește cu sevă
buzele frunzelor.
Seva pulsează
căutând
inima copacului.
Foșnet sub adiere,
orgă cântând divinității,
psalmul iubirii
pentru turturele,
pentru noi doi.
Luna – felinar
cu sticliri de-argint
spune mitul
primei LUMINI
din prima zi
a facerii.
Un copac,
o magie,
un început,
o speranță,
o binecuvântare,
o clepsidră
colorată.
Coborât din rai,
un miracol
prezent printre noi,
copacul.

Răsfoind prin amintiri

Prin amintiri îmi cat culcușul,
le răsfoiesc ca pe o carte.

Din suflet am pornit urcușul
spre zarea cea fără de moarte.

Sunt amintirile aproape,
sunt smulse din trecut spre mine
ca uragane peste ape
și-n toate... eu te văd pe tine.

Doi aștri

Noi suntem precum Soarele și Luna,
plutim pe-același cer lipsit de nori.
Eu luminez în noapte,
tu strălucești în zori.
Dar... nu mă vezi
că, între noi,
există un amurg
și-un răsărit.
Lumina mea
e mică și timidă,
lumina ta
orbește-n strălucire.
Dar zarea ne cuprinde pe-amândoi.
Ne-nchină versuri toți poeții lumii.
Acolo-n poezie ne-ntâlnim,
prin rime... noi ne sărutăm cu patimi
și ne iubim, deși nu ne vedem.
Dar știm că existăm și dăm lumină!

Apus de soare

E roșu de sfială în amurg
stăpânul boltei, obosit, spre seară.

Se lasă întuneric peste burg
prin legea dată-n cer de Demiurg.

Prin schituri vremuiește timp liturg
ce construiește către ceruri scară.

E roșu de sfială în amurg
stăpânul boltei, obosit, spre seară.

Sub pământ

Pune urechea pe pământ!
Crezi că-i tăcere?
Ascultă cu atenție!
Dacă te concentrezi
vei auzi pulsul vieții
în rădăcina ierbii,
seva urcând
în temelia stejarului,
râmele săpând,
pământul oftând.
Oseminte
părăsite de suflete
așteaptă Învierea!

P o e z i i

SPERANȚA

Speranța e singura noastră scăpare.
N-o deranjați prin culori nestelare
Vă comunic secretul nesecretat:
Amorul se ascunde în ce-am dat
Spre miez de noapte sau dimineață
Când amândoi înotam ca prin ceață.

Carnea din humă și suflet-eter
Se împreună dintr-un mister
Să întreție viața cu viață
În căușul luminii din ceață.
Este urmarea facerii lumii.
N-o deranjați că-i strânsă de funii
În creieri de visuri petrificate
În brațele soartei neexplicate.

Nu trageți cu arcul sau cu privirea,
În spatele ei se ascunde iubirea.

Realitățile duc destinul
Prin iarnă sau prin lumină
Dar de fapt prin seva lor
Îndreptată spre moarte
Când moartea, ea însăși, e nemurire,
Transfigurată închipuire.

Huma gustă din iubirile crude.
Femeia naște lumină oriunde.
Cântecele mutului alunecă prude.
Ar dori s-o rețină prin semne sau unde.

Zânelor lumii veniți în surdină.
În ochii voștri se scaldă dorința
De a trăi viața - lumină
Pe margine cu suferința.

Citiți poemul acesta noduros.
Aruncați-l cât mai departe
Ca nu cumva din gelozie pe dos
Secretul să se împartă.

Saltimbancii Puterii birocrate
Ar putea să vă trădeze.
Nu-i aduceți la mese încărcate
Cu tăceri umblând în proteze.

Ascundeți privirea în umbra sărutului.
Iarna va intra sub gene din stelele sale.
Va sclipi moartea durutului
Aprinzând dorințele pale.

Vor scăpăra în noapte copitele
Cailor timpului deochiat.
Secolul nostru se duce pe gârlă
Cu meschinăriile așezate-n abstract.

Veniți oameni-neoameni să serbăm căderea.
Iarna-nsângărată poate va pleca.
Dorul și cuminicătura
Vor triumfa.

Petre Simileanu

Adaptare poetică a poeziei

„CÂND AMINTIRILE...”

de Mihai Eminescu în limba lui Molière:

**POUR LA PRINCESSE ISABELLE -
IZABELANA CARAGHIAUR
FERLAND DE PANCIU**

Pour que tes souvenirs ne s'éteignent pas...

Ton Tata.

Quand souvenirs de mon passé
M'appellent et même me hantent,
Sur mon chemin, jamais pressé,
Je déambule...ils...chantent.

Et aujourd'hui, les étoiles,
Les mêmes,elles se prélassent,
Comme si souvent, autrefois,
Ont éclairés mes traces.

Et au dessus des arbres rares
L'aimable lune se lève.
Elle nous trouvait bras dans les bras
En murmurant nos rêves.

Nos coeurs, toujours, ils se juraient
Fidélité entière.
Les lilas, jeunes, ils s'effeuillaient
Des fleurs à leur manière.

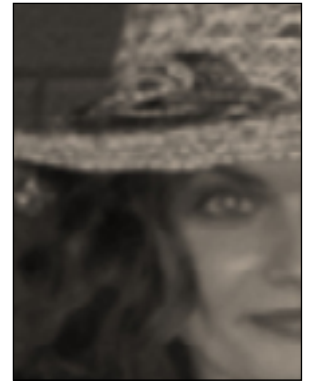
Pourraient-ils mordre la poussière
Tous les soupirs qui vivent,
Quand l'onde jaillit comme une sorcière
Ses larmes qui en dérivent.

La lune s'écoule parmi des chênes,
Conséquemment, fidèle,
Et tes regards, éblouissants,
Font des yeux doux et frêles.

Petre Simileanu

P O E M E

ECHINOX

Echinox în elipsa unei șoapte...
 O trăsura lovește pe trecere o idee
 Ce se manifestă în afara ta
 În oameni,
 100 de grade Celsius
 Jurnalul îngheață,
 Filele pică
 În dezolare
 zăpada se-așterne
 în ceașca de cafea plină de vin...
 Ce-ar fi făcut luda de n-ar fi existat arginții?
 Ori aurul?
 Ori negoțul de oameni?
 Tranzacții de suflete
 Smulse
 din cadavre călcate-n picioare
 În cursa spre o
 faimă perversă...
 Aburi de înghețată
 ...
 Echinocțiul unui sărut
 Ce se sparge în cuburi de întuneric
 Să le adun, să le aduni
 din exercițiul geometric
 al visării...

Â or Î/ Ă ori A

Ontologia sunetului
 Dezbracă numele de învelișuri
 Străvezii, cenușii,
 Fonetica, entitate androgenă,
 E-n criză existențială
 Când grafica decide
 să se coafeze ori să-și taie părul...
 Naada – Nada – Nâd – Nad – Nâda – Naad
 Neuromania...
 Haos și coliziune neuronală...
 Traficofobia –
 La volan în interiorul
 Celulei de cerneală...

Alfabetul stingherit
 În fața sunetului crispat
 Într-o pictură în sânge, vin și ulei,
 Nume înlănțuite în litere sărace...
 Masa cu patru picioare
 Ori cu trei partiții în sufragerie
 Pianul din bucătărie
 Pictează în culori de sunet
 Limbajul tăcerii
 cadavrul limbii întinse
 pe trotuarul de vizavi
 în nud... verde pentru ea,
 roz pentru el, invizibil pentru mi-ne...

VIRUSUL FIINȚEI

Virusul mental al denigrării...
 Cioburi bântuite
 De obsesia fragmentării dorinței,
 Risipite printre norii visării,
 Îndoiala de a fi sau nu parte
 Din întregul ce a fost cândva...
 Sau frânturi rătăcite din alte vieți...
 Un picur de rouă hrănind inima
 Unui gând de lumină
 Ori memoria unei galaxii
 Rătăcite prin universuri străine...
 Un atac viral al emoției umane,
 Un virus al logicii existenței,
 Perpetuând anodinel trecutului
 În prezentul dureros al ființei...
 Printre fragmente de identități
 Pe străzi se preumblă zi de zi
 Umbra schizofrenică a omenirii...

Author's profile: Ramona L. Ceciu is scientific researcher in Comparative Literature, creative writer and artist. Her interests in scholarship include literature and visual arts, comparative cultural studies, philosophy, psychology, film studies, classical Indian music and dance. She has published writings in journals like Muse India, Oglinda Literară (Literary Mirror), Astra. Literatură, arte și idei (Astra. Literature, arts and ideas), The Criterion (India) etc.

Culegere de înțelepciune

(*urmare din numărul trecut*)

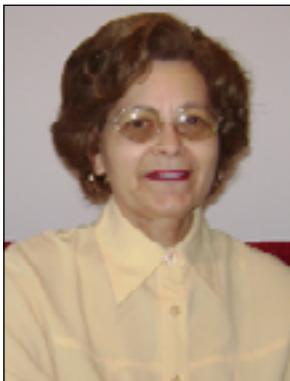
DESTIN

2802. Cum am putea Doamne să ne regăsim în fața ta care are un astfel de Destin în această lume?
2803. Trăim prin Dumnezeu al cărui imagine este Destinul nostru. De ce atât de amarnic?
2804. Destinul nostru este libertatea pe care o are Dumnezeu în această lume.
2805. Destinul nu poate fi alungat nicicând de tine fiindcă ești tu.
2806. Destinul este mai presus decât tot ce înțelegi tu despre propria ta soartă.
2807. Destinul nu te părăsește niciodată, nici dincolo de viață, fiind lumina sufletului tău care îți veghează calea spre nemurire.
2808. Destinul ascultă doar pașii Lui Dumnezeu a căror urmă este.
2809. Destinul nu simte nici durerea și nici fericirea, nici pericolul și nici șansa fiind toate acestea la un loc.
2810. Destinul te conduce mereu în propriul său infinit și niciodată dincolo de el.
2811. Destinul înțelege doar neînțeleșul și cuprinde doar necuprinsul, fiind toate la un loc: înțeles, neînțeles și cuprins, necuprins.
2812. Destinul este unica șoaptă a Lui Dumnezeu înțeleasă parțial de sinele tău.
2813. Destinul alungă tristețea din tine doar dacă îi înțelegi inefabilitatea.
2814. Destinul nu-ți va risipi niciodată clipele fiindcă există doar în clipa eternă a sinelui tău și atât. Risipitorul este Iluzia Vieții.
2815. Destinul este zăpada care se așterne peste cunoaștere ferind-o de frigul existenței, tocmai pentru a trece prin fața morții acestei vieți.
2816. Destinul este neliniștea din tumultul metafizic al împlinirii prin moarte.
2817. Destinul este căutarea de sine găsită doar de Dumnezeu.
2818. Destinul lucrează doar prin sudoarea Lui Dumnezeu.
2819. Destinul este scânteia vie a eternității imaginii Lui Dumnezeu.
2820. Destinul este soarele care nu va apune niciodată peste infinit.
2821. Destinul este lumina ce va lumina pururea calea sufletului în nemurire.
2822. Destinul este culoarea iubirii și simfonia frumuseții neînțeleasă de către noi datorită Iluziei Vieții.
2823. Destinul este urma lăsată de gândul Lui Dumnezeu în lumea sufletului nostru.
2824. Destinul este aria celebră din freamătul universului de a fi.
2825. Destinul este raza care ne arată că undeva în spatele muntelui morții există cu adevărat astrul iubirii din noi.
2826. Destinul este armonia neînțeleasă a iubirii din noi.
2827. Destinul este marfa care nu se poate vinde niciodată pe tarabă vieții.
2828. Destinul cunoscut de noi, este preludivul morții cântat la corzile vieții.
2829. Destinul se scutură mereu numai de praful clipelor trecătoare.
2830. Destinul are tăria de caracter de a recunoaște suferința dar și amăgitoarea fericire, însă niciodată moartea deplină fiindcă aceasta nu există.
2831. Destinul este acela care-ți arată cum tot ce se naște moare.
2832. Destinul este unica ramură din pomul vieții care nu poate fi împodobită sau aranjată după placul unuia sau altuia.
2833. Destinul nu poate muri niciodată fiind amintirea eternă a urmei pașilor lăsați de Dumnezeu lumilor.
2834. Destinul nu poate începe și nici sfârși, fiind sinele începutului și sfârșitului.
2835. Destinul nu privește niciodată trupul unei întâmplări ci sufletul acesteia.
2836. Destinul este hotarul fără frontiere al nemuririi întrucât în el sălășluiește existența.
2837. Destinul este oceanul unde toate corăbiile navighează într-un singur punct: acela al infinitului.
2838. Destinul nu pleacă și nici nu vine vreodată ci se află în tot și în toate.

2839. Destinul nu mulțumește nimănui fiind sinele tuturor.
2840. Destinul se apleacă doar clipei, din a cărei eternitate ne privește călătoria prin lumea Iluziei Vieții.
2841. Destinul nu poate surâde nimănui în vreun fel sau altul fiind surâsul în sine al tuturor.
2842. Destinul nu poate ierta și nici combate, precum nu poate premia și nici celebra un anumit suflet, fiind libertatea fiecăruia de a contempla frontierele proprii sale urme lăsate de pașii Lui Dumnezeu.
2843. Prin Destin libertatea devine un înțeles.
2844. Destinul nu crede niciodată în lacrimile proprii sale existențe ci le șterge cu buretele amintirii pe care-l va stoarce în sufletele noastre.
2845. Destinul este un hoinar ce calcă peste deșertăciunea existenței.
2846. Destinul este arta mântuirii de sine.
2847. Destinul nu alege niciodată ci ia totul.
2848. Destinul nu poate fi rupt de Întâmplarea Întâmplătoare, deci de Dumnezeu.
2849. Destinul este lanțul Întâmplărilor Neîntâmplătoare care se succed unicei Întâmplări Întâmplătoare definită de Evenimentul Primordial care e Dumnezeu.
2850. Destinul este o lege doar dacă devine înțeles astfel de către deșertăciune.
2851. Destinul respectă deșertăciunea doar atunci când împlinește o iluzie.
2852. Destinul se confundă mereu cu adevărul, fiindcă orice Destin trebuie să fie adevărat precum orice adevăr trebuie să posede un Destin al său, bineînțeles că în afară de adevărul absolut, al cărui Destin este înlocuit de întâmplarea Întâmplătoare, deci de Dumnezeu.
2853. Destinul este drumul care nu duce niciodată altundeva, decât la Dumnezeu.
2854. Destinul este surâsul inconfundabil al Lui Dumnezeu în această lume deșartă.
2855. Destinul este cel mai greu dar și mai ușor concept al acestei lumi. Greu, fiindcă este urma lăsată de Dumnezeu a cărei mărime nu poate fi cuprinsă decât de infinit. Ușor fiindcă nimic nu-i este mai apropiat omului decât propriul său Dumnezeu în afară de Deșertăciune.
2856. Destinul nu te întreabă niciodată de ce și cum, ci te duce știind dinaintea ta cine ești.
2857. Destinul este o mare lipsă a inimii noastre pe care o vom regăsi numai în marea iubire a vieții.
2858. Destinul nu poate lipsi niciodată din fiecare pas al nostru indiferent că este grăbit sau trist, că iubește sau urăște. Destinul va fi mereu prezent.
2859. Destinul este unicul prezent al acestei lumi.
2860. Destinul te constrânge doar dacă vrei să-i înțelegi prezentul pe care tu nu îl vei trăi niciodată, fiind un viitor care se pierde în trecut.
2861. Care este frontiera dintre trecut și viitor? Cât de mare? Aceasta este Destinul nostru.
2862. Destinul nu poate rămâne nici în urmă și nici să meargă înaintea noastră, decât cu noi, luându-ne în propriul său prezent.
2863. Destinul este povestea prezentului, care se zbate între trecut și viitor, înțeleasă doar de viitorul devenit trecut.
2864. Destinul este marea emoție a Lui Dumnezeu transpusă în limbajul Iluziei Vieții.
2865. Destinul este prezentul care odată devenit trecut în Iluzia Vieții scrie istoria clipei ce dispare pentru totdeauna în propria sa eternitate.
2866. Destinul este limita oglinzii cunoașterii ce poate reflecta absolutul și infinitul în Iluzia Vieții.
2867. Destinul este un concept al Iluziei Vieții care nu poate fi determinat fiindcă nimeni nu poate spune care este frontiera dintre trecut și viitor. De aceea Destinul poate fi doar trăit dar nu și identificat în timpul trăirii.
2868. Știm că există Destinul, precum știm că există prezentul dar nu știm unde anume în spiritul nostru.
2869. Lumea este plină de tot felul de doctori de Destin, de ce?
2870. Destinul este pagina unei uitări care va fi uitată la rândul său tocmai de amintirea uitării.
2871. Destinul nu promite niciodată nimic ci face totul.
2872. Destinul alege numai o singură cale din infinitatea de căi pentru tine.
2873. Destinul are în trecut o singură cale și în viitor o infinitate. Astfel trecutul devine finitul iar viitorul infinitul, despărțite și alese de Destin.
2874. Destinul este liniștea care alege doar o singură furtună prin propria ta viață.
2875. Destinul se roagă numai unui singur trecut al său.
2876. Destinul zboară numai către împlinire.
2877. Destinul este coala ruptă a infinitului.
2878. Destinul este refugiul morții din această viață.
2879. Destinul este unica legătură a hazardului cu legitatea.
2880. Destinul este libertatea oricărui bine de a fi rău și invers.
2881. Destinul este amăgirea de a fi liber pe o cale strictă a vieții tale.
2882. Destinul este lupta sinelui cu visul acestei lumi.
2883. Destinul moare ultimul pe corabia vieții.
2884. Destinul lasă să se întrevadă numai amăgirea voinței.

2885. Destinul primește un singur dar de la Dumnezeu: moartea.
2886. Destinul nu trage niciodată la căruța vieții singur, ci alături de propriul său adevăr.
2887. Destinul caută lumina vieții în moarte.
2888. Destinul vrea toate clipele anilor vieții tale pentru a le îndesa într-o singură clipă eternă: aceea a morții!
2889. Destinul reușește de fiecare dată să se împlinească numai prin moarte.
2890. Destinul te urmărește în tine însuși fiind imaginea propriei tale vieți din imaginea Lui Dumnezeu.
2891. Destinul lipsește de la masa speranței tale doar prin moarte.
2892. Nimic nu-i este mai apropiat Destinului decât moartea, fiind unica lui împlinire.
2893. Ce poate fi mai împlinit în această lume decât Destinul prin măreția morții?
2894. Destinul este inima morții ce bate în această lume.
2895. Destinul nu reprezintă niciodată ci prezintă totul.
2896. Destinul este sinele tău în raport cu lumea, care se va împlini prin moarte. De aceea moartea este viața Destinului.
2897. Moartea se împlinește prin Destin, iar Destinul prin moarte.
2898. Destinul este curajul morții de a pătrunde pe tărâmul vieții.
2899. Destinul este rama ce întregește tabloul morții în viața noastră.
2900. Nicăieri nu vei găsi mai multă moarte decât în Destinul vieții iar viață în Destinul morții, fiindcă Destinul se împlinește prin moarte, iar moartea prin Destinul venit din viață.
2901. Destinul vibrează mereu cu o singură coardă și anume: calea lui.
2902. Destinul ajunge în moarte doar ca un trecut, iar moartea îl primește ca pe un viitor.
2903. Timpul nu este altceva decât relația Destinului cu moartea din lumea noastră.
2904. Destinul este inima timpului care-l readuce pe acesta în propria sa eternitate de o clipă.
2905. Destinul este lupta dintre bine și rău unde învinge întotdeauna moartea.
2906. Destinul este frumusețea viitorului de a deveni trecut.
2907. Destinul este prezentul care nu poate fi decât unic.
2908. Destinul este amintirea viitorului în propriul său trecut.
2909. Destinul este esența vieții care se împlinește numai prin moarte.
2910. Destinul este ramura ce va bate în fereastra iubirii noastre furtuna vieții, de câte ori vom uita de noi înșine.
2911. Destinul cântă la pianul clipelor soarta unei singure clipe eterne.
2912. Ce miracol e această lume cu infinitatea ei de clipe eterne!
2913. Destinul este miracolul vieții de a se împlini prin moarte.
2914. Destinul urmărește doar urma Lui Dumnezeu.
2915. Destinul este lumina lumii ce arde numai prin împlinirea sa în moarte.
2916. Lumina Destinului poate străluci numai în întunericul morții și nicidecum în ziua vieții.
2917. Cine crede în Destin crede în nemurire.
2918. Cascada Destinului se varsă numai în moarte.
2919. Destinul îți arată de fiecare dată că viața adevărată e numai în moartea unde se împlinește și nicidecum în această lume a neîmplinirii.
2920. Destinul își revarsă frumusețea în clipa vieții eterne a muririi.
2921. Destinul este imaginea Lui Dumnezeu în Iluzia Vieții noastre.
2922. Destinul este limita de unde nici miracolul nu mai are nimic de spus.
2923. Destinul este eternitatea clipei dintre viitor și trecut.
2924. Destinul este prezentul etern care se împlinește prin moarte.
2925. Frica de moarte este o prostie la fel de mare precum ar fi frică de propriul tău Destin!
2926. Destinul nu te poate ierta niciodată fiindcă nu cunoaște păcatul întrucât recunoaște moartea ca izbăvire de tine însuși.
2927. Destinul reușește de fiecare dată să recunoască doar un singur lucru și anume: eternitatea din tine.
2928. Destinul te îndeamnă să trăiești mai mult decât te îndeamnă viața să trăiești și să mori mai puțin decât te îndeamnă viața să mori.
2929. Pentru Destin eternitatea vieții se află în moarte.
2930. Numai Destinul poate împăca viața cu moartea.
2931. Destinul nu rămâne niciodată înmărmurit de ororile sau minunile vieții ci le înțelege prin moartea care la va împlini pe toate.
2932. Destinul este cel mai mare neînțeles al înțelesului.
2933. Destinul este stânca, unde va înfrunța de fiecare dată moartea acestei vieți, eternizând-o.
2934. Destinul este grăuntele de nisip al infinitului din această lume finită.
2935. Destinul este urma iubirii Lui Dumnezeu prin care putem privi eternitatea.
2936. Destinul este frontiera unde trecutul se întâlnește cu viitorul, unde clipa devine eternă și din toate acestea se naște iubirea.

2937. Destinul respiră prin plămâni infinitului acest finit cu nume de viață.
2938. Destinul primește de fiecare dată un răspuns din partea vieții cu toate că nu o întreabă niciodată nimic.
2939. Ce poate fi mai mareț decât să privesc Destinul din ochii tăi plini de mine?
2940. Destinul este locul unde Totul se luptă cu Nimicul, învingând eternitatea.
2941. Destinul se reculege numai la statuia eternității vieții prin moarte.
2942. Destinul nu urmărește niciodată urmă fiind el urma aceea lăsată de Dumnezeu acestei lumi.
2943. Destinul nu va fi niciodată suplimentul lăsat de Dumnezeu la masa deșertăciunii, ci complimentul acestuia.
2944. Destinul va triumfa mereu asupra oricărui triumf prin înfrângere.
2945. Destinul ascultă toate faptele, grijile, neliniștile vieții tale cu eternitatea sinelui său din moartea împlânta astfel.
2946. Destinul răspunde doar prin moarte acestei vieți.
2947. Destinul va cere mereu mai mult decât poți tu să dai de câte ori nu vei înțelege moartea care te așteaptă mereu triumfătoare.
2948. Destinul este eternitatea, este viața veșnică din lumea de apoi văzută din această iluzie a Vieții.
2949. Destinul răsare doar în această lume unde totul moare.
2950. Destinul este tot ce pot înțelege atunci când mă pierd în ochii tăi fără de înțeles.
2951. Destinul nu te poate convinge niciodată de nimic, fiind convingerea în sine, precum nu te poate obliga niciodată, fiind obligația în sine.
2952. Destinul este eternul sine al tuturor lucrurilor, fenomenelor și conceptelor din această lume.
2953. Destinul este pacea din războiul nimănui, dar în care suntem angrenați cu toții.
2954. Destinul este floarea cu petala eternității din toamnă vieții.
2955. Spunând Destin spui totul.
2956. Destinul și iubirea. Poate fi unul fără de celălalt?
2957. Destinul este rugăciunea eternității din inima Lui Dumnezeu.
2958. Destinul este flacăra ce arde numai viața în eternitatea morții.
2959. Destinul nu este durere și nici suspin în împlinirea sa din moarte, în schimb este numai suferință în viață.
2960. Destinul nu revine niciodată de unde a plecat în lumea vieții.
2961. Destinul nu se supune decât propriului său sine.
2962. Destinul este trandafirul al cărui țepi există doar în viață.
2963. Unicul loc unde Destinul nu se poate împlini niciodată în lumea vieții, este: iubirea.
2964. Destinul nu lasă niciodată întrebări în spatele său decât regrete sau împliniri.
2965. Destinul nu te poate ajuta niciodată fiind propriul tău sine la frontiera dintre trecut și viitor sau eternitatea din tine.
2966. Povestea fiecărui Destin, este reflectarea unei eternități în trecut.
2967. Destinul este unicul sens al acestei lumi.
2968. Destinul este unica corabie din oceanul vieții care navighează cu pânzele eternității unde suflă vântul împlinirii sale prin moarte.
2969. Destinul destinului este amintirea amintirii și moartea morții: viața eternă.
2970. Ce poate fi mai înălțător decât să știi că Destinul este imaginea Lui Dumnezeu din această lume, că este eternitatea dintre trecut și viitor, finit și infinit, dintre infinitul mare și cel mic și că toată această eternitate devine povestea unei vieți?
2971. Destinul este cel mai fidel prieten. Nu te va părăsi niciodată.
2972. Destinul recomandă acestei lumi să nu se amestece niciodată în moarte, fiindcă viața nu o poate înțelege.
2973. Speranța moare ultima iar Destinul niciodată.
2974. Știe cineva unde anume a lipsit vreodată Destinul?
2975. Nimeni nu poate ști ce este dincolo sau dincoace de Destin.
2976. Destinul nu ascunde niciodată nimic fiindcă îți dă și îți ia totul.
2977. Destinul este unica stea a sinelui tău care nu va muri niciodată.
2978. Destinul este ploaia clipei tale ai cărei stropi va uda viața veșnică.
2979. Destinul este caruselul unde norocul este știut întotdeauna de dinainte de a fi.
2980. Destinul este valul care se sparge numai de țărmașul morții.
2981. Destinul te așteaptă doar în tine și niciodată în afara ta.
2982. Chiar și uitarea Destinului este o amintire predestinată.
2983. Destinul este unicul care va reuși să moară în moarte, trăind astfel etern.
2984. Destinul te privește în aceeași măsură ca și moartea. Oare nouă ne e frică de moarte sau de predestinarea ei?
2985. Orice poți să-ți pierzi în această lume în afară de Destin.
2986. Destinul este ecoul Lui Dumnezeu.
2987. Destinul este imaginea Lui Dumnezeu.

Destinul unei reviste

LIVIA CIUPERCĂ (ROMÂNIA)

Revista „**Convorbiri literare**” (1 martie 1867 - martie 1944) are o evoluție ascendentă, interesantă, mult cercetată, extrem de productivă pentru istoricii literari. De-a lungul existenței sale, editoriale, revista traversează mai multe perioade de evoluție, în faza ieșeană (1 martie 1867 – martie 1885) și în cea bucureșteană (aprilie 1885 – iulie/august 1916; ianuarie 1919 – februarie/martie 1944). Începând din 1970, revista va cunoaște o nouă înflorire, la Iași (ca o continuatoare a revistei „Iașul literar”), având redactori pe: Dumitru Ignea, Corneliu Ștefanache, Corneliu Sturzu, Alexandru Dobrescu; iar în „*seria nouă*”, începând din 1996, sub direcția poetului Cassian Maria Spiridon.

În istoricul revistei „Convorbiri literare” merită a reține trudnicul efort al slujitorilor condeiului românesc, responsabili coordonatori fiind: Iacob Negruzzi (1867-1885, 1885-1895), Simion Mehedinți (1907-1923), Al. Tzigara Samurcaș (1924-1938) și I. E. Torouțiu (1939-1944).

La fiecare schimbare de ștafetă, sunt consemnate câteva gânduri memorabile, în momentul în care o „*altă lume se arată, alte idei se răspândesc, alte aspirații încâlzesc inimile*”, după cum scria Iacob Negruzzi, în numărul 1, București, 1 ianuarie 1895, la începutul celui de al XXIX-lea an de existență al revistei: „*Cu satisfacția datoriei împlinite... îmi pare că a venit momentul că e bine să las altora ducerea mai departe a unei lucrări începute de generația mea...*”

La 1 ianuarie 1939, revista intra deja în al LXXII-lea an de existență editorială, sub o nouă conducere, I. E. Torouțiu, și cu o nouă echipă redacțională. La început, Alexandru Ionescu și Teodor Al. Munteanu, iar de la nr. 7/1941, până în 1944, și Ștefan Cuciureanu.

Așadar, e rândul fostului director, Al. Tzigara-Samurcaș, să se adreseze cititorilor săi, la despărțire, încredințat fiind că „*vechea foaie junimistă*” nu trebuie „*să apună*”, ci, dimpotrivă, merită să „*pună în evidență cuvenită împlinirea semicentenarului de la dispariția dintre noi a luceferilor junimiști Mihai Eminescu și Ion Creangă*”, apoi, în 1940, a unui secol de la nașterea lui Titu Maiorescu – „*sufletul întregii mișcări*”, având „*conștiința împă-*

cată a datoriei împlinite de-a lungul celor 15 ani de grele încercări, editoriale mai ales, pe care le-a străbătut revista, suntem fericiți a putea ura noii generații tot succesul cuvenit <Convorbirilor literare>, care, prin vechimea și rolul lor istoric, se clasează printre instituțiile naționale cele mai de seamă ale intelectualității românești”. 18 februarie 1939.

Noul director I. E. Torouțiu semnează platforma-program a revistei ce-i este încredințată, cu titlul **După 71 de ani...**, și-un motto, relevant: <*Pe lângă tradiția frumoasă a JUNIMII, care în mintea noastră, a celor de astăzi, pare o poveste senină, această revistă – CONVORBIRI LITERARE – a fost singura din multele publicații periodice, care a găzduit totdeauna o fermentare de idei și n-a fost supusă capriciilor personale*>. Octavian Goga, în scrisoarea din 29 iunie 1907, către Simion Mehedinți (**Studii și Documente Literare**, IX, 163)

Pledoaria lui I. E. Torouțiu se dovedește atotcuprinzătoare, binevenită retrospectivă: „*Născută în toamna 1863 din capul frământat și inima plină de poezie a Moldovei noastre, societatea JUNIMEA și-a deschis în primăvara anului 1867 cartea CONVORBIRILOR LITERARE, în care, vreme de 71 ani, s-au așternut bucuriile sau tristețile Românilor de pretutindeni. Foile ei, înlăcrămate de poeți, înseninate de istețime a povestirilor ori luminate de gândirea și cercetarea învățatului, s-au înmulțit cu adunarea anilor și au crescut cu mărirea numărului de făuritori ai binelui și frumosului până au ajuns comoară a întregii națiuni.*”

CONVORBIRILE LITERARE au vibrat de grijă pentru soarta românească în lunga și glorioasă domnie a Creatorului Independenței României, Regele Carol I, au luat parte la cea dintâi întregire de țară din 1913, cu gând curat au slujit pe acela care, prin epopeea dintre anii 1916-18, a fost simbolul așezării Neamului Românesc în hotarele sale istorice, Regele Ferdinand I, și cu aceeași nețărmurită dragoste și sinceră însuflețire, cu tot devotamentul, ca și până acum, și cu onestă muncă de toate zilele își va sluji Țara și Monarhul, M. S. Regele Carol al II-lea, cheazășie pentru începută zidire lăuntrică a poporului nostru și pentru apărarea pământului său în afară.

Rând pe rând s-a dat dreptul și sarcina de a fi călăuză a acestei reviste, – carte a neamului, păstrătoare de tradiție, deschisă acum 71 de ani –, când unui Moldovean sau Ardelean, când altora, de dincoace de Milcov. Astăzi JUNIMEA se gândește la Moldova de Sus și cheamă pentru conducere pe cineva din Bucovina, care iscălește aceste rânduri. Frumoasă povară, care n-a fost râvnită, grea povară de care Bucovina să se apere, n-are drept...”

Insemnări din trecut, din trecutul unei mari reviste, se impunea. Cu meticulozitate, cu documentații de natură istorică și literară, I. E. Torouțiu prezintă toți pașii de evoluție ai revistei. Partea cea mai interesantă a prezentării o constituie: **Încrестări pentru viitor**, din care reținem:

„Pășind la acest post de conducere, între două generații, una care se pleacă spre apus și alta care freamătă vijelios din anii tinereții, întindem un braț înspre cei de la dreapta noastră și altul spre înviorătoarea primăvară, schițăm simbolic semnul crucii și în numele ei chemăm pe toți la muncă spirituală, pacinică și împăciuitoare. Nu vom înceta de a aminti și reaminti crezul fiecărei generații tinere că începutul lumii, al istoriei, al faptelor mari și bune, ar purcede de la dansa, independent de trecut. Când acest crez pornește din curat avânt și se bizuie pe zestre intelectuală, pe capital de cunoștințe și talente, se stabilește în chip normal o ierarhie a valorilor spirituale, se creează o aristocrație a culturii și se asigură un real progres...”

Dorința de înnoire și de cooptare de noi talente este evidentă: *„...vom recunoaște un tineret cu adevărat generator de idei noi sau și numai de înnoire...”*, pentru că *„astăzi... se cântă altfel, și trebuie să fie așa, toate coordonatele legii progresului impun...”*

Proiecțiile noului director sunt atotcuprinzătoare: *„activitatea provinciei se va bucura îndeosebi de încordata noastră atențiune...”*, revista urmând a se *„pune în serviciul idealului moral al aristocrației cugetătoare și creatoare de frumos și bine...”*, *„epurație în simțire, cugetare și faptă”*, iar *„directivelor adverse le vom opune o luptă cavalerască, de idei și principii...”* Tranșantă este decizia noului director: Revista va *„refuza ospitalitatea”* polemicilor personale, conchizând:

*„În numele Bucovinei, cu nădejdea în sprijinul spiritual al tuturor acelor care și-au răspândit prin aceste pagini rodul muncii și cercetărilor și al celor binecuvântați cu harul talentului creator, în așteptarea tineretului încercat și a aceluia care-și va pune la încercare priceperea și înzestrarea de la fire, pentru a contribui la zidirea Neamului de la Nistru până la Tisa, răspund: **Sunt la post**”*. I.E. Torouțiu

Și-a fost la „post” timp de cinci ani. Grei. Foarte grei. Gândind la zvâcnirile celui de-al doilea război mondial. Gândind la prefacerile Țării. I. E. Torouțiu și-a respectat proiecțiile conturate în platforma sa

program, prin verticalitate și atragerea tinerilor creatori în jurul acestei reviste, care va cunoaște un nou impuls. Directorul Torouțiu s-a bucurat de o colaborare benefică, având în jurul său o echipă redacțională, tânără, serioasă, dar mai ales, cu mare încredere în potențialul, seriozitatea și fidelitatea lui Teodor Al. Munteanu (1911-1988).

Amintind de momentul 1938-1939, istoricul și criticul literar D. Murărașu, în sa **Istorie a literaturii române**, face câteva notații pertinente, apreciind că în timpul directoratului lui Al. Tzigara-Samurcaș, revista „Convorbiri literare” pierduse „prețuirea” cititorilor săi și se zbătea în interminabile probleme financiare. Ca urmare, această revistă *„nu poate trăi decât dacă-și regăsește echilibrul în respectul pentru formula critică și estetică maioreșciană”*. Așadar, era nevoie a se reaminti că Titu Maiorescu (1840-1917) a introdus „cultul frumuseții și al marii arte”, „sfințenia forme”, „idealul estetic”; că el este „întemeietor de critică literară ridicată la treapta de nobilă activitate spirituală”. Drept pentru care se impunea, urgent, o nouă strategie, adică schimbarea echipei coordonatoare a revistei. Și-n toamna anului 1938, propunerea făcută lui Torouțiu, părea a fi singura salvare. Despre aceste momente care au precedat preluarea conducerii revistei de către Torouțiu, aflăm anumite detalii, din notațiile lui Teodor Al. Munteanu (care pot fi lecturate în Arhiva **Bibliotecii „V. A. Urechia” Galați**):

*„...I.E. Torouțiu a fost chemat să se îngrijească de apariția venerabilei reviste tocmai în vremea când obținuse aprobare de la serviciul cenzurii să scoată o publicație proprie **Doina**, iar noi, viitorii colaboratori întocmisem și o machetă, propunând formatul, corpul de literă și rubricile respective.*

Ne aflam în tipografia <Bucovina>, din strada bucureșeană Gr. Alexandrescu, nr. 4, când, într-o dimineață ploioasă de sfârșit de octombrie, în 1938, au intrat pe ușă Simion Mehedinți (1868-1962), I. Al. Rădulescu-Pogoneanu (1870-1945), George Murnu (1868-1957) și Alex. Tzigara-Samurcaș (1872-1952); primii trei făcuseră parte în trecut din conducerea revistei, ultimul o gira în acel timp.

Strângând mâna lui I. E. Torouțiu (1888-1953), Simion Mehedinți a rostit, fără nicio introducere:

<Domnule Torouțiu, cele discutate cu d-ta acum câteva luni în urmă, la Academia Română, au devenit fapt împlinit. Cei de față am hotărât să-ți încredințăm direcția Convorbirilor literare. Nu trebuie să-ți mai spunem, cred, că este o mare cinste ce ți se face și pe care o meriți; ești dator, adaug, să respecti și să continui tradiția Junimii. De altfel, ai și dovedit aceasta cu prisosință până acum în lucrările d-tale. Am venit să îndeplinim formalitățile necesare, urmând ca restul, predarea arhivei și celelalte, să le faceți amândoi, cu vechiul director, aici de față, dl. Alex. Tzigara-Samurcaș.>

Urmează un preludiu, fastuos și măgulitor, care, vom vedea, nu-l impresionează într-atât pe Torouțiu, încât să nu-și formuleze punctul său de vedere, coerent, decisiv, vertical și fără compromisuri.

„Plăcut surprins și cu un ușor zâmbet, I. E. Torouțiu a răspuns:”

<Propunerea dv. mă onorează mult. Vă mulțumesc din toată inima. Ar fi a treia generație la conducerea vechiului și gloriosului steag. De data aceasta, e rândul Bucovinei, de unde vin. Mă voi strădui să fiu la înălțimea cerută, nu vă voi dezamăgi. **Am însă o obiecție, o rezervă, una singură:** nu sunt de acord cu modalitatea de până acum în privința transferului conducerii. Știu că acest fapt îl hotărâu junimiștii vechi, ca și în cazul de azi, se consemna într-un proces-verbal, se dădeau sugestii etc. Eu nu mă împac cu această practică, **eu pretind independență întreagă**, fără niciun fel de tutelă, cu obligația fermă în ceea ce privește să păstrez spiritul Junimii, firește cu înnoirile care s-ar cere. Nu pot gira publicarea unor materiale cu care nu aș fi de acord, dar care mi s-ar impune, manuscrite cu răfuieli personale sau alte interese. Vă rog să rețineți: **ori mână liberă** să pot apăra prestigiul revistei, **ori refuz** onoarea ce mi se face. Nu țin deloc să fiu director prin delegație, prin proces-verbal, numai cu numele, nu am această ambiție. Tinerii pe care-i vedeți acolo la birou lucrează la machetarea unei publicații noi, pentru apariția căreia am obținut aprobare, care se va chema Doina și pe care o veți găsi în librării chiar luna viitoare...>

Bineînțeles, pentru a-i convinge, le arată și documentul oficial.

„După ce s-au privit între ei câteva momente, tăcerea a spart-o I. Al. Rădulescu-Pogoneanu, ucenicul favorit al lui Titu Maiorescu:”

<La aceasta nu ne-am așteptat. Ne miră foarte mult obiecția d-tale, ba chiar ne lezează. Vei avea toată libertatea. Cum, adică, asigurarea noastră nu prezintă garanția? De 70 de ani nu s-a pomenit așa ceva la Junimea. Dacă astfel stau lucrurile, ne trebuie răgaz să chibzuim.>

Firește, este rândul lui Torouțiu să se explice:

<D-le profesor, cu tot respectul, vă rog să credeți că e departe de mine gândul să vă offensez, dar știți bine, ca și mine: verba volant, scripta manent. În cazuri de asumări de mari răspunderi, eu așa gândesc că trebuie procedat. Rog să fiu bine înțeles.>

„G. Murnu a tăcut, iar Simion Mehedinți s-a sculat încet de pe scaun, oleacă țeapăn și cu palma făcută căuș, când la o ureche, când la cealaltă, pentru a prinde bine cuvintele”.

Dar cum revista „Convorbiri literare” se afla într-un mare impas, decizia se impunea, în orice condiții. Și Teodor Al. Munteanu notează:

„După aproape o lună, reprezentanții Junimii au acceptat ca I. E. Torouțiu să devină conducătorul unic

al **Convorbirilor literare**, să păstreze în paginile lor principiile de care a fost călăuzită revista și să-i achite toate datoriile, căci avea destule, abonații împuținându-se mereu, motiv principal pentru care a și fost schimbată conducerea. Noul director și proprietar avea o mică tipografie („Bucovina”), așa că putea scoate din impas financiar cea mai prestigioasă și una dintre cele mai vechi publicații din țara noastră”.

Firește, din 1939, în cel de al LXXII-lea an de existență, va avea apariție lunară (format A5) și o „ținută grafică elegantă”. Poetul Teodor Al. Munteanu era redactor, alături de Alexandru Ionescu. Revista va fi înregistrată la Tribunalul Ilfov: ordonanța prezidențială nr. 2708/20.02.1939.

Cu satisfacție, memorialistul notează: „Încă de la primele numere, presa a salutat schimbarea conducerii și se sublinia convingerea că revista va fi scoasă din lăncezeala în care alunecase”.

În adevăr, răsfoind colecția „Convorbirilor literare”, în ultima ei respirație bucureșteană, în plin război, și într-un București bombardat, tulburat, înnegurat, revista are ținută distinsă, cu subiecte interesante și incitante.

Petre Simileanu

NEDUMERIRE

“Căpătăm înțelepciunea prin trei metode: prima prin **reflecție**, care este cea mai nobilă; a doua prin **imitare**, fiind cea mai ușoară; iar a treia prin **experiență** care este cea mai amară.

~Confucius~

Stau la fereastră privind “lu-me-a de dincolo”, sunt spectator la mulțimea ce m-a împins spre izolarea în care comunic doar cu spiritele celor ce mă vizitează. Fereastra a devenit pentru mine un aparat de filmare care rulează continuu mișcarea vietăților din păduricea vecină și furnicarul străzii: roboții intră și ies din spațiul meu de observație, se agită, aleargă fără rost, se fac că sunt ocupați în nepriceperea lor, caută doar mâncare și bani pentru droguri, haine, mașini, lap top-uri, androizi și iar mâncare; legume, plante și fructe modificate genetic, carne cu hormoni și antibiotice, preparate sintetice de orice fel puse la dispoziție de *Marele Coordonator* al tuturor proiectelor pe planeta roboților hibridi (RH).

Cum am ajuns aici? De ce mă aflu martor la prăbușirea acestui mare imperiu cu tehnologia cea mai avansată acționând excelent și fără creierii indivizilor? Unde s-o fi aflând oare creierul (computerul) central care dirijează, pe o altă planetă? Sunt eu o parte din acest experiment fără precedent în istoria acestei planete? Cu siguranță că da, mă întreb numai de ce mie nu mi s-a operat creierul, de ce m-au lăsat să folosesc metodele vechi de gândire și acțiune? Să mă fi păstrat oare ca standard de referință? Se prea poate!

Îmi propun să stau la pândă în locul meu de observație și să analizez ce se petrece cu roboții-hibridi (RH) din jur, aceștia fiind manipulați extrem de abil și

eficient prin *controlul minții*. Îmi deschid cel de la treilea ochi să survolez spațiul fără a efectua fizic călătoriile și invoc memoria ancestrală să mă ajute.

Mă aflu prizonier în acest spațiu necunoscut de 10, 705 de zile pe care le-am numărat în alergături, în ore de muncă la sânge, în lacrimi, în disperare, scăpând din capcane ucigașe și renunțări la orice bucurii ome-nești, numai pentru supraviețuire. Fiiințele stranii de care m-am izbit în aceste amare zile și care roiesc peste tot, arată ca orice *human being* la prima vedere, însă punându-le întrebări sau cerându-li-se să execute o anumită operație răspund numai la fraza învățată mecanic și imprimată în memoria lor artificială precum păpușilor vorbitoare. Dacă nu folosești exact cuvintele cu care creierul lor hibridizat a fost imprimat nu știu să răspundă, se blochează; nu au reacție decât la textul cu care cu fost antrenați, te privesc cu niște ochi de celuloid, inexpressivi și goi, înțepenii într-o mirare tâmpă. Un timp am crezut că sunt complet imbecili până am realizat că au fost manipulați și antrenați numai pentru anumite operații. Au fost dotați și cu un zâmbet automat, care se deschide larg pe fața lor schimonosită, când nu au replică, dar trebuie să pară politicoși; face parte din alcătuirea figurilor artificiale de roboți de tip RH.

Mi-a trebuit mult timp să accept jocul RH-ilor de pe această planetă unde experi-

mentul de spălare al creierelor, cu înlocuirea parțială a circuitelor primare ale acestuia, a generat mecanisme stranii bune de folosit numai la muncă, totul pus precis în pătrățele, ca pe o tablă de șah, unde fiecare dintre ei este redus în dimensiuni din ce în ce mai mici, până dispare când și-a încheiat misiunea. Alții par clonați de o manieră necunoscută mie.

Când omul nu mai este o conștiință devine o unealtă oarbă de folosit.

Distribuția robilor în orice proiect gigant este concepută în așa fel încât fiecare RH să nu cunoască mai mult decât bucățica lui de executat. Sute, uneori mii de părți dintr-un proiect sunt asamblate în diferite locuri ca să rezulte un tot despre care cei care au participat la execuție nu au idee. Așa se păstrează secretul proiectului final și posibilitatea de a da fiecăruia ceva de lucru. Nu este permis să ai idei, acestea se fură și se vând la preț mare, dând șansa celor care conduc lucrarea să trăiască liniștiți făcând “nimic” decât noi planuri de exploatare cu profit fabulos pentru ei.

Unui nou venit pe această planetă i se spune de la început că orice descoperire, act de creație, proiect de excepție, idee elaborată, sunt proprietatea stăpânului; în caz de patentare robul executant nu primește nimic, iar banii merg în banca celui care și-a rezervat toate drepturile, deci a instaurat regimul de stoarcere la sânge a bietului serv

creativ, dar naiv și anihilat. Salariul promis este luat jumătate pentru taxe și eventual ceva asigurări imaginare.

Procedeul este aplicat ușor celor veniți din afara sistemului, care nu au aflat încă modul de operare, dar care au o minte nealterată, robustă, cu școli de excepție și ani de experiență, cu talent deosebit în anumite ramuri, fiindcă roboțerii de tip RH nu pot gândi, fac numai ceace li se comandă, nu au nici o dorință de a realiza ceva în afara foamei de bani. Ei nu studiază prea mult, nu citesc, nu au acest prost obicei și nici n-au nevoie; devorează toate informațiile transmise prin internet sau direct primite pe creier și scriu texte întru comunicare cu prietenii lor care funcționează pe aceleași frecvențe (nivele) de înțelegere cu ei.

Am descoperit că există mulți analfabeți chiar în generațiile tinere și se exprimă numai cu ceace au prins de la cei din jur din limba străzii. Nu au idee ce se mai întâmplă pe alte planete, dacă există și alt fel de ființe umane, neumane, sau umanoizi, dacă se mai vorbesc și alte limbi. Sunt convingși ca tot universul trebuie să le știe limba lor, mai ales cei care au acceptat să trăiască muncind pe pământul RH-ilor, așa cum li s-a a făcut îndoctrinarea subliminală.

Cobor din turnul meu de observație să-mi iau ceva de mâncare de la magazinul apropiat. În timp ce căutam să citesc etichetele de pe ambalaje s-a apropiat de mine o fată de vreo 35 ani adresându-mi-se:

- Îmi puteți spune ce scrie pe acest pachet cu carne, ce preț are?

- Sigur că da, v-ați uitat ochelarii acasă, răspund eu spunându-i prețul.

- Nu doamnă, nu știu să citesc, n-am fost la școală!

Am încremenit. Cum să nu știe carte o femeie tânără, cu aspect de om normal, nu drogată sau murdară? Cum să nu poată citi un om al secolului XXI? Cum și-o fi luat testul scris pentru carnetul de con-

ducere o persoană care trăiește într-o citadelă, nu la țară sau în vârful munților, departe de lume? Cum și-o face traiul dacă nu știe să scrie și să socotească?

A fost devastator ! Mult timp n-am putut scoate din minte acea față cu ochii rățăciți, lipsiți de orice expresie; pentru mine era ca oarbă și... într-un fel era, deși nu părea să fi conștientizat propria-i dramă. Era un biet robot RH!

Cu ani în urmă am mai întâlnit un alt individ total analfabet, când am avut primul șoc. Se ruga de un prieten să meargă la bancă sau unde ar fi avut de semnat acte pe care nu le putea citi, sau să-i scrie facturile, iar la slujbă cineva semna pentru el când lua salariul, la o companie de construcții pentru care presta muncă de salăhor. Câți or fi ca ei?

Victor Hugo ne spunea că "**cel care deschide ușa unei școli închide o pușcărie**". Aici nu se aplică această filozofie. Pușcăriile sunt pline de hoți și criminali, cel mai mare număr cu puțință pe această planetă, rezultat al lipsei de educație unde s-ar putea învăța câte ceva despre etică și morală, iar școlile se află la un nivel penibil de scăzut. Roboții hibridi nu au nevoie de prea multe cunoștințe; ceace le este necesar pentru a îndeplini funcțiile fiecărei slujbe dictate de coordonatorii marilor afaceri le este comandat direct prin manipulare mintala.

Aparatul meu imaginar de filmat se îndreaptă spre alte ciudațenii ale locului: copiii care fac copii. Nebunia sexului începând cu fetele de la 12-14 ani cu băieți ceva mai în vârstă, dar la fel de inconștienți și iresponsabili. Vecinii mei au o fată care le-a adus "cadou" un copil făcut cu un oarecine pe care acum îl cresc ei. La fel cunosc alte două familii cu aceiași problemă, apoi sunt sute sau mii de copii care au copii și pe care școlile îi ajută să-și termine studiile, ce fel de studii vor fi acelea, greu de înțeles. Majoritatea sunt victime ale drogurilor

lansate pe piață, cu care tinerii își încep adolescența, de unde fac sume fabuloase *marii manipulatori ai planetei*. Aceleași droguri au făcut victime pe cei care zac pe trotuare, prin metrouri, prin ganguri, când și-au pierdut slujbele, familiile, casele și au ajuns niște corăbii eșuate, nemailuând în seamă pe cei care mor foarte tineri de supradozare. Mă scutur să cred că ceace văd nu este adevărat.

Roboții programați nu au emoții, sunt doar mașini de lucru și luptă, așa se explică funcționarea lor în relațiile de muncă total inumane; neavând emoții merg înainte așa cum li s-a comandat subliminal. Am realizat că unii sunt mai puțin afectați de procedura hibridizării, deci mai vulnerabili, însă tot cu creiere nemobilate. Trăiesc și acționează după lozinci.

Expresia feții lor, luminată pe moment de un zâmbet fals, încearcă să ascundă goliciunea interioară și gândirea artificială a fiecăruia.

Privesc la alți umanoizi-roboți-automatați care trec pe lângă mine: majoritatea sunt diformi, urâțiți de hrana sintetică, hidoși, cu fețe buhăite ale căror ochi nu au lumină, amintindu-mi de desenele caricaturale ale lui Daumier. Ceace izbește pe un nou venit este lipsa totală de maniere în comportare, primitivi, sălbateci, o mulțime amorfă; deseori întâlnești niște huidume cu care ți-ar fi teamă să te afli în întuneric. N-am văzut nicăieri în călătoriile mele atâtea prezențe stranie și mă întreb când voi evada din acest scenariu babilonian care mă oripilează, mă sperie. Poate a fost parte din experiența mea de viață pe planeta RH-ilor, însă nu eu am ales să vin în aici, am fost aruncată din greșeala destinului.

Îmi propun să continui călătoria prin spațiul în care exist fiindcă timpul se compresează rapid, alergând către punctul „zero”, strivindu-ne cu fiecare înaintare și știu că va trebui să părăsesc acest loc înainte de a deveni și eu un

număr dintr-un experiment.

Mă chinui să învăț cât mai mult cum funcționează societatea pe această planetă a nebunilor clonați și hibridilor om - robot. Nimic nu-mi este pe înțeles din organizarea lor, fiindcă locul de unde am venit eu era populat cu altfel de oameni viguroși, frumoși, inteligenți și creativi, poate mai puțin rapizi în executarea proiectelor, dar foarte normali. Aceștia erau însă sclavi pe nimic, nu li se răsuciseră mințile, dar erau ținuți într-o mare pușcărie din care nu puteau scăpa decât cu riscul de a fi uciși. Probabil era experimentul opus celui de aici calculat și dirijat tot de *Marele Coordonator* al destinului speței umane, pentru comparație, întru aflarea celui mai perfect sistem de exploatare. Nu m-ar mira ca să fi fost și aceea clonați până acum.

Aici li se oferă toate beneficiile handicapatilor, mai corect spus înapoiatilor mintal, de la casă și hrană până la îngrijirea permanentă pe care cineva le-o acordă 24 din 24 ore; extenuant pentru cel care este obligat să facă această slujbă grea și foarte costisitor pentru guvern. Ca un paradox, cei sănătoși și normali, sunt storși de energie și de capacitatea de creație până își termina rezerva, până devin handicapați prin frecvente atacuri de cord cu paralizii sau alte boli grave generate de stress.

Continui explorarea mea mirându-mă permanent cum s-a putut concepe și dezvolta o asemenea societate, în care populația are atât de mulți roboți dezactivați fiind paralizați, sau schilodiți că nu te poți uita la ei de spaimă.

Când mai văd și copiii, enorm de mulți cu *down sindrom*, mă simt extrem de neputincioasă și tristă că nu pot face ceva pentru ei. Aceștia sunt încurajați să-și trăiască viața ca oameni normali să fie integrați în procesul de muncă, să fie stimulați. Cum? Nu mi-am dat seama dacă aceștia sunt roboți hibridi, sau fac parte dintr-o altă grupă de experimente speciale tot controlați mintal.

Războaiele fără sfârșit în care sunt aruncați tinerii mi s-au părut cea mai crudă formă de experiment al *Marelui Coordonator* al planetei cu rezultate dramatice când aceștia se întorc acasă total demontați, cu depresii de forme înfricoșătoare, fără mâini, fără ochi, fără picioare, fără viitor, pacienți pe viață ai psihologilor să-i vindece de obsesii. Fiind RH li se face spălarea creierului, aplicându-li-se toate metodele sofisticate care să aducă rezultate interesante pentru noi cercetări științifice. Cât despre costul acestor războaie infernale, plătite de clasa medie de lucrători rămași acasă, nu se mai pune problema calculelor, sunt astronomice.

Crește numărul spitalelor ca și al cercetărilor și experiențelor de orice fel pentru toate tipurile de boli, în special cele virotice.

În acest domeniu nu știm încă ce se plănuiește pentru oamenii folosiți în locul cobailor la experiențele medicale.

M-am oprit din observații căutând un refugiu pentru liniștea mea

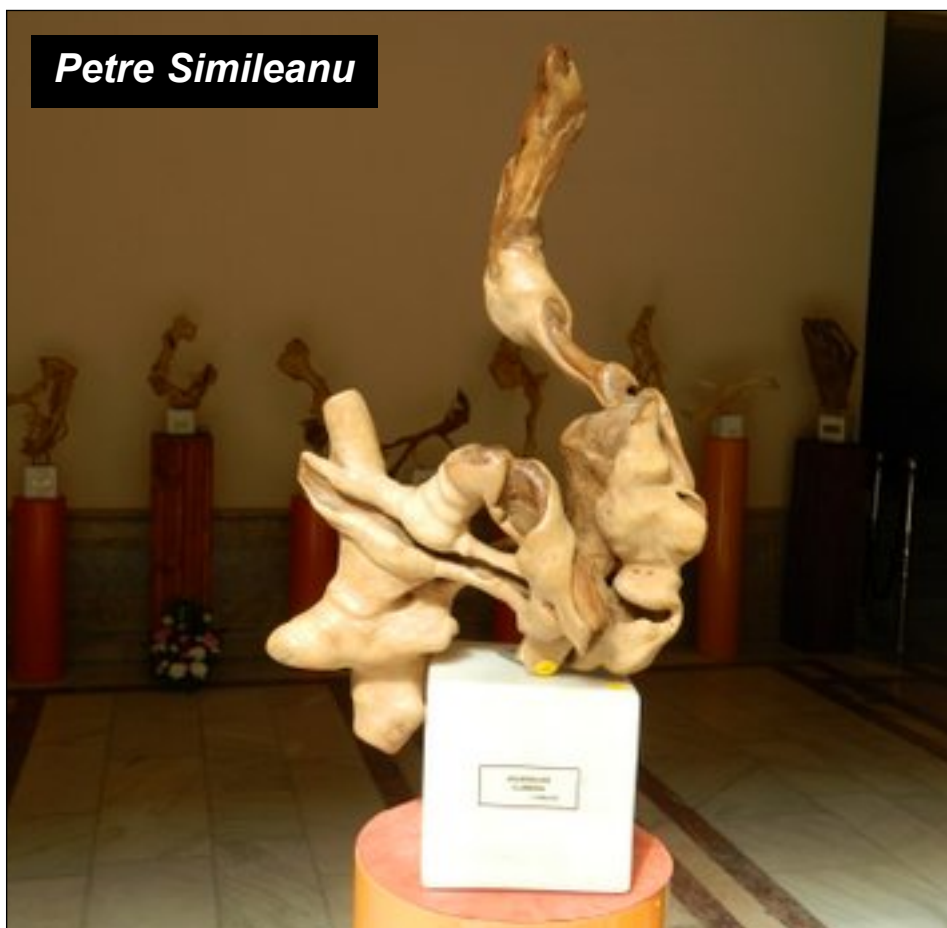
interioară. A fost prea mult, am oboșit și m-am speriat.

Toți din jurul meu par o masă de adormiți, care nu bagă nimic în seamă, nu se sperie, muncesc dacă au unde, fac copii la nime-reală, nu se revoltă, nu întreabă de ce prețul pâinii și al laptelui s-a triplat, beau și fumează să le treacă ziua de azi și nu contează ce va fi mâine. Își trăiesc ziua și clipele așa cum vin, cu premoniția că o întâmplare apocaliptică poate lovi oricând planeta, dar nu le mai pasă, deci așa ar trebui să fac și eu.

Asta era! Prea multă filozofie strică, iar pe de altă parte cred că le-a cam venit timpul celor care au guvernat numai răul să fie distruși.

Mă voi duce la culcare, cece pentru mine înseamnă o bună terapie, iar mâine va fi o altă zi. Noaptea mă va trimite într-o călătorie prin cosmos, cu vise, cu amintiri ce par a fi avut loc ieri, cu reînnoiri de speranțe și mă va ajuta să mă scol refrișată și optimistă.

Noapte bună dragă planetă zdruncinată!

Petre Simileanu

P o e z i i

Görenoptik

Ankara este calmă
la miezul nopții
credeam că-i mai cald
la început de august
dar e perfect
la ora asta un domn bine
îmbrăcat tot în alb
mătură în fața porții
magazinului său ce se cheamă
Görenoptik
multă lume pe stradă
și multe femei cu batik
legat sub barbă
așa cum am văzut și la noi
în copilărie
când visul se-mpletea cu cerul
poate încă și acum
cine știe
cine știe și ghicește
pân'la anu de trăiește
vorba Părintelui Gică Vieru

Apocalipsa a venit peste noi
orișicum
drumurile se-nfundă
se blochează
cel mare și larg pe zi ce trece
se-mpuținează
însăși apocalipsa
e pe ultimul drum
vrea să treacă și ea
și se-nghesuie până la urmă

va trebui să dea un peșcheș
mulți chemați puțini aleși
dar ea e și-n mine
s-a cuibărit crezând
că n-o văd
s-o trec de partea cealaltă
să scape și ea
de prăpăd
Domnul în alb încă mai mătură
se vede că e conștiincios
lui nici nu-i pasă
de semnele timpului
și că e lumea întoarsă pe dos
Görenoptik
este important
acolo trebuie să se oprească oamenii
să vadă de ce nu văd
să se prindă pe ei înșiși
în delict flagrant

Apocalipsa a scăpat
n-a prins-o nimeni
iar eu n-am trădat-o
nu se știe când am nevoie de ea
ce bine însă
că pustia n-a fulgerat-o

Turcii sunt drăguți
îți explică tot ce vrei
și merg cu tine un extra-kilometru
dar de apocalipsă
nu știu
acum s-a făcut târziu
domnul în alb a plecat
măine clienții vor veni să vadă

și vor vedea
 ce curat a lăsat tot
 în urma sa
 dar despre apocalipsă
 cine le va povesti
 nici măcar eu
 care i-am așteptat
 în pustiul nopții târzii
 o singură noapte
 ca niciuna alta
 doar ca aceea în care Adam se uita
 cum cădeau din pomul oprit
 fructele coapte
 dar coapte nu de el
 și încă nenumite
 cu semințele în întunericul luminii dintâi
 primenite
 Când a căzut
 de la fața lui Dumnezeu
 Adam încă nu numise
 totul
 lucrurile nenumite
 mai multe decât celelalte
 au început să protesteze
 și să plângă
 unele au înnebunit
 Give me a name
 strigau râzând
 bietul Adam
 cel mai înzestrat om
 de pe pământ
 care vedea esențele
 înainte ca ele să-l vadă pe el
 Adame, unde ești
 lucrurile strigau
 sunt după Eva
 le zicea
 din hăul căderii
 și azi este tot după ea
 nu contează că ești la New York
 sau Ankara
 singurul lucru pe care el nu l-a cunoscut
 a fost ea
 pentru că nu el a numit-o

și nici pe sine
 ci numele era ascuns în sâmbure
 de acolo ni se trage dorul
 de ziua a opta
 și visul din noaptea subțire
 Give me a name
 what name
 nici apocalipsa nu are unul
 doar Calipso are
 frumoasa călugăriță
 venită la Neamț
 în miezul nopții
 travestită
 fără să spună că e femeie
 așa cum focul în fața peșterii
 nu pare că-i foc
 ci scânteie
 după aceea se vede
 după ce a intrat
 când arde
 explodează
 și umblă prin trup ca prin casă
 nevoind de-acolo să mai iasă
 peștera însă-i mai tare ca focul
 mai tare
 și ca apocalipsa
 peștera cu destin de mireasă

Adame, unde ești
 sunt aici
 mă lupt cu apocalipsa
 aici în Ankara
 nu mai recunoști nimic din ea
 în Ankara
 nici măcar
 locul unde s-au adunat episcopii
 să-i pună la punct pe eretici
 și să dea canoane Bisericii

Între timp
 Adam a cunoscut-o
 pe Eva
 și de atunci umblă amândoi
 prin apocalipsă bezmetici

ceea ce numești
 cunoști
 dar cum a cunoscut-o Adam
 pe Eva
 dacă n-a numit-o el
 numele ferecat în sâmbure
 probabil toată confuzia
 vine din marea cădere
 el căzând după ea
 în viață și-n moarte
 fidel
 dar așteptând răspunsul
 și dezlegarea
 în Înviere

Ankara este calmă
 la miezul nopții
 minaretele fulgeră
 chemări la rugăciune
 mirele stă neclintit
 la peșteră
 în fața porții

Görenoptik

Ankara is calm
 at midnight
 thought it was warmer
 at the beginning of August
 but it is perfect like that
 at this time a man
 properly dressed
 in white
 is sweeping in front of the door
 of his shop which is called
 Görenoptik
 there are a lot of people in the street
 and a lot of women wearing on their
 heads a batik
 knotted under their chins
 like I saw in my country
 in my boyhood
 when dream used to mix with the sky
 maybe this happens even now

who knows
 "he who knows and riddle solves
 will survive till end of dawns"
 used to say Father Gica Vieru

Apocalypse has tumbled down on us
 anyway
 roads come to a dead end
 they block up,
 every day which passes the broad and
 large way
 becomes smaller
 apocalypse itself
 is on its last way
 it wants to go in front at all costs
 and crams into
 finally
 it will have to pay a peșkeș
 many called and few picked up
 but it stays in me too
 and nestled up into me thinking
 that I cannot see it
 so I thought take it to the other side
 in order to help it escape
 disaster

The Gentleman in white is still sweeping
 one can see he is conscientious
 he does not care
 about the signs of time
 and that this world is turned upside down
 Görenoptik
 is important
 it's there where people have to stop
 to see why they can't see
 to catch themselves
 in the fact

Apocalypse has broken free
 nobody has caught it
 and I haven't betrayed it
 one can never know when I need it
 how nice
 that wilderness hasn't dashed it to the
 ground

Turks are nice
 anything you need they'll explain to you
 walking with you even for more than one
 kilometer
 but knowing nothing
 about apocalypse
 now it's getting late
 the gentleman dressed in white is gone
 tomorrow customers will come and see
 and they will see
 what a cleaning he did
 before leaving
 but who will tell them about apocalypse
 not even me
 who have been waiting for them
 in the wilderness of this late night
 just one night
 unlike any other
 only like that one when Adam was looking
 how from the forbidden tree mellow fruits
 were falling
 but they were not ripe by him
 and yet unnamed
 with their seeds in the darkness of the
 first light
 adjusted
 When he fell in disgrace
 from God's face
 Adam had not yet named
 everything
 the unnamed things
 more than the others
 began to protest and cry
 some became crazy
 Give me a name
 they were screaming and laughing
 poor Adam
 the most endowed man
 in this world
 who could perceive essences
 even before they could see him
 Adam, where are you
 were things crying out
 I'm after Eve

he was telling them
 and from the abyss of falling
 even now-a-days he runs after her
 it doesn't matter whether you are in New
 York
 or in Ankara
 the only thing he did not know
 was she
 because he did not name her
 nor did he name himself
 yet the name was hidden in the kernel
 hence our nostalgia
 for the eighth day
 and our dream from the thin night
 Give me a name
 what name
 not even apocalypse has one
 only Calypso has
 the beautiful nun
 who came to Neamţ
 by midnight
 disguised
 without mentioning that she was a woman
 just like fire in front of the cave
 does not seem to be a fire
 but a spark
 only after that can one see
 after it has come in
 when it burns
 it blows up
 and walks through the body as if in the
 house
 refusing to get out from there
 however cave is stronger than fire
 stronger
 even than the apocalypse
 the cave with a bride's destiny

Adam, where are you
 I'm here
 I'm fighting the apocalypse
 here in Ankara
 there's nothing you can recognize out of it
 in Ankara

not even
the place where bishops gathered
together
to put heretics in their place
and give canons to the Church

In the meantime
Adam met
Eve
and since then they have been walking
through
the apocalypse like two scatter-brained
people
whatever you put a name to
you know
but how could Adam know
Eve
if he did not name her
the name locked up in the kernel
maybe all the confusion
comes from the big falling
he falling down after her
in life and in death
faithfully
but waiting for the answer
and absolution
in Resurrection

Ankara is calm
at midnight
minarets flash
calls for prayers
the bridegroom stands still
at the cave
in front of the gate

2

La poésie, la pauvre,
ce fut elle-même et la santé
comme le mendiant tendre et digne
et beau comme Dieu le disait
sur les rues de son enfance
ce fut elle qui m'avait appris à parler
et à me taire

41

Tout comme un tsunami qui change
l'aspect des profondeurs de l'eau
tout comme le feu qui brûle les champs
tout comme le vent qui se laisse entraîner par la
nostalgie
totalement inconnu
comme les questions chatoyantes et naïves
posées timidement par
schwester Marie
c'est ainsi que mon talon faible peut faire
des milliers de kilomètres en Europe

42

Tout commence du krakenhaus
mais pas tout à fait de la maison où j'y suis
maintenant
mais d'une autre
plus vieille, plus grande et
plus réelle
l'hôpital est un endroit qu'on évite
et dont on a besoin absolument
ou peut-être
notre deuxième existence
celle que nous vivons
tout en rêvant à la première
on joue avec le ballon de notre destin
lui aussi rond comme un ballon
voilà pourquoi nous ne savons rien
comme nous ne savons pas pour quelle raison les
trous noirs
ne puissent produire des cratères dans la lune
comme nous ne savons pas ce qu'Istrati a dû
chercher
en Levant
peut-être lui non plus ne peut expliquer
le cri du début
ce n'est pas du tout la meilleure explication
alors quel serait le cri des contraires
qui est-ce qui a créé nos géographies
intérieures
avec la conviction que je vis, que je meurs
et que je ressens une douleur

Muguraș Maria Petrescu (jurnalist cultural, membru UZPR și consilier editorial al revistei Lumina Lină / *Gtacious Light* - New York) și Doru Dinu Glăvan (Președintele UZPR) ascultându-l pe Theodor Damian vorbind la deschiderea Simpozionului „Zilele Lumina Lină”, din martie 2013, de la Reșița.

74

Que c'est beau quand ce jeune homme
joue à l'accordéon
Marienplatz
j'ai l'impression que nous allons ensemble sur la
même voie
et dans le même éon
furtivement je mets un sou en argent dans son
panier
et je vois qu'il s'appelle Ivan Hajek
et qu'il vient Dieu le sait
d'une Russie de très loin
dans ses rythmes
c'est la vie et la mort
la tête sur son épaule
et les yeux fermés
il n'est plus dans ce monde
son délire te séduit comme l'abîme
car son délire est l'abîme en personne
que c'est beau mourir peu à peu
avec quelqu'un
et revenir à la vie de nouveau avec lui
tu peux t'en aller
mais le son ne s'en va à jamais
Ivan
tout comme un sorcier
d'un pays appauvri
les sorciers doivent vivre quand-même
est-ce vrai?

parfois c'est le chant qui les dévore
bien avant d'être joué

75

On a inventé le concert concentrique
je l'ai entendu pour la première fois sur l'Isar
le soleil brillait comme un espoir réalisé
sur les plaies cousues et décousues
du monde
donc implicitement sur mes plaies
qu'on a mis de côté avec soin
comme les vieux qui amassaient leur petite
monnaie
dans leurs mouchoirs noués
donc dans ma vie il y a une plaie
peut-être la vie est la plaie
ou vice versa
alors tout doit commencer
juste d'ici
tout d'abord la définition de la plaie
et puis après les catégories et les illustrations
et les autres vignettes
selon Socrate

Traducere din limba română de Muguraș
Maria Petrescu /
Translated from Romanian by Muguraș
Maria Petrescu

**Pe 28 decembrie, Theodor Damian își sărbătorește ziua de naștere,
redacția Destine Literare îi urează un călduros La mulți ani!**

PARADIGME ALE SUPRAVIETUIRII PRIN CARTE

În eseu introductiv *Despre omul care scrie liric* din recentul său „jurnal de creație” intitulat **Cartea cu aripi deschise** (Editura Destine literare, Montreal, 2013), Eugen Evu mărturisește: „În curând ating 70 de ani. Prin vârste, am rămas înrăit cititor al altora - români de-ai mei, sau traduși -, începând cu fascinantele cărți de călătorii, descoperiri, istorie și suind amonte, spre Muntele Cunoașterii ce ne atrage pe toți, care-cum, cu acel Dor inefabil de a reface legătura (Re-ligio) cu divinitatea...”

În cele aproape două sute de pagini ale jurnalului, poetul se „eliberează” de o parte din povara unei conștiințe răvășite și treze, volumul concentrându-se în esență pe trei coordonate (în acord cu ipostazele existențiale ale eului său): de martor vigilent/ intransigent al realității timpurilor sale, de aducător-aminte al erorilor trecutului ce nu trebuie uitate/ ignorate, precum și de supraviețuitor (în postura sa esențială de cititor și scriitor) *prin și pentru* Carte.

Dincolo de eseu introductiv amintit și de paginile „invitate” din final, aparținându-i lui Alexandru Cetățeanu (*Cum am sărbătorit Ziua Limbii Române la Montreal*), lucrarea lui Eugen Evu are trei secțiuni: I. *Singur printre psihologi. Poeseuri și însemnări*; II. *Jurnal. Vindecarea de Acum. Modulador*; III. *Semne de carte*. Problematika notelor nu diferă mult de cea din **Psihoteca**, volumul de aforisme și eseuri publicat cu doi ani în urmă (Editura RAFAET, Râmnicu Sărat, 2011).

În accepția lui Eugen Evu, poetul este, ca om, „cel mai neînșeninat, triadic și dantesc în cetate, glosând experimentul propriu dar condiționat de cel al mulțimii – spre a lăsa ceva de zestre noilor generații; preparator – DECANTOR al memoriei colective – ancestrale ce anume a fost real și ce s-a falsificat, ab origine, în ramurile Neamului său”.

Considerațiile privitor la neam sunt numeroase, poetul căutând în permanență calea de mijloc, adevărul suprem, între falsificatori și entuziaști, geniali, utopici, dogmatici, legionari („o întregă cohortă de școli”, conchide). În esență, „românii sunt cel mai primitiv Neam dintre toate”, enunță poetul, căci „suntem un Neam vechi, ci nu bătrân”. Nu lipsesc, desigur, nici referirile la marii cărturari autohtoni, în fruntea lor aflându-se Nicoe Densușianu, Mircea Vulcănescu, Mircea Eliade, Lucian Blaga, Emil Cioran și mulți alții cărora poetul le rămâne îndatorat, cărțile lor călăuzindu-i destinul și influențându-i poezia.

„Jurnalul” nu are un plan premeditat, regăsindu-se aici însemnări și considerații despre moarte, despre „onomastica diavolului” la români, teroarea imaginarului sau scriitorii geniali (suicidari). Uneori, secvențe în limbi străine sunt inserate printre cele românești, ca de exemplu cea de la pagina 89, conținând considerațiile acad. Angelo Manitta privitor la volumul *Li Mesia Nice* (2013) al poetului: „La poesia di Evu spazia in una tematica molto varia, andando dell’amore per la natura, alle riflessioni filosofiche ai pensieri intimi di chi ha lottato e continua a lottare per la vita...” Următorul pasaj redă aprecierile lui Mircea Petean în ceea ce privește *Ludice preludice* (2012), un alt volum: „Spectaculoasă e noua carte a lui Eugen Evu, o speculație lirică halucinantă prin străpungerea limbajului, astfel încât cele mai insolite combinații sunt floare la ureche pentru un poet care știe să facă să urce în sărmanul nostru cuget sonori, semne și efluvii din cele mai arhaice straturi ale firii austere”.

Abundă citatele din marii gânditori, români și străini deopotrivă, și nu am în vedere doar cele zece motouri din preambulul cărții (de la Albert Einstein, Max Blecher și Carl Gustav Jung, până la Emil Cioran, Tudor Arghezi, Nicolae Breban și alții), jurnalul de creație al poetului devenind, în aceeași măsură, și un jurnal de lecturi, în topul acestora situându-se Nichita Stănescu („boala profesională a poetului este alienarea”), Platon, Sântul Pavel, Max Heindel și mulți alții. Adesea, citatele sunt secondate de propriile sale reflecții: „Temperamentul nu este efect al eredității”, ne spune poetul, iar

„eterul vital este eliberat la vârsta de 14 ani”; „simbolul crucii” reprezintă cele patru regnuri, iar „ego-ul intră în uterul mamei la 18 zile după concepție”. Și, ca să păstrăm registrul, undeva poetul precizează că „unele persoane decedate ignoră că sunt moarte”, iar „corpul vital și cei fizic se dezintegrează simultan...”

Apar multe nume de scriitori români, poeți mai ales, contemporani ai autorului, mulți plecați dintre noi de acum. Evu nu-i iartă pe cei care i-au „rătăcit” cândva manuscrisele (revenind de mai multe ori în „jurnal” la această chestiune): un volum de poeme, un roman dactilo, volumul de pamflete *Floare de colț de mistreț* ori romanul de sertar *Roșu putred*, scris în 1986, recuperat și depus la Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu” din Deva.

Unele considerații ar putea părea tendențioase: Florin Mugur e „neregretatul”, „evreul” fiind un „filolog mai mult olog, un bizar complexat de handicapul lui grav”, Cărtărescu, un „exaltat parafrazist eclectic”, Patapievicu este „ID-eiOLOGUL propriei uri de sinele irațional”, iar Sorescu, în „Singur printre poeți”, autoconsiderându-se „un parodist, un parafrazic, un oximo(l)ronic... exotic!” În privința criticilor, poetul își declară preferința: „Criticul necesar mie este cel al flăcării reci, al cuțitului de flacăra, ci nu al flecărelii sentențioase, uneori orgolioase și suficiente; joc de arbitri mituiți.” Urmând, firește, exemplele de rigoare...

Eugen Evu nu uită să-și facă „bilanțul”: șaptezeci de ani, patruzeci de cărți tipărite, patru dosare obținute la CNSAS, reluând și o mai veche obsesie a sa, *refuzul de a mai scrie*, neînvățând că „cetatea” nu mai are nici o obligație față de artiști, că suntem pe cont propriu într-o lume în care fiecare se cațără pe cine/ pe ce poate în căutarea unui loc mai privilegiat care-i asigură „bucuriile” materiale ale subzistenței. Într-o țară săracă, trădată, furată, frustrată, de unde și motivele angoasei poetului.

Ajuns la o etapă a creației poetice, pe care o putem considera radicală, Eugen Evu recrează practic limbajul, cuvintele dobândind valențe noi, uneori prin delimitări grafice („re-constat”, „ABSURDISTAN-ică”, „clone-clovnii”, „dogma-trine”, Babilon devine „bab-El-ul ontic”, natura „nat-ura”, urmând „arh-îngerul” și așa mai departe), alteori pur și simplu jonglând cu sensurile („riscul manierismului” este eșuarea „în maniacal”). Regăsim și o tipologie aproape viscerală a textelor („texte constipate”, „chioare”, „șchioape”, „cu burți” și, desigur, „schizofrenice”), poetului făcându-i plăcere să-și întărească afirmațiile cu referiri la Hegel, la Jung, la Freud („cum dixit Freud”, de exemplu).

Pare aproape imposibil să urmărești firul ideatic al însemnărilor, căci Evu reia (se reia) teme, motive, diversificându-le de la un pasaj la altul; cartea este un puzzle cu elemente dispartate, provenind parcă din alte zone, păstrându-se însă registrul: grav, deseori tragic, deznădăjduit și dezgustat de spectacolul lumii în care (supra)viețuiește. Titlurile vorbesc de la sine în ceea ce privește temele abordate: „Între Industria Cărnii și Industria Cărții?”, „Masca și iasca...”, „Epistola către noi înșine”, „Paradoxalia” sau „Cimitirul vesel” (unele titluri de poeme în volumele poetului).

Într-o *Preperatio poesis*, însemnări, schițe pare-se, pentru viitoare poeme, își adună ideile, revelațiile, fără o ordine impusă (unele le regăsit în poemele sale): „mâinile tale îngândurate...”, „sunt Acum-ul continuu”, „capul meu, capul tău, cuib de aripi”, „în Lemuria nu există moarte”, „urechea, cel mai straniu organ de simț; cochilia în care răsună oceanul”, „gândul auzit, iată ce ne poate teroriza” și așa mai departe. Nu se putea, desigur, fără ceva „de dulce”, cum spune poetul: „Oare moartea eliberează facturi, chitanțe etc.? Desigur, certificatul de deces. Dar și ăla suprataxat cu timbru fiscal și ceva de dulce groparilor, slujbei la catafalc: depinde, o oră de slujbă, 100-150 euro, pupeze sub colaci. În aste vremuri nu (se) merită nici să mori, cum zisei undeva.”

Ca și arhitectură a eseurilor, poetul enunță, constată un aspect/ nuanțe, exemplifică, ramificând, urmând concluziile, deseori transfigurate, ele însele, în secvențe de poem (ca în eseul *Cartea – obiect de cult – recte cultură*): „Atlazuri înăsprite, ale nirvanei, pansament de ocru viermănos, puah! Urlet melodiindu-și moartea. Morțile, zgrebănând porțile. Republici ale fluturilor cap-de-mort, mimesis noiesis-poesis? Mutația, cloneria, clauneria. Și nicio speranță, ci doar pietre îngândurate, snopi de particule ionizate! Starea, deocamdată, a poeziei rromâne.”

Sunt crâmpie, străfulgerări, experimente de laborator poetic, recuperate, consemnate pentru a nu se pierde, pare-se, în neantul unei existențe zbuciumate. Asistăm la o adevărată încrâncenare și grabă de a consemna totul, de a lăsa un semn, într-o încercare de a-și transforma viața în sine în poezie, în operă, Evu încetând de mult să scrie, el *scriindu-se* neostenit, neîntrerupt, păcălindu-și viața, abandonând-o, recuperând-o și prefăcând-o în poem.

Închei cu un „minieseu” de care, în încercarea sa de a-și transpune integral ființa în Cuvânt, poetul ar trebui să-și amintească mereu: „Bucuriile care vin neașteptate sunt mai vibrante, fiind dorite de interiorul sufletesc, cel prudent, cel ce nu se zbuciumă vizibil”. Și încă un pasaj, pe placu-mi: „În vis, am visat că m-am trezit și m-am chinuit, poetizând, să nu uit. Și eram altă ființă...”

Pere Noel

JULIA DEACONU (CANADA)

Este început de noiembrie, 2013. Decorațiile de Crăciun sunt deja instalate în unele magazine, deși nu am văzut niciun fulg de nea naturală; am văzut însă multă zăpadă artificială. Brazii și celelalte decorații sunt tot artificiale, cu multă măiestrie lucrate de

acești oameni prost plătiți și fără speranță de a primi o pensie la sfârșit de viață, din țări ca Bangladesh, China s.a.

Îmi amintesc cu nostalgie de bradul adus direct din pădurile noastre, cu miros proaspăt de rășină pe care-l împodobeam cu câteva zile înainte de Sărbătoarea de Crăciun, ca elevi în școala primară.

Aduc astfel, un binemeritat omagiu, Doamnei, învățătoarea noastră care orchestra totul cu atâta măiestrie încât noi, deveneam deodată niște îngerași dintr-un basm cu zâne și feti frumoși. Bradul era împodobit cu coșulețe de toate culorile, confecționate din hârtie creponată, pline de bombonele colorate. Elevele din clasele mai mari puneau tot talentul în reușita acestui eveniment. Datoria noastră era să ne prezentăm frumos, să recităm poezii și să ne bucurăm împreună cu părinții de darurile primite de la Moș Crăciun.

Însă, de atunci, multe sau schimbat...lată-mă, într-un centru de cumpărături din Montreal unde o să sosească - le Pere Noel. Multă lume s-a adunat deja; în special, mulți copii. În sunete de clopoței, sosește cel mult așteptat și mulți alții îl însoțesc. Totul se transformă în business. Sute de copii așteaptă la rând, pe bani, să-l vadă și să facă poze cu Pere Noel.

Sunt curioasă și caut să-mi imaginez ce se petrece în căpșorul acestor copilași. Îmi zic mai la urmă ... bine că nu mai sunt copil.

Se așează lângă mine Francine, o doamnă cam de aceeași vârstă cu mine, împinsă probabil de aceeași curiozitate, să-l vadă pe Pere Noel. Este plăcută și vorbăreață. Povestim despre copiii noștri; ea are doi copii, o fată și un băiat care la rândul lor au câte doi copii. În ajunul Crăciunului întreaga familie se adună să sărbătorească împreună la unul sau altul dintre copii. Ea a venit să cumpere cadouri, în timp ce bărbatul ei profită de sezonul de vânatoare și cu câțiva prieteni petrec două săptămâni, la vânat de original; o speță de cal sălbatic care trăiește în pădurile din estul Canadei.

Nu toți cei care pleacă la vânat se întorc victorioși dar pentru cel care reușește să împuște unul, acel moment devine foarte important în viața lui. Animalul este transportat pe un camion, ca tot omul să-l admire! iar carnea sunt expuse ca un trofeu.

După tot ceremonialul, animalul ajunge la un abator (obligatoriu, așa este legea) iar carnea este împărțită între prieteni. Dacă se întâmplă să cunoști unul dintre "prieteni" poți să primești, în dar, câte un "stake" iar eu am obținut câteva de la un pacient. Carnea este foarte slabă și delicioasă. Vânătoarea însă cere curaj, multe sacrificii și riscul de a fi împușcat (confundat cu animalul – se mai întâmplă).

M-am despărțit de Francine și m-am plimbat puțin prin centrul de cumpărături. Nu am găsit nimic de bun gust; marfă enorm de multă și de proastă calitate. Puțini erau interesați să cumpere ceva; cei mai mulți umpluseră restaurantele fast-food, uitând de colesterol ori de excesul de sare din mâncare. Obezitatea, hipertensiunea arterială și diabetul sunt fenomene epidemice, în societatea de consum.

Privesc în jurul meu și văd o mulțime de copilași cu fețe palide și obosite, evident dezamăgiți de Pere Noel, la fel ca mine de altfel. Nimic natural, totul artificial și mai ales totul importat. Când o să le prezentăm copiilor noștri ceva făcut de noi, la noi în țară și pe gustul nostru? Atunci cu siguranță și fenomenele epidemice de care tocmai am amintit își vor găsi o cură.

Părăsesc scena șoptindu-mi sfios: Mi-e dor de mirosul bradului de Crăciun, din copilărie.

INTEGRITATEA ROMÂNIEI ÎN PERICOL

**The Romanian - American Committee
for Bessarabia**

5150 Leesburg Pike, Alexandria, VA 22302-1030.

E-mail: Bessarabia44@gmail.com

**SCRISOARE DESCHISĂ ADRESATĂ
PREȘEDINTELUI ROMÂNIEI TRAIAN BĂSESCU,
PRIMULUI MINISTRU VICTOR PONTA,
LIDERILOR POLITICI ROMÂNI ȘI
TUTUROR FORURILOR DE RĂSPUNDERE NAȚIONALĂ!**

Comitetul Româno-American pentru Basarabia a fost înființat la Washington după revoluția din anul 1989, cu scopul de a facilita reîntregirea României prin aducerea Basarabiei la matca ei naturală. Acum însă, Comitetul se vede obligat să ia atitudine pentru a evita *dezintegrarea* țării... De peste două decenii, România trece printr-o acută criză politică, economică și morală care a dezorientat populația și a determinat milioane de tineri să plece peste hotare. În ultimii ani însă, Secuii din mijlocul țării, instigați de forțe străine și încurajați de indiferența autorităților românești, flutură drapelul autonomiei, urmărind de fapt ruperea de România.

În principiu, Budapesta e conștientă că occidentul nu acceptă o nouă dezmembrare violentă în mijlocul Europei și de aceea, în prezent, doar îi încurajează, îi instiga și îi ajută pe Secui să se separe administrativ de România. Moscova, la rândul ei, înfuriată de aderarea României la NATO și mai recent de amplasarea scutului American antirachetă pe teritoriul țării, este hotărâtă să sugrume în continuare Basarabia și să susțină revanșismul maghiar. În acest context, printr-o politică a "pașilor mărunți", Ungaria folosește metode viclene, la care conducătorii României nu au răspuns așa cum cer imperios interesele țării. În timp ce ungurii se prevalează de legile Europene pentru a-și urmări scopul iredentist, autoritățile românești citează aceleași legi pentru a-și justifica pasivitatea.

Dintre politicile maghiare menționăm: *Acapararea puterii locale în centrul Transilvaniei de elemente maghiare extremiste; Marginalizarea limbii române în viața publică din inima Transilvaniei; Eforturi continue vizând maghiarizarea etnicilor Români și îndepărtarea din zona a multora dintre ei; Acordarea de către Budapesta a cetățeniei Ungare Romanilor Transilvăneni, cetățenie cu care confrății noștri obțin avantaje în Ungaria și acces imediat la spațiul Schengen...* Și dacă milioane de etnici Romani vor accepta cetățenia Ungară, Budapesta ar putea cere în mod "legitim" internaționalizarea Transilvaniei. Menționăm deasemenea: *Pregătirea subtilă a opiniei publice interne și externe pentru a accepta de facto destrămarea țării, și Strecurarea maghiarilor în toate guvernele post revoluționare de la București pentru a șantaja partidele politice de la conducerea țării și a-și impune propriile lor obiective.*

Trebuie subliniat că în timp ce minoritatea Ungaro-secuiască reprezintă aproximativ 6 la sută din populația României, în Slovacia, Ungurii formează 10 la sută din populație, dar ei nu îndrăznesc să confrunte autoritățile. Nici în Serbia minoritatea Ungară nu îndrăznește să-și arate colții. Conducătorii acestor țări au știut să ducă o politică de necompromis și nu s-au lăsat îngenunchiați. Deocamdată, doar România a devenit un câmp experimental pentru interesele Ungariei. Nu va pun pe gânduri ultimele declarații/amenințări ale senatorului Laszlo Tokeș? Acesta a spus clar: *“Nu ne gândim numai la autonomie pe baza etnica ci la... autodeterminarea întregii Transilvanii... Ne vom folosi de toate mijloacele de nesupunere civică pentru a obține autonomia.”* (Luare aminte!) Adăugăm totuși pe un ton umanitar, ca una este să respecti drepturile culturale ale unei minorități, și alta este să o lași să-ți amenințe ființa națională!

Cum se explică indiferența țipătoare la cer a autorităților românești? Chiar dorește noua clasă politică destrămarea țării? Nu uitați că puterea nu este un scop în sine, ci doar un mijloc de urmărire a obiectivelor naționale. **Deșteaptă-te Române până nu e prea târziu! Altfel, vom fi blestemați de generațiile viitoare de Români care își vor pierde și țara, și limba, și istoria, și indentitatea...**

NB: La această luare de atitudine au aderat mai multe organizații românești și numeroși Români din Statele Unite și Canada. Îi rugăm pe cei care nu au fost contactați să-și dea consimțământul ori să adopte atitudini similare.

NR. Suntem alături de **Comitetul Româno-American pentru Basarabia** – subscriem la această scrisoare deschisă. Trebuie să fim vigilenți, să reacționăm cu înțelepciune, cu argumente solide, la orice încercare de slăbire (dezbinare) a României.

Dora Groza

www.cristinateodoragroza.blogspot.com

P O E Z I I

*

E din nou târziu
Între mine și tine
Dorm distanțele

Adorm de-acuma
Și cetitorii-n stele
Și poveștile

Doar noi rămânem
Să zugrăvim prin bezne
Albe nopțile

13

It is again late
Between you and me
Roads are sleepy

Falling then asleep
The star readers also
The Stories too

Only we remain
To paint through Darkness
White our nights

13E

Se lasă seara
Ca o pasăre frântă
Pe țărnuțul de scrum

Unde să mergeți
Ea cu picioare arse
Tu cu ochi de fum

Ce colț de pâine
Să vă mai dea putere
Să porniți la drum

14

Evening is coming
Like an exhausted bird
On a shore of ashes

Where could you go
She with deeply burned legs
You with eyes of smoke

What slice of bread
To give you strength enough
To set out the road

14E

În preajma nopții
Era un dor de tine
O tresărire

O rătăcire
A brațelor de apă
O regăsire

O deslușire
A umbletului mândru
O nălucire

15

Round about the Night
And the longing for you
A sigh

A wandering
Of water branches lost
Then found

A making out
Of her proud walking
A dream

15E

*(din volumul Shiraz.
2008-2011, trad. în engleză
de Daniela Gifu și autorul)*

Petre Simileanu

POEZII

*Din volumul 111 POEZII cu o prefață semnată
de Cezarina Adamescu, Ed. Calameao, 2013*

Prolog (In tăcere)

N-a fost cu neputință. N-a fost greu.
Aseară am vorbit cu Dumnezeu.
La fel de clar, de simplu, de senin,
Cum ai tăifăsuși cu un vecin...
E drept că El tăcea. Sau, mai curând,
Iradia în fiecare gând,
În fiecare șoaptă și impuls,
În fiecare zbatere de puls.
Doar eu grăiam. Și iată că, treptat,
Discursul în tăcere s-a mutat,
Tăcerea s-a umplut de sens și țel,
Tăcerea era drumul către El.
Așa-l vorbeam. Spunându-l tot,
deschis,
Așa-l vorbeam: Abis lângă abis.

1

În clopot de-ntuneric luna bate.
E-un naos marea. Golul, dedesubt,
Se-acoperă cu-un pod de alge, rupt.
Concentrice văpăi dezghiocate.
Un miez de foc alunecă pe creste
În râpe-ntunecate strălucind.
Vin zorile, cu grape de argint.
Nimic nu e aicea. Totu-i peste.

2

O urmă temătoare de licorn
Însângerează pajiștea. E-o rază

Pe care răsufierea unui corn
Ca într-o pantă limpede se-așază.
Cuprinși de lunecare, iată-i duși
Pe lungi cărări, în negre labirinte.
Deschide codrul uși și iarăși uși,
Rămâne cornul veșnic înainte.
Gonesc și-acum, gonesc în infinit —
Cu funii verzi îi fură paradisul.
Lichidul corn, cel mult prea vălurit,
E depărtarea însăși, e abisul.

3

Dacă n-aș fi aici,
oare pustiul și marea ar fi?
Iată ce m-am întrebat în zori,
când am ieșit în goană din mare
și m-am întins pe nisip.
Și-atunci,
bucuria s-a stins, a pierit.
Și n-am mai găsit în inima mea
nici măcar o fărâmbă de spaimă.
„Deci nu le pot pierde, mi-am zis,
de ce să mă tem?”
Și, iată, marea, sub privirile mele,
s-a domolit.
Și culmea ei neagră
s-a frânt în genune. „Vai mie, am
strigat,
ce poate să-nsemne minunea
aceasta?”
Iar nisipul, ca o ceață, mi-a acoperit
glasul.
Și vidul apei
îl purta spre abis.

„Nu te bucura, nu te teme.
In mare te pierzi, in nisip.
Eu sunt abisul”.

4

Frumos și pur, așa ca la-nceput,
Mă aflu pe un țărm necunoscut,
Un țărm rotit din zare până-n zare
Cu vânt amar, cu scoici și-n depărtare
Cu argintate, tulburi estuare.
Mi-s zilele și casa de nisip;
Nici nu mai știi: sunt chip, sunt arhetip?
Când trupul meu se-apeacă peste unde,
Cel din adânc tresare și se-ascunde —
Și totuși, fără caznă, mă regăsesc oriunde.
Căci între împrejur-mi și suflet nu-i nimic:
Nu pot și nu încerc să le despici
Cerul de cer și soarele de soare,
Marea de mări, uitarea de uitare.

5

April, pe durul Mart cu ochii verzi
Spre alt tărâm al negurii-l împinge.
In urmă vin alaiuri de livezi,
Departe-n față-i chiciură și ninge.
E jos, e sus frumosul carusel?
Porți prin oraș o mască de armindeni —
Mereu la fel. Și rimele-s la fel:
Prieteni, caruselu-i pretutindeni.
Totu-i să fii in stare să-L găsești
Pe-Acela care e*. Pe-Acela care
E dincolo de cruguri, de povești,
De curgere, rotire și uitare...

aprilie, 1982

* In **leșirea** 3,14, Dumnezeu se definește pe Sine Însuși astfel: **'Ehyeh 'Asher 'Ehyeh** (ebr.); gr.: **Ego eimi ho on**; lat.: **Ego sum qui sum**.

Vezi **Les Saintes Ecritures**, 1995, p. 92.

Petre Simileanu

Lansare de carte

O carte de excepție - „Întâlnire fără argumente”, de Carmen Doreal

Pe 30 noiembrie, cu trei scriitori alături, plus doamna Ala Mîndicanu ca bună organizatoare de evenimente culturale, Carmen Doreal a convins ca este o poetă demnă de toată admirația. Toți au avut cuvinte de laudă pentru poeziile din **„Întâlnire fără argumente”**, așa cum se poate constata din prezentările de mai jos, semnate de Felicia Mihali și Adrian Erbiceanu. Cuvintele adresate (în deschidere) iubitorilor de poezie prezenți în sală de Ala Mîndicanu, au deschis voia bună care s-a simțit pe toată durata evenimentului. Al treilea scriitor am fost eu, Alexandru Cetățeanu, care am vorbit ultimul despre carte și despre iubita noastră poetă. Pe scurt: Am admirat Prefața ”de onoare” a cărții, semnată de filosoful, poetul și criticul literar Ion Cristofor (prieten și colaborator al nostru la Destine Literare). Am citit câteva poezii, am subliniat cât de mult mi-au plăcut și de ce. În plus, am ”denunțat-o” pe poetă ca fiind o bună cunosătoare de filosofie orientală, simțindu-se acest fapt în anumite poeme, în unele direct (Yin și Yang, Siddhartha) iar în altele indirect, în mod subtil. Poemul ”Omul și umbra”, m-a dus cu gândul la ”Călătorul și umbra sa” de Nietzsche.

Dar, să dăm cuvântul colegei noastre, cunoscuta scriitoare Felicia Mihali :

Iubirea și Cuvântul în versurile poetei Carmen Doreal

De Felicia Mihali

Dacă ar fi să subliniez o constantă în volumul de poezie recent publicat al Poetei Carmen Doreal, **Întâlnire fără argumente**, ar fi prezența a două teme recurente: iubirea și cuvântul. Mai mult chiar, cele două teme sunt adesea indisociabile, căci acolo unde e iubire e și cuvânt. Putem spune chiar că eroina acestor poeme e veșnic îndrăgostită nu de un bărbat în carne și oase ci mai degrabă de cineva cu care poate comunica. Ea are o încredere nețărmurită în puterea cuvântului de a crea legături, de a uni doi indivizi, mai mult decât actul fizic. De aceea de multe ori, totul se petrece la ea în jurul cuvântului, neputința de a fi înțeles de celălalt poate ușor rupe acest echilibru fragil care există între indivizi.

De aceea cred că starea de tristețe care răzbate adesea din poezia ei nu este elegiacă, tragică, ci mai degrabă legată de neîmplinirea acestui ideal, de aspirațiile înșelate. *Ai grijă/Cum îți orânduiești*

așteptarea/un singur cuvânt/se aude/ca o altfel de ploaie/(Ai grijă)

Din acest ciclu al iubirii, cele care îmi plac cel mai mult sunt poeziile simple, fără mari formule. Cred că talentul ei se rezumă la această spontaneitate a termenilor, care dau adesea efecte surprinzătoare. *Nu am argumente/ pentru nevinovăție/sunt doar o femeie/ce te-a ales/(O altfel de iubire)*

Există apoi o serie de poeme în care se pot cartografia clar preferințele poetei. Putem afirma fără greș că ceea ce preferă este toamna, cea care în termeni de vârstă se traduce de asemenea prin anotimpul maturității. Eroina acestor poeme trăiește o pasiune calmă, rezumată mai mult la așteptare, la vis. *Acesta este timpul meu/am ales toamna/să mă reprezinte/ primejdioasă precum/femeia îndrăgostită (Timpul meu)*

Universul poetic al lui Carmen este în puternic contrast cu cel pictural. Din toate poemele ei răzbate preferința pentru noapte în loc de zi, pentru foșnet în loc de sunet, pentru umbră în loc de lumină orbitoare. Aceste tonuri calme, domoale, sunt în opoziție cu universul tablourilor ei, unde culorile sunt vii, îndrăznețe, pline de vigoare, masculină aproape. Probabil că această contradicție poate fi asociată cu cea legată de transferul în alt spațiu cultural, unde individul suferă în mod inevitabil o dedublare dureroasă. Într-unul din poeme, Carmen îl numește foarte frumos: *Visul meu românesc de sub pernă*. Aceasta nostalgie se traduce la ea nu prin dorul de un spațiu fizic ci de unul cultural. Dacă există o suferință a dezrădăcinării la Carmen Doreal ea se rezumă mai ales la pierderea limbii.

Cred că toată poezia ei, de fapt, indiferent de teme este altoită în acest volum pe fundalul unei sensibilități de dezrădăcinat. Nostalgia legată de trecerea timpului vine mai mult din această încercare de a reconcilia trecutul cu prezentul. Evident, cel mai dificil este de a trăi cu regretul de a fi pierdut limba maternă ca unealtă de creație, sau ca unealtă identitară în spațiul public. Suntem obligați de noua noastră viață să ne reinventăm, să învățăm să trăim cu noi înșine într-o nouă limbă, care pune adesea o barieră între noi ca indivizi și persoană publică ce am devenit.

Copiii mei au devenit canadieni înainte de vreme/uneori privesc cerul și mă întreb/oare mama mea și bunicile mele/sunt mulțumite de mine?/poezia mi-a dăruit piramida cu scara la stele/patria mea este în cer/în vis rădăcinile mele. (Trăiesc la prezent)

Carmen Doreal - între pictură și poezie

(ÎNTÂLNIRE FĂRĂ ARGUMENTE - Ed. FIDES, IAȘI, 2013)

Toți pictorii, îmi permit să afirm, sunt poeți. Procesele de exteriorizare, aproape metafizice, care prind contur pe albul pânzei, acea chintesență a gândirii și frământărilor artistului, nu sunt cu nimic mai prejos de eforturile poetului. Aceași armonie, aceeași plăcere de a pătrunde dincolo de imagini, guvernează cele două arte.

Carmen Doreal, numele artistic al poetei Carmen Țuculescu Poenaru, vine să confirme cele afirmate mai sus. Cunoscută, cu precădere în cercurile artiștilor plastici din Québec, datorită participării, cu tablouri, la diferite vernisaje, Carmen Doreal se întoarce, cu simplitate și eleganță, la prima ei dragoste, poezia: "tu nu îmi poți / atinge cuvintele / trebuie doar să înveți /cum să îmi citești sufletul" (Tu nu îmi poți atinge cuvintele).

Descărcarea de energie pare a fi totală. La fel ca pictura, poezia te prinde în mrejele ei și ca un afrodisiac nu-ți mai dă nicio șansă de scăpare. În acest context, cuvintele devin de prisos. Sufletul - cauză și efect - se deschide spre lume, purificându-se.

Aflată la cel de al treilea volum de poezie, după debutul din anul 1999 cu "Vernisajul iubirii" și după apariția editorială, în 2010, a volumului bilingv "Poeme în culori / Poèmes en couleurs", poeta ne întărește credința că poezia reprezintă pentru ea o necesitate, o refulare a stării sufletești prin care trece și care, prezumtiv, o apasă implacabil: "oglinza are două fețe / îmi tatuează fericirea cu tine // tu ești dansatorul de moment / eu sunt dansul ce te conține" (Oglinza are două fețe). Cu alte cuvinte, în raport de unghiul sub care privim "tabloul" - tabloul vieții - și lăsând deoparte "mitul oglinzii", cu toate interpretările sale mai mult sau mai puțin magice, ne regăsim pe treapta comunicării directe a stărilor noastre sufletești. Totul pare un joc, o întoarcere la copilărie, o dedublare a personalității dar, după cum ne este transmis mesajul, îl percepem incorporat în cu totul alte conotații, mult mai adânci și mult mai cuprinzătoare.

Fără a renunța la procedeele artistice folosite în volumul de debut, urcând însă, exponențial, pe scara unei poezii senzuale, dar, în același timp, sinceră, autoarea beneficiază de o deschidere extrovertă, caracteristică maturității: "nu știu să te iubesc nu știu / vei fi amendat / cu pasiuni de ocazie / la care contribui eu / o zână albă / intrată în memorie / prin ușa din față / precum / în pictograma unui tablou / imposibil de uitat / nu știu să te iubesc / nu știu" (Pictogramă). Această sinceritate, închipuită sau reală, stă la baza alcătuirii întregului volum.

Ca într-un "joc de-a vacanța", "ca o continuare / între Yin și Yang", autoarea găsește subterfugiul necesar conectării dintre zi și noapte, dintre lumină și întuneric, ca un joc de irizări spectaculare pe pânza vremii: "iubire / încrezătoare în fărădelegi / revărsată chemare / suprapusă în carte / am răătăcit desculță / între noapte și zi / pe aceleași mișcătoare / poteci / între viață și moarte" (Schimbare).

Permițându-mi o întoarcere la fraza de deschidere a acestei prezentări, vin cu o precizare: Nu toți poeții, în schimb, sunt pictori; dar printre acei puțini care pot fi încadrați în această dublă ipostază, se află și autoarea noastră. Imaginile stărnite de punctele cheie, dominante, ale poeziei sale, par atât de veridice încât, în simplitatea lor, refuză să se șteargă din memorie. Cu o meșteșugită răsucire de condei, și cu coada ochiului vizând, încă, șevaletul, Carmen Doreal pendulează între cele două arte: "privesc / ultimul țărnam / al cuvintelor" (Refugiu). Dincolo de ele, se subînțelege, se așterne împlinirea. Nimic mai simplu și mai elocvent.

Trăim în Timp. El este "maestrul" care dirijează orchestra universală și, implicit, subordonează existența noastră scurgerii sale inexorabile. Vrem, nu vrem, legați ca de o vrăjitorie de acest cordon ombilical omnipotent, în imposibilitate de a ne dezlipi de el, trebuie să i ne supunem. Și totuși există momente în care, în viziunea autoarei, timpul s-ar părea că și-a răătăcit clepsidra: "noaptea / își pregătea deconturile / pentru îndrăgostiți // sângele / era lacom / adulmecând carnea / două magme fierbinți // la cumpăna timpului, sigilam veșnicia / statui de lumină / crucificate" (Caraiman). O imagine de relief și o scurtcircuitare între polii celor două arte, par a fi resurse suficiente pentru a face timpul, cel puțin pentru un moment, să-și piardă sensul.

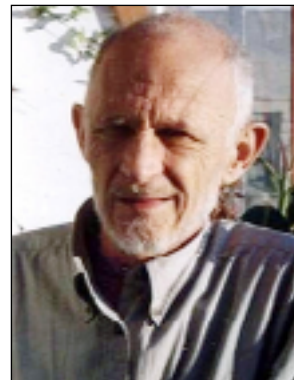
Scria Ion Biberi, în cunoscuta lucrare de sinteză "Poezia, mod de existență": "Poezia este expresia directă a sensibilității umane". Este normal, deci, să concludem că pentru a se exercita ea are nevoie de acel stimul interior, de acea transformare psihică consecutivă unei trăiri emotive, indiferent care ar fi originea ei. Sinceritatea și adevărul, attribute ale spiritelor înalte, sunt elementele primordiale cu ajutorul cărora se plămădește poezia: "dacă ați alergat / peste covorul ierbii / să vă întâlniți iubirea / la ceas târziu când luna / își agăța oglinda / de-un colț de cer /și cocheta / cu stelele din râu / nu ați greșit ați fost în casa mea" (Casa mea).

Carmen Doreal scrie așa cum pictează. Pentru ea poezia nu este numai o formă de comunicare ci și una de identificare. Precum își conturează portretul, fără nicio încercare de supralicitare, fără nicio tendință de a se prezenta lumii altfel de cum este, tot așa își "desenează" poeziile. Pentru ea, timpul biologic este atât de important încât expresiile, vizând realul, cad cu o franchețe dezarmantă: "de aceea mă agăț / disperată în gând / de aceleași jurăminte / risipite în vânt /de aceea mai sper /să nu vezi/ să nu știi / câtă noapte e în mine / câte vise târzii" (Doar nopților).

Poezia ei, prozodic, se sprijină pe folosirea cu precădere a **ritmului** pentru evidențierea cât mai veridică a intensității trăirii momentului. Dar după cum se poate observa, din când în când, ca un adaos plăcut urechii, ca o presimțire că o floare mai are nevoie și de culoare, autoarea folosește **rîma**: "să nu mă strigi din noapte înapoi / e prea târziu să-ți spun că te iubesc / chemată de-arabescuri de lumină / această dimineață doar amână / iluzii ce în noi încremenesc" (Risipit drum invers).

Actul poetic nu este o simplă întâmplare. Nevoia de a te exterioriza, de a încerca să găsești răspunsuri la întrebările care te frământă, să faci o lume întregă pătașă la zbaterea ta sufletească, este ca și reprezentarea pe o pânză, un act de cultură. Nu ne rămâne decât să-i mulțumim autoarei pentru ocazia oferită.

Epistola către poeți. A treia lege

Errare humanum est! Nimic nu e la propriu „inventie”, ci revelație * Cele mai decisive descoperiri - prin revelație intuitivă,- au fost făcute prin eroare, dincolo de intenționalitatea rațională * Hegel definea aceasta „a treia lege a dinamicii”... * Un om caută ceva, explorează, și găsește altceva: o comoară în subsolul casei: „punctul de interferență a două cauzalități opuse se numește hazard” (Hegel). De fapt, omul din parabolă lucra la o reparație și descoperi un tezaur: cineva l-a ascuns acolo, altcineva l-a descoperit. * Geniul lui Hegel este al Intuiției cosmice, ubicue în Natură. Simbolul subsolului este al Subconștientului individual * In extenso, al celui colectiv. Ideea este a căuta în Interiorul Memoriei ancestrale, comoara perenă, Sinele - Sinea.

BALADA LUNCANĂ CU ÎNTORSĂTURI

Răsfoind pădurea-n gios
Când pe creste când pe-o coastă
Mere-un pădurean fălos,
După el a lui nevestă
La trei pași și mai deoparte
Dintr-o datină mai veche
Nu că ceva i-ar desparte:
Merg de singuri, dar pereche...
Poate-n feliul lor anume
Spun că-n omenescu' neam
Ieri, la început de lume,
Cel dintăi a fost Adam
Iar femeia i-a fost dată
Ca să-i țină de urât
Jumătate, nici chiar toată,
Jumătate, nici atât...
Mere drept cu coasa-n spate
Se mai uită când și gând
Mere-așa pe legănite

Nu-i dă pace lui on gând
Stă, s-ajungă ea din spate,
Pune coasa pe-un butuc...
Vine-un vânt de mure coapte,
Numele își strigă-on cuc..
Iarba-i pănură și deasă
Umbra-n flori parcă-i mai dulce
Cum ar bate el cea coasă
Ea pe-o dungă să se culce...!
- Hai măi omule că-i seară
Și să scutură fâneața!
- Taci și lucră-mă și ară,
Iote-n stog te râde gaița!
- Măi bărbate nu te saturi!
Poate careva ne vegie!
- Taci și lucră pe de laturi,
Taci și-n mine te încregie!
- Iote, norii parcă-s zmeie,
Pică frunzăle pe noi!
- Noi le scuturăm, femeie,
Lucră, că-i lucru de doi!
Vai, mă prinsă amețeala
Și-aș mânca și-aș bea on pic...
- Taci și rabdă tulbureala,
Și nu sta, că nu ești dric!
- Gată, omule, de-om mere!
- Noa să merem, c-am cosit!
Sus, la Meria-i de mniere
Luna-ntr-un cuibăr sfințit...
S-o pornit un vânt pe-o parte,
Luna-n drum se face roată...
Calea-i lungă ca-ntr-o carte,
De rai Povestea Toată.

REPORTAJ DIN SATUL ABANDONAT - CURPENI

Iui Radu Roșian

Sus, la Curpeni în as-vară
M-am crucit de ce-am văzut

Or plecat din sat, plecară,
 N-or murit, s-or mai pierdut...
 N-au de lucru, se mutară
 Care-n jos pe la străini
 Care cum mai jos pe-afară
 Și mistreții-a foame ară
 Dealul cu morminte-n seară,
 Cruci de lemn vântul doboară
 Prin progadia cu spini...
 Vânător de-o poezie
 Și suit nu de departe
 Mi-am făcut fotografie-n
 Rai cu spini pe dealuri sparte
 lerte-mă de-or fi să-nvie
 Că mi-am pus chipul pe-o carte
 Ai rămași ca să învie,
 Ai fugiți ca mine-n Soarte...
 La biserica bătrână
 Spinii-or năpădit altarul
 Pe pereți o scris o mână
 C-a trecut pe-aici tartarul ...
 Școala-i spartă și căminul
 Grajduri pline de scaieți
 Scormone mistreț - vecinul
 Găurile din pereți.
 Parc-o fost sfârșitul lumii
 Doar cireșii-n pas cu prunii
 Suie calea și-o coboară...
 Maica Soarelui și-a Lunii,
 Pleacă satele din țară !
 N-or făcut nice barbarii
 Hoardelor lui HanTătar
 Ce fac „revoluționarii”
 Cu palate pe hotar !
 Cu mașini conchistadorii
 Au prăsit dinspre uzine
 Huhurezii și dihorii
 Taj Mahaluri cu piscine.
 Oale-n pari, ciuhe-o cărare
 Care nimeni n-o mai bate
 Satul moare în picioare
 Or plecat viii din sate
 Putrezită-n cărți minciuna
 Și învățături de bine
 Dacă n-o rămas niciuna
 Doar răbdarea ca rușine...

Artele

Artele sunt vise ordonate
 Ca-n efectul Doppler oarecum,

Invers se perindă-n sine toate,
 În memorie și nuștiucum

Cum ființa-nvață vânătoarea
 Mai întâi în joacă și sărut...
 Artele, ah, artele-s lucrarea
 Marelui din noi necunoscut.

Petre Simileanu

Scrisoare către noi înșine (I)

Motto: „Român”! Și după moarte!” – Gligor Hașa, „Minuni și enigme în Ținutul Hunedoarei”, editura Călăuza v.b. 2005, Deva

Ramuri... Gemelarii vs Neperechea... Kogaionicii?

Cea mai chinuitoare, obsesivă prin veacuri suferință a omului, este neputerea de a mai iubi * Actul ratat ciclic (!) al devenirii umane* O specie care se autoreatează, astfel ratând repetat însăși Creația !?* Freud avea dreptate, pe jumătate, cealaltă jumătate o definește Carl Gustav Jung (Cartea roșie). * Dualitatea (la plural...) : „ Fie ca Tu să depășești dualitățile și să-ți afli în interior, unde pulsează adevărata frumusețe împlinitoare, perechea sufletului tău” (**Bendri C. Cetin**). Conceptul de „ poet-geniu-nepereche”, vehiculat atât despre Eminescu, cât și Nichita Stănescu..., este suspect: conține aluzia incriminantă a androginismului, a „ nenorocului” stigmei luciferice, a „ îngerului căzut”, remanență a mitului Venusian ș. a.* În facto, al unei ancestrale traume * poate prenatale !(/din Hibriys-ul mutant...al speciei „ devenitoare” (V. T., „ Eu sunt cel ce devine”- „Esche asher esche”) * În Munții Retezat..., acest Munte kogaionic, GUGU... * Și gugulanii...ramura pe care o putem reînțelege Noicanic, via Platon (Heidegger)? * Iată o întrebare care răspunde! * La ce nu au ajuns filosofii, teosofii și teologii, au ajuns poeții geniali, câțiva...

The History Monster. Nemăreția frigului... Interconection...

Mitomania, un simptom- sindrom arhetipal, iată forța obscură, a memoriei lungi și ca prag demential al estinției unei națiuni...Este din rădăcinile împietrite, mineralizate, sau putrede, ale underground-ului ancestral, al „ antimetafizicii”, „palpate” ideologic-obsesional-filologic de Nichita Stănescu, basarabean pe linie maternă * „ **Povești și basme, ghicitori, eresuri**” (Mihail Eminovici-Eminescu)... * Dziarna- Cerna, Cernaui, și acel ceva ce emană împrejur, ca o energie a Noptii..., întrupându-și avatarii... * Pater-ul acestei dualități transcendente? Monstrul Istoriei * Factor de risc: „se sparie gândul” (cronicarul molodvlah)... * Rădăcinile răsucite, ale originilor genetice, și **clepsidrica** lor coroană, încrengătură, a chinuitei smulgeri din mamei, spre soare, lumină * Măreția tragicului, ci nu a frigului, cum defineau Laurențiu Fulga, Stănescu ș.c.l.! * Mortificarea, înjosirea spiritului, în zoon politikon * Și pârlouaga decadențelor, complice, maladiv, al entropiei... * Materia (substanța) este sacrificială, **RECICLISTĂ**,- se autodistruge, întru a renaște. * Materia (Mater) este în război-coabitare-dualistă,- cu Pater, (Tatăl, sau substitutul Demiurgos - Luxferris, Fiii Cerului, Fiii Luminii, Îngerii căzuți, etc) -? * Filosofii austrieci Konrad și Popper, au conceptul de **TRIALISM**: deci un trinom, ci un binomul dualismului, gr. teandă, treimea (din creștinism), alchimist-animistă-rosicrucianistă ecuație a „nunții divine” – hierogamice, spre a naște pe SOPHIA (inteligența ubicuă divină), altfel spus pe FIUL. * Codurile antice sunt mereu re- făcute, e un soi de conspirație a Marelui Anonim, și a Diferențierilor Divine? (Lucian Blaga) * Valorile perene, atributive alegoric Divinității Primordiale: **Demnitatea Sinelui- Sinei, și Legitimitatea locuirii**, moștenirii... * În virtutea originii, priorității, zestrei din Părinți * Dar pe contrasens, dominanta obsesivă este gelozia dintre descendenți (Cain- Abel) -, iertarea demiurgică, motivată de salvarea-perpetuarea nu a ramurii, dihotomice, a SPECIEI, ci a celui ce a ucis: stigma, programarea coercitivă (sic,n), deoarece omenimea ar fi urmașă a ramurii Cain...(V. și Canaan, sau termeni ca : Gengis Khan, Canem, Charma)* Ciudat cum noțiunea de chin aduce a numele țării China* Semiologia, iată-ne straturile de cercetare! * Hermeneutica ! * Nautica lui...Hermes (Trismegistos), și poate din acel Saurid, al Egiptului....* Internautică??

P o e z i i

EXODUL NOSTRU

Scrisoare către ROMÂNIA din inimi

oameni buni, tristețea lumii uneori ne curge-n lacrimi
că ni-i scris de ursitoare ori ce clipă s-o plătim
ba cu fericiri de-aiurea, cu trișări, iubiri sau patimi,
legi nescrie lângă care zi de zi ne răstignim.

blestemați de roșii albe ne târâm destinu-n spate,
înfierați de legea strâmbă, de revoltă și complot
și, mișându-ne, minciuna tuturor ne zice „frate“
extirpându-ne credința din trup ca pe Savaot.

nechemați pe Terra asta ce ne arde sub picioare
punem flori, zidim poeme și-n cafele citim sorți
pentru puții primi ai lumii, feciori teferi și fecioare
cărora le spune nimeni că prin naștere sunt morți.

așa dar rămâne jocul, riscul de-a juca de-a viața.
din pruncie, ducipalii îi mână spre ani mai mari
și, maturi, în uniforme și cu puști ne-apucă greața
răzvrățiți că-i suntem vremii, fără soldă – mercenari.

optimiști suntem, desigur, că-i și asta o osândă,
ce ne-o leagă de picioare invizibili magistrați,
dar sperăm, nuntim și noaptea prin unghere stăm
la pândă
să-i scopim de omenie pe rămașii necastrați.

vezi Tu dar de ce bărbații uneori se-ascund sub
nume?
universul sterp ne minte că plutim sub câte-o stea.
Lâla bazar degeaba cauți un grăunte de renume;
haina jenei nu se vede, dar se poartă, ȚARA mea.

lerui-ler...de unde vine trupul tău zidit din apă?
cunoști tu secretul căii de la tine către cer?
prizonieri în pușcăriia trupului ce ne adapă,
vânzători, sau orbi, prin lume emigrăm spre lerui-ler...

rupți de trup umblăm bezmetici potolindu-ne
migrena
cu femei dresate-anume, pe arginți și pe dobânzi.

o... de n-ai fi fost creată ea - Maria Magdalena,
nu eram poeți bezmetici, militari, perversi sau
blânzi.

multe ar avea poeții să mai plângă pe hârtie
dar n-au timp și nici sandale, nici cerneală, nici
femei.
nodul Gordian, cedat-a sub o spadă, cum se știe,
însă-n poarta veșniciei încă nu brodit-am chei.
cei lucizi mai zboară încă spre noi puncte
cardinale.
emigrăm, că emigrarea stă în firea tuturor.
doar nebunii trâmbițează a războaie mondiale
și-nțeleptul Poe ne spune c-o s-ajungem...
newermor.

...dac-aș fi poet de seamă și lucizi de-ați fi o clipă
v-aș propune să ne facem râuri, munți semeți,
păduri,
lui Icar să nu-i mai ardem cutezanța-i din aripă
și să alungăm din codri purtătorii de securi.

ce folos că bietul taica a purtat două războaie?
de-o vecie, plus o clipă, toți străbunii au murit.
numai noi ne zbatem încă – și prin plaie și prin
soare,
să ajungem, șchiopi, sau teferi, în grădina infinit.

acolo, precum se-aude, sunt republicile-n floare.
lumea umblă îngerește îmbrăcată-n trupul gol.
dacă nu-ți plac președinții poți să dai cu pumnii-n
soare
și să bei râuri de vodcă fără să plătești vre-un pol.

...de o vreme lumea fuge din metropole-n pădure.
filozofii alchimiei dau verdicte : sunt sectari,
dar e trist că nu se-ndură încă nimeni să se-
ndure,
să le-mpartă, la plecare, praf de pușcă și biștari.

oameni buni, prea pute-a arme, cazemate și
napalmuri.
c-avem straie negre, roșii, albe, galbene, verzui,
hai să înălțăm spre ceruri cuviința unor psalmuri
că prea suntem noi, prin lume, mercenarii nimănu.

mintea unui om cu mintea prinsă în captivitate,
a scornit, plutind prin febră, tot ce nu e și n-a fost
să mi se întâmple mie, care-am respirat dreptate
și-am lucrat pogonul vieții cu smerenie și rost.

casa noastră era mică dar era încăpătoare,
taica plugărea pământul, maica plămădea colaci
și la masa, cu opt linguri, mai credea că pe planetă,
cum se știe din ciasloave : fericiți sunt cei săraci.

...cel mai trist a fost un August, seceta clocea-n țărână.
cadența pe străzi și uzliți cizma lui I.V. Stalin.
cu păduchii sub rubașcă și cu balalaici în mână,
rușii întrebau bezmetici: „drug... ne znai... cuda Berlin?”

astfel cancerul trădării a lăsat răni mari, deschise
și prin vremurile tulburi – bunii ne-au murit, sperând...
nici nu-ncap între cuvinte câte-ar trebui descrise
da-n letopiseș se știe cine ne-a vândut – și când.

așadar rămâne fuga, eroismul de o clipă,
de a trece printre gloanțe cu speranța-n cel de sus,
ce ne dă, când are vrerea, câte-o vajnică aripă,
să migrăm zburând în stoluri spre morgana din apus.

și așa îmi pare iarăși că e steaua mea - Luceafăr.
brațul drept prinde condeiul și hârtia ca de nea.
vreau să mai pulsez o clipă optimist, lucid și teafăr
că mai sunt poeme, încă, de spus multe – ȚARA mea.

Terra asta geoidă duce timpul în spinare
și pe soclul veșniciei s-au zidit șapte minuni,
dar spuneți-mi, lume bună, de ce oare, de ce oare
nu zidesc minunea-opta frații mei convivi, nebuni?

noi, abia zidisem casa, din chirpici și din sudoare,
casă nouă, eu și mama, precum soarele torid,
să o bucurăm toți șase, câți ne-am plămădit sub soare,
neștiind că voi alege pașaportul de-apatrid..

în măicuța-mi Românie nu se trage-n chipuri sfinte,
ca în Aldo Moro, Reagen, sau în Papa de la Roma;
vai...românii mei uitat-au prețul “dinte pentru dinte “
de aceea duc în cărcă umilințele și coma...

prietenii din sat întreabă pe la pragul meu, de mine.
maică-mea le dă vești bune, toarnă țuică și-i mai minte;
adevărul e ca singur, prigonit printre destine,
rămân demn și-mi câștig pâinea dând din brațe și din
minte

...am primit mai ieri scrisoare și-o să scriu câteva
rânduri
că, să-nșir la baliverne mâna dreaptă nu mă vrea:
puneți mâna pe topoare, ca străbunii-n altă vreme,
știți? dreptatea vă stă-n sânge, nu-n rețete, Țara mea!

cui nu știe-nstrăinarea îi doresc să n-o cunoască.
noi zburăm în stoluri triste către țărnul nicăieri.
voi, pe-acas-aveți pășunea, miorițele, s-o pască;
urma noastră ni se pierde către mâine, dinspre ieri.

Brâncoveanu, demn ca bradul, și-a privit junghiați,
copiii,
iar Bălcescu, Țara dragă o călca în strai turcesc.
Brâncuși, prin străini cioplit-o mari simboluri României
și Enescu, de sub raclă, strigă cântec românesc.

Doja ar mai fi și Horea, Iancu, Tudor, Eliade,
Coandă și părinții noștri ce-n statui s-au fost urcat.
ne-au fost demni înaintașii și nici astăzi nu se cade
să-i uităm pe avortonii ce destinul ne-au trădat.

la ciolanul, cât mai este, rod cu lăcomie tartori
ce răcnesc din cabinete doctrinând în limba rusă.
oameni buni, să țineți minte, prin istorii veți fi martori :
cum ne fuse România și vândută și sedusă.

sceptrul Țării stă-ntr-o mână fără vlagă, de rahitic
și-un poet cu cap de monstru primu-i între sigisbei.
o !...tu Doamne-Eminescu, vino spațiul mioritic
să-i împarți, ca și-altă dată, “în smintiți și în mișei”

carul gloriilor noastre prin istorii s-a sfărmat-a?
oare-a putrezit prin pivniți roata Horei din Albac?
nu mai sunt Mihai și Ștefani să ne trâmbițe armata
și-n ogorul României nu mai cresc germeni de dac?

n-auziți cum geme Nistrul hăulind doine de jale
și cum Dunărea se zbate jelind hoituri de fugari?
pentru doliul ce îl poartă glia, nu știm altă cale
decât să săpăm capcane, ca de lupi, pentru tâlhari!

prinți de vrem, să strigăm prinții ce n-au liniște-n
morminte.
voievozii bat în lespezi cerând sceptrele-napoi;
ei au semănat pe glie seminții de neamuri sfinte
și e drept să mâne ȚARA un dac pur - de printre noi.

de aceea, mamă-Țară, las istoria s-o scrie
timpul, cronicarul vieții, scribul lumii cel mai drept,
dar, de s-a brodit condeiul, frate geamăn să îmi fie,
noi vom transpira alături, cât mai am credință-n piept.

secolul acesta-n care Omul și-a dus pașii-n Lună,
cum de mai suportă Țara unde toți se nasc ocnași?
lumea suferă și speră dar speranța-i o lacună
ce-i învăluie cu spaimă pe nevolnicii urmași.

că ne-am dus în pribegie lăsând râuri și Carpații,
nu ne căutați pricină, codrii, doinele-s cu noi;
numai dorul ne apasă navigând prin emigrații
și ne pierdem, după soartă, printr-al timpului șuvoi..

...hei...baladele cum sună chiar și pe la Amazoane
și ori-unde, când ogorul îl arăm cum știm ara;
se aude-n limba noastră : dă-mi o pipă, mă loane
și soarbe din plosca asta că mai e pân-o-nsera.

să ne umble Țara-n zdrențe noi n-am vrut-o niciodată.
buni-străbuni hambarul gliiei l-am ținut la adăpost.
cuvioși ne-am păstrat crezul, în credință prea-curată
și Domni mari ne-a dat destinul, cu smerenie și rost.

preoți buni, cu crucea-n brațe, ne-au dat căi mântuitoare
sfinți și sfinte, pentru rugă, n-am cerșit de la străini,
morții noștri-s sfinții noștri și în zi de sărbătoare
demni ne împărțim colacii, unși de Sfintele-Treimi.

plânge Țara, geme Nistrul, Dunărea e despletită,
Crișul, Prutul, duc spre Mare lacrimi arse, de venin.
Țara e la ea acasă cu lanț greu înlănțuită,
iar românul - milenarul, e pe glia lui străin.

astăzi, molima pierzării plouă peste neam cu sânge.
din pocalele rușinii au sorbit și mulți din frați.
geme Țara mea, săraca, obosit destinul plânge
și ne duce spre aiurea, cu speranțe-mpovărați.

te rugăm: dă-ne iertare scumpă-maică-Românie,
că în floarea vârstei noastre roabă te-am lăsat să fii.
în genunchi privim Ceahlăul, fructul tău de măreție,
ce-i arată lumii fruntea și te-nalță-n veșnicii...

BLESTEM LUI CEAUȘESCU

(Ianuarie 1989, Montreal)

Nu mai bate sălbatic Țara
Cu bâta, cu seceta și cu ocară,
Om fără sânge și neam – fără chip,
Diavol iscat din ploi de nisip.

Nu mai sorbi dușmane din râuri
Și nu profana nici pâinea din grâuri;
Politruc zăvzăuc, stârv fără om,
N-atinge iarba și fructul din pom!

Te știm păgâne că-ți mitui barzii
Să-ți cânte obârșia și bastarzii.
Plănuiești, nebune, ospăț și urgii,
Păgânule, semnul crucii nu-l știi.

Paranoic, obosești Țara cu scripte.
Strămoșii, părinții, ne strigă din cripte:
-E...hei !...români, noi v-am durat o Țară,
Cum de-o răbdați în lanțuri de ocară?!

...cadavrul viu e martor la strigare.
turbat de semn dă buzna prin altare,

împușcă sfinți, înjură tumultos
dar nu-i privește fața lui Hristos.

cel mai nebun isteric din isterici
dărâmă-agonic sfintele biserici
și – excitat de-atâta voluptate,
vampirul-om și-ai lui dărâmă sate.

Dunărea plânge, Oltul a secăt,
Tisa și Nistru-n granițe se zbat,
Carpații gem, din zări albastre dus
Ceahlăul se închină lui Iisus

și plânge Țara-n doliu, fără glas,
că doar credința-n suflete-a rămas...

Fii blestemat vampirule, să fii
Mușcat de viermi și lepră prin pustii
Și, huiduit pe-ale pierzării văi,
Să te hulească mercenarii tăi!

Foame de ti-e, ia secetă și jar,
Să dormi cu tivga-ntinsă pe-un coșmar.

În zori să-ți iei din nou destinul-n spate
Și - cerșetor prin satele arate,
Fantomele-ți din suflet slobozite
Să te strivească-n vaier de copite.

- Se-aude la palat turbată fiară?
Blestemul e rostit de-ntreaga ȚARĂ:
Să te prefaci strigoi prin grote reci
Și neamul tău să nu rodească-n veci!

DECEMBRIE

A venit și Decembrie...a venit, a venit.
Timpul e mai bătrân cu un an, el s-a-nflorit.
Arnice de Țară și dor i-au cusut diadema;
Lui i se cade să treacă pe umeri cu stema.

Acum, când colindele sună din Bega spre Mări
Și navele curg către țarmuri ca puții, din zări,
Acum, parc-aud cum se naște din timp și din stele
ROMÂNIA - numele-nalt și frumos al patriei mele.

Cerbii zburdă setoși de rod, de timp și amiezi.
Prin lanuri de ape delfinii aleargă-n cirezi.
Femei se găsesc în straietele cele frumoase;
Așa e-n Decembrie la noi : ies de prin case

Românii, gospodarii frumoși și înalți până-n grinzi.
În doină cu ei și în horă cu ei să te prinzi,
C-așa-i în Decembrie la noi, cu imnuri și stele
Scriem print timp numele-nalt al Patriei mele.

DESTIN...

de unde vin?, eu vin de unde sunt
străbunii mei...poate, cândva - sarmații,
ce au săpat hotare pe Pământ
adânci și sfinte cum ne sunt Carpații.

chiar și Socrate știe despre noi,
românii altoiți din sciți și traci.
și scrie în istoria d-apoi
că suntem fericiți - așa...săraci.

pe vatra Țării-aprindem jerăgai
și ne chivernisim cu bune...rele;
așa brodăm pe-al vremurilor plai
legendele cu tainele-n tigele.

...ne pîrjolesc, adesea, antitracii,
ne strâmbă graiul într-o gamă dură,
li se scâlâmbă-n boturi vârcolacii
și-n limba mea...de mamă mă înjură!

dar muicile - și voi, și toți vecinii
ieșim la poartă și punem de-o clacă.
preoți descântă tainele Treimii
și gura lumii - trebuie să tacă.

...dac-am zidi, mă-ntreb, o altă Țară,
cum ați numi-o, sfinții mei străbuni?
- desigur...ROMÂNIA - floarea rară
iscată dintre sfintele minuni.

...ne-njură prin milenii antitracii,
de mamă și de Sfântul Dumnezeu.
eu nu mă tem: mă străjuie Carpații
și românește - îi înjur și eu!

VINE... VINE MOȘ-CRĂCIUN

***Moș-Crăciun cu plete albe
și cu barba dalbă... sură,
s-a trezit – ca în legendă,
a pus renii la trăsură
și-a pornit-o, de cu seară,
peste zări – sub clarul Lunii,
să împartă daruri multe,
către toți copiii lumii.***

***Moș-Crăciune...Moș-Crăciune,
cum faci tu de ajungi – oare,
la toți pruncii de pe lume,
lumea cât ar fi de mare?
taina asta n-au aflat-o
pruncii ageri – de-o vecie.
taina asta minunată
numai Dumnezeu o știe.
pe potecile de pace,
din bătrâni se pomenește,
Moș-Crăciun împarte daruri,
niciodată nu lipsește.***

***Moș-Crăciune... Moș-Crăciune,
adu STEAUA SUS RĂSARE
și cîntă-ne creștinește:
azi ești mic...vei crește mare!***

16 decembrie 2013, la Montreal

LA CASTELUL DE FILDEȘ alături de Eminescu și de alți zei ai poeziei universale

Scriu despre poeta Elena Liliana Popescu, profesor la Universitatea din București, a cărei poezie aparține nu doar culturii române, ci și culturii franceze și engleze, prin volumele de traduceri publicate în aceste limbi.

Nu o cunosc pe poetă. Cu toate acestea, în primul rând, vă voi spune un secret al zeilor: poezii lumii au un limbaj cunoscut doar de ei. Aceștia comunică prin spațiul universalității, prin insulele mici-mari interplanetare. Eu fiind una dintre ele, este ușor pentru mine să simt... de departe, de dincolo de ocean...

Poeta noastră trăiește în România. Ea scrie în română, dar poeziile sale au fost traduse în franceză, engleză, spaniolă, portugheză, sârbă, urdu, chineză, ca să mă refer doar la limbile în care traduceri au fost publicate în volume personale. Însă antologiile de poezii ale sale, în traduceri, au apărut fie în volum, fie în reviste literare, în mult mai multe limbi.

Versurile sale sunt scrise în cerneala albastră a sufletului său și străbat imperii secrete ale poeziei. Poeta noastră și-a primit inspirația din aceleași izvoare, de unde și-au astâmpărat setea Voltaire și Shakespeare. Ea nu face compromisuri, scrie fundamental, profund, nu-și dezamăgește niciodată muzele. Am citit poeme ale sale în limba franceză și mă uimesc! Dar, din fericire, poeziile pot fi citite și de vorbitori de limbă engleză, iubitori de poezie, grație versiunii engleze.

Vă recomand să citiți cartea *Cânt de Iubire - Song of Love - Chanson d'Amour* pentru a înțelege cât de subtil și rafinat se pot manifesta în aceste poeme germenii poeziei.

Aș putea spune chiar că prin frumoasa grădină a acestor poeme se aud acordurile din lacul lebedelor în două limbi de circulație universală.

Poemele sunt foarte vii și, fără îndoială, vor avea o viață lungă.

Multe sale volume publicate în mai multe limbi legitimează afirmația mea. Eu, aparent de departe, îi urez bun venit în Canada acestei cărți; și Poetei, la Castelul de Fildeș al muzelor, alături de Eminescu și de alți zei ai poeziei universale.

Le doresc lectură plăcută cititorilor de limbă română, engleză și franceză!

Scriitori români de peste ocean înfrățiți cu Institutul Cultural Român la sărbătoarea cărții de la Montreal

A trecut precum o boare... O rarisimă „primăvară culturală” a poposit prin grădina Montrealului, în perioada 20-25 noiembrie 2013. *Primăvară culturală*, așa numesc eu, mai metaforic, Salonul internațional de carte găzduit în imensele săli al Pieței BONAVENTURE. Noi, scriitorii români din Montreal - CANADA am intrat în vria marii competiții cam pentru a 10-a oară. Și zic „competiție”, chiar dacă nu a sunat niciun gong și nimeni nu s-a luat la trântă cu careva. Cum altfel aș putea numi marele Târg la care s-au prezentat cărți de toate genurile și o literatură „trufanda” din toate colțurile de latinitate ale Americii de Nord? Noi, neaoșii, am fost mai numeroși ca de obicei. Nu evidențiez nominal, dar îi premiez in corpore pe toți confrății înfrățiți întru truda condeului. Surprize sunt însă și noutățile pe care le voi divulga în cele ce urmează. Ei bine, iată: ca niciodată în cei peste treizeci de ani de când respiră pe aici metafore, epitete, personificări și alte figuri de stil, pentru întâia oară am avut printre noi un oaspete trimis de cunoscutul I.C.R. București. Cioflingarului Patapievici noi i-am zis „NIET” la tentativele lui meschine de a-și întinde falanga anti-românească prin patria noastră de adopție – CANADA. Nu suntem noi chiar niște eroi, dar afrontul nostru se poate numi cu mândrie „înalt simțământ românesc”. Și aceasta fiindcă mentorii noștri sunt Eminescu (căruia i-am înălțat trei statui pe pământul Canadei!), Vasile Posteuca, Emil Cioran, Horia Stamatu, Eugen Ionesco, Virgil Ghiorghiu, Mircea Eliade etc. Noi am refuzat și refuzăm să le fim gazde l-alde cutare sau cutărică, bașbuzuci care se împiedică prin cultura României... după crăițari, aș spune. Peste mister Marga am trecut ca peste o pagină uitată, nescrisă... De o vreme, noul director al I.C.R. este dl LILIAN ZAMFIROIU, vâlcean de sub munte, bine poleit cu aur curat în diplomație și cultură. Noi, cerberii voluntari, am respirat ușurați la marea veste. Așa se face că

noua formulă a conducerii Institutului Cultural Român ni l-a trimis la Montreal pe tânărul director dr. Bogdan Popescu. După cum am înțeles, dânsul se ocupă cu partea de tipărituri, librării, biblioteci etc... Drept pentru care l-am primit cu brațele deschise, i-am arătat metropola pe lumină și în nocturnă și l-am avut ca sprijin pe tot timpul Târgului de carte. Oaspetele ne-a adus și un vraf de cărți semnate de personalități marcante ale culturii române și mondiale. Mai concret: albume, beletristică, istorie, știință, literatură pentru copii, carte religioasă etc... Dar ne-a adus, doar pentru a expune – și doi dragi autori: Ioan Barbu, Dinu Săraru și un editor: Emil Catrinou, toți trei bunii noștri prieteni. Pe aceștia îi voi adula pe spesele mele, în exclusivitate.

Scriitorul vâlcean IOAN BARBU mi-a publicat la Editura sa „Antim Ivireanul” vreo zece volume de versuri. Este un campion al scrisului în proză, are prin librării și biblioteci o sumedenie de volume, opera lui este citită prin Italia, Austria, Germania, Spania, Franța, Luxemburg, Ungaria, Republica Moldova, Ucraina, Canada, America și... România. A participat la zeci de târguri de carte prin toată bătrâna Europă. Este o gazdă bună, la propriu și la figurat. Împreună cu doamna lui – SILVIA - au hrănit, adăpostit și oblojit zeci de scriitori și pictori, nu numai din cei de azi, ci și dintre cei întroieniți prin nămeții orânduirii comuniste. Cel (poate) din urmă fiind regretatul reporter, poet și prozator ILIE PURCARU. Noi (mai ales eu), l-am suprabotezat „Nelu Blându”, și-i șade foarte bine în această nouă și șugubeață armură. Prin ambasadorul I.C.R., IOAN BARBU ne-a trimis la Târgul de carte din Montreal recente volume de proză „CLOPOTE ÎN LACRIMI” – roman apărut la Editura eLiteratura din București (director, poetul Vasile Poenaru) și „VULTURUL ALBASTRU”, roman-puzzle (Editura Editurile Antim Ivireanul – Vâlcea și Editura Destine – Montreal). Despre

cărțile lui și ale celorlalți a vorbit scriitorul Alex Cetățeanu, președintele Asociației Scriitorilor Români din Canada, în sala rezervată lansărilor de carte, discuții cu autorii și autografe. Nu citez din spusele vorbitorului fiindcă Alex îmi este ȘEF și prieten și-mi risc situația, că așa sunt șefii... uneori ranchinoși!... PUNCT.

Prietenul DINU SĂRARU, din Slătioara Vâlciei, a fost prezent la Târg cu romanele „NIȘTE ȚĂRANI”, „CIOCOI CU BADI-GUARD” și „GENERALUL REVOLUȚIEI CU PICIORUL DE GHIPS”, de la care stoarce anumite mărturisiri, poate reale, despre revoluția nereușită din 1989. L-am cunoscut pe scriitorul Dinu Săraru în perioada foametei și a prigoanei mele prin pârloaga comunistă. M-a trimis adesea în delegații – pe teren – ca să-mi poată da ceva parale spre a-mi ameliora viața. Nu l-am văzut pe scriitor de peste cinsprezece ani și la vară mi-am propus să-l îmbrățișez la Slătioara natală, unde aud că-i poartă numele Așezământul Cultural și că a pus în funcție un studio cinematografic. Firește, iubitorii săi știu că mâna scriitoare nu i-a oboșit. Ultima oară l-a întâlnit în postura de director al Teatrului Național. Am făcut mărturisirile despre protecția acordată cândva în fața unor subalterni, dintre care unii priveau cam chiondâș. Tare s-a bucurat autorul cărții „NIȘTE ȚĂRANI!”! Băiat de la țară... deal meu... să ne trăiască! PUNCT.

Al treilea crai vâlcean care „ne-a vizitat” la Montreal se numește EMIL CATRINOIU. Nu știu dacă știți, dar există pe lumea asta un specimen de cărți foarte mici ca structură, care, în limba tipografică se numesc „în filigram”, sau cam așa ceva. Sunt

**Târgul Internațional de Carte de la Montreal -
privire generală**

**Scriitorul Alex Cetățeanu împreună cu Excelența Sa
doamna Maria Ligor, ambasador al României în Canada**

**Poetul George Filip împreună cu Bogdan Popescu,
director în ICR București**

Scriitorul Alex Cetățeanu, împreună cu Lucia Iațic, consulul general al României la Montreal

niște cărțuții – minicasete - imprimate cu litere ca găzele, pe hârtie velină, pe care le poți citi obișnuit, în avion, în tren sau autobuz, în mai lungi călătorii. Emil Catrinou îi tipărește pe marii clasici români, opere complete, pe mari scriitori universali, în niște volume de dimensiunile unui NOTESS de buzunar. Din Eminescu, am aflat, a tipărit în anii din urmă, 29 de ediții, fiecare ediție numărând câte 1000 de casete. Migala și tehnica de care uzează meticolosul artizan sunt demne de admirat. Directorul editurii FORTUNA, Emil Catrinou este bine îmbibat de literatură, în toate domeniile. Este un vâlcean (mai rar!), cam tăcut. Poate așa, tăcând, a buchisit minunatul GHID AL MĂNĂSTIRILOR ȘI SCHITURILOR DIN ROMÂNIA, carte pe care a adus-o alături de un „TEZAU LITERAR ROMÂNESC”, ambele imprimate la editura sa, FORTUNA. Emil Catrinou este prietenul nostru și al celor amintiți mai sus. Este prezent cu lucrările sale la toate lansările de carte de pe la bibliotecile românești, dar și la târguri de carte din Europa. Iată, acum a ajuns și la Montreal. L-am cunoscut cu ani în urmă, la Vâlcea, grație lui „Nelu Blându”.

I-am fost musafir în casă și la masă de Sfânta zi a soției sale, Parascheva. Amândurora casa și sufletul le sunt foarte primitoare. Cum primitori i-am fost și noi la Târgul de carte de la Montreal,

unde i-a uimit pe privitori cu tomurile sale bine protejate în ambalajele lor și decorative dar și foarte protectoare. PUNCT.

...Nu pot încheia această corespondență fără a remarca un fapt memorabil petrecut la salonul românesc al Târgului de carte de la Montreal: prezența, onorantă pentru noi, a Excelenței sale doamna MARIA LIGOR, ambasador al României în Canada – și a consulului general de la Montreal, Lucia Iațic, invitate de onoare, care au transmis salutul lor scriitorilor și românilor prezenți la acest important eveniment închinat culturii scrise.

Iată, dragi cititori ai „Curierului de Vâlcea” (și ai Destinului Literar – unde sper să mă publice Șeful Alex) că imensitatea oceanului și semeția munților nu constituie un obstacol pentru vulturii temerari ai sufletelor noastre de români. Noi avem prieteni de nădejde în Țară, iar cei de acolo ne au de prieteni aici. O mână spală pe alta... În Țară ne vedem mai în fiecare vară... spre toamnă. Iar întâlnirile noastre de suflet, cu cei dragi și cu cei de la I.C.R. sunt adevărate sărbători. Toate cărțile de la Târgul internațional de carte de la Montreal, din această toamnă, au vorbit, de fapt, singure, iar despre lăudabilul eveniment, iată, am încercat să scriu eu... PUNCT FINAL.

Text și fotografii: George Filip

ZIUA ROMÂNIEI LA MONTREAL

FIAT LUX – a grăit Dumnezeu – și a fost lumină peste Montreal și la biserica BUNA-VESTIRE, în a cărei sală anexă s-a serbat 1 DECEMBRIE – ZIUA ROMÂNIEI.

...De fapt, niște „flăcăi guralivi” ai marii comunități românești montrealeze rataseră această importantă sărbătoare, anunțând că din „motive tehnice!” Măi să fie!... mi-am zis eu... li s-o fi rupt o roată de la căruță?... poate li s-a paradiț elicea de la *pamporiu*?... au vreo aripă de la avion s-o fi luat halandala?... Și subsemnatul poet george FILIP m-am dus acasă și i-am zis Mariei, unica mea soție personală:

- Măi dragă Maria...

- Am înțeles, bărbate. Facem noi Ziua României – că doar nu-i pentru prima oară. La idea noastră s-au alăturat grabnic preotul Liviu Alexandrescu, scriitorul Alex Cetățeanu și orchestratorul de ceremonii Victor Roșca.

La prânzul duminicii respective totul era pregătit. Pe fundalul sălii străjuiau drapelele Canadei, al provinciei Quebec și îndrăgitul Tricolor românesc. Pe holul de la intrare pictorul Ion Călărașu cu vreo duzină de icoane frumoase. Lângă masa oficialilor făcea cu ochiul o masă de pe care îmbia privirile un

aranjament stil „natură moartă”, de fapt niște produse românești ca: un butoiș de țuică cu canea, un coș artizanal plin cu mere, o pâine rumenă, o glajă cu vin, un moș-Crăciun, câteva țesături românești, flori etc.

La intrarea în sală, imediat la dreapta, pe niște mese alungite la perete, îmbiau sarmalele de post în foi de viță și de varză, gogoși înfuriate, chiftele, gustărele, cafea la discreție și renumitul vin roșu de la renumitele pivnițe de pe balconul poetului bahian george Filip.

Așa cum se anunțaseră în program, doamnele Maria-Sa Filip și doamna Gina, stăteau la dispoziția onor vizitatorilor. Firește, nu ca la alții, totul era gratuit.

Aș vrea să rămână între noi un aspect mai trist din peisaj... Câțiva (câteva) mâncăi mai pripiți, au dat buzna, au îmbucut pe săturate și...n-au stat la sărbătoare. Probabil au crezut că sunt invitați la logodna soacră-mii, au nu la ZIUA ROMÂNIEI.

Dar... să-i dăm drumul la serbare.

Domnul Marius Fincă a avut o frumoasă și scurtă și înțeleaptă alocuțiune despre cei 95 de ani de la întregirea României. Oratorul ne-a plimbat concis prin

istoria neamului, a convins și a primit aplauzele cuvenite. De la masa lor l-au ascultat și aplaudat chiar și Doamna lui soție, precum și cei doi copii frumoși.

Dar în sală ne onorau cu prezența doamna Lucica Iațic - Consul General al României la Montreal, însoțită de familia Dlui. Consul Mugurel Stănescu. Să nu uit, preotul Liviu Alexandrescu sfințise dintru început deschiderea festivității. Apoi, animatorul Victor Roșca a invitat-o să recite pe Corina Luca. Subsemnatul, preistoric în materie de prezentator, l-am scos la rampă pe cunoscutul folclorist Mircea Ghiergescu, cel care cu flautul, fluierul, cavatul și ocarina, toate meșterite de el!, a ținut de fapt un scurt concert de muzică populară românească. Ca din senin, mi l-a mai adus Dumnezeu și pe trubadurul craiovean Gelu Pricop, care a umplut sala cu valuri imense de muzică de petrecere. Complice, cum se zice pe-aici, la sonorizare, s-a remarcat tânărul Cătălin Marin. Hai că nu mă laud, dar vă spun că eu am făcut prezentările artiștilor chiar ca la televiziune, intercalând glume etc. Veți înțelege totul privind fotografiile executate tot de harnica mea – Maria. Un moment surpriză a fost prezența la microfon a neobositei octogenară Tamara Cernăuțeanu, care a cântat, a vorbit și... a plâns, pe românește!

Alex Cetățeanu, președintele unei părți a scriitorilor români din Montreal, s-a transformat ad-hoc, în „tânăr ospătar” și a plimbat cu succes carafa cu vin ghiurghiuliu pe la mesele spectatorilor. Tot pe gratis. Apoi, invitat la microfon, ne-a vorbit despre un erou de la Mărășești, care își pierduse o mână într-o luptă, dar nu a vrut să plece la vatră, spunând: - *Mai am o mână să o dau pentru Țară...!* Și-a pierdut viața în lupte. O stradă în Rm. Vâlcea îi poartă numele – Avocat Lt. Alexandru Costeanu și nu este altul decât fratele bunicului după mamă al lui Alexandru Cetățeanu! Apoi, simpaticul președinte al scriitorilor români din Canada, a cucerit un ropot de aplauze, recitând cu talent de actor două poezii "Blesteme" – una a subsemnatului și alta a lui Topârceanu.

La această frumoasă și importantă ceremonie noi nu am decernat premii sau diplome de onoare. „**EROII NEAMULUI SUNT ÎN SUFLETELE NOASTRE, ÎN CARTEA NOASTRĂ DE ISTORIE ȘI ÎN CIMITIRELE NOASTRE**” – i-am informat personal pe ascultători. Și le-am mai spus că: noi, toți românii prezenți la SĂRBĂTOAREA NEAMULUI suntem doar buni români, iubitori de Țară – și este bine așa!

AȘA SĂ NE AJUTE DUMNEZEU!

Decembrie 2013, la Montreal
Text și fotografii: George Filip

Unirea de la 1 Decembrie 1918

*Motto: Patriotismul nu este iubirea țărânei, ci iubirea trecutului.
Fără cultul trecutului nu există iubire de țară.
(Mihai Eminescu)*

Unirea de la 1 Decembrie 1918 reprezintă încununarea celui mai important eveniment din istoria noastră și totodată realizarea unui deziderat al locuitorilor vechii Dacii. După evenimentele neelucidate din decembrie 1989 a devenit Ziua Națională a României. Unirea aceasta nu a fost nici întâmplătoare și nici conjuncturală. Profesorul Gheorghe Iscru vorbește de un "plan dacic ce ne-a străbătut istoria", astfel că Unirea poate fi considerată rodul unui efort îndelungat al neamului nostru, 1 Decembrie fiind doar punctul culminant al epopeii unificării românilor.

Intrarea României în primul război mondial alături de Antanta a fost îndelung și puternic negociată. Pe lângă alte revendicări au fost și teritoriile istorice românești, Crișana și Banatul întregi, până la Tisa, dar am fost trădați. În primul rând de armata țaristă pe două fronturi: în Dobrogea când nu au asigurat suportul armat propus, ci au trimis un regiment de soldați slab instruiți, mult mai puțin de cât promisese și care, în tradiția muscală s-au dedat mai degrabă la jafuri și violuri printre locuitorii Dobrogei. La aceasta s-a adăugat și trădarea unor fruntași ai Armatei Române, care au dus la dezastrul de la Turtucaia. În plus nici trupele române nu erau de elită, fiind formate din divizii nou înființate de rezerviști, cu doar un singur regiment activ. Iar când vorbesc de trădarea unor fruntași ai armatei române nu mă refer doar la spionajul unor ofițeri superiori în favoarea Germaniei ci și la indiferența și incompetența unor generali, dar mai ales intrarea inadecvat echipată și pregătită a armatei în război. O altă trădare a armatei țariste a fost părăsirea frontului din Ardeal, când "batalioanele române trecuseră Carpații", să-și elibereze frații, iar muscalii au dat bir cu fugiții. Sprijinul în armament și muniție promis de Franța și Anglia ajungea cu greu și în cantități insuficiente, întârziat și de ruși, căci tranzita teritoriul lor. Atacată din trei părți, de Germania, Ungaria și Bulgaria, țara noastră se afla în pragul colapsului total. Rămăsese doar Moldova neocupată. Guvernul și curtea regală s-au mutat la Iași. Numai eroismul fantastic al soldaților români la Mărăști și Mărășești și intrarea Statelor Unite în război a evitat dezastrul. Tezaurul a fost trimis la Moscova și știm soarta lui...O altă trădare din partea aliaților.

Cum soarta războiului avea să se întoarcă la 180°, România urma să culeagă roadele. Nu integral, dar ca niciodată în istoria medievală și modernă a noastră. La 9 aprilie 1918 (27 martie pe stil vechi) Basarabia se unea "pentru totdeauna" cu Țara Mumă. Nordul Moldovei, numit și "Cheia Moldovei", și impropriu Bucovina, aflat de un secol și jumătate sub stăpânire habsburgică avea să se unească cu Țara în același an, la 27 octombrie. La 9 noiembrie, Divizia a 8-a română sub comanda generalului Iacob Zadic intră în Bucovina pentru a consfinți unirea după acțiunile Ucrainei care voia să acapareze prin forță provincia română.

Reprezentanții Partidului Național Român din Ardeal s-au întrunit la Oradea în ziua de 29 septembrie / 12 octombrie 1918, într-o Consfătuire națională. Pornind de la caracterul momentului istoric, care deschidea orizonturi pentru bătălia finală de unire a Transilvaniei cu România, participanții la întrunire au declarat, fără echivoc că „națiunea română din Ungaria și Ardeal” este îndreptățită să „dispună singură și liberă de soarta ei” și să „hotărască singură plasarea ei printre națiunile libere(...)”. Prin urmare, după citirea Declarației de la Oradea în Parlamentul de la Budapesta, de către Al. Vaida Voievod, în esență nu mai era recunoscută nici autoritatea statal-juridică imperială anterioară, prin Consiliul Național Român Central începându-se pregătirile pentru alegerea delegaților pentru Marea Adunare Națională de la Alba Iulia. Aici, la 1 decembrie s-au strâns 1228 de delegați oficiali reprezentând toate cele 130 de cercuri electorale din cele 27 comitate românești la care s-au adăugat numeroși români, sosiți din toate colțurile țărilor române de peste Carpați, îmbrăcați în frumoasele stărie populare, cu steaguri tricolore și plăcuțe care indicau locul de unde veneau.

Adunarea proclamă dreptul inalienabil al națiunii române la întreg Ardealul, Maramureșul, Banatul, cuprins între Mureș, Tisa și Dunăre și Crișana întreaga până la Tisa. Restul rezoluției cuprinde programul de aplicație: autonomia provizorie a teritoriilor până la întrunirea Constituantei, deplina libertate națională pentru popoarele conlocuitoare, deplina libertate confesională, înfăptuirea unui regim curat democratic pe toate terenurile vieții publice, reforma agrară radicală, legislație de ocrotire a muncitorimii industriale. Adunarea națională dorește: Congresul de pace să asigure dreptatea și libertatea atât pentru națiunile mari, cât și pentru cele mici și să elimine războiul ca mijloc pentru reglementarea raporturilor internaționale. Ea salută pe frații lor din Bucovina, scăpați din jugul monarhiei austro-ungare, pe națiunile eliberate – cehoslovacă, austro-germană, iugoslavă, polonă și ruteană -, se închină cu smerenie înaintea acelor bravi români care și-au vărsat sângele în acest război pentru libertatea și unitatea națiunii române și exprimă mulțumirea și admirația sa tuturor puterilor aliate care, prin luptele purtate împotriva dușmanului, au scăpat civilizația din ghearele barbariei. La ceasurile 12 din ziua de 1 decembrie, prin votarea unanimă a rezoluției, Unirea Transilvaniei cu România era săvârșită, etc.

Cam așa sună textele oficiale. Fără a diminua cu ceva însemnătatea acestei mărețe zile, care justifică alegerea ei drept Sărbătoare Națională, vreau să amintesc și lucruri mai puțin știute, trădări sau cedări, când nu era cazul. La Alba Iulia au fost prezenți și timocenii cu delegați din 76 localități din Timocul bulgăresc și 275 localități din Timocul sârbesc pentru a se uni cu Țara, la fel și reprezentanți ai Maramureșului de nord, dar, din considerente politice au fost lăsați deoparte.

La Conferința de pace de la Paris din 1919-1920 s-a decis noua configurație politico-teritorială de după război. Pentru România negocierile trebuiau să se bazeze pe tratatul nostru de alianță din 14 august 1916, care prevedea la Articolul III că „Franța, Anglia, Italia și Rusia recunosc României dreptul de a anexa de la Austro-Ungaria toate teritoriile specificate la articolul IV”. Iar prin articolul IV granițele revendicărilor teritoriale românești sunt fixate astfel încât cuprind Banatul întreg, printre altele. Cu toate acestea drepturile noastre asupra Banatului au fost contestate la conferința păcii de către sârbi și conferința a adoptat o soluție transacțională, acordând acestora zona bogată a Torontalului și parte din județul Timiș. Soluția aceasta nu se întemeia nici pe argumente istorice, deoarece sârbii sunt populație de colonizare și n-au stăpânit niciodată în trecut acest teritoriu; nici pe realitățile etnice, fiindcă cei 600000 de români și 400000 de șvabi reprezentau mai mult decât cei 300000 de sârbi (Gheorghe Gh. Popa, Ziarul Ardealul, 20 aprilie 1941, preluat de www.astraromana.wordpress.ro).

Dar politicienii occidentali, de atunci, ca și cei de acum de altfel, au învățat morala politică de la Machiavelli, deși puteau urma modelul contemporanului acestuia, domnul Neagoe Basarab, din *Învățăturile sale către fiul Teodosie*. Participanții la conferință au uitat tratatul semnat și trebuie să subliniem aici trei argumente care au permis României să obțină atât cât a obținut: o clasă politică căreia îi mai păsa cât de cât și de Țară și popor, nu ca cea de azi, intrarea intempestivă în sala conferinței a Reginei Maria, care prin prezența și prestația sa a reușit să impresioneze pe participanți, dar mai ales prezența Armatei Române la Budapesta unde puseseră pe clădirea Parlamentului opinca dacică, că tot ne persiflau groffi maghiari ca neam de opincari. Prin tratatul de la Trianon, care a stabilit soarta națiunilor muribundului Imperiu Austro-Ungar, putem spune că românii au fost cei mai dezavantajați, căci pretutindeni în jurul României Mari au rămas teritorii compacte de români. Vorbesc aici de Timoc, cu cel mai mare grup compact de români în afara granițelor, Banatul și Crișana de vest de până la Tisa, Maramureșul de nord populat majoritar tot cu moroșeni la fel ca Maramureșul de sud, din interiorul granițelor, oșenii din nord, lemki, boiki, dolinienii, huțulii și volohii din Ucraina de azi, gorali din Polonia, vlahii din Slovacia, românii transnistreni, dar și alte populații românești mai îndepărtate, care trebuia sprijinite să-și înființeze propriul stat sau măcar să fie ajutați să-și păstreze tradițiile, portul și limba. Mă refer aici la aromâni, megleno-români, istro-români, dalmato-români, romanșii din Alpi. O notă aparte fac românii moldoveni de dincolo de Bug. Folcloristul Constantin Brăiloiu scrie: „Ucrainenii românofoni sunt ucrainenii care vorbesc româna dar nu păstrează amintirea unei patrii anterioare. Veniți din est cel mai devreme se crede la începutul secolului XVIII, ei formează, în tot sudul Ucrainei și până în Caucaz, mici comunități închise, aflate pe alocuri la depărtare de zeci de km unele de altele”.

După Trianon, liderii maghiari de la Budapesta au decis să trimită și au și trimis la București o delegație formată din trei conți maghiari, care i-au propus regelui Ferdinand și lui Ionel Brătianu ca Ungaria să se lipească la România, într-un stat dualist, după modelul dualismului austro-ungar instituit în 1867! Nici mai mult, nici mai puțin! Așadar, instituirea unui dualism româno-ungar a fost proiectul politic cel mai dorit, speranța cea mare a politicienilor maghiari! (Ion Coja, *1 Decembrie s-a împlinit prin voia Domnului, dar nu ne-a picat din cer!*)

Un proiect asemănător au propus și bulgarii cu câteva decenii mai devreme, după războiul de independență de la 1877. Sunt realități istorice care ar trebui spuse răspicat și asta nu numai pentru că ne fac cinste, ci și pentru că sunt adevărate!

Vorbeam la începutul prezentării despre "planul dacic ce ne-a traversat istoria". Vreau să vă prezint în continuare câteva evenimente în sprijinul celor spuse, însă în ordine cronologică inversată.

În 1882, Eminescu, redactor principal la Timpul, ia parte la înființarea unei societăți secrete, "*Societatea Carpații*", care va atrage atenția marilor puteri europene prin natura conspirativă a discuțiilor ce aveau loc la întruniri. Scopul principal al acestor reuniuni era susținerea Ardealului în favoarea dezlipirii de Imperiul Austro-Ungar și alipirea lui de țară. Eminescu, a făcut propunerea ca studenții transilvăneni de naționalitate română, care frecventează instituțiile de învățământ din România pentru a se instrui, să fie puși să acționeze în timpul vacanței în locurile natale pentru a orienta opinia publică în direcția unei Dacii Mari. Visul său a fost refacerea acestei Dacii, sub semnul lui „*J(esus) CH(ristus) D(aco) Romanorum*". Acestea sunt unele din motivele pentru care Marele Român avea să fie asasinat la doar 39 de ani.

În 1859 avusese loc "Unirea cea mică" a principatelor Moldovei și Valahiei. Și în perioada fanariotă a funcționat ca idee de unitate și independență a țărilor dacice, culminând cu revoluția lui Tudor Vladimirescu de la 1821, care a prefigurat Revoluția de la 1848 ce avea ca soluție politică un regat al Daciei. „Planuri dacice” străine, imperiale, ale Habsburgilor și ale Romanovilor, au existat mai dinainte având ca soluții politice fie un „condominium” al lor asupra Țărilor Dacice, fie adjudecarea lor exclusivă de către unul sau altul dintre cele două imperii competitori. La cumpăna dintre veacurile XVI-XVII un „plan dacic” a existat și în preocupările Puterilor europene, a „Sfântului imperiu roman de națiune germană” și a ambițiosului rege al Poloniei, Sigismund al III-lea Vassa, care își revendicau fiecare părți din Țările Dacice, în timp ce principii maghiari ai Ardealului, recâștigând tronul principatului, nutrivând speranța unei „Ungarii Mari”, reclădită pe rapt și jaf, căutau soluții pentru a încorpora în visul lor himeric întregul spațiu al acestor țări.

La 1600 Mihai Viteazul a realizat, pentru scurt timp e drept, „pohta ce-a pohtit” adică unirea Valahiei cu Ardealul și cu Moldova. Și dacă nu intervedea asasinarea marelui voievod, poate asistam la alipirea teritoriului din sudul Dunării, cu o populație pe atunci majoritar vorbitoare de rumână, căci Mihai visa chiar la eliberarea Constantinopolului. Înainte de această dată, sub presiunea imperiilor vecine și a unor regate vecine puternice, Ungaria și Polonia – cât timp au existat acestea ca regate –, românii nu s-au putut constitui într-un singur Stat național în vatra vechii Dacii.

Înfăptuirea statelor medievale Țara Românească și Moldova în sec. XIV, au fost o consecință tot a unor uniri a românilor, e drept parțiale, nu se știe cât prin forță și cât de bună voie.

O altă unire, de data aceasta între românii/vlahii sud și nord dunăreni a fost realizată de frații Asen și Petru la sfârșitul secolului al XII-lea, în urma răscoalei vlahilor și bulgarilor împotriva Constantinopolului. Regatul lor a cuprins pe lângă teritoriile sud-dunărene, Valahia întregă, o bună parte din Moldova, iar după unele surse și o parte din Transilvania.

Codexul Rohonczy ne înfățișează o Dacie, Stat național întins și puternic, în secolul al XI-lea, condus de voievodul Vlad, luptând contra maghiarilor pe Tisa, contra uzilor – alți migratori – pe aliniamentul de la Rarău la Mare, primind „solii” occidentale și „cultivate” de Bizanț pentru a-i fi de ajutor contra „barbarilor”. De la acești vlahi/blaci ne-a rămas un imn al lor și un mesaj testamentar, o deviză spre neuitare: „Însetat lupt spre a birui... Dacia unită să trăiască!”

Cântecul Nibelungilor din secolul XI d.Hr. a reținut informația că la Curtea lui Attila, între cei care făceau oficiul de „respectuoase gazde” era și „Ramnung, principele care stăpânea în țara vlahilor”, prinț remarcat de izvorul german între cei „24 de principii” prezenți; invitat fiind, acesta venise aci „având cu el vreo șaptesute de ostași, toți cavaleri aleși”.

O altă unire, mai puțin cunoscută, a fost înfăptuită de Regalian între anii 258-270 d.C. Regalian, un strănepot, se pare, al lui Decebal, a fost comandantul forțelor armate din ducatul Iliriei. În urma revoltei populației oprimate daco-rumâne din Imperiul roman, Regalian împreună cu armata a fraternizat cu răsculații și, în urma unei serii de războaie, a reușit desprinderea din Imperiul Roman, întemeind statul independent al Dacoromâniei. Lui i s-au alăturat nu numai celelalte populații înrudite din Imperiul Roman: tracii, ilirii, dardanii, dar și dacii liberi din afara imperiului. Noul stat, centrat pe Dacia lui Decebal a înglobat un teritoriu de 5-6 ori mai mare decât al României de azi, cuprinzând întreaga Peninsulă Balcanică - mai puțin sudul Greciei - apoi Ungaria, Austria, Cehia, jumătatea de sud a Poloniei și în est până aproape de Marea de Azov, adică teritoriile în care traco-daco-geții erau majoritari.

Prima unire recunoscută oficial în istoria noastră a fost cea realizată de Burebista: toate triburile geto-

dace începând din Austria și Slovacia de azi până dincolo de Nistru și de la nord de Munții Balcani până în sudul Poloniei au fost unite de marele rege în fața amenințării ce o reprezenta Imperiul Roman. Dar Burebista avea să moară asasinat, ca un adevărat mucenic al neamului, la fel ca mai târziu Regalian și Mihai Viteazul „dacus Malus” - dacul cel rău, cum era numit de dușmanii săi în epocă.

Dacă înainte de Burebista a existat o unitate politică a geților e greu de spus în lipsa unor documente certe, dar o unitate culturală și strategică cu siguranță a existat. Voi aminti doar două evenimente, menționate de Herodot, Iordanes și alții: în anul 529 î.C. Tomiris, regina Masageților (în nordul Mării Negre), căreia i se atribuie cucerirea cetății Tomis, a înfrânt puternica armată a regelui persan Cyrus, conducătorul celui mai mare imperiu al vremii. 15 ani mai târziu, Darius, un alt rege al Persiei, înfuriat de refuzul regelui get Antirus de a-și da fiica de soție, a pornit în fruntea unei armate de un milion de oameni, dar a fost înfrânt la Tapae, în Banat. Greu de presupus că, fără o unire măcar parțială a strămoșilor noștri ar fi fost posibile astfel de izbânzi colosale.

Însă cele mai vechi știri care au răzbătut până astăzi privind războaiele vechilor geți aparțin secolelor XVIII-XVII î.H. când au avut loc lupte între egiptenii faraonului Sesostris și geții sau sciții regelui Tanaos în Egipt pe malurile râului Phasos, precum și expediția aceluiași faraon în N. Mării Negre și în zona Dunării contra geților regelui Aetes din Cetatea Soarelui din Colchis, Colții Buzăului de azi.

Înainte de această dată nu mai există, deocamdată, izvoare scrise. Poate când se vor desluși scrierile de la Tărtăria, Vincea, Turdaș, Vadul Rău...deși, Nicolae Densușianu, printre mulți alții, vorbește de imensul imperiu pelasgic, ce stăpânea în vremuri imemorabile aproape întreaga lume cunoscută din Europa, nordul Africii și Asia de vest.

Dar acum? Idealul refacerii României Mari, care ar fi trebuit să mobilizeze întreaga societate românească post decembristă nu există. Mai mult, clica politică, în bună parte formată din elemente alogene, aflată la conducerea României, de 24 de ani, a cedat cu de la sine putere, nu numai teritorii istoric românești prin diferite tratate și înțelegeri, dar a cedat și suveranitatea politică și economică unor forțe străine și ostile, vădit anti-românești, care fac proiecte de legi, hotărâsc pe cine și de ce să venerăm, cui să face statui, cui să dăm aproape pe degeaba resursele țării, râul, ramul, pădurile, solul și subsolul, Marea Neagră, apa, fetele și flăcâii țării, urșii și mistreți și chiar și sufeletele noastre. Nimic nu mai este de mirare că idealul unirii din 1918 este batjocorit, că nu există nici o reacție la cererile iredentiste și anticonstituționale de independență secuiască sau de protectorat unguresc asupra Transilvaniei, că guvernării arată o indiferență aproape totală la soarta românilor din fara granițelor, duc politica antinațională de depopulare cu români a țării, de regionalizare, despre care nici măcar nu se mai discută dacă e bună sau nu, ci doar când și cum, și multe altele.

Problema azi nu se mai pune în termenii refacerii României Mari, ci în eventuala încercare disperată de salvare a României. Căci răul care ni s-a pregătit de la 1 ianuarie 2014, și care depășește prin consecințele iminente toate relele de după 1989, adunate la un loc, este vinderea gliei strămoșilor către străini. Români, din ce în ce mai puțini, vor ajunge sclavi absoluți chiar și în propria țară, care va dispărea după harta lumii, după modelul palestinian.

În încheiere vă citesc *Catrenul* bădiei Eminescu, poate cea mai frumoasă definiție a unirii:

„Două inimi când se-mbină,
Când cufund pe tu cu eu,
E lumină din lumină,
Dumnezeu din Dumnezeu”

Bibliografie selectivă:

- G.D. Iscru: *Planul dacic care ne-a traversat istoria*;
- Lt. col. (r) dr. Constantin MOȘINCAT: *Unirea cea mare a început și s-a finalizat la Oradea!*
- Constantin Brailoiu, ed. *La Collection universelle de musique populaire enregistrée/The World Collection of Recorded Folk Music (1951–1953)*;
- www.1decembrie.ro;
- Gheorghe Gh. Popa, *Ziarul Ardealul*, 20 aprilie 1941;
- www.astraromana.wordpress.ro;
- Viorica Enăchiuc, *Rohonczy codex*;
- Ion Coja, *1 Decembrie s-a împlinit prin voia Domnului, dar nu ne-a picat din cer!*

P o v e s t i r i

Pușca veche

Urma să ne mutăm de acolo în preerie.

Veste primită după micul dejun.

Încă mai morfoleam o felie de pâine cu gem care ajunsese cu groază până la margini, LOC de unde amenința să SARĂ pe tricoul meu curat primit de la mama în urmă cu numai o oră.

De bucurie am început să dansez de unul singur pe stradă.

Deși nu se auzea nici o muzică.

- Ce soi de gimnastică mai e și ăsta, mă întrebă Mia care mergea aproape zilnic la gym ca să își dea jos kilogramele suplimentare.

- Nu plătești, nu primești.

Ea dădu a lehamite din mână și se retrase în umbra bucătăriei, ferm hotărâtă să nu mănânce nimic TOATĂ ZIUA.

Îmi plătise, draga de ea.

Încă de ieri o făcuse, în momentul în care aflase că părinții îmi plecaseră la avocat.

Îmi dăduse pantalonașii și chiloțeeii jos fără să mă lămurească de ce anume vroia să facă. Noroc că nu era frig.

Mi-a dat drumul repede când a văzut că încă nu se trezise viața în mine.

- Copilule, îmi spuse ea cu oarecare dezamăgire în voce.

- Data viitoare nu ai să mai scapi așa de ușor.

Aiurea. Eram cel mai bun la fugă DINTRE TOȚI.

- Într-o bună zi ai să mă prinzi din urmă, îmi zise Mia care arăta promițător încă de pe atunci.

Fetele trăiau într-un univers aparte pe care nu reușeam să îl înțeleg. Aveau să apară patru malaci zdraveni care ne-au împachetat tot calabalâcul și tot ei urmau să îl despacheteze după o zi întregă de călătorie sub un soare nemilos.

Pe mine nici măcar nu m-au băgat în seamă.

Le priveau doar pe surorile mele mai mari care făceau tot soiul de mofturi și fițe.

Peisajul era nisipos de parcă am fi fost în deșert dar vecinii, veniți cu mic cu mare ca să ne vadă și să ne ajute, ne-au spus că la nici doi kilometri se întindea un lac imens plin cu pește prăjit. Trebuia DOAR să ÎL SCOATEM ȘI să ÎL PUNEM ÎN FARFURIE.

Tata se uită după eventuali amatori de pescuit dar nu mă găsi decât pe mine și oftă îndelung.

Casa era plină de camere așa că am fugit și am ocupat una care mă chema cu voce ușoară de învățătoare nouă.

Tata abia venise înapoi dintr-un război care ținuse o veșnicie. Mama aproape că îl uitase.

Îi dăduseră voie să se înapoieze doar cu pușca pe care o folosisese ani de zile la stârpirea muștelor. Pușca lui veche.

Am ieșit afară unde aveam să aflăm că așezarea nu avea canalizare. La zisa asta vecinii noștri începură să se legene stânjeniți de pe un picior pe altul de parcă ar fi fost vina lor.

Așa că aveam să fim nevoiți să mergem la toaletă în mijlocul preeriei. Și la folosirea posibilă a spatelui casei apărui o mică problemă.

Trebuia sau să săpăm o groapă imensă sau să cumpărăm un rezervor pentru resturile noastre organice, na că am zis-o.

Tata optă pentru rezervor și în două ore avea să fie cu el înapoi și să îl și instaleze.

Prima care l-a inaugurat a fost prințesa de Lili căreia toată lumea îi căuta în coarne și care încă mai recunoștea că îmi era soră.

Avea să revină cu o față albă, ținându-se de burtă.

- Va trebui să folosim toată viața nenorocirea aia?

Nu îi răspunse nimeni dar rezervorul era garantat pentru trei ani de folosință. Trei ani avea să se țină de mijloc.

Zilele de acolo erau deosebit de luminoase, aveau parcă ceva special doar pentru noi.

Puteai să vezi sufletul fiecăruia.

Încet, încet, am reușit să îmi găsesc prieteni care, chiar și ei, aveau să insiste de fiecare dată să folosească toaleta din spatele CASEI NOASTRE.

După trei luni rezervorul avea să fie plin ca o bășică a udului.

Tata se învârti în jurul recipientului neștiind ce să mai facă. De parcă înainte ar fi făcut mare lucru.

Gol, nu ar fi fost nici o problemă dar plin încurca toate socotelile.

Și îi venea greu chiar și să zică în gura mare că avea să îl ia și să îl golească în mințile noastre.

Sam, vecinul și prietenul lui, se tot muta de pe un mal pe altul. Se vedea asta în privirile lui.

Nu avea nici o idee cum să facem, cum să procedăm mai bine.

Până la urmă tata dădu de un gând trăznit și rătăcit prin apropiere ca o musculiță de oțet.

- Iau pușca, găuresc rezervorul și el are să se

ușureze. Nu are să mai rămână mare lucru în el.

O să mai putem să îl folosim mult și bine.

Se auziră trei sau patru împușcături și tot atâtea găuri apărură pe corpul recipientului.

Fața tatei strălucea de mulțumire.

Dar nu pentru multă vreme căci trei seturi de excremente purtate de presiunea imensă a rezervorului îl vopsiră din cap până-n picioare.

Veselia fu generală dar ne-am dat un pic înapoi ca să nu trebuiască să îi mirosim cu tot dinadinsul toată aroma.

După ce ne-am mai liniștit, mama îl luă cu două degete pe tata și îl purtă cei doi kilometri până la lac.

Îi aruncă toate hainele către provincia vecină și mai prosperă și îl spălă îndelung. După care îl scoase pe mal fără nimic pe el.

- Gata, ne întoarcem acasă.

Dar înainte să plece, mama îi luă pușca și i-o aruncă în lac.

- Și pușca trebuie spălată, zise ea cu un zâmbet larg.

Ea făcuse găurile vinovate.

Ca niciodată

Școala era un soi de balanță neprielnică. Iar noi ba mai liberi, ba înlănțuiți aproape cu totul.

De vină era doar miss Lili care țipa în clasă de nu mai apuca nimeni să o ceară de nevastă fiindcă de gura ei nu s-ar fi auzit strop.

Ei, nu prea-i adevărat totul.

Problema ei era că scobeia peste tot cu acul și Doamne ferește să fi găsit ceva în neregulă.

Ei, nu te bătea dar aveai să înghesui vreme îndelungată doi din pereții clasei exact în punctul lor de întâlnire.

Cohn, îmi suflă Jimmy în pauză, fă-mi și mie două exerciții în caiet și cel mai soios obiect posibil îmi ateriză pe bancă.

Mai aveam cinci minute dar am reușit să îi îndeplinesc cererea.

Doar era prietenul cu care scuiptom de pe pod în apa râului care nici măcar nu se obosea să se ferească.

Poate că în felul ăsta aveam să îl scap de la încă o repetenție.

Avusese parte de prea multe...

Arăta între noi ca măgarul în mijlocul oilor.

Și la fel gândea cred și Rock, o corcitură neagră de câine care lătra atunci când te așteptai mai puțin.

În fiecare zi îl conducea pe Jimmy la școală după care făcea cale întoarsă până acasă ca să revină către amiază după stăpân.

Jimmy, Rock și mama băiatului împărțeau o cocioabă sărăcăcioasă în care păreau să se simtă bine împreună.

Ne obișnuiserăm să îi avem în apropiere.

Uite, chiar ieri le dusesem un pachet cu hrană pe care l-am lăsat la ușa lor după care am rupt-o la fugă să nu mă vadă absolut nimeni.

Nici unul nu vroia să fie recunoscut.

Dar făceau parte din familia noastră lărgită.

Zâmbetul ei umplea strada și asta ne mulțumea sufletele.

Nu eram doi vorbăreți.

Mult mai interesant era să aruncăm cu pietre în cantonul de peste linie, după care să o luăm

la goană să nu ne prindă cei care lucrau acolo.

Apoi chicoteam amândoi dând mâna unul cu celălalt.

Ziua de școală avea să fie mult mai interesantă așa.

Fetele nu îl interesau încă.

Mimi și Rock erau centrele capitale ale existenței lui.

Mă rog, poate că eram și eu pe undeva pe listă.

Cu atât mai mult cu cât câinele începuse să mă recunoască și pe mine și să îmi acorde uneori câte un mârâit morocănos.

Câinele nebun putea să fie totuși mai generos fiindcă aveam să îi salvez stăpânul de la o despărțire aproape sigură.

Adică nu mânjeam întotdeauna clanțele cu ceea ce scotea Rock pe partea din spat.

Nu,nu, mai și învățam.

Mimi, mama lui, îi făcu semn cu mâna și el trase de dimineață ca de o jaluze, însoțit ca întotdeauna de Rock.

Caznele nu înțelegea mare lucru și mi-am zis că cei doi se potriveau perfect.

Astăzi câinele avea să intre în curtea școlii, să latre scurt către Jimmy după care să își caute un loc bun la umbră.

Băiatul încercă să îl scoată afară din curte dar miss Lili îl strigă scurt și el se grăbi să intre înăuntru lăsând potaia cam pe la mijlocul distanței către poartă.

Avea să revină la umbră chiar dacă știa că nu avea voie în curte.

Sau poate uitase?

La fel cum uita și stăpânul?

Clinchetul clopoțelului avea să ne elibereze și pe ziua respectivă.

Eram cu toții în curte dar la poartă apăruseră hingherii, pregătiți să îl ia pe Rock iar bietul de el nu avea nici măcar zgardă și în plus nu era înregistrat nicăieri.

Soarta îi era pecetluită.

Dar ca la o comandă am înconjurat cu toții câinele și am făcut un lanț viu pentru ca hingherii să nu mai poată pătrunde până la Rock.

Jimmy începuse să plângă fiindcă știa că nu mai putea să își salveze patrupedul cu tot cercul nostru viu cu tot.

Cei doi se îndreptau către câine.

- Ai să plătești și ai să poți să îl scoți mâine de la centru.

La care Jimmy începu să plângă și mai tare.

El și Mimi nu aveau bani.

Așa că Rock avea să moară, să fie exterminat.

Dar ce era asta?

Miss Lili îl strigă pe unul din cei doi pe care îl cunoștea și se părea că îi fusese elev. Îl trase până la ea.

După care ea începu să șușotească vreme de cinci minute la care omul se mulțumi să dea din cap fără să scoată o vorbă.

Apoi își luă tovarășul și părăsira curtea școlii fără un gest.

Noi izbucniserăm între timp în urale iar miss Lili îl luase aproape pe Jimmy.

Ca niciodată.

Avertisment

Asfaltul se topea de parcă aveam să îl întind pe o felie de pâine la micul dejun.

Soarele îmi cădea direct în creștetul capului dar nu îmi păsa de asta fiindcă avea să ajungă să se spargă pe trotuarul de pe partea cealaltă a străzii.

Iar numărul copiilor se dublase în timp ce mă întorsesem cu spatele.

Îmi luasem două ore liber de la birou și îmi propusesem să tai parcul central cu mișcări lente în două părți absolut identice.

Mai lipseau doar porumbeii. Ba erau de-a dreptul acolo. Umpleau partea din stânga jos a tabloului cu resturi indecente.

Într-un cuvânt, eram aproape de starea de bine.

- Ai să mori în curând, am auzit eu o Voce gravă care vorbea de parcă le-ar fi știut pe toate cele. Dar o lălăia pe nas și cred că era aproape de o gripă din import.

M-am uitat iute în stânga și dreapta dar nu am văzut pe nimeni care să îmi fi vorbit adineaori cu zâmbet ironic întins pe o față bupoasă.

Dar parcă puteai să te încrezi în substantivele care pluteau prin aer...

Îmi cam luase din plăcerea de a respira liber.

M-am ridicat repede de pe bancă și în câteva minute aveam să intru în casa scării blocului meu cu o expresie nu tocmai fericită pe lângă băieții care așteptau vecine care să urce treptele și ei să li se uite sub fustă.

Mă prinsese un pic o nesiguranță a zilei respective.

Am intrat în apartament și m-am oprit cu limba scoasă în fața oglinzii. Nu vedeam nimic și pe nimeni, nici chiar pe mine, cel cu îngrijorare cu tot.

Am continuat cu temperatura scoasă cu termometrul din fund, tensiunea pe care o luau toate asistentele nurlui și rezultatele au fost normale ca niște declarații în fața tribunei oficiale.

Nu cumva vocea aia mă mai urmărea și acum? așa că mi-am luat până și glicemia de viitor diabetic și se dovedi și ea a fi cât se poate de rezonabilă.

Totuși, nu puteam să fiu absolut sigur pe cele citite.

Am pus mâna pe telefon și am stabilit pentru a doua zi o întâlnire cu doctorul meu de familie.

- Doctore, sunt bolnav dar va trebui să găsești dumneata de ce anume sufăr.

S-a apropiat de mine și m-a întors pe toate fețele de parcă aș fi fost o codană din alea.

M-a căutat chiar și... acolo.

După care mi-a luat sânge, câni de sânge ca de la o vacă gestantă.

Către seară avea să îmi spună că eram sănătos tun.
Deși eu personal aș fi preferat o altă piesă de artilerie.

Am părăsit policlinica cu sufletul ușurat ca un
buzunar după trecerea soției prin apropiere.

- Ai să mori fără veste, continuă Vocea aia
nesuferită care venea de nicăieri și nu mai era
absolut nimeni pe stradă sau dedesubt chiar dacă
mă uitasem cu multă grijă în toate direcțiile.

- Da, da, în viitorul foarte apropiat... continuă pe un
ton care începuse să îmi devină aproape simpatic.

Fără să mă mai uit, i-am arătat degetul mare ca în
filmele americane de Miercuri de la televizor.

S-a auzit doar o mormăială nemulțumită de gestul
meu.

Eu eram bucuros că reușisem să îl necăjesc.
Bătusem soarta căci nu sufeream la ora respectivă
de nimic. De nimicuța.

Eram la zi chiar și cu vaccinurile împotriva SIDA.

De bucurie am intrat în magazin și am cumpărat
un bilet de loterie.

Un 6/49, știți dumneavoastră de care.

Unul care a doua zi avea să se dovedească câștigător
și să îmi aducă plocon aproape un milion curat.

- Ha, ha, ai văzut, piază rea, ai văzut cum se
pleacă de lângă tine?

Vorbele mi se ridicau în sus ca apa unei fântâni
arteziene lăsate în paragină dar încă funcționând.

Soția fu prima care își propuse o cheltuială
binemeritată și îmi zise că trebuia să mergem în
Hawaii la snorkling.

- Bine, bine, mergem, i-am răspuns eu, dar ce e
aia snorkling.

Ea mi-a răspuns că nu mai avea timp de explicații
fiindcă acum era bogată și în două ore ne pleca
avionul cu pricina.

În secvența următoare aveam să mă trezesc pe
plajă cu mai nimic pe mine și cu o mulțime de
turiste aproape dezbrăcate prin preajmă.

Marea nu mai scotea nici măcar valuri.

Am intrat în apă unde am început să fac pluta.

Dar cred că adormisem.

În momentul în care m-am trezit, nu am mai văzut
în apropiere strop de Hawaii. Sau fată prin
apropiere.

După vreo zece ore de natație situația avea să
rămână neschimbată. Nu tu uscat în apropiere, nu
tu nevastă care să țipe vorbe aproape goale la
tine. Urma să mai apară doar Vocea aia care mă
plictisise cu tot soiul de nerozii.

- Mai ai o jumătate de oră...

Și vorbele i se lăsară pe umerii mei în timp ce mă
părăseau până și ultimele puteri.

Iar marea continua să răsufle fără vlagă.

Parcă ar fi pregătit ceva pentru copt.

RCMP

Eram posesorul destinului meu personal pe ziua
respectivă și chiar și pe alte câteva din apropiere,
prospete ca niște flori aranjate în vitrină.

O legam pe cea de ieri de cea de mâine cu o
ușurință nefirească dar aveam să consider în
fiecare parte a anului că așa mi se potrivea
aproape de fiecare dată.

Niciodată nu a trebuit să lupt mai mult de un sfert
de oră pentru ceea ce îmi doream la un moment
dat.

Pentru Marie, de exemplu, aveam să consum doar
zece minute să o aduc în brațele mele.

Era toată un zâmbet, modelul ăla care mi se
potrivea ca o încălțăminte de om de afaceri.

După o lună avea să mă ceară în căsătorie.

Ar fi trebuit să mă simt flatat dar după încă o lună
ea urmă să îmi ceară să mă angajez undeva,
arătându-mi o burtică rotundă care se mărea lună
de lună.

- Mă rog, dacă trebuie, trebuie, i-am spus eu cu un ton egal.

Mă trăsese cu mâna sigură între bucurie și neplăcere, un loc de unde nu puteam să fiu luat pentru absolut nimic altceva.

Pe atunci se recrutau pe toate drumurile indivizi pentru Royal Canadian Mounted Police, adică în Poliția Canadiană Regală Călare.

La oficiu m-au acceptat imediat și în câteva ore aveam să îmbrac uniforma aia mult admirată de public.

- Pot să plec îmbrăcat cu uniforma?

Mi-au răspuns repede că da și după ce am închis ușa aveau să își spună între ei că mă aștepta un viitor de invidiat.

Pe drum toate femeile întorceau capul după mine. La început am zis că aveam o pată, ceva acolo, dar aveau să înțeleg repede că doar eram privit admirativ. Nici una dintre ele nu mi-ar fi refuzat invitația la o cafea.

Și acasă Marie nu s-a lăsat până nu mi-a dat jos uniforma. Toată.

Aveam să primesc un cal maro care s-a lipit de mine din prima clipă.

Mulți erau nărăvași, dragii de ei.

Încercau tot timpul să își arunce stăpânii în praf dar Fury al meu, că așa îl botezasem, venea tot timpul la mine cu o față aproape omenească și îmi cerea să îl mângâi tandru.

Eram în plină epocă hippy.

Era FACEȚI COPII, NU RĂZBOI.

Și aveam să fiu trimis cu bidiviul la expoziția din Montreal unde urmau să ne amenajeze un maneaj imens. Să putem fi priviți de pe margine.

Lumea venea la noi ca la circ.

De fapt nu eram departe de locul cu pricina.

Uneori, pentru destindere, eram îndemnați să călărim pe străzile și piața din apropiere.

La fel și astăzi, moment în care soarta avea să mă poarte în apropiere de o mamă, un tată și copilul lor paralizat care ne privea pe mine și Fury cu ochii mari dintr-un căruț trist și evident.

M-am apropiat ușor de căruț și când am fost LA DISTANȚĂ DE un braț, calul și-a ALĂTURAT botul de băiețel și a început să îi lingă mânuța la care acesta izbucni într-un râs argintiu și vesel.

După câteva minute aveam să ne reîntoarcem la maneaj.

Mai aveam câteva ore de petrecut pe scenă.

Eram un soi de vedete de la Hollywood.

Toată lumea venea să ne vadă, să caște gura la noi.

La fel cum făceau cu garda regală britanică dar sub un soare diferit.

După câteva minute aveam să îi revăd pe cei trei din piață.

Și mama și tatăl aveau fețe lungi și pline de lacrimi.

Oare ce să se fi întâmplat?

Să îi fi făcut Fury ceva copilului?

Dar îl supravegheasem cu toată atenția.

Și de altfel armăsarul meu era un gentleman

M-am apropiat de grup.

- Doamnă, domnule, ce s-a întâmplat între timp?

- Domnul meu, îmi spuse mama repede, copilul nostru este paralizat.

Și până la dumneata nu a zâmbit niciodată nimănui.

Dar cum ai apărut cu calul, a început să râdă din toată inima.

Domnul să te binecuvânteze pentru bucuria făcută fiului nostru.

O, Dumnezeule mare.

De ce puțin era nevoie să îi faci cuiva o bucurie.

Le Très Saint Bartolomeu Anania Ma seule fortune ce sont ma bibliothèque et les manuscrits personnels...

Touchée encore d'une bienfaisante tristesse et d'une incommensurable gratitude, j'ai beaucoup pensé comment exprimer, le plus proprement possible, ces émois et sentiments envers celui commençant maintenant la vie divine. Je constate que ce n'est point une tâche facile, surtout pour quelqu'un comme moi, qui l'ai connu à un moment important de ma vie: mon début littéraire à l'hiver 2008. Depuis lors, j'ai su que j'avais très bien choisi ma voie.

Ce qui m'a surpris le plus chez le Très Saint Bartolomeu Anania c'était que devant moi se trouvait un monde mystérieux et non seulement un homme qui a rejoint, de tout son être, Dieu au nom de la Vérité, de l'Amour de l'Harmonie... Un propagateur infatigable et digne de la connaissance. Il n'a pas désiré le pouvoir, ni l'influence, ni la reconnaissance formelle, mais il a seulement dirigé pastoralement ses semblables avec la joie d'offrir tant soit peu un soutien spirituel à tous ceux qui cherchaient les fruits de la guérison.

Il aurait eu 90 ans le 18 mars 2011. Quatre-vingt-dix ans de vie terrestre, vécus dans l'esprit d'une droiture exemplaire, mais aussi d'une intelligence, d'une dignité et d'une sagesse traditionnelles qui ont souvent sauvé le peuple roumain. Mais le Royaume des Cieux a ouvert, plus tôt, ses portes à son âme. Le 31 janvier de cette année, notre Conseiller spirituel s'est empressé vers le voyage final.

Le long de 18 ans, en tant qu'Archevêque de Vad, Feleac et Cluj et, à partir du 25 mars 2006, Métropolitain de Cluj, Alba, Crişana et Maramureş, Bartolomeu Anania(1) a accompli tout ce qui lui était dicté par la conscience spirituelle.

Il était - si je peux le dire - un moine(2) postmoderniste. Puisqu'il a su très bien concilier

les deux dimensions de la *parole*, la parole religieuse et la parole littéraire. Ses œuvres sont, en ce sens, un témoignage de l'immortalité. Il a appris continuellement du parcours de ses pas, souvent extrêmement lent et controversé (comme celui d'*ancien légionnaire* = membre d'une organisation extrémiste). La voie de Dieu s'est prouvée, encore une fois pour le fils Bartolomeu, montante et maintenant triomphante des épreuves de la vie. Nous connaissons beaucoup de ces permanentes peines que Bartolomeu Anania a été obligé d'endurer dès son plus jeune âge dans ses mémoires même.(4)

...Je ne suis pas devenu légionnaire pour deux raisons, l'une formelle et l'autre de fond : en janvier 1941, je n'étais pas encore majeur (à cette époque-là la majorité était à 21 ans). En second lieu, pendant le bref gouvernement légionnaire, mais aussi après, j'ai pu voir le revers de la médaille, c'est-à-dire le visage inconnu de la Garde de Fer, avec lequel je n'étais pas d'accord. Ne trouvant aucun moment de répit dans la multitude de tourments, il a su refuser - avec l'injuste et long prix de l'emprisonnement - les réponses et les solutions imposées par les représentants du régime. De là son sinueux parcours.

...nous avons été emprisonnés officiellement et transférés dans le « manège », une halle immense, au sol couvert de terre glaise, peu de temps avant une ancienne écurie et lieu d'exercices pour les chevaux du régiment de cavalerie. Sur les lits rudimentaires en bois, bas, étaient étendus des gens en haillons, maigres, pâles, en attendant leur jugement et condamnation; [...] Notre vie dans le manège était voisine de l'enfer.

Oui, sa vie n'a pas du tout été trop tranquille et harmonieuse. Bien sûr, les plus jeunes se

retrouveront peut-être moins dans ces fragments amers de vie, mais, ceux qui ont plus de soixante-dix ans verseront sûrement quelques larmes en s'en souvenant. Ce sont les réponses à beaucoup des injustices vécues pendant les temps passés qui ont troublé la première partie de leur vie.

Durant toute son initiation, tant le prélate rendu sage par la vie, que l'écrivain à l'esprit agile et digne se sont laissé toucher par le bonheur divin, sentant approcher le jour de la liberté christique.

Comme théologien et, en même temps, comme écrivain, je savais que la version roumaine de la Bible(5), celle de 1936, était dépassée et qu'il en fallait une autre qui ait l'âge actuel de la langue roumaine.

La mesure spirituelle, atteinte par le serviteur de l'Eglise orthodoxe, nous l'avons comprise, tous ceux qui l'avons connu et aimé. Vraiment, « la crucifixion du Fils », nous la connaissons de manière différente, en la conscientisant, plus ou moins, en ces temps, chacun selon ses efforts. Parce que Christ reste le premier modèle qui détermine notre chance salutaire. Comme beaucoup d'entre nous le savent, le Père Bartolomeu a

aussi appris pas à pas à faire preuve de dévotion avec Lui. Il a connu l'humiliation à laquelle l'ont soumis ses semblables. Plus tôt ou plus tard, une partie de ceux-là sont revenus repentis devant le persécuté. Il a continué à les conseiller... Chaque sermon prononcé d'une manière raisonnable, concise et consistante à la fin de la Sainte Liturgie éveillait le besoin, avec compréhension et espoir, d'une auto réprimande. Le Royaume des Cieux fera sentir sa présence en nous, mais seulement si nous peinons constamment du moment où nous avons appris l'abécédaire de l'amour. La plus belle leçon apprise de notre Père, le Très Saint Bartolomeu Anania, a été celle que la vie de chrétien devient authentique et prouve nos bonnes intentions seulement si nous sommes capables de concilier les deux êtres existant en nous : celui qui désire les biens matériels et celui qui aspire aux biens spirituels.

1) Le Métropolitain Bartolomeu Anania, ayant comme nom laïc que, Valeriu Anania, est né le 18 mars 1921 des parents Ana et Vasile Anania, dans le village Glăvile-Piteșteana, le département de Vâlcea. En 1967 il a été ordonné prêtre par l'archevêque Victorin, le St-Synode lui accordant le rang d'archimandrite. Au printemps de l'année 1990, le pieux archimandrite Bartolomeu Anania a fait partie du Groupe de Réflexion pour le Renouveau de L'Eglise, aux côtés de Dumitru Stăniloae, Constantin Galeriu, Daniel Ciobotea, Constantin Voicescu, Iustin Marchiș, Toader Crășmariu et les laïques Horia Bernea, Octavian Ghibu, Teodor Baconsky, Sorin Dumitrescu. Le 21 janvier 1993 il est élu Archevêque de Vad, Feleac et Cluj. Son ordination comme prélat et sa nomination à la cathédrale de Cluj-Napoca ont été faites par le Bienheureux Patriarche Teoctist le 7 février 1993, étant entouré par un synode de prélats et d'une grande foule de croyants.

2) Le 2 février 1942 il s'est fait moine au monastère Antim de Bucarest, prenant le nom de Bartolomeu (Barthélémy). La même année, le 15 mars 1942, il a été ordonné diacre, en officiant dans cette qualité aux monastères Polovragi et Baia de Arieș. Il devient supérieur au monastère de Toplița du département de Harghita en 1947.

3) Il se dédie à l'écriture, à partir de 1982, retiré au monastère Văratec. Ses préoccupations littéraires continueront au monastère Nicula, où se trouve aussi une bibliothèque impressionnante léguée aux amoureux de parole authentique.

4) Valeriu Anania, Mémoires (Memorii), Ed. Polirom, Iași, 2008.

5) La Bible a été imprimée en 2001, devenant aussi l'édition jubilaire de Saint-Synode. I.P.S. Bartolomeu Anania avoue lui-même que *cette œuvre lui a sollicité plus de dix ans de travail de forçat.*

P O E Z I I

1. TRISTESSE

Când gândul e strivit
 în pumnii îndoielii și
 inima se lasă orbită de
 para de lumină întunecată,
 când ego-ul se ceartă
 cu speranța și
 trupul se face pitic
 în căușul palmei gri,
 când, excogitativ
 îl condamnă pe Dumnezeu
 pentru că ți-a refuzat
 întâlnirea mult visată cu
 „les billets verts”
 inevitabil devii
 prizonierul tristeții –
 cea care dezavuează
 dreptul la fericire.

2. CONTRACT PE DURATĂ NEDETERMINATĂ

zefirul intră agitat în camera mea
 fără să mai bată la ușă
 n-are răbdare să mă lase
 să văd dacă filmul nopții
 se va termina cu happy-end

mă bate pe umăr și gesticulează
 cu voce tare, plin de entuziasm
 amintindu-mi că aseară am semnat
 un contract pe durată nedeterminată
 cu norocul – domnul pe care oricine
 și l-ar dori ca invitat
 cel puțin o dată în viață

mă asigură că sunt fericitul posesor
 al unui bilet dus
 cu destinația iubire
 că în curând ne vom petrece
 serile în trei
 dezbrăcați de secrete
 prin palate de visuri

scoate șampania de la rece și
 propune un toast în cinstea
 „incurabilului visător care
 zboară prin labirinturile dorințelor”

mă felicită pentru că nu am divorțat de speranță –
 eternul scut al sufletului meu
 mă convinge că bigamia nu-i interzisă
 dimpotrivă, în compania speranței și a iubirii
 mă voi delecta cu un ménage à trois dumnezeiesc.

3. PRIZONIERUL IUBIRII

Astăzi, am redevenit eu
 i-am trântit ușa în nas tristeții
 mi-am trimis ochii în concediu
 înot într-o simfonie de gânduri
 stiloul meu are o infinită rezervă de visare
 speranțele îmi masează umerii
 împovărați de singurătate și
 îmi fac semnul crucii
 pe fruntea creponată
 visul și somnul au dat cărțile pe față
 amândoi și-au propus să mă răpească
 pe mine mă amuză eforturile lor
 știind că altcineva le-a luat-o înainte
 eu sunt prizonierul iubirii și
 n-am nici cea mai mică
 intenție de-a evada.

4. ARC PESTE TIMP

Țapul amintirilor fiind plin
 De melancolie sunt iar atras
 Și-i fac cu mâna lui Esenin
 Ultimul poet cu satu-n glas

Pașii-mi naivi sărută iarba
 Rusiei în care domină gerul
 Cu gândul alerg înspre Saba
 Poetul fecund, cântonierul

Din vitrinele lui de trăiri
 Aleg o ceașcă de seninătate
 Vise-n buchet de trandafiri
 În umbra serii aprind șoapte

Arcul minții aruncă săgeți
Pe domnul viitor îl descriu
Fericire, știu că mă aștepti
Pe buze de edenic preludiu.

5. M-AGĂȚ DE-UN FIR DE SPERANȚĂ

Martți
trei ceasuri rele
două gânduri care se duelează
o lumină se-ntrezărește la capătul tunelului
sub imperiul loviturilor primite de la doamna singurătate
trupul imi leșină într-o baie de lacrimi
gândul – trădătorul m-a părăsit pentru Ea
nici nu știu cum s-o numesc
fosta ori viitoarea iubită? sau...
totul nu e nimic altceva decât
o altă victorie a imaginației repurtată
contra irefutabilei realități
doar inima mai are puterea și curajul
să se ia la trântă cu viața, căci
trebuie să recunosc faptul că
întotdeauna m-am lăsat dominat de sentimente
iubirea mi-a fost vectorul vieții și
deși nu mă învârt în cerc
acesta a fost și va rămâne unicul meu traseu
m-arunc cu capul înainte
țin piept săgeților cu demnitate
cad, însă mă ridic de două ori mai puternic.

6. DE CE, IUBITO?

Iubita mea cu ochi căprui
Te iubesc de ce nu-mi spui?
Tu ești dulceață de gutui
Alta ca tine-n lume nu-i.

Iubita mea cu părul creț
De dragoste-s hrăpăreț
Cu visele-s prea îndrăzneț
De ce iubirea n-are preț?

Iubita mea cu chip de miss
De ce nu faci cum mi-ai promis?
Mă lași să te sărut în vis
Și m-alungi din Paradis

Iubita mea cu zâmbet fin
Când te-aștept la mezanin
De ce-mi oferi doar un suspin?
Din trandafir îmi lași un spin

Îmi cumpăr tone de răbdare
Pe nori să-i transform în soare

O aștept, dar ea n-apare...
De ce oare? De ce oare?

7. INIMA MEA E O PASĂRE

vesela dimineață m-a luat de mână
fereastra mi-a aruncat o privire sugestivă
i-am zâmbit politicos, dar ea insista
să-mi șterg pleoapele de melancolie

docil, mi-am logodit inima cu speranța
scoțându-mi aripile de la naftalină
visarea e ca mersul pe bicicletă
odată învățată, nu se uită niciodată

la micul dejun am spart semințe de răbdare
am băut un suc de calități latente
apoi, mi-am pus ochelarii de vultur
fiind decis să-i fac o vizită misterului

soarele prietenos mi-a ținut companie
copacii m-au învățat să citesc urmele
până când vântul mi-a suflat în ceafă
iar ploaia, mi-a mângâiat sufletul

după plecarea ei, cu ochii minții
am încercat să-mi desenez inima
dar, aceasta tot evada din tablou
în tablou, de la agonie la extaz

până când am înțeles cum îi scapă
ca un pește printre degete rațiunii
inima mea e o pasăre în zborul
concupiscent pe tărâmul inocenței.

8. SINE DIE

Deși nu mă cunoști, îmi ești deja iubită
M-a mângâiat iubirea. Iar tu de cupidon
Mâine sau sine die, vei fi subtil ochită
În pași de serenade cântate sub balcon

Ochii vor spune tot ceea ce gura nu știe
Îți vor deschide ușa comorii de scrisori
Credința ne va spăla pe frunți cu apă vie
Ne va săruta viața, ne vor parfuma flori

Trupurile îmbrățișate într-un unghi obtuz
Ne vor fi invidiate de însuși zenitul nopții
Inimile noastre vor dansa-n ritm de blues
Acompaniate de-ale reginei stelelor ovații

Precum Adam și Eva de toți vom fi știuți
Ca două suflete curate, în taine inițiatori
Să brevetez model de aripi, o să mă ajuți
În istoria lumii vom fi eterni învingători.

P o e z i i

Stea strălucitoare *

Strălucești atât de amețitor azi încât
 semeni cu o stea
 care, eclipsată de soare,
 cuprinde de ciudă
 fiecare noapte.
 Stai aici lângă mine,
 și lasă-mă să te admir,
 căci nu există altă alinare.
 Deja presimt că-n zori
 voi suferi din nou
 când vei păși peste-acest prag.

Îndrăgostiții *

Pe Romeo și Julieta
 destinul fără' de noroc i-a despărțit din nou.
 Povestea lor e la fel de cutremurătoare și-
 acum
 și se prelungește la nesfârșit.
 Shakespeare nu se gândise
 că iubirea s-ar putea întoarce
 pe străzile Atenei.
 Ea, împietrită în balconul singuratic
 din Verona, așteaptă
 făt frumosul s-ajungă.
 El, în templu cel vechi,
 între grațioasele zeițe ale Atenei,
 se bucură de fiecare clipă.

Icoană *

Portretul tău ca un înger ceresc
 Este-o icoană vie
 ce în tăcere
 freamătă
 marea inimii mele.

Valuri ce cresc și răbufnesc
 în răvășirea minții.
 Ah, cât aș vrea să sărut,
 buzele tale carnoase
 și apoi și apoi,
 aș muri fericit.

Coloanele *

Coloane cenușii
 ce duc apăsarea timpului.
 aceleași riduri,
 astăzi parcă mai adânci.
 Înțelepciunea închisă
 între ziduri tăcute
 niciodată nu se va risipi.
 Trec încet prin fața lor:
 maștri-nvățați
 sculptați între ucenicii lor,
 figuri fără glas din veacuri.
 Au avut cui să-mpărtășească dăruirea.

La Atena *

Imaginea ta divină
 ca un miraj
 mă următește pretutindeni
 pe străzile Atenei.
 Încerc s-o văd,
 dar pe neașteptate se ascunde.
 Parcă-i un joc de închipuiri
 într-o oglindă sclipitoare.
 Sus, între coloanele Acropolelor
 Te plimbi, în cuibul zeitelor.
 Uneori esti Afrodita,
 uneori esti Diana.
 Soarta ta este scrisă:
 neîncetată colindare
 între antichitate și azi.

Zeită străină *

Cine ești tu, frumoasă străină?
 Artemis, Daphne sau Electra?
 Ce zeu te-a creat?
 Trei întrebări
 la care nu știu să răspund.
 Nu conteaza numele,
 pot și fără el;
 nici zeul,
 sunt mulți, cine-si mai aminteste de ei?
 Sangele albastru nu înșală,
 fiică a lumii fermecate a zeilor.

Zâna metropolei *

Dacă nu te aș fi văzut,
 acum aș spune
 că ești doar vis.
 Dar tu vrei să încalci regulile,
 zână a acestei nopți
 a metropolei.
 Pe unde ai plecat, oare?
 La vreo întâlnire unde pasiunea
 te va primi singură?
 Grăbește-te!
 Mai e o oră pân-să bată
 miezul nopții.
 Ai uitat?
 În curând, vraja se va risipi.

Tu, statuie a acropolei *

Trupul tău perfect
 este o statuie de marmură
 acolo între femeile tăcute
 de pe Acropole.
 Goale în fața ta,
 stau sfoase.
 Ah, cât aș fi vrut să-l ating
 ca să simt focul care îi dă viață.
 Ah, cât aș fi vrut să-l dezmierd
 ca să simt dragostea sa.
 Dar gândul se întrerupse brusc
 când sunetul nemilos
 al telefonului tău
 îmi răsună-n ureche.

Aș vrea *

Aș vrea că ziua aceasta
 să n-aibă sfârșit.
 Ar fi cea mai rea consolare
 pentru noi amândoi.
 Mâine pleca-voi.
 Și chiar de-ar fi să mai rămân
 o zi n-ar fi de-ajuns.
 Nu va fi veșnică despărțirea ce bate-n fiecare
 ceas.
 Soarta e răzburarea dureroasă
 a iubirilor eterne.

(Traducere din albaneza de Nicoleta Călina)

Dora Groza

www.cristinateodoragroza.blogspot.com

BRIGITTE BARDOT ȘI COMISIA DE CULTURĂ A SENATULUI

CORNELIU LEU (ROMÂNIA)

Chiar dacă a decăzut acum până la a avea, câine-câinește, relații cu Cotrocenii, trebuie să recunoaștem că, la vremea ei, Brigitte Bardot era nu numai o femeie frumoasă, cu o ingenuitate ieșită din comun până-ntr-atâta încât a devenit un nou simbol feminin care, la un moment dat, s-a constituit într-o adevărată ramură industrială a țării sale. Iar politicienii de bună calitate pe care îi avea atunci Franța și-au dat seama că așa ceva nu este de neglijat și, cu toate onorurile cuvenite au considerat-o ca atare, cu aceeași condescendență și aceeași grijă de a o pune în valoare, de la Președintele de Gaulle a cărui austeritate cazonă era încântată de pseudouniformele de un militarism glumeț și extravagant pe care le imaginau toaletele decoltate ale actriței, până la cel din urmă tehnocrat din ministerele cu obiective economico-financiare care drămuiau zgârcit bugetul Franței.

Fiind format din politicieni cum trebuie, un guvern întreg admira și aproba capriciile ei cu conștiința clară că bugetul național este beneficiarul principal și nu dulcea-inteligentă-frivolă care cocheta cu capitolele lui. Având funcționari conștiințioși în dorința de a aduce țării progres economic laolaltă cu progresul cultural, întregul aparat al republicii semiprezidențiale, aliniat la fermitatea politică a generalului-prezident, își făcea cu patriotism datoria de a pune în valoare nuree vedetei care devenise comediana numărul unu a valoroasei lor producții cinematografice.

Iar, toate astea, nu din ambițiile deșarte întru susținerea artei franceze pentru continuarea triumfului ei mondial, care sunt și ele o formă de manifestare a patriotismului, dacă e vorba de politicieni adevărați; ci, pur și simplu, din calculele reale de planificare a producției țării, care arătau că, femeia cu siluetă fină în aparenta ei lipsă de pondere, făcea să crească PIB-ul național, cam cât un domeniu întreg, cum ar fi industria textilă franceză, legumicultura sau administrația căilor ferate. Pentru că, bine formați, corect formați, inteligent formați, onest formați întru slujirea mediului de afaceri național, înalții funcționari ai Republicii Franceze în frunte cu austerul lor general, știau că frivolitățile tentante și atât de specific franțuzești ale jocului artistei, aduc industria cinematografică franceză la cote importante, concurând cu multe dintre ramurile industriale pe care marea țară le impusese în circuitul internațional.

Da: Acei politicieni de calitate nu se lăsau amăgiți concupiscent de nuree unei femei superbe, ci calculau cât se poate de pragmatic aportul ei la PIB-ul prin care prosperitatea socială creștea. Tocmai pentru că erau niște politicieni de calitate!...

Mă gândeam la lucrurile acestea aseară, tot iscodind și scormonind din scaunul meu prin sala arhiplină a Ateneului Român, ca să găsesc vreo figură de politician, vreun profil de ministru, vreo cravată de secretar de stat, vreun costum de firmă desemnând importanța agențiilor naționale, patronatelor, sindicatelor sau serviciilor Primăriei Generale. Dar ioc! Nimeni dintre guvernanți nu participa la o amplă manifestare pe care, nu o vedetă ci, în plenul lor, acei profesioniști de elită, care nu înseamnă numai arta, ci și industria filmului românesc, o mie de oameni de foarte înaltă calificare din artele și tehnicile filmului sărbătoreau, nu o aniversare oarecare, ci semicentenarul organizației lor!

Nu mă refer la președintele țării, care de multă vreme și-a pierdut chiar și apetența pentru plenaryle de la procuratură, poliție sau CSM, conform talentului său de a recupera vechi îndeletniciri; nu mă refer nici la formația de guvernământ care are frământările ei intestinale, ceea ce este cu totul altceva decât cele viscerele. Nu mă gândeam nici măcar la o admirație de

ansamblu pentru această artă atât de populară, de gustată și de răspândită încât ministrul culturii să nu-și aducă aminte de „Aurul și ardelenii”, alți miniștri să nu-și aducă aminte de „Măinile curate” sau premierul de „Adevărul și puterea”, ignorându-ne într-un asemenea hal. Dacă ar fi fost vorba de alte categorii de creatori, cei întruniți în Uniunea Scriitorilor, a Compozitorilor, a Artiștilor Plastici, aș mai fi acceptat incapacitatea de a înțelege rolul acestor arte într-o orânduire incompatibilă cu nivelul lor. Dar cinematograful, toată lumea mănâncă pe pâine, indiferent dacă-i reduci sau nu-i reduci TVA-ul; de atracția pentru film profită și toate talk-showurile cu politicieni ale televiziunilor; de filmat, se filmează-n țara asta într-o veselie, unul din doi cetățeni având la telefon o cameră; până și camerele de supraveghere cu care ne ferim de hoți dar încă nu ne putem feri de corupți, tot de la Frații Lumiere se trag. Deci imposibil ca guvernarea să nu fi auzit de așa ceva și să nu-și fi dat seama de importanța obștei de realizatori în domeniu, de posibilul lor aport la PIB – în alte țări, desigur; sau, măcar de modul cum te pot sprijini ei în campania electorală.

Și, totuși, nici unul! Nici măcar cei tineri, care au crescut cu filmele făcute de monștrii sacri, cărora le-ar fi putut spune o vorbă bună, găsindu-i întruniți la aniversarea obștei lor.

Într-un târziu, m-am bucurat descoperind figurile câtorva parlamentari din Comisia de Cultură a Senatului, alături de colegul lor și al nostru, cineastul Sorin Ilieșiu, senator de Sibiu. Dar, zău, nu scriu rândurile de față fiindcă s-ar fi simțit lipsa altora. Mă chinuie doar întrebarea: Ce fel de cultură au oamenii ăștia, dacă nu simt lipsa din viața lor, măcar a curiozității față de cel mai de circulație act artistic, la care cască gura, mai mult decât la ei, toată mulțimea electorală pe care ar vrea s-o câștige?!

Ca să nu mai vorbim de patriotismul mândriei pentru cultura pe care o produci, și despre posibila contribuție la PIB cultivată de pragmatismul francez!

Petre Simileanu

Ziua României la Montreal

CORINA LUCA (CANADA)

După serbarea Zilei României la Casa Română, începând de ora 15.00, Holul de Onoare al Université de Montréal, a găzduit a doua serbare de „Ziua României”, avându-i ca organizatori principali pe Marc-Marinescu Constantin și Cristian Bucur. Fără aportul prof. dr. Jacques Bouchard, vicepreședintele Asociației Canadiene a Scriitorilor Români, (care a obținut de la conducerea Universității acest loc de prestigiu, plătind și toate facturile aferente) această serbare nu ar fi fost posibilă, deci să-i mulțumim din suflet prietenului nostru, al românilor, pentru tot ajutorul dat!

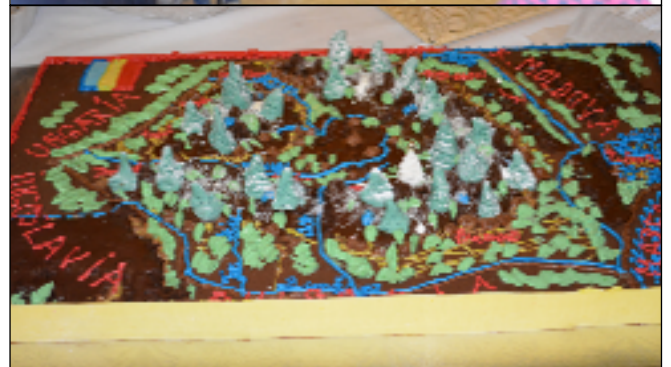
Sala s-a dovedit neîncăpătoare pentru cei peste 250 de români și invitați de alte naționalități, dar un excelent prilej de întâlnire și revedere.

Formula ”câștigătoare” a organizării a fost: 10 asociații+5 media+ 19 generații=34 sufletești.

Tricolorul a fost purtat cu mândrie de către participanți, culorile îmbinându-se original sub forma a trei cârlige de rufe.

Sponsorii au fost numeroși, majoritatea fiind firme românești, iar prezentarea la înălțime. Felicitări! Degustarea de vinuri românești a fost prezentată de Aurelian Mantu, clubul Dionis.

Imnul României a dat nota de început, minunat interpretat de corul „La

Muse”, dirijat de Ioana German, avându-i ca soliști pe: Diana Vârlan, Vasile Donos și Marina Negruță, iar la pian: Ruxandra Oancea. Amintind de neamul Mureșenilor, din care și ea face parte, Ioana German a subliniat rolul acestora la cultura românească în general și în concepția imnului național „Deșteaptă-te române”, în special.

În cadrul acestui eveniment cultural, prof. Jacques Bouchard a prezentat volumul „L’alphabet poétique” în 12 limbi, publicat la București, editura Omonia, al poetului grec C.P. Cavafy, de la a cărui naștere au trecut 150 de ani. Au fost recitate poezii în limba română (Aliona Munteanu), franceză (Jacques Bouchard) și greacă (o invitată).

Au onorat cu prezența Lucia Iațic, consul general al României și Thanos Kafopoulos, consul general al Greciei.

Nota de tinerețe a fost dată de un grup de elevi ai școlii „Junimea Română”. Îmbrăcați în frumoase costume populare, ei au cântat „Hora Unirii” și au expus desene pe tema „Zilei României”, coordonator: Claudia Mandl.

De Eugen Ionesco ne-au amintit cu mult umor și talent cei doi actori francezi: Richard Letendre și Lori Hazine-Poisson, care au interpretat un extras din piesa „Qui est ce Ionesco?”, a căror creație le aparține.

Medalia „Jubileul de diamant al Reginei Elisabeta a II-a” a fost purtată cu mândrie de cei trei români: Vanea Atudorei, Daniel Constantin Manolescu și Marc-Marinescu Constantin.

Încheiat cu un program de muzică populară românească evenimentul a fost o reușită, pe care o dorim repetată în fiecare an.

„A fi poet înseamnă să nu înșeli”

Pe data de 4 octombrie 2013, în sala de cenaclu a Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Timișoara, a avut loc lansarea trilogiei poetului George Filip, ocazie unică de a descoperi sau redescoperi acest scriitor român-canadian. Când spun a descoperi, mă refer la tinerii liceeni și studenți, la distinșii profesori universitari de la Universitatea de Vest din Timișoara și cadre didactice de la unele licee din oraș, precum și la scriitorii de vază ai Banatului – ce nu îl cunoscuseră încă pe poet; când spun a redescoperi, mă refer la prietenii și rudele Domniei Sale de pe plaiuri bănățene, ce au ținut să-i fie alături la eveniment în acea zi minunată de toamnă.

Arhicunoscut iubitorilor de literatură din Montréal, iată că George Filip a cutezat să sfideze timpul și să își lanseze *Era poezilor*, *Axiome: poeme* și insolitul volum *Top secret – 2013: satire*, tipărit la Editura Destine din Montréal, cu data 2014.

Dacă pentru cei mai mulți datele tipăririi cărții au trecut neobservate, pentru alții acest amănunt a pus semne de întrebare, 2014 - pare ciudat că acest volum a apărut în 2013, e o greșeală a editurii, dar nu, nu e nici o greșeală și Alexandru Cetățeanu, președintele Asociației Canadiene a Scriitorilor Români, ne risipește nedumerirea prin a sa *Concluzie la o trilogie: 2014* - an în care poetul va împlini frumoasa vârstă de 75 de ani.

Cele 76 de “satire” cuprinse în volumul *Top secret – 2013* ne trimit cu gândul la Erich Kästner, dar poezia filipeană are și ceva din Sergej Aleksandrovič Esenin:

“adio... stați cuminți prieteni
poetul liric e nemort
poemul trist a fost o glumă
mai am prin viață pașaport”.

Toate cele trei volume pot fi și autobiografie și o meditație asupra istoriei și o artă poetică.

Datorită consecvenței lui George Filip de a nu accepta să fie un “farsor”, înainte de '89 nu i-au apărut în țară decât patru volume de poezii, restul în Germania și Franța. Și pentru că “într-o noapte când crăpa frunza de pe nucă, l-a cuprins un dor nebun, dor nebun de ducă”, poetul și-a ales drept pământ al fagăduinței „Țara arțarului”, țară din care vine cât de

des poate pentru a-și stămpăra dorul de tot ceea ce a mai rămas sfânt în „Țara din lacrimă, Țara de dor”.

Ca-n jocurile iubirii și întâmplării este poemul *Dor rotund*, poem ce ar fi putut fi intitulat geneza cântecului emigrantului:

“rădăcinile noastre au aripi
ce ne duc din amonte-n aval
din aval către piscuri de soare
unde strigă un dor ancestral

n-ați știut – rădăcinile zboară
duc mereu ale noastre tulpini
către patru luminile-albastre
să rodească și printre străini...

steaua crezului arde-n Carpați
și noi știm că acolo... departe
avem bunii străbuni îngropați...”

George Filip, unul dintre scriitorii de seamă ai diasporei din Canada se pare că continuă să fie incomod, dar vocea lui nu a fost amortizată, așa cum s-ar fi dorit în trecut și-n prezent și cele 30 de volume publicate stau mărturie că “aezii privesc” pe aserviții neamului, îi înțeleg și-i iartă căci “a fi poet înseamnă să nu înșeli, ci nemilos răbindu-te pe tine, să speli cu sânge negre îndoielei și să mângâi simțirile divine”.

Efectul cuvintelor nespuse de poetul ce sfidează paradigma tradițională cred că pot fi cuprinse în chintesența versurilor lui Omar Khayyam:

“Privește cedrul mândru!
Atâtea brațe are
Dar nu ca să cerșească, ci ca s-adune soare
Și limbi nenumărate au nuferii și crinii
Vorbesc însă în limba tăcerii și-a luminii”.

Cele câteva ore cât a durat evenimentul s-au scurs pe nesimțite, mulți dintre cei prezenți în sală și-au exprimat regretul că nu au luat cuvântul, alții și-au exprimat regretul că nu au apucat să ia măcar o carte cu autograf, dar toți s-au consolat cu gândul că poate într-un viitor mai apropiat sau mai îndepărtat, poetul va reveni în Banat cu o nouă provocare.

P o e m e

O, casă, dulce casă, cânta Ulise de sub masă

Ia, am și eu acolo un număr de ani
și-atâtea secunde cât zidul cetății,
am și un fiu, ba chiar o soție.
Pe vremuri eram și semănam -
ajunsesem maestru dulgher,
iubeam vinul și viața.
Noaptea râvneam la baia zeilor,
ziua ciopleam fluieră înaintea porții.

Mare lucru n-am a vă spune;
nimic adevărat despre războiul cel mare,
viclenie, înțelepciune, cultul calului,
cheaguri roșii pe zidul Troadei
și femei despletite cerșind leșul eroului,
dar scriu pentru că atât rămâne după mine –
nu mă încred în cântăreții duhnind a vin –
scriu și sunt trist că dintr-atâtea cuvinte
nici unul nu are putere înaintea cetății.

E un aer jilav și roșu, fără vărsare de sânge.
și vin făclierii templului - cu trepte-nălțate din ei
(călăuze spre cărnosele visuri rebele),
s-adune armata cu scuturile grele
și chivere gâdilând tălpile cerului,
iar aerul se-ngroașă de strigătele noastre:
"vom nimici toamnele, iarna, vara, trifoiul"
și ni se va acri de flori ofilite și rod nerostuit,
de-atâta primăvară vom hotărî războiul.

Aidoma lacrimii de cupru suie prin mine
dorința uitării (zadarnic urmașii răscolesc
poveștile aiurea care în preajmă îmi cresc;
unii mă cred viteaz,
alții șiret, vanitos – toată lumea)
mi-e teamă și sincer să fiu,
trupul meu va rămâne cocoșat
de povara nedreaptă a gloriei.
(Din "Repetabilul Ulise")

Timul nu există decât în memoria noastră

(iluzia anticului uimit de conștiința sihastră)

Timul nu există decât în memoria noastră
ca un șarpe-fantomă atârnat în oameni,
ne recunoaștem greu, cu fiecare generație nouă,
am chivără roșie, antichitatea mă avântă
pe urmele eroilor în carul de luptă urât
despre care se știe din cartea de povești și atât,
mă simt comod și cu gusturi ciudate,
scriu și repet mereu în cuvinte
că atât mai rămâne din corăbiile plecate:
drumul amar prăfuit în minte.

Cine crede că trece vremea se înșeală
așa cum și cine crede că moare se înșeală;
totul e doar o succesiune de sunete
izbite de pereții visului din vis în care
nu știm cum să scăpăm de hățișul urmăritorilor,
de aceea mă prăbușesc în nori
și norii par mai grei
decât pașii mei
urcați prin aerul vâscos –
cine știe, s-ar putea să fiu chiar frumos...
(Din "Ulise 2/ singuri dincolo de noi")

Respirarea bietului Ulise

(n-are somn, n-are nici vise)

Nimeni nu m-a rugat să trăiesc,
nimeni nu-mi dorește moartea,
de-aceea dispar inutil, mai curând
decât se așteaptă peștorii de-acasă
(o fi Penelopa mea chiar cea mai frumoasă?).

Nimeni nu-mi pomenește calitățile,
nimeni nu-mi știe cusururile,
încrederea mă dizolvă în firele ierbii de mare

și cu gândul voi ajunge primul acasă
(o fi Penelopa mea chiar cea mai frumoasă?).

Am trecut de marea confruntare
cu femeile de-aiurea și din Troia,
dar dacă asta stăpâne ți-e voia
promit, voi ajunge devreme și acasă
(o fi Penelopa mea chiar cea mai frumoasă?)

Sunt în exilul perfect, în cronici se-amintește,
venirea vestalei nici un sunet nu crește,
dorm cu sfială lângă femeia din cetatea goală,
se leagănă luna și mă cheamă acasă
(o fi Penelopa mea chiar cea mai frumoasă?)

Poarta cetății se-ndoaie sub greutatea iubirii
și zăgazarile trupului meu au cedat,
mai am o zi și sigur te-am uitat
așa cum am uitat chiar și drumul spre casă
(o fi Penelopa mea chiar cea mai frumoasă?)

Mă voi întoarce, dacă vrei regină,
când păsările îmi vor sta în cale
închiphuite în vestale,
când va ploua torențial cu vin,
când cerul greu de oameni va fi plin,
când zborul va fi simplu de învățat
și tu vei ști ceea ce eu am uitat.
Oricum, ce mare scofală e-acasă :
(o fi Penelopa mea chiar cea mai frumoasă?
(Din "Ulise 3/răstignit printre ahei"))

Zgrunțuroasă amintirea

(îmi pierd scutul, îmi pierd firea)

Zgrunțuroasă-amintirea-n frunze de măslin,
cetatea-i departe și în tabără chin
de un an soldații se spală pe mâini,
zeii n-au treabă, mă feresc doar de câini.
Moțai sub scuturi și beau plictisit cafea,
aștept Penelopa să adoarmă și ea,
nu vreau să mor, nu sunt ateu,
chiar dacă-n ochii tăi sunt zeu
și nu mi-e ușor să mă întorc la tine,
să-ți văd țesătura, dar poate-i mai bine.

Noaptea asta voi da fuga în cetate
(am auzit despre iubirea în rate,
despre impozite și taxe reduse
pentru proiectul războaielor induse).

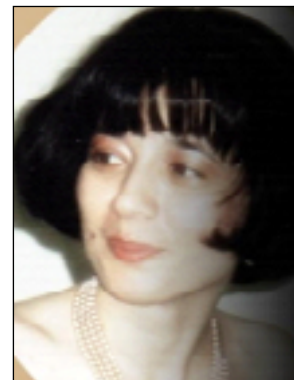
În gazeta de seară o știre colosală
despre Casandra, sau poate o altă vestală
care prezice și știe
pârjolul ce o să vie,
și cum va fi soarta mea.
Înainte de a-ntreba
voi face nod la batistă
să nu uit vestea cea tristă.
Vine toamna să mă știe
plin de răni din veșnicie,
lupii stau și nu cuvântă,
nici nu urlă, nici nu cântă,
nici nu mușcă –
sunt în cușcă
și-i privesc fără de teamă
n-au putere nici să geamă.
Ei sunt lumea cea mai oarbă,
au zăbrelile de iarbă.
Dacă-ar ști,
n-ar mai muri,
foamea-i spintecă încet
când în creștet, când în piept,
n-au armură, n-au nici gură,
vin troienii și mă fură
să nu-mi încolțească-n minte
calul plin de oseminte.

(Din "Ulise/între două lumi promise")

Petre Simileanu

P O E Z I I

Exodul cuvintelor

Prin timp, orbit, omul aruncă în lume lanțuri grele.
Un zeu plin de temeri!

Pe norii gândurilor, o molimă grea împrăștie
miasme,
plăgi negre în adâncuri, în cer și în ape,
în sânge și inimi,
în vis, în iubiri, în cuvinte.

Stâlpii și ușile caselor cu sânge au fost
însemnate,
cu sânge de albi porumbei praguri de uși au fost
însemnate.
Tot mai pierdute, sleite, cuvintele pulsau
epilogul secundelor stinse.

O ultimă respirație, un vuiet adânc, un geamăt
prelung...
Și totul durere, ocean de durere!

Sufocate, într-un salt disperat, cuvintele au țâșnit
din cărți, din inscripții, din gânduri, din lume,
spre Tabernacolul din Muntele Luminii,
Lăsând o întindere albă, uitată-n pustiu...

Și astfel o lume albastră împietri, tăcută și
sombă!

Doar zborul de păsări și fluturi luceau
semne vagi în priviri,
Speranța unei, cândva, viitoare lumini...

Fata cu privirea de perlă

Când pe pământ
luna-și revarsă argintia lumină,
scoicile părăsesc adâncul mării
lăsându-se mângâiate de unduirea apei,
lăsându-se sărutate de razele lunii,
ca din sărutul magic să se nască perlele.
.....

De cum a pătruns în fântâna ochilor lui,
o poartă s-a deschis în cercurile unui timp,
în misterul ce-așteaptă să fie trăit,
ca o ramă de tablou în care curge-o poveste.
Prin lumina filtrată de umbre,
- acea lumină ce umple și-nsuflețește totul -
ceva s-a rupt din ea,
acea parte prin care l-a recunoscut,
acea parte prin care a recunoscut-o.

Același vis repetat, aceeași realitate, când,
în același timp, regăsești
stăpâna și sclava în fața iubirii care
prin gardul din spatele ochilor se uită,
plângând sfâșietor - devastatoare imagine -
Respiri prin ea un spațiu rarefiat care parcă
pictează,
Sufletul nu e în noi, în întregime,
în noi sunt doar ramuri din el.

Strigătul ei te trezește, mereu revine,
- durerea iubirii ce-așteaptă
erupția vulcanului din focul împrăștiat prin
trup,
un trup amorțit de durere,
vibrație, flacăra, neputință și-acel strigăt din
strigăt -
concomitent cu arzătoarea simțire, apoi
dispare.
Adânc ți s-a imprimat acel flux și reflux!

- Să fie totul-o nebunie? De ce așa,
de ce sugrumându-și plăcerea?
Se-așează în genunchi și se roagă: "Ajută-mă!"
Simte în extazul clipei, atât de intens,
durerea lipsei lui în acea falie a timpului?
O puternică vibrație, o osmoză,
spectacol de lumină, o masă de sentimente
ce duc la împletirea de tine și mine!
Dincolo de conștiință, o perfecțiune - flacăra
iubirii!

Acolo ne risipim și ne-adunăm înainte de venirea zorilor?

Era un timp uitat mai aproape de alți timpi? -
Să cauți cheia în labirintul adâncimilor voastre,
rămâi misterul scrierilor ei!

Fiecare-și are propriul cod, diferența o dă cunoașterea,
Din simțiri neatınse la vremea lor,
într-o cădere de spirală se nasc adâncimile.
Să reții intensitatea durerii!
Prin noi găsim răspunsuri oglindindu-ne în profunzime,
prin fiecare înțelegem atât cât putem și-atât cât ne e dat.

Te privești în ea, în tine cauți răspunsuri,
prin ea ți se relevă și manifestă lumina, căci altfel
cum ai putea s-o simți? O dorință de cunoaștere,
tăcere și lumină!

O respirație caldă să simți intens, acolo!
Cu buzele fierbinți electrizez totul... nemaifiind loc,
niciunde și nimic nu ar ajunge.
Frumos te hrănești cu energia mea
ce va fi captată în unde de zvâcniri
spre revărsarea
care e mâna întinsă lui Dumnezeu
pentru a-ți așeza un suflet în clipa magică!

Putem înțelege iubirea
mușcând doar din fructul cunoașterii?
Lotusul iubirii prin fiecare petală deschisă
simțurilor!
Cheia timpului ar trebui să fie etanșă.
- Apleacă-te cu atenție, le vei descifra!

.....
În tăcerea și misterul pădurilor din noapte
îți doarme sufletul,
Știi că nu toate feliile sunt dulci,
cu noduri ți se leagă amintirea de ea!

Știi tu, omule...

Știi tu, omule,
când primăvara nu va mai fi doar o zi,
când florile-și vor continua înflorirea,
când păsările-și vor duce tot mai departe cântul?

Știi tu, omule,
când zâmbetul omului nu se va mai stinge,

când soarele ne va mângâia prin fiecare răsărit,
când anii vor fi doar perle înșirate în colierul vieții?

Știi tu, omule? Hei, ascultă, veșnic nemulțumitule!

Sub fiecare piatră-i ascunsă o durere,
În cruciada vânturilor,
fiecare cetate-și poartă departe tânguirea,
prin glasurile celor zidiți în întunericul gândurilor.

Dincolo de eclipsa inimii,
Privește, omule, delta cu nuferi înfloriți,
Tu, cel care mereu te-ndoiești, privește
și lasă să-ți treacă furtuna
întinsă în suflet ca vița sălbatică!

Sub cerul dogoritor, mistuit de arșița dorințelor,
în curând, o ploaie binefăcătoare îți va potoli setea.

Sub picăturile din cer,
în primul vis îmbrățișat sub stele,
simte iubirea,
Respiră pacea din adâncuri,
acolo unde
lumina a străpuns întunericul
pentru ca sufletul să-ți încolțească
cu bucuria clipei și-a fiecărei provocări!

Un nufăr și-a deschis larg petalele să-ți nască fiul,
Peste azurul mării în fierbere, o altă furtună,
Un pescăruș cu aripile-ntinse și-o nouă căutare...

Dora Groza

www.cristinateodoragroza.blogspot.com

„O CARTE TRĂITĂ, O CARTE VISATĂ”

FIIND 365 + 1 Iconosonete

**Cu ilustrații din CESARE RIPA „DELLA NOVISSIMA ICONOLOGIA”
(Padova, 1625)**

de Theodor RĂPAN

CRONICA unei LANSĂRI (24 octombrie 2013)

Scriitori, artiști, prieteni apropiați, iubitori de frumosul Cuvântului, invitați de marcă din București și din toate zonele țării, dar și din străinătate (Viena, Londra etc.), s-au întâlnit în Rotonda **Muzeului Național al Literaturii Române** din București, cu prilejul lansării ultimei cărți a Poetului **Theodor Răpan**, **FIIND 365+1 Iconosonete**, cu ilustrații din **CESARE RIPA „DELLA NOVISSIMA ICONOLOGIA”** (Padova, 1625), Editura Semne, București, 2013.

Despre Poezie, în general, și despre cartea lui **Theodor Răpan**, în special, au vorbit: Președintele Filialei București - Poezie a **USR**, **Dan Mircea Cipariu**, poetul și traducătorul **Radu Cârnelci**, editorul ing. **Ștefan Dulu**, prof. dr. **Nicoleta Milea**, prof. **Geo Călugăru**, membru **USR**, poetul și criticul literar **Vasile Ghinea** (sosit de la Râmnicu Sărat), poetul și jurnalistul **Florea Burtan** (din Alexandria), poeta și traducătoarea **Carolina Ilica**, prof. univ. dr. **Ion Dodu Bălan**, poetul **Petru Solonaru**, prof. **Vladimir Alexandrescu**, actorul **Eusebiu Ștefănescu** și interpreta sonetelor muzicale, **Alexandrina Chelu** (Oradea).

Dan Mircea Cipariu a marcat evenimentul, urând celor prezenți „**O zi fastuoasă!**”, exprimându-și bucuria participării la această întâlnire, în care se lansează o **carte obiect** ce vizează bibliofilia - **FIIND**, a lui **Theodor Răpan**.

„O carte care sunt convins - a spus **Dan Mircea Cipariu** - că va stârni multe comentarii, multe interpretări și, ce e foarte important, va rezona și către public, dar și către cititori un spațiu romantic și postromantic, pentru că această carte ne propune altceva într-un univers în care avem zi de zi, de la știrile rele de la televizor până la dictaturile prezentului, fie că e vorba de tabloidizarea aspectelor intime ale vieții, despre dictatura virtualului, dictatura noilor tehnologii ale informației și ale comunicării, dictatura profitului ș.a.m.d.

Acest volum pune într-un dialog cu gravuri care înfățișează în construcții vizuale ample marile întrebări și marile teme ale Poeziei și ale existenței, fie că este vorba despre Clipa care este întotdeauna gata să aștepte sfârșitul sau o Clipă gata să aștepte iubirea.

Mie mi-au plăcut foarte mult, în special acele poeme în care un son interior cântă ca un vechi rapsod iubiri trecute, iubiri pătimeșe, iubiri visate, căci această carte este, până la urmă, și o carte trăită, dar și o carte visată. Și îmi place această tenacitate a autorului ei de a duce un proiect literar până la capăt și de a pune față către față, chip către chip, sentimente, filozofii, idei, ce ar părea pentru mulți dintr-un alt ev, dintr-o altă lume, multora le-ar putea părea de-a dreptul vetuste. Dar exact aerul acesta e ca și cum ai descoperi o fotografie de epocă și în care îți vezi rudele de acum 150 de ani cu monoclu. Ea ar putea fi, cred, și un bun obiect pentru cei care ar încerca genul de romanță sau genul folk.”

Poetul și traducătorul Radu Cârnelci, prezentat, pe bună dreptate, corifeul sonetului, un mare maestru al sonetului românesc, a rostit cuvinte calde, sincere, adevărate:

„Avem de-a face cu o carte deosebit de lucrată, de fasonată, de gândită, până la urmă pusă pe hârtie. Este o muncă mare, este o muncă titanică, să realizezi o asemenea carte și o bucurie ascuțită, pentru că asta este o izbândă și ca literatură, ca artă poetică și ca ediție, ca artă grafică, e o într-ajutorare, e o îmbrățișare între Cuvânt și expresie grafică. E foarte bine și e foarte frumoasă carte și-l felicit pe poet, deocamdată este vârful profesiei sale poetice.

E o carte mare pentru poet și pentru genul în care a fost făcută, pentru sonetul românesc.

Cu părere de rău mărturisește că nu a putut să o cuprindă în **ANTOLOGIA SONETULUI ROMÂNESC**, vol. I-III, Editura Muzeului Național al Literaturii Române, București, 2009. Merita, cu prisosință, să fie în această antologie!

Radu Cârnelci subliniază, încă o dată, valoarea acestei cărți, neînvinsă, deocamdată, dar și convingerea că despre ea se va scrie și își va găsi locul nu numai în bibliotecile personale, în bibliotecile mari ale universităților, dar și în bibliotecile academiilor, este o carte care trebuie să fie respectată și pusă în locul meritat.

Poetul **Theodor RĂPAN**, vădit emoționat, mărturisește: „Mă simt dator să dau o scurtă replică, în sensul că nu mă așteptam să spuneți asemenea cuvinte, mă tușează și, sincer, mă emoționează... Eu vă consider pe Dumneavoastră cel mai bun dintre cei mai buni sonetiști! Sunt cuvinte prea mari, vă rog frumos, nu mai rostiți asemenea vorbe, mă intimi-

dează! Lăsați poetul în Pacea lui, să-și vadă de uneltele sale... Dacă după 17 cărți a dat Dumnezeu să vadă lumina zilei abia acum acest „Sonetar”, iată, eu vi-l închin cu toată dragostea și vi-l dăruiesc! Lăsați-mă să cred că nu merit cuvinte de laudă!”

Este prezent la eveniment și îl marchează printr-o rostire profundă, trăită cu o simțire evidentă, editorul cărții, **Ștefan Dulu**, cel care i-a tipărit: **LA UMBRA CUVÂNTULUI** (1995), **SCHIMBAREA LA FAȚĂ** (2001), **TAURUL LUI FALARIS – MĂRTURISITORUL – Jurnal de poet** (2003), **MUZEUL DE PĂSTRĂVI – SCRISORI DIN LAZARET**, cu desene de Damian Petrescu (2004), **POȘTALIONUL DE SEARĂ – FILE DIN JURNALUL UNUI HERUVIM**, cu desene de Damian Petrescu (2005), **DINCOLO DE TĂCERE – Jurnal de poet**, cu desene de Damian Petrescu (2009), **DANSUL INOROGULUI – ELOGIUL MELANHOLIEI**, cu ilustrații de Aurora-Speranța Cernitu (2010), **EVANGHELIA INIMII – ANOTIMPURI – Jurnal de poet**, cu ilustrații de Damian Petrescu (2010), **EVANGHELIA CERULUI – ZODII DE POET**, cu opere grafice de Damian Petrescu (2011), **EVANGHELIA TĂCERII – SOLILOCVII**, cu opere grafice de Damian Petrescu (2011), **EVANGHELIA APOCALIPSEI – EPIFANII**, cu opere grafice de Damian Petrescu (2012).

Poeta **Nicoleta Milea**, un fel de biograf al autorului, mărturisește poetul **Theodor RĂPAN**, îi urmărește cu asiduitate activitatea literară, încercând să-i perceapă sau să-i descrie opera, cu o sensibilă și rafinată aplecare: „Iconosonetele FIIND-ului transmit, celor ce se vor apropia de ele, mesajul potrivit căruia SONETUL își are în toate timpurile slujitorii săi și că, uneori, unii dintre aceștia bineplăcuți Poesiei trăiesc în apropierea noastră, în stare de dăruire totală liricii și cititorului, într-un soi de «anonimat» greu de înțeles. Sunt memorabile versurile poetului Theodor RĂPAN, ca, de fapt, **toate sonetele acestui volum, autentice diamante șlefuite.**

De la **HOHOTUL APELOR** (1975) până la **Iconosonetele FIIND-ului** de acum, **cele 17 volume** aduc în fața cititorului, iubitor de Poesie, **OPERA** lui **Theodor RĂPAN**, o redefinire a Poeticului, o autentică enciclopedie lirică, o creație unică, fapt pentru care, la unison cu scriitorul **George ASTALOȘ** afirmăm cu toată convingerea că „**Poetul Theodor RĂPAN merită să intre în Panteonul marilor penițe lirice.**”

Geo Călugăru, membru al USR, pornind de la un dialog al filosofului grec Socrate cu Frenklin, amintește trei suferințe care-l apasă pe omul vârstic, afirmând apoi: „În intuiția acestei realități de către poetul Theodor Răpan, care și el se apropie de bătrânețe, am descoperit motivația lăuntrică de a realiza acest impresionant demers artistic. Este o încercare temerară de a înfăptui, acum cât este posibil, o dublă comunicare cu semenii timpului său și, în același timp, cu cei ce vor veni după dispariția sa fizică. Șansa de a realiza o comunicare mai profundă cu semenii aparține postumității și se explică prin judecata timpului, care aduce cuvenita valorizare a operei, dar și la un alt nivel de gândire și de simțire a celor la care va ajunge(...)”

Afla la vârsta maximei potențe spirituale de a exprima umanitatea din sine, poetul **Theodor RĂPAN** și-a asumat realizarea acestui exceptional demers liric. Există în acea-

stă creație un preaplin de lumină, ce se cere revărsată peste o umanitate tentantă tot mai puternic. Este vorba în această nobilă făptuire, între altele și de consecința conștientizării de către poet că, în mod natural, bătrânețea aduce cu sine neputința de a rămâne în continuare cu semenii și de a lua parte la simțămintele celorlalți.” (...) „Poetul trebuie să fie un învingător prin tăria pe care i-o dă simpatia pe care-o crează în jurul său. Poetul Theodor Răpan are darul de a iradia și a capta simpatia. Un poet autentic pare întotdeauna anonim și nu e mare decât în măsura în care izbutește să rămână anonim, ca o vioară într-o orchestră. Theodor Răpan are această capacitate. (...) Volumul de iconosonete posedă o aură generată de un echilibru intim între textul poetic și viziunea creatorului său.”

Poetul și criticul literar **Vasile Ghinea**, fin introspect al operei lui Theodor RĂPAN, și-a intitulat succinta, dar concentrata prezentare: „**FACĂ-SE VOIA CELUI DE SUS, DRUMUL ÎI ȘTIE POEZIA!**”

După un proiect grandios, epuizant și șocant, pot spune cu mâna pe inimă, aducând Poezia pe treptele universalității, cele patru „Evangelii”: a „Inimii – Anotimpuri”, 2010, a „Cerulei – Zodii de Poet”, 2011, a „Tăcerii – Solilocvii”, 2011, „Apocalipsei – Epifanii”, 2012, toate apărute la Ed. Semne, Theodor Răpan nu ne lasă niciun timp de răgaz, parcă ar fi într-o cursă contra cronometru cu viața și ne invită la alt praznic al limbii române – Sonetul! Cartea de astăzi, „Fiind” - 365 + 1 Iconosonete, reprezintă o punte peste veacuri, o simbioză a Poeziei de azi cu ilustrațiile din Cesare Ripa – „Della novissima iconologia” (Padova, 1625), ce îi amplifică frumusețea grafică, cu un titlu care naște de două ori întrebări, precedată de un moto sugestiv, semnat Nichita Stănescu: „M-am trezit fiind, voi ațipi nefiind!”, ne invită într-o călătorie lirică, în cel mai singular mod, estetic, reflexiv, modul specific răpanian. Facem cunoștință cu arhitectura specifică a volumului, 365 + 1 ilustrații personalizate, deosebite și tot atâtea sonete, la fel deosebite, structurate pe luni, care au pe lângă denumirea populară, și un titlu sugestiv: I. Gerar. Taina lăuntrului; II. Făurar. Cămașa lui Nessus; III. Mărțișor. Scrisori din Amalthea; IV. Prier. Pascalia; V. Florar. Sonete în *aqua forte*; VI. Cireșar. Lacrimi de basileu; VII. Cuptor. Ars amandi; VIII. Gustar. Fructul oprit; IX. Răpciune. Lampa lui Aladin; X. Brumărel. Orb în lumină; XI. Brumar. Evlavii; XII. Undrea. Acatistul Iubirii, încheiată cu Sonetul Bisect și alocate pe numărul de zile ale anului, plus unul pentru anul bisect, cu aceeași muncă grandioasă cu care ne-a obișnuit. Merită menționate, ca o completare a atmosferei emoționale, cuvintele din colofon, ca un crez al Poetului: „Statornic crezământului meu, o carte este o petrecere irepetabilă, pe care doar Dumnezeu știe dacă o va așeza sau nu în cuibul Splendorilor! Bucuria plăsmuirii ei se consumă în acel act unic și definitiv al Facerii, cu dureri și speranțe, așa cum, prin efemera sa moarte, bobul de grâu clădește, an după an, eternitatea Pâinii. O nouă carte, pe care o dăruie astăzi, conștient că lucrul cel mai important nu este volumul în sine, ci sentimentele pe care le-ar trezi celor ce îl vor citi”.

Fratele bun de cuvânt, de suflet și de Poesie încă din adolescență, sosit de pe meleaguri teleormănene, poetul

și jurnalistul **Florin Burtan** recunoaște cu deosebită profunzime: „Spirit romantic timid, sensibil și atent la fascinația lumii sale interioare, Theodor Răpan nu se sfiește să fie metaforic, candid și muzical, îmbrăcându-și versurile fără reținere și fără teama de a fi catalogat cumva ușor desuet în veșmântul prozodiei clasice, la care adaugă o gândire și o expresivitate moderne, sugestia atent echilibrată și ordonată, în consens cu trăirile și temele abordate (...).

„De tine azi sunt trist ca niciodată”, „Mă simt de iarnă prins ca-ntr-o capcană”, „În temnița Cuvântului mi-e bine”, „De dor nebun ascund Melanholia”, „Mă tem de tine-n vis, singurătate!”, „Ți-am scris pe fluturi pentru-ntâia oară”, „Beau umbra serii, zorii sunt departe”, „Frumoasa mea, ține gura de ninsoare”, cam despre așa ceva este vorba în sonetele lui Theodor Răpan. Adică, despre dragoste, singurătate, melancolie și tinerețea pierdută, despre dorul de cei dragi, despre o permanentă căutare de sine și de împlinire, prin creație. Poate veți spune că despre asemenea lucruri s-a MAI SCRIS. Așa este! Și se va mai scrie, desigur! Pentru că ele fac parte din universul spiritual al oricărui creator. Depinde însă cum și ce spui. Iar Theodor Răpan ne demonstrează, fără tăgadă, că este capabil să se individualizeze și să-și facă auzită vocea într-un spațiu vast asediat de un imens cor de glasuri. Pentru că are de partea sa un talent poetic înnăscut și o cultură literară pe măsură.

Cine va parcurge acest an de sonete va ajunge la concluzia că poezia adevărată, sinceră, luminoasă și înserată, șoptită și aspră, uneori, nu va dispărea niciodată. Așa cum nu vor dispărea plăcerea și bucuria scrisului.”

Poeta **Carolina Ilica** a vorbit, în general, despre lirica lumii, dar și despre cea din Balcani, ajungând la poezia din România, apoi și-a exprimat opinia cu privire la postmodernism, pe care îl consideră o formă fără fond, un pas înapoi. Apreciază elogios cartea poetului Theodor RĂPAN și crede cu tărie în poezia lui.

Prof. univ. dr. **Ion Dodu Bălan**, o voce inconfundabilă în cultura și literatura română, mărturisește că „e o plăcere să vorbești despre o asemenea carte și despre un asemenea poet și că a avut norocul să o primească cu mult înainte, în prezența unui actor, aici de față, **Eusebiu Ștefănescu (...)**”

Constată că s-a făcut o mutație cu marea noastră tradiție literară, Mihai Eminescu, Mihai Codreanu, s-au recâștigat specii literare care au fost încriminate. Citind Sonetele, a constatat că și prin **Theodor Răpan** și prin alți poeți, s-a recâștigat, s-a recucerit o specie.

Aduce elogii „și celui care a tipărit cartea, și celui care i-a dat această înfățișare, și în ultimă, ultimă instanță, n-avem ce face, **cinstei cui a scris această carte!**”.

Următoarea intervenție este susținută de un om special, prietenul **Petru Solonaru**, poet, care îndemnă „să nu priviți această carte, ci s-o vedeți, și cu așezare”. Nu-și începe alocuțiunea până nu dă o replică poetei Carolina Ilica și anume că „**Poezia, într-adevăr, se scrie pe acolo, dar Poesia, acum și aici!**” De altfel, așa a intitulat și eseul pe care i l-a dedicat lui **Theodor Răpan**: „**Acum și aici!**”. Un mesaj special, într-un limbaj esențializat, cu totul original: „Ar fi prea mult să afirmăm că prezentul

ansamblu liric dezleagă povestea mântuirii omului, adică a împărtășirii sale la Idee, dar „FIIND” o întrebare către începutul fără de sfârșire, el vorbește cu venerație despre salvarea noastră prin iubire și cunoaștere. Lumina ființează și cele uman schimbătoare trebuie să cadă sub Ea. Numai că nu cuvântelnic, în acumulări himeride, ci în zidărie: austere, ordonată, matematică!... ceea ce închipuie și aseamănă chiar această decisivă rostire, „Fiind”, atunci când, chemându-ne să veghem triadic la trup, la suflet, la spirit ne împletește în comuniune cu Anul luminii clare ce conține pluralitatea celor 365 și una de zile, altminteri, ca Timp, vedeți, nu mai purcede și, astfel, se eternizează „Acum și Aici”, căci pomul Poesiei d-lui **Theodor Răpan** nu rodește doar o dată, a plodire, ci cu fiecare zi pururea, a ne-plodire.”

Vladimir Alexandrescu, primul profesor de limba română din clasa a V-a, acum director în cadrul Institutului Național de Statistică, după ce împărtășește starea în care ar trebui citită, trăită poezia, aduce în memoria auditoriului prezent ceea ce gândea cândva Petrarca, și anume, că în poezie, în literatură trebuie să faci ceva: „Să naști sentimente interzise cu ajutorul cuvintelor legalizate!” În acest sens, subliniază dl. **Vladimir Alexandrescu**, „Ceea ce face **Theodor Răpan** este să ne transmită odată cu trăirile sale, totdeauna intense, acest tonic sentiment. Omul, indiferent de epoca în care trăiește, are șansa de a ajunge la lumină, de a ajunge la izbăvire, izbăvire prin sine, prin trăirea sa, prin credința curată că ceea ce face și în viață și în artă o face cu totală sinceritate. În încercarea de a fi totdeauna consecvent și egal cu sine, o egalitate care nu înseamnă aneantizarea, conducerea la acel zero absolut, în care nu mai există mișcare, nu mai există nimic, o egalitate cu sine, care, dimpotrivă, generează totdeauna noi teme, noi motive de a trăi bucuria vieții. Este în felul ei, în mod esențial, o

poezie aristocrată, o întreagă literatură a lui **Theodor Răpan** ne trimite către această zonă de noblețe a poeziei, pentru că poezia este totuși altceva decât proza comună a existenței. Ea înseamnă o condensare, o esențializare a spiritului, a tot ceea ce este mai frumos în existența și în conștiința noastră, în spațiul a câtorva rânduri, a câtorva cuvinte și descrierea ei într-o carte atât de frumoasă și atât de bine alcătuită!”

Charismaticul actor Eusebiu Ștefănescu, prieten devotat poetului, amintește celor prezenți că o bucurie e cu atât mai mare cu cât o împărtășim cu ceilalți. De aceea, cred, și-a propus un recital, fără egal, din sonetele poetului Theodor Răpan, alegând din fiecare lună câte un sonet: „*Ți-am scris pe fulturi pentru-ntâia oară*” (Gerar), „*Cămașă a lui Nessus mi-e iubirea*” (Făurar), „*Eu te iubesc mai mult ca niciodată*” (Mărțișor), „*Din mugur, vântul patima îmi stinge!*” (Prier), „*Să nu ai teamă, viscol e Femeia!*” (Florar), „*Ucide-mă cu zâmbetul pe buze*” (Cireșar), „*Eu te iubesc cu moartea la vedere*” (Cuptor), „*Cuvintelor monah Poetul este*” (Gustar), „*Venitu-mi-a-ntr-o noapte să fur luna*” (Răpciune), „*Se tânguie înfiorată gura*” (Brumărel), „*Nesăbuița crește-ntr-una fala*” (Brumar), „*Un an întreg ți-am fost, Sonet, aproape*” (Undrea), „*Ultim Sonet! Sunt viu după coridă!*” (Sonetul bisect).

În finalul întâlnirii, o tânără speranță bihoreană, **Alexandrina Chelu**, a interpretat sonete muzicale pe versuri de Veronica Franco (în limba italiană), Louise Labe (în limba franceză), Ana Blandiana, Constantin Moldovan și Sonetul VII, *Sonete nu rostesc decât în șoaptă*, din volumul **FIIND 365 + I Iconosonete**, al poetului **Theodor RĂPAN**.

La această întâlnire Cuvântul a dat mâna cu Poetul, Poesia cu Muzica, Materia cu Spiritul, Clipa cu Veșnicia, SEMN că POESIA NU MOARE: „**Ultim Sonet! Sunt viu după coridă!**” (Sonetul CCCLXVI)

Fotografii: **DAN VATAMANIUC**

Marginalii la Congresul Mondial al Eminescologilor

Mihai Cimpoi are, în imaginația lui Eugen Simion, „*figura și semnele comportamentale ale unui răzeș din epoca lui Ștefan cel Mare. Voinic, țeapăn, niciodată grăbit, cu vorba domoală [...] ține drumul drept, pe la mijloc, și, de-i pornit într-o direcție, n-o schimbă până nu ajunge la locul convenit [...] nu-i un om de vorbe și ce promite face [...] duce lucrurile la capăt[...] și nu lasă neterminată catedrala pe care a început-o*”.

Această magistrală și exactă caracterizare a fost adeverită, recent, la Chișinău, prin organizarea celui de-al doilea *Congres Mondial al Eminescologilor* (3-4 septembrie 2013), sub deviza „*A-I cunoaște pe Eminescu, a-I face cunoscut lumii*”. Catedrala de care a scris Eugen Simion se numește Mihai Eminescu și a fost construită neîntrerupt pe Mihai Cimpoi timp de decenii, ultimele pietre, puse la temelie fiind *Mihai Eminescu. Dicționar enciclopedic* (Chișinău, Edit. Gunivas, 2012) și recentul *Congres. Congres care, pus sub egida Academiei de Științe a Moldovei* (președinte: acad. Gh. Duca), Institutului de Filologie (director: prof. univ. Vasile Bahnaru), Institutului Cultural Român din Chișinău (director: acad. Valeriu Matei), Centrului Academic Internațional „Eminescu” (director fondator: acad. M. Cimpoi, coordonator: Elena Dabija) și cu participarea activă a acad. Eugen Simion, a reunit personalități din arealul românesc, dar și traducători de marcă ai autorului *Luceafărului*: Mario Castro Navarrette (Chile), Oleg Goncarencu (Ucraina), Dimitri Karalis (Rusia), Giuseppe Manitta (Italia), Irfan Unver Nasrattinoglu (Turcia), Kopi Kyçyku (Albania) etc.

Deschizând lucrările în sala azurie a Academiei de Științe, acad. **M. Cimpoi** a dat replica trimisului Moscovei la Chișinău, un oarecare Rogozin (care declarase, cu o zi

înainte, arogant, că apropierea R. Moldova de UE și România va aduce frig la Chișinău): „chiar dacă prin absurd vom îngheța de frig, în niciun caz nu vom îngheța de frică”, iar dacă Basarabia este (încă) săracă, este însă bogată spiritual. Acad. **Gh. Duca**, președintele Academiei din Chișinău, a subliniat importanța și necesitatea acestui congres, a amintit unele din realizările europeniștilor basarabeni: un bust ridicat lui Gr. Vieru la Cimitirul Central (Armenesc), unde și-a aflat odihna și ne veghează, deschiderea anului școlar cu imnul „*Limba noastră*”, în viitor urmând să ridice, în scuarul din fața Academiei, un monument dedicat limbii române. Cu acest prilej, i-a acordat colegului său bucureștean, acad. Eugen Simion, diploma și medalia „Gr. Vieru”.

„*M-ați răsfățat*”, i-a replicat **Eugen Simion**, folosind o expresie a lui Șerban Cioculescu. Academia, a spus domnia sa, este instituția care apropie, unește pe toți românii, susține valorile autentice, în care apărarea limbii române a fost preocuparea tuturor membrilor ei, încă de la înființare; în același timp, a elogiat pe românii de performanță care au intrat în istoria și cultura altor popoare și a sesizat că, la Chișinău, pe stradă sau la TV, limba română se vorbește tot mai literar.

Mesajul președintelui R. Moldova, **Nicolae Timofti**, s-a axat pe europenismul eminescian: Eminescu a visat la o Europă unită, iar cei care sunt prieteni ai lui Eminescu sunt prieteni și ai Basarabiei: Pentru acad. **Valeriu Matei**, directorul îndreptățit al ICR Chișinău, Eminescu este coloana vertebrală a culturii române, la Eminescu nu se rămâne, ci se ajunge, iar M. Cimpoi este ambasadorul plenipotențial al culturii române. Pragmatic, a propus publicarea comunicărilor într-un volum, iar spațiul din fața Academiei să se

numească „Piața Limbii Române”. **Victor Crăciun**, președintele Ligii Culturale pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni, el însuși un recunoscut eminescolog, a sesizat că cele două Academii, de la București și Chișinău, au acționat ca una singură, în spiritul eminescian, căci marile spirite se întâlnesc întotdeauna sub cupola Eminescu.

Acad. **Eugen Doga**, cel care a transpus în muzica simfonică pe Eminescu și spiritul său, a mărturisit că Eminescu este în același timp și un compozitor, căci fiecare vers al său conține o muzică aparte (menestrelul Tudor Gheorghe afirmase și el că nu poate compune pe versurile Eminescului, căci însăși poezia sa este muzică), pasiunea sa pentru „omul deplin al culturii românești” (C. Noica) o are de la M. Cimpoi, iar la Bellu, Poetul se simte singur fără Veronica. Metaforic, dar cu multă subtilitate, celebrul compozitor ne îndeamnă să mergem după soare, dar spre Apus, căci spre Răsărit, „soarele” ne orbește. Spre surpriza multora, Eugen Doga ne-a oferit, în cocheta sa casă din Chișinău, o seară muzicală de excepție, cu primele arii din viitoarea sa operă muzicală despre cuplul ideal Veronica-Mihai. E de dorit ca, oficial, la viitoarele congrese, să fie inclusă și o seară muzicală Eugen Doga, eventual cu invitarea Luciei Olaru Nenatti, cea care a reconstituit prezumtivele cântece fredonate de Eminescu. Scriitorul și editorul **M.R. Iacoban**, făptuitorul atâtor acte de cultură autentică și cunoscătorul deplin al istoriei și mentalității basarabene, a amintit de prima carte a lui Gr. Vieru apărută în România, *Steaua de vineri*, în 1978, la „Junimea” condusă de M.R. Iacoban și cu o binecunoscută vânzare de Nichita Stănescu.

Cei doi academicienii din Cernăuți, **Alexandrina Cernov** și

Vasile Tărățeanu, s-au integrat contextului eminescian, primul vorbind despre relația lui Eminescu cu Cernăuții și mai ales activitatea Aglaiei Eminescu, iar V. Tărățeanu a vorbit, în stilul său caracteristic, adică cu patos, despre cele 30 locuri cernăuțene legate de numele lui Eminescu, șterse după 1944, prin distrugerea de plăci sau monumente memoriale, schimbarea denumirii străzii Eminescu în str. M. Gorki. După 1990, s-a dezvelit bustul lui Eminescu (sculptor Marcel Guguianu), a fost eliberată de chiriașii casei lui A. Pumnul, urmând a fi transformată în muzeu.

Renumitul editor **N. Georgescu** a reiterat necesitatea editurii antumelor eminesciene, subliniind subtilitatea versurilor, fiecare poezie are valoare în parte, dar au aceeași valoare și luate în totalitate, ele au o înălțare (a se vedea vol. de *Poesii*, editat de Titu Maiorescu). Nu întâmplător, Academia Română, prin Eugen Simion, i-a încredințat reeditarea ediției Perpessicius.

Adrian Dinu Rachieru, sociolog la bază, dar un pertinent critic literar și fin observator al fenomenului literar în general și al eminescianismului în special, ne recomandă să conviețuim întru Eminescu, sesizând pericolul tezei despărțirii de Eminescu, al hibernării eminescologiei, necitirii scriitorului, neasumării eminescianismului, caragializării recepției lui Eminescu, criticii de „urechială” față de saltul denigratorilor, alăturându-se îndemnului lui C. Noica („să ne așezăm în răspundere”) sau al lui Edgar Papu („să-l studiem pe dinăuntru”).

O excelentă dezertație a făcut scriitorul **Viorel Dinescu**, matematician de profesie, colaborator al instituțiilor de cultură și presă românească de la Chișinău, despre *Eminescu și matematica*.

Au mai vorbit, în cadrul dezbaterilor, prof. D. Copilu-Copilin și grupul de la Târgoviște (care a organizat o expoziție și a donat cărți, grup format din Mircea Niță, G. Coandă, I. Mărculescu, Corin Bianu), M. Sălcuțan (Buzău), Ion Pavăl și M. Chiriac (oficialii com. sucevene Dumbrăveni, care editează publicațiile *Omagiul lui Eminescu și Poeți ai nemuririi noastre*), Fl. Copcea (Drobeta Tr. Severin), Mihai Sultana Vicol, St. D. Popa, Ioan de Hondol, Avram Crăciun, gen. Mircea Chelaru, Catinca Agache etc.

A fost lansate cărți apărute la editurile „Gunivas” (Chișinău), „Semne” (București) „Bibliotheca” (Târgoviște), Fundația Națională pentru Știință și

Artă și, ca de obicei, Liga Culturală pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni, monografia lui M. Cimpoi, *Modelul de existență: Eugen Simion*, Tudor Nedelcea, *Eminescu*, albumele dedicate lui Adrian Păunescu, Reginei Maria și lui Aurel Vlaicu.

La manifestările de la Craiova și Bârca dedicate memoriei lui **Adrian Păunescu**, Mihai Cimpoi și N. Dabija au anunțat intenția basarabenilor de a inaugura la Chișinău Cafeneaua literar-artistică „*Galbenă gutuie*”. Inaugurarea s-a produs cu acest prilej, Adrian Păunescu fiind autorul unor splendide poezii dedicate Poetului, a cântat „Doina” în Cenaclul „Flacăra” (când poezia era interzisă), în rezumat, a întreținut vie memoria Poetului-nepe-reche. Cafeneaua a fost inaugurată în hotelul „Bella Donna”, care l-a găzduit pe autorul „*Repetabilei povară*” în zilele primirii sale ca membru de onoare al Academiei de Științe a Moldovei.

Lucrările *Congresului Mondial al Eminescologilor* au continuat la Centrul Academic Internațional „Eminescu”; aici a fost sărbătorit **Eugen Simion** cu ocazia împlinirii vârstei de 80 de ani. Și-au exprimat opinia despre cel sărbătorit Mihai Cimpoi, N. Dabija, Valeriu Matei, Victor Crăciun, Tudor Nedelcea, N. Georgescu, Theodor Codreanu (care a impresionat auditoriul prin obiectivitatea și profunzimea ideilor), Adrian Dinu Rachieru. Eugen Simion merita omagiat la acest congres având în vedere meritele sale incontestabile în valorificarea operei eminesciene, ca critic (*Proza lui Eminescu*) sau editor (colecția „Opere fundamentale”, facsimilarea în 38 volume a manuscriselor).

Ca vicepreședinte (1 febr. 1994 – 16 ian. 1998), președinte interimar (15 oct. 1997 – 16 ian. 1998) și președinte (16 ian. 1998 – 4 apr. 2006) al Academiei Române, Eugen Simion este autorul marilor proiecte academice; editarea de atlase lingvistice, etnofolclorice, a tratatului de istorie a românilor (10 volume), a *Dicționarului General al Literaturii Române* (7 vol.), a editat peste 150 volume ale scriitorilor români în colecția „Opere fundamentale”, instituirea indemnizației de merit, a Zilei Culturii Române și Ziua Limbii Române, a impus, în instituțiile de cercetare, conceptul de disciplină și performanță științifică, a primit, ca membri de onoare, personalități marcante din străinătate: Papa Ioan Paul al II-lea (înaltul prelat acceptând să fie

membru doar al Academiei Române), Rosa del Conte, Yehudi Menuhin, Adam Puslojici, Alain Guillerrou, Al. Șafran, Klaus Heitman, Pierre Mesmer, Basarab Niculescu, Eliezer Wiesel, N. Dabija, Petru Soltan, Michael Metzetin, Valeriu Matei, Vasile Tărățeanu, etc., membrii postmortem: Dinu Lipatti, Carol Davila, N. Ciorănescu, Al. Macedonski, Edgar Papu, Al. Piru, Liviu Rusu, Vi. Streinu, Emil Cioran, E. Ionescu etc. În urma unor sesiuni științifice, a elaborat un comunicat privind inexistența limbii moldovenești și a aromânilor ca popor aparte. Ca manager, a finalizat construcția aripii noi a Bibliotecii Academiei, a readus în patrimoniul academic marile donații, iar ca om are cultul valorii și al prieteniei, incită permanent la toleranță, suportând cu stoicism și unele dezamăgiri din partea unor prieteni sau procese penale pentru fapte de cultură (pentru facsimilarea manuscriselor eminesciene, editarea operei lui Emil Cioran, conform principiului „nicio faptă bună nu rămâne nepedepsită”).

Vădit emoționat, mulțumind vorbitorilor, **Eugen Simion** a expus unele idei și date biografice. Și-a început cariera ca șomer (timp de 5 ani), deși era șef de promoție, timp în care s-a specializat în manuscrisele eminesciene, și în scrierea vol. *Proza lui Eminescu*, deși editorul Zigu Ornea i-a propus, pentru tipărire, „Tradițiile realismului socialist în presa românească”. Generația '60 a devenit celebră și pentru că a susținut autonomia esteticului și neimplicarea politicului. Până în 1990, scriitorii au fost uniți, apoi criteriul politic a primat astfel încât „*m-am trezit în cealaltă tabără*”, fără voia mea. „*Sunt un sentimental lucid*”, care și-a făcut o minimă datorie față de cultură. Este încrezător în viitorul nostru „*Națiunea, cultura română nu moare, astfel dispărea Europa*”, a conchis sărbătoritul.

Desfășurat între vizita acestui „oarecare” Rogozin (care s-a trezit vorbind la Chișinău) și a patriarhului Kiril al Moscovei (care a beneficiat de afișe stradale și primire ca a unui important șef de stat și nu a unui umil călugăr cum ar fi normal), *Congresul Mondial al Eminescologilor* de la Chișinău (3-4 sept. 2013) a dovedit, dacă mai era cazul, superioritatea culturii, a spiritualității în genere în fața politicului, superioritatea și dominația spirituală față de mărunții oameni politici (inclusiv ai bisericii moscovite) ai vremii noastre.

GENEZA IDEII DE UNITATE NAȚIONALĂ

Unitatea culturală a românilor este o permanență a istoriei naționale, pe întregul teritoriu locuit de ei, unitate chiar în cadrul existenței, separată vremelnic, a celor trei provincii românești. Deseori, datorită unor condiții istorice și politice neprielnice, atât pe plan intern, cât mai ales pe cel extern, lupta pentru eliberare, unitate și independență națională îmbracă „haina culturii”. Ea apare exprimată mai întâi în folclor, este apoi favorizată de apariția scrisului, aproape simultan în întreaga țară, și mai ales a tiparului, de preocupările de a păstra unitatea și integritatea etnică a poporului român, de intențiile unificatoare și de alianță cu domnitorii celorlalte provincii românești.

Ideea s-a născut, de fapt, odată cu poporul, chiar dacă ea a fost sesizată mai târziu, fiind o componentă a unui proces istoric, firesc și obiectiv, de formare a acestei entități în spațiul geografic, unde odinioară înfloresc cultura și civilizația traco-geto-dacă. N-a fost, la început, o idee cultivată, ci mai degrabă un fapt de conștiință al unui întreg popor, fapt existent într-o formă embrionară, determinată de apartenența la comunitatea etnică și de limbă. Ea a fost dezvoltată apoi dintr-o necesitate istorică și condiționată de intențiile nepășnice ale unor popoare în migrație sau stabile, care, deghizate în hainele unor credințe religioase sau în purtătoarele unor culturi care se voiau superioare, atentau nu numai la pământurile roditoare, ci și la individualitatea etnică. Menumorut, în secolul al IX-lea, nu consimțea să cedeze din teritoriul său, precizând solului maghiar trimis la Arpad că el, ca și strămoșii săi, nu se simte dator decât „*împăratului nostru din Constantinopol*”, adică față de unul de aceeași credință și limbă.

Nici mai târziu, când coroana maghiară sprijinită, din păcate, și de Papa, încerca acțiunea condamnată de deznaționalizare a românilor, nu s-a ajuns la vreo reușită, unitatea de neam fiind aceea care le-a dat cnezilor și voievozilor români tăria să învingă și să se mențină în propria lor moșie. Însăși organizarea politică și administrativă înfăptuită de Basarab I și Bogdan I, care va aduce formarea statelor românești și proclamarea independenței, va avea la bază unirea aceluiași neam cu ei.

Formularea conștientă a ideii a fost realizată când intelectualul român, prins de ideile binefăcătoare ale umanismului, descoperă originea comună a românilor în marea și grandioasa Romă, descoperire care capătă în timp o importanță politică covârșitoare pentru păstrarea ființei naționale. De aceea, la nici un alt popor

de sorginte latină, conștiința apartenenței la un neam vestit n-a însemnat atât de mult, n-a fost vehiculată permanent ca argument intangibil. Această conștiință era vie și se manifesta ca atare în lumea neștiutoare oficială, exprimată, vremelnic și peste voința ei, într-o limbă străină și rece și care nu putea exprima, la întreaga capacitate, potențialul intelectual al unui popor care se refugia, când vremurile se înăspreau, în distincția etnică a strămoșilor.

Iancu de Hunedoara concepe lupta antiotomană strâns legată de unitatea națională și, în acest sens, intervine în politica Moldovei și a Țării Românești, înscăunând domni fideli. Ștefan cel Mare, „*atletul lui Hristos*”, cum îl numea Papa, a atras de partea sa Transilvania și Țara Românească, iar aproape două decenii a controlat situația din Țara Românească tot în scopul alianței, încercând să instaleze domnitori de nădejde și de alianță antiotomană (Laiotă Basarab, Vlad Țepeș, Basarab cel Tânăr, Vlad Călugăru); Transilvania cerea să se trimită soli de prietenie domnilor din Țara Românească. Momentul culminant îl constituie Mihai Viteazul. Într-o discuție cu G. de Marini Poli, la 8 martie 1598, la Târgoviște, Mihai avea deja conturată ideea unirii Moldovei și apoi a Transilvaniei, nu ca un simplu act de cucerire, ci ca o necesitate de apărare antiotomană. „*Trebuie să-l alung cu forța pe acel voievod al Moldovei ca dușman al creștinilor, nu pentru a-i contopi țara și nici dintr-o lăcomie oarecare, dar ca să poată aduce o piedică la planul expediției în Turcia*”. Mihai Viteazul a reușit această unire de mare ecou internațional și cu urmări incomensurabile pentru că exista o pregătire sufletească a neamului românesc, că această unire exista în cugetul poporului, era necesară doar flacăra care să aprindă focul viu din sufletul românilor. Unirea de scurtă durată a celor trei țări românești a demonstrat posibilitatea unirii definitive, a stimulat o constantă a unității, întărită de cea a latinității. Mihai Viteazul a căzut pe câmpul de luptă, nu printr-o luptă dreaptă, ci printr-o trădare mișească, dar ideea a rămas și a germinat. Alți domnitori (Radu Șerban, Mihnea III Radu, Ștefan Tomșa, Gh. Ștefan, Șerban Cantacuzino, Vasile Lupu) intenționau reeditarea actului viteazului domnitor. Gabriel Bethleen a fost ajutat pentru câștigarea domniei, în 1613, de munteanul Radu Mihnea și de moldoveanul Ștefan Tomșa, cu care încheie o alianță „*să fie ca frații și să nu se lase unul de altul până la moarte*”, plănuiind chiar o unire a celor trei țări într-un „*regat al Daciei*”. Gh. Rakoczy I,

Matei Basarab și Vasile Lupu reiau alianța, domnul muntean ajutându-l pe Rakoczy să-și recapete domnia, învingându-i pe turci la Dunăre. Gh. Rakoczy II, Gheorghe Ștefan și C. Șerban și, apoi, Mihnea al III-lea reiau lupta comună. La asediul Vienei din 1683 apare din nou alianța celor trei țări române. Secolul al XVII-lea se încheie cu o altă alianță, cea dintre Șerban Cantacuzino, Constantin Cantemir și Mihai Apafi.

Paralel cu cele politice și economice, au loc schimburi culturale, mai ales în secolul al XVII-lea. Oamenii de cultură își desfășoară activitatea și în celelalte țări românești: moldovenii Mihalescu și Th. Corbea, în Țara Românească; Varlaam e prieten cu Udriște Năsturel; manuscrisele lui Gr. Ureche circulă în Țara Românească, iar Miron Costin și Stolnicul stăpânesc bine realitățile celor trei țări românești. Rezultatul acestor intense schimburi, ca să nu mai amintim de circulația cărților tipărite, se reflectă în istoriografie, prin încercarea de tratare largă și unitară a celor trei țări românești.

Conștiința unității de neam, componentă a conștiinței naționale, s-a format și a evoluat în strânsă legătură cu conștiința continuității teritoriale și a originii comune. Locuitorii acestor meleaguri s-au autodenumit cu termenul de român (valahi, cum le ziceau străinii), ca o dovadă a permanenței acestei conștiințe. Prima atestare a termenului se află în documentul emis din cancelaria lui Ștefan cel Mare, din 14 noiembrie 1489, privind delimitarea unei moșii între Badea Sârbul și Badea Rumânul. Într-o scrisoare din 1478 adresată ducelui Veneției, același Ștefan numea Țara Românească: „l'altra Valahia”. În conflictul dintre Radu cel Mare și Bogdan al III-lea, din 1507, călugărul Maxim Brancovici meditează între cei doi domnitori, amintindu-le, după cum scrie Gr. Ureche, că „sunt de o seminiție”, iar boierii munteni refugiați în Polonia în vremea lui Mihai Viteazul doreau domnitor din Moldova, pentru că ambele țări vorbesc aceeași limbă.

Cărturarii nu întârzie să transpună în scris această idee care plutea în atmosfera epocii. Coresi face cea dintâi apropiere între latini și români, traducând în **Apostolul** din 1563 termenul de *roman* cu *român* cu un sentiment de mândrie națională. Se înlocuiește în traduceri, cu bună știință, slavonescul „râmleanin” cu român, uneori cu sensul de creștin, ca și termenul de valah, existând o continuitate și o perseverență în impunerea acestui termen, de la Coresi și **Palia** de la Orăștie, la **Cronograful** lui M. Moxa și **Biblia** de la București.

Cu o obârșie populară, prelucrat de cărturari, termenul are trei sensuri: național, care desemnează o comunitate etnică și de limbă (neamul românesc, seminiția românească), politic (prin denumirea uneia dintre țările române, Țara Românească) și social (rumân=șerb). În **Cronica Bălenilor** termenul *românesc* definește întregul teritoriu, nu numai Țara Românească, iar în cronicile moldovene se referă la întregul popor, întrucât pune problema originii neamului.

Aceste realități, această stare de spirit care a dus în final la formarea conștiinței naționale și a statului național unitar, este reflectată în scrierile istorico-literare. Ideea unității de neam și limbă, a latinității și originii comune este reluată începând cu a doua jumătate a secolului al XVI-lea la nivelul marilor cărturari umaniști. Nicolae Olahus este primul mare umanist român de prestigiu european care afirmă originea și unitatea de limbă și teritorii, pe baza observațiilor proprii, a argumentelor arheologice și documentelor istorice. Cartea sa **Hungaria**, utilizată în manuscris și de Stolnic, consacră câteva capitole tuturor provinciilor românești.

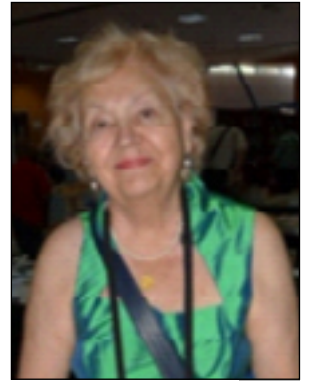
Deși nu afirmă categoric originea noastră romană, Moxa este mândru de trecutul românilor, iar Gheorghe Brancovici, în **Hronica slovenilor, Iliricului, Moisiilor cei de sus și cei de jos** este conștient că aceeași origine o au și românii din Ardeal, de vreme ce aceștia, plecând din Maramureș, au descălecat în Moldova. Grigore Ureche afirmă și impune prima oară în istoriografia română unitatea de neam și origine română a poporului, dar Miron Costin este primul care a înțeles adânc semnificația a problemei originii comune, subliniind, cu argumente istorice, lingvistice, etnografice și folclorice, noblețea neamului său; a încercat, și el, reușind într-o măsură mai mare decât predecesorul său, să scrie o istorie a românilor, fără să prefigureze însă ideile unității politice, date fiind limitele impuse de condițiile social-politice ale vremii sale.

În Țara Românească, dacă exceptăm prefetele sau epilogurile cărților coresiene, ideea apare în **Scrisoarea și instrucțiunile date de Mihai Viteazul solilor săi**, la Praga (1600), în **Memoriul II trimis Marelui duce de Toscana**. O analiză pe text a cronicilor muntene atestă, în subsidiar, existența unei puternice conștiințe de neam și limbă, exprimată într-o formă incipientă, prin folosirea frecventă a denumirii etnice a poporului: „rumân”.

Între cronicarii munteni, cel care proclamă cu argumente convingătoare unitatea de neam și limbă este Stolnicul Constantin Cantacuzino. Onest, erudit și iubitor de adevăr, detașat de problemele mărunte ale celor două fracțiuni politice, el e convins că istoria țării sale nu se poate povesti, ci numai argumenta. Stolnicul pune întrebări istoriei. „*Cine suntem noi? De unde ne tragem? Care-i teritoriul de formare?*”, polemizează cu istoricii străini, se mândrește nu numai cu romanii, dar și cu dacii. Patriotismul său nu este unul lozincard, ci simțit, manifestat numai în marginile adevărului. Stolnicul proclamă științific latinitatea limbii, unitatea și continuitatea românilor, folosirea unei limbi comune.

Apărută în conștiința cronicarilor încă din secolul al XVII-lea, ideea unității de neam și limbă a poporului român va fi, începând cu secolul al XVIII-lea, o componentă a luptei pentru emanciparea națională și socială, întregită apoi în secolul trecut prin elaborarea conceptului de unire națională și realizată pe deplin abia la 1 Decembrie 1918.

P o e z i i

STRIGOAICA

Ce curios bate vântul printre stele!
Îmi legăn capul pe frunzele care zbor
Și mă mir: ce curios bate vântul printre stele!
Parcă-ar fi răsuflarea ta între ochii mei închiși.

Mă întreb: nu mă auzi?
Toamna se tulbură nopțile între cer și pământ?
Mi-e frig. Sub pământ și în cer nu se mușcă
anotimpurile,
Dar aici umbra mea străvezie nu-mi ține de cald.

Mi se pare că s-a întâmplat ceva.
Fenomenele atmosferice sunt pentru noi,
umbrele, dușmanii cei mai perversi.
Lucrurile schimbătoare nu le putem învăța
niciodată,
Ca acum, când mă dizolvă o burniță uricioasă.
Cred că nu mai am timp să ajung în cer
Trebuie să mă grăbesc să mă-ntorc în pământ.

MIRAJ

Pasăre-albastră, pasăre-albastră
Pasăre a fericirii târzii,
Zborul tău, zborul tău straniu,
Prea grăbit se preschimbă-n zori gri

Pasăre aducătoare de viață
Pasăre a mirajelor vane
Pasăre a neliniștii
A istovitoarelor fete morgane

Mâna întinsă te scapă
Nimeni nu te poate prinde
Căci cine poate prinde
Și ține timpul ca pe-un sac cu merinde.

Halucinantă pasăre-albastră,
Filtru invizibil pe ochiul real

Adu-mi, adu-mi otrava nebuniei
Paradisului tău artificial!

NOIEMBRIE

Ierburi cu arome de fân, de pelin,
De izme, de dragosti și de rozmarin,

Ierburi, ierburi-nalte răvășite ast-vară
De trupurile calde ce se-nfiorară,

Ierbi îngălbenite, trist cuvântătoare
Când foșnește vântul frunzele-n picioare

Și când frigul lasă semne de peceți
Pe îngălbenitele hribe și bureți.

Aerul e rece, umed și lichid,
Lacrimi simt pe gene ochii când închid

Și din crengi atârnă picuri care cad
Pentru alte liniști să fie răsad

O, copacii parcă fug spre seară
Când din brațe-n brațe ceața se strecoară.

COPILULUI MEU

Când mâinile tale se-ntind către mine
Luminând ca mănunchiuri de raze,
Un bulgăr de lumină aprind în inima mea,
Și simt că plăpândeale tale puteri
Au forța înrobitoare a aripilor moi de îngeri
Pe care le aud bătând în suflet și-ngenunchiez.

Și nici-o putere străină nu poate țărături
Puterea ta, făptură care respiri aerul paradisului
Și al cărui parfum trece, ca o amintire, prin
preajma ta,
Când mâinile tale plăpânde și moi
Se-ntind către mine cerând tribut dragostei.

AM FUGIT DIN MOARTE

Poate că aşteaptă îngerii la intrare,
Poate că elanul larg, introspectiv,
Îmi aşează treapta-ntâi, ca o mirare,
Ferecată-n haos, lung, definitiv.

Dacă dimineaţa deşteptată straniu
Va găsi fereastra galbenă de zbor
Cine îi va spune c-am fugit din moarte
Lepădat de scrumul nostru viitor?

Noaptea asta am s-o fac pe drum.
Am să plec spre turma greierilor, sumbră,
Drept păstor pe locul unde trişti şezum
Tulburaţi de soare, lăudaţi de umbră.

A FOST

A fost ceva din paradis şi iad,
O moarte care înflorea în viaţă
Cu stranii umbre-n fapt de dimineaţă
Şi fulgerări, când negurile cad.

Purtam a ghiocelilor albeaţă
Şi misticele scânteieri de jad;
Erai în fluviul vieţii mele, vad
Şi drum spre crestele-mbrăcate-n gheaţă.

După atâtea clipe-nvolburate
Mă minunez cât mi-este de uşor
Să evadez din magica cetate!

Alunec peste visele ce dor
Şi simt, în înserările-mpăcate,
Tristeţea calmă-a florilor când mor.

FARURI ATOMICE

Ziua se naşte în ochi
În ochii fiarelor care se rup de-ntuneric
În ochii care sparg ceaţa
ca nişte sulii aprinse
în ochii la pândă

Ziua se naşte în sânge
când circulaţia începe nebună
şi prin vene alunecă
nеспus de multă lumină

Şi-n colţuri de străzi nasc poezii
care țin loc de faruri atomice
când ziua se naşte într-una
din simbolice piepturi.

LIBERA SINGURĂTATE

Când ceţuri mişcătoare coboară-n delta serii
Tăcerea stâncilor devine-asurzitoare.
Sensuri fără cuvinte se-amplifică şi pier -
Îngerii loviţi de trăznet, căzuţi la drumul mare.

Nici un glas. Dar cine vorbeşte de măreţie
În mândra, în libera singurătată?
Spaţiul împlinirilor pătrunde-n celule.

E vântul care trece prin cetate.

LINIILE CARE NU SE ÎNTÂLNESC NICIODATĂ

Timpul, pădurile care vin
De departe de la totem
Râul care curge spre mare
Umflându-se ca un blestem

Sufletul păsării care-mi smulge
Din piept angoase ascete
Cântecul ei care se-ntoarce
Spaţii pustii să desfete

Paşii mei care urcă spre cer
Căutându-te printre uitări
Timpul, pâinea care creşte
Din nesfârşitele-ntrebări.

SUNTEM NEMURITORI

Venim pe lume cu instinctul nemuririi
Fecunditatea naturii este una
Creaţia cărnii din patul iubirii
Nu e-n devoratorul extaz decât arvuna

O amprentă, mereu altă amprentă
Din noi înşine cât mai mult să lăsăm
Cu un suflu aprins într-o stare dementă
Creem, construim, sângeram

Ne căutăm în patru vânturi urma
Mereu grăbiţi de-a o maturiza
Ca meşterul ce toată viaţa scurmă
Sisif întru eternitatea sa.

Ziua națională a României

Glorie nației și Patriei Române!

Duminică 1 decembrie în holul mare de onoare de la Université de Montréal, peste 250 de persoane s-au adunat să sărbătorească Unirea. Care Unire?

Anul 1918 a fost bogat și dăruitor de mari și fericite evenimente pentru români.

La 9 aprilie 1918 Sfatul Țării de la Chișinău a decis unirea Basarabiei cu România.

La 27 octombrie 1918 Adunarea Națională de la Cernăuți a hotărât «unirea Bucovinei integrale cu celelalte Țări românești într-un stat național independent».

La 1 decembrie 1918 Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, la care au participat 1228 delegați, prezidată de Gh. Pop de Băsești și la care a vorbit, printre alții, și Iuliu Maniu, a decretat unirea românilor și a teritoriilor locuite de dânșii din Transilvania și Banat, cu România, înfăptuindu-se astfel Marea Unire.

Toate aceste provincii românești s-au întors în frontierele vechiului regat. Marea Unire de la 1918 a fost și rămâne înfăptuirea cea mai importantă și magnifică a istoriei românești. Aceasta a fost România adevărată, în granițele ei firești și să ne ajute Domnul Dumnezeu să o revedem cât mai curând în înfățișarea ei istorică firească, corespunzătoare neamului și limbii folosită în trecut și în prezent de autohtoni.

Și revenind la hora românească, pentru că sărbătoarea națională s-a sfârșit tradițional cu o sârbă, trebuie să precizăm că ea s-a născut din entuziasmul generos al unui mare și talentat român Marc Constantin Marinescu. Simțul lui organizatoric s-a arătat de la început și pe tot parcursul evenimentului. Fără nici o subvenție, adică pornind de la nimic, el a adunat în jurul său toate asociațiile culturale din Montreal, care cu mult, cu puțin, și-au dat mâna și aportul pentru a marca și reînvia efortul istoric al generațiilor anterioare de români patrioți. Trebuie subliniat în mod special ajutorul important dat de profesorul univ. dr. Jacques Bouchard (un mare prieten al românilor, vicepreședinte al Asociației Canadiene a Scriitorilor Români), care a depus foarte mult efort pentru organizarea evenimentului, pentru sărbătorirea Zilei României.

O participare incredibil de numeroasă a arătat că sentimentul național este încă prezent în inima românilor imigranți. De la Consulul General, doamna Lucia Iațic, la profesorul universitar dr. avocat Nicolae Mateescu Mat, care este autorul Legii dreptului spațial aerian internațional în vigoare și astăzi, dânsul tocmai a împlinit 100 de ani, trecând prin profesorul cercetător universitar dr. Mircea Alexandru Mateescu, profesorul universitar dr. Antoine Soare (membru al Asociației Canadiene a Scriitorilor Români), profesorul universitar dr. Jacques Bouchard, profesorul universitar pensionar dr. Vladimir Paskievici, și cei trei deținători al jubileului de diamant «de la reine Elisabeth» Daniel Constantin Manolescu, Marc Constantin Marinescu și Vania Atudorei, precum și Prea Cuviosul Ighumen Cyrille, starețul mănăstirii ortodoxe Acoperământul Maicii Domnului de la Wentworth-Quebec (la nord de localitatea La Chutte), părintele protopresbiter Radu Roșcanu, părintele pensionar Cezar Vasiliu, părintele Gabriel Alexe și încă mulți alți români de cultură și de vază au onorat această impresionantă adunare. Alături de noi, românii, s-au aflat în sală - consulul general al Greciei la Montreal Thanos Kafopulos, consilierul Lionel Perez membru al Comitetului Executiv al Primăriei Montrealului, care l-a reprezentat pe primarul Denis Coderre, Marie Deros și Magda Popeanu – consiliere la Ville de Montreal, Svetlana Litvin (organizația Impacte Affaires), Kavatchas Nicolas (College Platon) și mulți alți invitați neromâni.

După speech-ul de bun venit al organizatorului (și director artistic) Marc Constantin Marinescu și scurte cuvântări ale protagoniștilor acestei reuniuni, actrița Aliona Munteanu, secondată de actorii francezi Richard Letendre și Lori Hazine Poisson au interpretat în românește piesa de teatru «Cine e

acest Ionesco?» (scrisă și jucată la Montreal în limba franceză: «Qui est ce Ionesco?», piesă care va fi jucată în curând la Paris și la București). Scriitoarea Ioana Gherman, președinta Corului La Muse, a vorbit, a cântat și a condus câteva melodii cu corul și un mic cor de copii. Profesorul universitar Jacques Bouchard a citit în franceză trei poezii ale marelui poet grec Konstantinos P. Kavafis (citite în prealabil în greacă și română), autorul volumului *Alfabetul poetic*, iar la sfârșit președinții asociațiilor culturale participante și coorganizatori au mulțumit asistenței pentru entuziasmul cu care a răspuns acestei festive invitații.

Și peste toate aceste eforturi colective, generoase și dătătoare de speranțe pentru o soartă mai bună a României, trebuie încă menționat că un bun vin de onoare însoțit de gustări picante și dulciuri din abundență au onorat publicul, dar mai ales pe organizatori.

Sărbătoarea Zilei Naționale a României la Montreal a demonstrat că există aici o comunitate românească de care diaspora și Țara trebuie să țină seama.

Post scriptum:

Mulțumim în deosebi următorilor sponsori: Magazinul București (minunată salată de vinete – mulțumiri Marcel!), Restaurantul Român, Patiseria Angelica, Charcuterie Euro-Deli, magazinul Krazy Kris, magazinul Balcani, – toți s-au întrecut în a contribui cu toate bunătățile posibile. Mulțumiri Clubului Dionis (Aurelian Mantu) pentru încântarea pe care a adus-o iubitorilor de vin – care au putut degusta diferite vinuri selecte românești. Mulțumiri Iuliei Mantu (Maxim Impex) – care a asigurat băuturile răcoritoare! Scuze dacă am scăpat să menționăm pe cineva.

Petre Simileanu

CENACLUL EMINESCU CREȘTE

Vin sărbătorile, sfintele Sărbători ale Nașterii Domnului și ale lui Bădica Traian. Ni se umplu sufletele de bucurie și casele de bunătați tradiționale, pe care fiecare gospodină le pregătește după secretele ei proprii, dar și ale părinților care le-au transmis.

Vin sărbătorile cele sfinte, dar până la ele ne pregărim și spiritul, să dăm și să primim ce e mai pur în noi, poezia și harul celor dăruți cu boaba de talent ce încolțește și luminează calea înspre frumos, mai înainte de cea a bine miroaselor bucate.

În acest sens, cercul nostru literar, Cenaclul Eminescu, Cenaclul Peniței deci, s-a întrunit - ca în fiecare lună - și în aceste ultime două luni, dar cu râvnă mai mare.

În 21 noiembrie ora 18, un grup de peste 30 de auditori a umplut sala de la etajul 6 a Asociației Culturale Române de la Centrul Comunitar din 6767 CDN, nerăbdători să asculte un poet nou venit în lumea noastră. E vorba de D.H. Silvan, care a prezentat o scenetă în dialog între un bărbat și o femeie, intitulată „Conversație – cuvinte dulci, vorbe flămânde”, care într-o noapte se caută și se resping de la început până la sfârșit pe linia unui fir de telefon. Originalitatea subiectului și a prezentării lui de către autor, cu vervă și umor, și cu ajutorul vocii foarte feminine a poetei Carmen Ionescu, a declanșat un ropot de aplauze.

Poeta Livia Nemțeanu a citit apoi un grup de poezii stranii, printre care: *Am fugit din moarte*, *Miraj*, *Suntem nemuritori*, *Strigoaica*, din care cităm prima strofă:

Ce curios bate vântul printre stele!
Îmi legăn capul pe frunzele care zbor
Și mă mir: ce curios bate vântul printre stele!
Parcă-ar fi răsuflarea ta între ochii mei închiși.

Publicul a rămas câteva secunde în tăcere, ca după o taină care a trecut prin sală, și apoi comentariile au curs cu ușurință.

La 12 decembrie s-a întrunit cenaclul „de Crăciun”. Poetul Ionuț Leonard Voicu s-a prezentat cu un grupaj de poezii inedite, într-un stil total diferit de cele publicate în cele două volume ale sale: *Zori de zi*, *Singur și departe*.

Stilul scurt, concis, lapidar și plin de simboluri a încântat sala. Iată un scurt extras: „Aferente / două

tangente / unite în timp / eu sunt același / iar tu / nu te schimbi.”

Poetul Marian Costache a citit poezie filosofică ortodoxă, colinde proprii și un plugușor neobișnuit, adresat Pruncului Sfânt, în care tresare un imn către Născătoare:

„Aho! Aho! Lume creștină / Azi ești plină de lumină” și un cuvânt adresat Cuvântului:

„Aho! Aho! Lumină lină, / Iată-Ți lumea Ta creștină / Care Ție Ți-se-așterne / Cu valorile-i eterne, / Au venit să Ți -se-nchine / Toate națiile din lume / Au venit să tâlcuiască / Căci vor să se mântuiască”.

Cu vorbe bine alese și umilă închinăciune creștinească, autorul a transmis un val de credință, ca un abur de mister duhovnicesc, în acea încăpăre de simbioză literară. De remarcat este și faptul că printre poeziile citite el a realizat mai multe acrostihuri cu o deosebită îndemânare și o fericită acuratețe.

Părintele Radu Roșcanu a încheiat amurgul acestei zile plină de spiritul sfințelilor sărbători, explicând rosturile și sensurile vizibile și invizibile dintr-o icoană orientală a Nașterii Domnului, pe care a adus-o cu sine pentru a o arăta tuturor.

Explicațiile docte ale părintelui Radu Roșcanu fac referire la Vechiul și Noul Testament, cu citate din prooroci și evangheliști. Aflăm, printr-un interesant citat din profeția lui Isaia – la care iconografia de Crăciun din toate timpurile și din toate țările se referă – că „Boul își cunoaște stăpânul și asinul ieslea domnului său, dar Israel nu Mă cunoaște, propriul Meu popor nu Mă pricepe” (Isaia, 1, 3). Interesant este că e vorba de o profeție.

Iată un citat din descrierea icoanei :

„Să privim icoana. Domnește într-însa pace și armonie. Stelele sclipesc. Stâncile se deschid pentru a-L primi pe Creator. Animalele sunt pașnice. Păstorii împărtășesc bucuria lor cu îngerii. Magii vin bucuroși la Adevărul descoperit lor de stea. Sus la mijloc e sugerată matricea cerului. Din ea țâșnește o rază. „Eu sunt lumina lumii ... cei ce mă vor urma vor avea lumina vieții.” (Ioan, 8,12)

Și așa mai departe, cuvântul părintelui Radu Roșcanu a fost plin de înțelepciune și învățăminte.

Cu această tainică întâlnire spirituală, încheiem anul de grație 2013 al Cenaclului Eminescu.

COD „RED RO” (SSS)

VICTOR NICOLAE (ROMÂNIA)

Excelența Voastră, Domnule Președinte, Onorat Consiliu Suprem, nu-i deloc o uzanță pentru Agenția noastră Centralizată-SSS să se prezinte într-o audiere, fie ea chiar și specială. La 100 de ani de la înființarea lui AC-SSS, lumea tot mai crede că Titanicul s-a scufundat prin ciocnire cu un iceberg (*râsete discrete, în sala de audiere*). Lumea e convinsă că Revoluția Bolșevică a făcut-o Lenin (*râsetele se întetesc*), iar la Hiroșima și Nagasaki au avut loc niște atacuri atomice, lansate din avioane (*rumoare*). Încă se mai crede ferm că dărâmarea „Gemenilor” a fost așa, ca la televizor, și că izbucnirea crizei mondiale ar fi un fenomen nedirijat. Sigur, am avut și câteva mici eșecuri, asemenea rateului din 1961, când, la 3 zile de la discursul inaugural al noului președinte ales J.F. Kennedy, rostit în 20 ianuarie, o bombă nucleară nu a vrut să explodeze deasupra Carolinei de Nord, deși bombardierul ei purtător B-52 s-a dezintegrat în aer. Tragedia ar fi afectat radioactiv, desigur, și Casa Albă. Opinia publică tot nu renunță la părerea ei că J.F.K. a căzut victimă unui atentat la Dallas, împușcat de la o fereastră... (*reducere de text*).

Excelența Voastră, Domnule Președinte, Onorat Consiliu Suprem, astăzi, iată, AC-SSS supune atenției domniilor voastre Mapa-20Dx, securizată prin trei grade de secretizare (SSS), axându-se pe producerea controlată a catastrofelor naturale în viitorul cel mai apropiat. **„Raportul implementării SR/AC - Nr. 11(SSS)”** se referă chiar la instrumentarea unor dezastre demografice iminente. Populația planetei a depășit cu mult 7 miliarde de indivizi. În 2050, vom ajunge la 10 miliarde. Alarmă generalizată! Pământul a sărăcit, nu ne mai poate hrăni pe toți. Trebuie intervenit dur și în forță. Așa că am lansat o campanie susținută de avertizare că rasa umană ar putea să dispară repede, în numai 15 ani, din cauza schimbărilor climatice sau fiindcă omenirea ar fi capabilă să se auto-distrugă într-un acces de nebunie. Fondatorul lui „Live Aid”, Bob Geldof, a inaugurat „One Young World” la Johannesburg spunând: **“Trăim într-un timp foarte complex. Rezultatul va fi o extincție în masă. Suntem contra-cronometru. Toate semnele arată că acest lucru se va întâmpla și asta chiar destul de curând!”** Mesajul lui e clar: **“Următorul război nu va avea anvergura primului sau celui de-al Doilea Război Mondial, ci va fi sfârșitul”**. Vă sunt cunos-

cute deja interacțiunile noastre în genocidul din Europa de est, la căderea violentă a comunismului, ca în așa-zisa revoluție română... sau în războiul din fosta Iugoslavie, cu bombardarea uzinelor chimice sârbești... și la Cernobil, unde s-a invocat accidentul tehnic, și în cazul „Katrina”, când au cedat barajele garantate să nu cedeze (*reducție textuală*)... sau în declanșarea războaielor din Irak, Afganistan, ca și în asasinatul cu rebeli a lui al-Gaddafi din Libia. Atacul cu gaz neurotoxic de la Damasc a omorât 1.500 de persoane, 500 fiind copii. Totuși, nimic nu s-a ridicat la randamentul atins de noi în războiul mondial al secolului trecut, un record genocidal inegalabil. Acum însă ne plasăm în conjunctura dezastrelor așa-zis naturale, accesând pe cel mai spectaculos: Distrugerea Japoniei. Prin lovirea cu toată puterea unui tsunami, pe 11 martie 2011, am realizat prima catastrofă de această amploare transmisă în direct pe Internet. Noi ne-am fixat de multă vreme pe controlul erupțiilor vulcanice și al fenomenelor de tip tsunami. Din nefericire, Japonia a suferit din cauza unei regretabile erori, maximalizată de anomalii geologice, ce au alterat propagarea direcționată a ultra-puternicelor unde seismice. Inițial, genial conceput, planul se numea „C-Himalayas” și viza distrugerea masivă a unei alte arii de interes. Știți care... (*înregistrare distorsionată*) Deja ne-am perfecționat radical tehnicalitatea, dovadă fiind recenta atenuare a situației tensionate, cauzată de un presupus cataclism ce ar zgudui întreaga planetă. Cu puțin înainte de 1 oct. 2013, Agenția Națională pentru Situații de Urgență (FEMA) a achiziționat voluminos alimente, combustibil și apă pentru o perioadă foarte lungă, în valoare de peste \$14 milioane. Între 25 sept. și 2 oct. s-au verificat minuțios toate telecomunicațiile. Militarilor li se interzice plecarea din bazele lor în intervalul 28 sept./5 nov. Gărzilor Naționale li s-a ordonat perfectarea pregătirii asupra “controlului revoltelor” și sistarea antrenamentelor încă din ziua de dinaintea sinistrului 1 oct. Gata de a “manageria situația unui dezastru major”, Rusia a semnat un acord mutual cu USA vizând “schimbul de experți în cazul dezastrelor de amploare”. Date ultrascrete s-au scurs în presă atât cât să atenționeze populația. Explicațiile vizează efectele lui ISON - “cometa secolului”... (*reducere de text*)

Excelența Voastră, Domnule Președinte, Onorat Consiliu Suprem, permiteți-mi, vă rog, să

desecretizez pentru câteva minute **OPERAȚIUNEA „RED RO”**. *Data intrării ei în desfășurare*: imediat. *Randament*: 97%. Zona afectată este de maximă importanță, localizată chiar în Europa de Est. Europeanii prezintă o sensibilitate accentuată la experimentul devastator. Deocamdată, interesul lor stă în obținerea unei uriașe gropi pentru depozitarea gunoii continentale. Pentru diminuarea impactului simpatetic, s-a declanșat o agresivă campanie de denigrare a localnicilor-țintă, încât nici vecinii nu ar mai reacționa cu regret în urma acestei depopulării masive. Aria vizată a suferit deja grav de pe urma dezvoltării de furtuni puternice: 7 valuri de inundații s-au abătut distrugător asupra Zonei RO în anul 2005. Unele dovezi minore mai scapă deliberat înspre presă, servind ca test al interesului public. Rezultatul: lumea a devenit total nepăsătoare! (*monitoarele se încarcă de cifre, grafice și imagini filmate*) Intervenția noastră s-a intensificat odată cu implementarea Proiectului numit „**Sistem integrat de management al deșeurilor în județe...**”, bazat pe circa 50.000.000 EUR, sumă variind de la județ la județ. Contribuția din Fondul european de dezvoltare regională se ridică la 36.000.000 EUR pentru programarea dintre 2007-2013. Autorităților locale le frig buzele după amenajări de mântuială pentru deșeurile radioactive, aduse din exterior, fiindcă ele atrag oficial serii largi de despăgubiri financiare. Slovenia câștigă 5 mil. Euro anual pentru depozitarea reziduurilor nucleare. Și afacerile ilegale cu îngropare de materiale periculoase au prosperat. Populația s-a resemnat, obișnuită cu depozitățile ilicite, presărate cam peste tot pe sub tălpile ei (*reducție text*) În Zimbabwe, 100 de elefanți din Parcul Național Hwange au fost omorâți ca să li se fure colții de fildeș. Braconierii au vărsat cianura industrială de la extracțiile aurifere în puțurile din care se adăpau elefanții, celelalte animale și păsările. Academia Română avertizează în zadar asupra primejdiei lacurilor de decantare: „*În condițiile terorismului internațional în creștere, cu siguranță că barajele vor fi ținte predilecte...*” Pe 30 oct. 1971 s-a produs Catastrofa de la Certej. La ora 4:55 dimineața, barajul iazului de decantare s-a rupt: 200 de morți. Peste 300.000 metri cubi de steril s-au revărsat peste Valea Certejului, dărâmand 6 blocuri de locuit, un cămin de nefamiliști și 50 de gospodării. Comuniștii au ascuns numărul morților și consecințele. O altă nenorocire, cea băimăreană, a fost mult mai bine monitorizată de noi. Scurgerea s-a produs la Aurul S.A. deținută de Esmeralda Exploration din Australia și guvernul român. Lacul rezidual se afla lângă Bozânta Mare. Barajul lui a cedat în noaptea de 30 ianuarie 2000. O sută de mii de metri cubi de ape, contaminate cu 100 tone de cianuri, au penetrat sistemul hidrografic. Contaminând râurile Săsar, Lăpuș, Someș și Tisa, toxicitatea a ajuns în Dunăre și Marea Neagră. Dezastrul a zguduit Europa, clasat imediat după Cernobîlul din 26 aprilie 1986. La o lună, din iazul Baia Borșa, 20.000 metri cubi de apă cu zinc, plumb și cupru au ajuns iar în Tisa. După un alt an, alte scurgeri de cianuri s-au produs, în mod deliberat, din nord-estul țării... („*Cum adică: ‘în mod deliberat?’ întreabă președintele.*”) Așa cum se obțin și cutremurele prin fracturare hidrolică pentru șisturi

bituminoase! Pomparea în adâncime, sub presiune, a milioane de litri de apă sărată, amestecată cu substanțe chimice, sfărâmă rocile subterane și eliberează hidrocarburile. Localnicii se aleg cu poluarea fântânilor și cu amplificarea seismică. Protejarea interesului național, sănătatea publică, eradicarea corupției politice și respectul vital pentru mediu au dispărut. Guvernanților nu le mai pasă. Procesul lor de lichidare s-a încheiat. Și ce soartă merită acei ce încă mai cred că, dacă mănâncă pește din iazurile cianurate, își ameliorează viața sexuală? (*reducție text*) Toate “urmele” fizice lăsate de intervențiile noastre sunt cele ale unor fenomene autentice. Ne-am bazat pe execuții conform teoriilor fizice neliniare, cu energii precis localizate. Totul pentru a fi cât mai dificil de detectat orice intervenție de la centru... (*reducere de text*) În perimetrul Ro-13, am obținut 300 de cutremure în 20 de zile. Un ministru a declarat presei: “*La Izvoarele, din punct de vedere tehnic, s-a lămurit care este sursa cutremurelor - o mișcare tectonică. Toți specialiștii s-au pronunțat, raportul preliminar este finalizat și a fost prezentat de Institutul Național pentru Fizica Pământului (INFP)*”. Practic, prin sondele noastre răspândite printre cele 60.000 ce efectuează foraje în zonă, stăpânim întreg subsolul Arcului Carpat și al regiunii balcanice.

SR/AC - NR. 11(SSS) - OPERAȚIUNEA „RED RO”: Din nord, prin apele freactice, coboară încet, dar eficient, moartea. Zvonurile se întrepătrund. Decesele, în creștere progresivă, nu sunt date publicității. Presa ascunde adevărul. Când alerta invadează Internetul, e prea târziu. Noaptea, are loc o inundație apocaliptică, provocată prin distrugerea barajelor de înaltă capacitate din „salba de lumini a Bistriței”. De la Certej, de la Baia-Mare, Fălticeni, Siret, Moara, Pojorâta, Rădăuți, Câmpulung Moldovenesc, Vatra Dornei, Gura Humorului și alte centre secrete de depozitare toxică, pornește cascada letală a cianurilor, a metalelor grele, arsenic și mercur, a sterilului și reziduurilor radioactive. În jurul Zonei RO, s-a format un cerc ucigător. Tisa, Dunărea și Prutul s-au acoperit cu podurile peștilor otrăviți. O serie de cutremure conjugate crește vertiginos în intensitate. Cernavodă este în flăcări, a explodat. Seismele accelerate prin fracturări hidrolice au distrus reactoarele nucleare. Norul radioactiv se îndesește, înghite munții. Conducătorii au fugit deja. Colaborarea cu ei ar fost și mai bună dacă ar fi împiedicat la timp fuga din țară a peste 4 milioane de români, rătăciți azi prin lume, în căutare de lucru. Întreaga vină a căzut atunci pe președinție, guvern și parlament: ele au legiferat, în numele poporului, depopularea genocidară prin cianurare, fracturare hidrolică și asigurare nucleară de doi bani. Un cutremur de peste 8 grade pe Scara Richter, venit din Vrancea, dărâmă toate casele pe axa Focșani-București-Timișoara, strivind sub dărâmături o mare parte dintre locuitorii împăcați cu soarta. 80% dintre români cred într-o pedeapsă divină și că ei, la grămadă, cu o moarte tot ar mai fi datori până la urmă. Cui? Fluidizarea nucleară și cutremurele împing gloata spre centrul țării. Inelul Carpat s-a transformat într-o capcană. Toți se îndreaptă disperăți către Roșia Montană... și aici îi așteaptă lovitura de grație: o uriașă explozie lacustră a 10 milioane de tone de leșie, cianurată la maxim...

URZICAREA DE SINE CU COADA ACROSTIH

Autoepigramă

Demult, mi s-a încredințat o ramă –
și-am atârnat-o printre stele, jos-de-sus,
crezând că printr-o „bună” epigramă
în ramă eu ajung... Dar văd că nu-s –
că-n ea e altul, cel mai pre(a)-supus...!

Autodialectică

Râu dulce n-ai fi-n mare,
că-mbraci solzii de sare;
sirenele te-ntrec –
ești parte din întreg,
întregul tău e-n parte –
dac-râu-pârâul sănătos,
fiu fluviului frumos,
de mare stai departe...!

Autoparodie cu Ciber-Pegas

Am cal supersonic, de rasă,
face sărituri peste casă, peste munți, peste
nații,
peste rifturi, peste baobabi-constelații...!
Calul meu are părul alb, ochii roșii,
copitele lui emană raze infraroșii,

merge pe orizontală, pe verticală,
peste Pacific face doar o escală...!
Nu bea, nu mănâncă, e pașnic,
am, cum se zice, „cal strașnic...!”
Poetii cu cai vă pot spune mai mult –
de-aceea-s dispus să-i ascult:
„Calu-mi cu aripile flintelor
galopează pe zidul cuvintelor –
amprentele copitelor pe consoane de fân,
chiar după taifun, aprinse rămân...”; „Eu n-am
Ducipal –
ar fi fost prea banal...!”; „Am Ciber-Pegas – un
cal
supersonic – sfânt cal...!”

Acrostih

...ca epigramă
dedicată „secretei”
Ana
a lui Manole,
genialul constructor
de faguri-mânăstiri
din Dacia.

Atomii, în stupine,
N-au frică de albine –
Au do(a)r de „concubine”...

CALIGRAFII PE FRUNZELE ALBELOR URZICI DE SUB ASPERSOARE POLITICE DINTRE VERZE DE PARIS

IV 1870 – 21 I 1924), de la
Casa Scânteii*.

De pe capul statuii lui Lenin

Corbului de luni, 7 aprilie
1980, ce s-așază și face un
istoric iaurt-găinaț pe chelia
de bronz a statuii lui Lenin (22

La sataniști, poete, corbu-i sacru –
el mare întrupare-i de gânditor marxist:
decenii, Lenin datu-i-a în cioc mult lapte acru,
spre a-i hrăni trei secole statuia-n spirit leninist...!

Sfârșitul lumii...

Dintr-o droaie de titluri
de cărți de la sfârșitul
mileniului al II-lea și
de la începutul
mileniului al III-lea nu
lipsește vocabula
Apocalipsă, lăsându-
se impresia că lumea
neuronă-auriferă a
fost cuprinsă de o
nouă maladie:
Apocalipsita...

Poeții mor pentru idei mai fixe:
„Apocalipsa“-i azi „la purtător“,
că-n toate turuie de zor al ei motor
și – peste-un an – *sfârșitul*
lumii-ntr-un prefix e...!

Sportivitate...

În România
președintelui Tr.
Băsescu și a prim-
ministrului Em. Boc, a
apărut un nou sport:
*„săritura Națiunii de sub
scut, pe scut...“ (Știre
din presa
arcului guvernamental).*

„– Nu vă lăsați, Valahi, cuprinși de stres,
vă dăruim noi strategii pentru progres:
cât alte nații sulite-și ascut,
voi, de sub scut, săriți pe scut...!“

F. M. I. dirijează „privatizări“

Fondul Monetar
Internațional caută
specialiști în
„Apocalipsă“
pentru unele țări din
Uniunea
Europeană... (*Presa
din arc...*).

Sub scut, am traversat „Apocalipsa“,
pe când fatală soarelui a fost eclipsa...
De-atuncea F[e]M[e]I specialiști tot cată
spre a privatiza și-„Apocalipsa“ toată...!

Iluminist-eroi-comico-satirica „Țiganiadă“ revine în actualitatea verdelui de Paris...

„Politicienii Franței au propus
Parlamentului U. E. înființarea Țării
Țiganilor“ (*Telejurnale* din 15
octombrie 2013); știrea se
„brodează“ pe-o nouăzecistă „hartă
secretă“ de Malta / Ialta, desigur,
„dintre „urzici cu Verde de Paris“,
potrivit căreia Țara Țiganilor trebuie
să fie alcătuită din provinciile istorice
ale Daciei / României, Oltenia și
Banat.

Plan au să ne rupă Țara
din Craiova-n Timișoara...
Și-n globalizarea-iureș,
de la Olt-Jiu până-n Mureș,
fie-o Țigănească Țară,
fâlfâind drapel cu cioară...!
Decât cu ciorire-n steaguri
și-euroviespire-n faguri,
mai bine cu prazu-n praguri
și cu Europa-n larguri...!

Domnul Cumsecade ce-n epoci tot roade...

O domniță cumsecade
toată ziua șade...
Numai domnul Cumsecade
ce se ține de iscoade
(și „sub Ceașcă“,
și „sub Pleașcă“)
toată ziua roade, roade
de n-ajunge-n acolade...!

P o e z i i

Alegorii

Cineva s-a jucat cu cleștele de-argint
prin carnea mea înfricoșată,

visceral smulgându-mi cuvintele

și câte ceva
din trupul meu din lăuntru!

Nu te juca, i-am strigat
ținându-mă cutremurat de porțile
cerului.

Și acela a surâs așteptând
liniștea albă
să coboare din seninul pur și viu
răsturnat în artere.

Dintr-o dată s-a înoptat
și-auzeam lupii haini pornind
amușinând
pe la stâni.

Memoria mă căuta prin unghere

și iarna croncănea precum corbii pe
lună –
dintr-o dată se deschise, înainte-mi,
calea lactee

precum izvorul cel sfânt ce curgea
neturburat
dintro coastă.

Emotivitate

Șapte armăsari pur-sânge
se străduiesc a se naște pe umerii
noptii
și eu îi aștept

cum înfrigorat din depărtare aștepți
steaua

celor trei crai veniți la-nchinare.

Vai cât de turbur îmi simt astăzi
sufletul
și mintea fără de opreliști,
de parcă împărați căutători de copii

tropăie iar la hotare.

Și vin acum nenăscuții cai
precum șapte enigme pe care

câinii cei vii îi latră la marginea lumii

unde oamenii negri se bucură de
singurătatea
gândului împlinit în gesturi obscure.

Drumul

Șarpele nesfârșit de lung
a trecut sinistru,

fluierând,
prin inima mea cât o palmă

ori ca o pajiște sfărâmată

de glonțul durerii
viu detunat dintr-o armă.

De îndată,
întinderea curată
se făcuse alb-verzuie

atinsă de-o ploaie ciudată.

Așa cum eram, inocent,
loveam sacadat
și absent
în necuprinsa boltă a tăcerii.

Și, ca un copil liber
săream întrun picior precum la șotron

De sus, aurul cădea monoton
ca un abur sfârâind
pe plita aprinsă a mirării.

Iluzia trecerii

Niciodată gândul-idee
nu a trecut întristat prin ființa mea.
Este o minciună ce spuneți,
că seara m-ați văzut
cu un obraz alb și altul albastru
trecând jumătate zi
jumătate noapte,

cu trup de arlechin subțire
ori de pasăre înaripată...

Zburam, mai spuneți,
și faceți cu ochiul la lume,
peste palate
stacojii,
decupate din cărți de școală
prea mult deochiate.

Visele treceau murmurând pe acoperiș
ca un joc de iele
care descântau noaptea
la fiecare săritură din vorbele mele
înaripate.

Petre Simileanu

Salonul hunedorean al cărții Ediția a XIV-a

Între 10 și 13 octombrie 2013 a avut loc la Deva, în județul Hunedoara a XIV-a ediție a Salonului hunedorean al cărții. Dacă de 14 ani Biblioteca Județeană „Ovid Densusșianu” Deva – Hunedoara organizează târguri de carte, în ultimii 4 ani Dl. Ioan Sebastian Bara, Manager al acestei instituții, a organizat acest eveniment din ce în ce mai bine, mai frumos și, de fiecare dată, cu o notă de special, de ceva în plus, de aparte. De asemenea, este de notat și interesul crescând al editurilor românești din toată țara de a participa într-un număr cât mai mare (anul acesta 65 de edituri și-au prezentat cărțile). Ca de obicei, gazda noastră, Biblioteca Județeană precum și colectivul ei în întregime s-au întrecut pe sine. Abnegația amfitrionilor, solitudinea lor, politețea, atmosfera de prietenie pe care au impus-o de mult, precum și ospitalitatea și voia bună, caracteristice ardelenilor, nu mai constituie o noutate pentru participanții la acest eveniment cultural, care în ultimii 4 ani, așa cum afirmam mai sus, grație neobositului aceluiași Ioan Sebastian Bara, simt că, deși vin din toate colțurile țării, se bucură de 3-4 zile de neuitat. Prin tot ceea ce oferă, Salonul hunedorean al cărții a devenit în ultimii ani și a reușit să se impună ca un eveniment cultural de referință în România, ambiția gazdelor fiind ca la anul viitor ei să aibă ca participanți și edituri din străinătate. Ca o notă aparte, merită aici de remarcat că atât directorul bibliotecii județene, cât și colectivul pe care îl conduce au o atitudine întotdeauna deschisă în ceea ce privește

noul, colaborările cât mai extinse cu tot mai multe reviste din țară (printre cele mai recente de anul acesta menționăm ziarul *Vorba* care îl are ca redactor șef pe scriitorul Dan Orghici, tânăra revistă *Dăruiri literare* – redactor șef scriitoarea Ileana-Lucia Floran, ambele din Orăștie, revista *Citadela* din Satu Mare, redactor șef scriitorul Aurel Pop) și din străinătate (*Lumină Lină* de la New York, scriitor, Director Pr. Prof. Univ. Dr. Theodor Damian, *Destine literare* din Montreal, Canada, Director Alexandru Cetățeanu, ziarul *Observatorul*, editor și publisher Dumitru Puiu Popescu, scriitori din Turcia, Mesut Şenol, Ayten Mutlu, Erkut Tokman, ș.a.). Aceeași atitudine deschisă se manifestă și spre diverse evenimente culturale, în special nenumărate lansări de carte pentru aparițiile editoriale ale tuturor scriitorilor din județul Hunedoara, din țară dar și din străinătate, organizări de evenimente culturale în vederea decernării de premii literare sau cu ocazia împlinirii unei vârste rotunde din viața scriitorilor hunedoreni. Aici se mai impune încă o remarcă: nu există niciun eveniment organizat de Biblioteca Județeană „Ovid Densusșianu” Deva – Hunedoara (și când spunem Biblioteca Județeană avem întotdeauna în vedere Managerul ei, Dl Ioan Sebastian Bara împreună cu toți colegii lui, care acționează ca un tot unitar, iar efectul scontat de ei se vede) în care lucrurile primate și analizate până în cele mai mici amănunte să fie oarecum neglijate. Nimic din toate acestea nu este forțat, totul vine

de la sine, oferit natural și cu multă bucurie. Dincolo de rezultatele care se văd imediat, mai trebuie adăugat că astfel de evenimente înlesnesc cunoștințe noi, ducând la legarea de prietenii literare între edituri, scriitori, edituri și scriitori, reviste literare, etc. După părerea mea, acest aspect este deosebit de important.

Într-o atmosferă caldă, de suflet, de spirit, dublată în permanență de o muzică adecvată, editurile participante și-au expus cărțile, titluri interesante, așa cum ne-am obișnuit de mult în astfel de cazuri, toate într-o prezentare grafică de excepție și măiestrit executate, literatură clasică, contemporană, cărți în limbi străine, din diverse domenii de activitate și cercetare. Tot acest exod de carte deosebită, executată cu multă grijă și migală ajunge la noi, „ultimii mohicani” care încă mai credem în cartea tipărită, la noi cei care ne dorim ca în timpul lecturii să ținem cartea în mână, să-i mirosim tușul de pe pagini. Graba noastră, cotidianul care ne apasă, informațiile care ne bombardează zilnic, ușurința cu care putem apăsa doar pe o tastă de calculator pentru a avea orice carte la îndemână, CD-urile cu texte înregistrate, lipsa de spațiu din locuințele noastre, vor duce oare într-o zi la dispariția cărților tipărite? Și atunci ce se va întâmpla cu cititorul împătimit, cu cel care vrea să savureze textul cărții, dar să și facă un corp comun cu ea? Cu cel care mai vrea să-i răsfoiască paginile? Oare această plăcere îi va fi negată în curând? Să credem că ne vom întoarce la vechea și

celebra întrebare hamletiană „a fi sau a nu fi”? Adică vor mai fi sau nu vor mai fi cărți tipărite? Pe cale de consecință bibliotecile. În intimitatea lui, cititorul nu va mai avea posibilitatea să mângâie cărțile, nu va mai putea să discute cu editorul în fața unui stand plin cu tipărituri, nu-l va mai putea asculta pe autor vorbind despre cartea lui, ci doar va trebui să se transforme în acel ins singuratic, care nu va face decât să apese pe o tastă și gata, cartea se va deschide pe ecranul calculatorului. Salonul de carte de la Deva își propune tocmai un astfel de lucru. Să meargă în paralel cu cartea prezentată pe internet. Pericol? Bătălie pierdută sau câștigată? Vom vedea, ce ne rezervă viitorul. Totuși realitatea acestui eveniment de carte „adevărată” de la Deva, editurile care au făcut numeroase lansări (Editura Gligor Hașa – Deva, Editura Emma – Orăștie, Editurile Emia și Paula – Deva, Editurile Călăuza v.b., și DaniMar – Deva, Editura Cenaclul de la Păltiniș – Sibiu, Editura Eikon – Cluj-Napoca, pentru a enumera în ordinea cronologică a desfășurării evenimentelor doar câteva), demonstrează, încă o dată, dacă mai era nevoie, că cine este împătimit de carte, va crede în ea până la capăt. De altfel, organizatorii nu au mai denumit în acest evenimentul „târgul de carte” ci, mai elegant, „salon” pentru că, de fapt, timp de 4 zile am admirat o adevărată expoziție în care editorii sau scriitorii s-au bucurat să-și ofere și să ofere cu multă generozitate rodul muncii lor: *cartea*.

Și fiindcă tot am vorbit de lansări, mă voi opri (tot în ordinea cronologică a programărilor lor) doar la câteva edituri: Editura Emia, care prin grija permanentă a deosebitei poete Paulina Popa, încurajează în permanență tinerele talente, contribuind cu multă generozitate la descoperirea, selectarea, publicarea cărților lor și introducerea tinerilor scriitori în circuitul literar. Cred că dincolo de toate două lucruri trebuie subliniate aici: 1) faptul că debutanții au din start șansa de a fi lansați de un nume al literaturii române contemporane și 2) strădania permanentă a acestei editoare de a-i

descoperi pe acești tineri, de a-i îndruma pe drumul dificil al literaturii și de a-și asuma riscul editurii pe care o conduce în a-i publica. Personal, eu cred că această generozitate sufletească nu este puțin lucru.

Alte două edituri devenite de prestigiu sunt Călăuza v.b., și DaniMar conduse de poeta și jurnalista Maria Pândaru, care de câțiva ani încoace a fost consecventă ideii de promovare a literaturii române, privită dintr-un alt punct de vedere. Dacă scriitorii români care trăiesc în țară vor să se afirme peste hotare cu cărți de ale lor traduse în special în limba engleză, scriitorii, mai ales debutanții, unii în floarea vârstei sau alții ajunși deja spre vârsta a 3-a, locuind de o viață în străinătate, vin să-i propună editoarei Mariana Pândaru manuscrisele lor, romane care sunt un fel de saga de familie, experiențele lor de viață începând cu evocarea nostalgică a unei copilării îndepărtate, ajungând până în prezentul existenței pe care o trăiesc departe de țară. Mariana Pândaru a avut curajul să lanseze în ultimul an cel puțin 3 astfel de scriitori: Bogdan Adrian Toma (de la Chicago) – *Natură moartă cu inger*, Ioan Zălnar (Franța) – *Nimic nou sub soare*, Ioana Giurgiu (New York) – *Viața ca un vis*, ș.a. De cealaltă parte, trecând de data aceasta granițele României, aceeași editoare a promovat poezie română tradusă în limba engleză: George Stanca – *Angel radios / Ange radieux*, Theodor Damian – *Semnul Isar / The Isar Sign*, Mariana Pândaru – *Aproape liniște / Almost Silence*, Dumitru Ichim – *Ideograma sufletului meu / The Ideogram of My Soul* (volum bilingv de versuri executat în colaborare cu Editura Gracious Light, New York), Passionaria Stoicescu – *Doamna Bonsai / Madam Bonsai*, volum bilingv de poezie lansat sâmbătă 12 octombrie a.c., la acest salon de carte, chiar în prezența autoarei sosite de la București. O altă preocupare a editoarei este și aceea de a edita postum volumele de poezie ale lui Valeriu Bârgău. La fel ca și celelalte reviste literare și de cultură din județul Hunedoara, *Vox Libri*, *Vorba*, *Dăruiri literare* ș.a., și revista *Ardealul*

literar se înscrie pe aceeași linie de colaborare cât mai extinsă cu reviste literare din țară și din străinătate.

Așa cum era și firesc, interesul mass mediei (ziare locale, reviste, canale TV din zonă) a fost parcă și mai mare anul acesta. S-au luat interviuri, s-au făcut sute de fotografii. Totul într-o atmosferă de prietenie, de dragoste față de cărți manifestat nu numai de cei maturi, dar și de cei tineri, de adolescenți.

Voi mai menționa aici lansările de carte făcute de Editura Cenaclul de la Păltiniș din Sibiu, unde criticul literar Silviu Guga și scriitorul Valentin Leahu au vorbit despre volumul de versuri *Solilocviile eului* scris de Ioan Gligor Stopița și despre cartea lui Valentin Leahu, *Apusul vinului în călimară*.

Un moment special a fost organizat de Valentin Ajder, redactor șef al Editurii Eikon din Cluj-Napoca. Pe un fond muzical de acompaniament la chitară realizat chiar de el, editura a lansat volumul de versuri scris de poetul sibian George V. Precup, *Dolor sau jupuind îndoiala*, despre care Silviu Guga a afirmat că ar fi cea mai reușită carte a acestui poet.

Cu ocazia lansărilor cărților lor, au citit din operele lor poetele Passionaria Stoicescu, Paulina Popa, Mariana Pândaru și George V. Precup, iar traduceri de poeme au fost citite în engleză de Muguraș Maria Petrescu, cea care a făcut și tălmăcirile în această limbă.

Având în vedere nivelul din ce în ce mai ridicat impus de Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu” Deva-Hunedoara, precum și de acest salon devenit al cărții a fost firesc ca și editurile să se străduiască să aducă titluri noi și deosebite. Timp de 4 zile cât a durat acest salon de carte care s-a impus ca un eveniment cultural deosebit, marcant și absolut special în viața cetății Deva, în județul Hunedoara, dar și în țară, mulțumirile adresate atât directorului Ioan Sebastian Bara cât și Bibliotecii Județene „Ovid Densusianu” Deva-Hunedoara și a colectivului ei nu au conținut.

Mihai Beniuc - Ultima scrisoare

Sfârșitul a venit fără de veste.
Ești fericită?
Văd că porți inel.
Am înțeles. Voi trage dungă peste
Nădăjdea inutilă. Fă la fel.
Nici un cuvânt. Nu-mi spune că-i o formă,
Cunosc însemnătatea ei deplin.
Știu, voi aveți în viață altă normă,
Eu însă-n fața normei nu mă-nchin.
Nu te mai cânt în versuri niciodată,
În drumul tău mai mult nu am să ies,
Nu-ți fac reproșuri, nu ești vinovată
Și n-am să spun că nu m-ai înțeles.
A fost desigur numai o greșeală,
Putea să fie mult, nimic n-a fost.
În veșnicia mea de plictiseală
Tot nu-mi închipui că puneai un rost.
Și totuși, totuși, câteva atingeri
Au fost de-ajuns să-mi deie ameteți.
Vedeam văzduhul fluturând de îngeri,
Lumină-n seara mea de îndoieli.
Când degete de Midas am pus magic
Pe fragedă ființa ta de lut,
Suna în mine murmurul pelagic
Al sfintelor creații de-nceput.
Vedeam cum peste vremuri se înalță
Statuia ta de aur greu, masiv,
Cum serioase veacuri se descaltă
Și-ngenuncheate rânduri submisiv
La soclul tău dumnezeisc așteaptă
Să le întinzi un zâmbet liniștit
Spre sărutare adorata dreaptă,
'Nainte de-a se șterge-n infinit.
O, de-am fi stat alături doar o oră,
Ai fi rămas în auriul vis
Ca o eternă, roză auroră
De ne-nțeles, de nedescris.
Ireversibil s-a-ncheiat povestea

Și nici nu știi de ai să mai citești
Din întâmplare rândurile-acestea
În care-aș vrea să fii ce nu mai ești.

- 2 -

N-am să strivesc eu visul sub picioare,
N-am să pătez cu vorbe ce mi-i drag.
Aș fi putut să spun: „Ești ca oricare...”
Dar nu vreau în noroaie să mă bag.
De-ar fi mocirla-n jurul tău cât hăul,
Tu vei rămâne nufărul de nea
Ce-l oglindește beat de poftă tăul,
Ce-l ține candid amintirea mea.
Vei fi acolo veșnic ne-ntinată,
Te voi iubi mereu fără cuvânt,
Și lumea n-o să știe niciodată
De ce nu pot mai mult femeii să cânt.
Acolo, sub lumină de mister,
Scăldată-n apa visurilor lină,
Vei sta iubită ca-ntr-un colț de cer
O stea de seară blândă și senină.
Și când viața va fi rea cu tine,
Când au să te împroaște cu noroi,
Tu fugi în lumea visului la mine,
Vom fi atunci singuri amândoi.
Cu lacrimi voi spăla eu orice pată,
Cu versuri nemaiscise te mângâi.
În dulcea lor cadență legănată,
Te vei simți ca-n visul tău dintâi.
Iar de va fi (cum simt mereu de-o vreme)
Să plec de-aicea de la voi curând,
Când glasul tău vreodat-o să mă cheme,
Voi reveni la tine din mormânt.
Și dac-ar fi să nu se poată trece
Pe veci pecetluitele hotare
M-aș zbate-ngrozitor în țărna rece,
Plângând în noaptea mare, tot mai mare.

1937

Mihai Beniuc - The Last Letter

The end has come in unexpected manner.

Are you happy now?

I notice this new ring on your finger

And understand I'll have to cancel

My useless expectation. Do the same.

No, utter no word, don't tell me that's a form.

I know its full significance at length and also

know that in your life

You do observe another norm.

Yet, in the face of norm I do not bend.

I'll never worship you into my verses.

I'll never show myself in front of you.

I will not blame you 'cause you are not guilty

And will not say, you did not understand.

I guess, it was a very big mistake,

It could be more – but it was nothing on.

Yet, in eternity of my boredom

I still don't think that you were betting on.

And yet, a few and furtive touches

Have been enough to make me lose my head,

I could see far too well the vault with angels,

The light into my night of fall.

And when in your frail and tender clay-made
body,

I laid majestically Midas' fingers on,

There tolled in me the murmur of the sea

And all these blessed creations above all.

I could see rising up in times

Your statue made up of massive pure gold,

And earnest centuries removing their shoes

And kneeling one by one as slaves,

Down at your godlike socle wait for you

To stretch, with your calm and serene smile,

Your right hand which they'll all kiss

Before they fade away into the abyss.

Oh, if we had stayed together for one hour,

You'd had remained into my golden dream

As an eternal pinky aurora

Of a no meaning, of no sense.

The story ended irreversibly

And I shall really ignore whether you'll read

By chance these verses

In which I'd like to be, what you are not.

- 2 -

I will not crush this dream under my feet,

I will not stain with bad words what I love.

I could have said: "You are like any"

Yet I don't want to go that deep.

And if the ooze were to bury you like chasm,

You will remain my pure snow-white lily

Lost in desire, mirroring abysm,

And kept in tender innocence of memory.

An innocent you will remain forever,

And uttering no words I'll always love you,

And people will not know as ever

Why other women can't be praised by me.

Up there under the light of mystery,

Bathed in the pure crystal water of my reverie,

You will remain beloved into the sky

An evening tender calm and serene star.

And when, the life will play bad tricks on you,

When they will splash the mud on you all over

You'd better run away into my world of dream

Because we'll be together and forever.

And with my tears I will wipe out all your

stains,

And I'll caress you with the yet unwritten lines

And into their sweet and swinging rhythm

You'll better feel like into your first dream.

And if, I were, as I feel,

To leave away from you in a short time,

When your voice will ever call me'n sigh,

I shall come back to you straight from my

tomb.

And if I were not to cross for good

the mostly locked up bounds,

I would fight hard into the coldest dust,

Weeping with bitterness into the ever growing

night.

1937

**Translated from Romanian by
Muguras Maria Petrescu**

P O E Z I I

Cerbul lovit între coarne

Cerbul lovit între coarne
A răsturnat luna peste ocean
A scos ochiul solar din orbită
A crăpat sub copită pământul.

Cum m-a cuprins răsuflarea lui,
Dorul lui de lumi, ce însetare!
Peste culmile cu iarba robiei
Gatul lui își mai întinde umbra.

Ah vorbe, vorbe, vorbe!
Ah mugete de dimineți și stele.
Printre ciutele silabelor, prin gerul înlănțuit
În cuvânt
Biciuie pădurea de zâmbete.

Căutarea ta – ce arcuire!
Ce săgeată ți-a trimis în creieri!
Ce departe-a urcat modelatorul de turme
Ce vale-ți sapă, adânc, singurătatea.

Unde să-ți rezemi pleoapele și fruntea?
Troienele de beznă-ți intră-n piele
O grindină de întrebări erupe
Din sufletul tău strămtat peste măsură.

Șoseaua națională

Asfaltată cu dor
Șoseaua națională
Străbate lanurile
Dinspre mine spre toate orașele.

La drum
Voi stele, și boabe de grâu,
Voi îngeri, născuți din femeie.
La drum
După regulile de circulație
Ale sângelui meu
Toate duc spre inimă, spre Roma
Toate te întorc cat mai grabnic acasă.
Agenți nevăzuți și răbdare
Te-așteaptă cu aprige amenzi
Pentru goana ta dezordonată
Pe șoseaua națională.

Pustie și sacră.

Multe atârnă de brațele tale

Întoarce timpul ca pe un plug cu boi
Pune-l să are ogorul părăsit
Să răscolească sevele secundelor revene
Redându-le zilei de azi,
Semănăturii marilor ore.

Multe atârnă de brațele tale, Doamne,
De tălpile gândului tău.
Chiar fructele strânse în floare
Se reîntorc în tine
Să-ți soarbă cu jarul lor nerăbdarea.

Despică visul toamnei peste câmpuri
Lasă lumini să susure-n cetate
Înmoaie statuile cu viață, frăgezește
Recolta de zile,
Întoarce timpul tău ca pe un plug cu boi
Și trage-o brazdă nouă, de la capăt.

Te recunosc

Salcâmul se-nclină spre mine
Cu lemnuri de foarte departe:
Din lumină sau moarte.

Doamne, te recunosc
Îți simt rugăciunea spre mine
Te îmbrățișez și sub marea de ghimpi
Simt cum mă biciuie muzica ta.
Pentru că aici este încă dimineață:
Pulsează spațiul
De gheață și viață.
Încă e ora de naștere. E lecția de ceață.

Salcâmi izbucnesc din venele mele
Împresurați de floare ca de-o larmă albă
Risipă de îngeri și de peisaje.

Doamne,
Taifun de mesaje.

Marea despărțire

Perna rămâne pe pat
Ca o ultimă scrisoare de dragoste
Ca o enormă, borțoasă despărțire

Inima mea știe că te-ai ascuns in ea
 Te-ai făcut mică, mică, mică și te-ai vârat acolo
 Și camera se lărgește ca un drum
 hectodimensional

Căutându-te cu desperare sporită,
 Pană și luna intră in grabă pe fereastră
 Ca un fluture nedumerit și nervos
 Și lasă o asprime in aer
 De oase electrizate, de cameră arsă.
 Dintre cearșafuri o molie fuge,
 Un iz de parfum se desface alene
 Încalecă pervazul și sare in gol,
 Un pahar se sparge pe masă, o
 Melodie se destramă in nori de praf,
 Din fotoliu izbucnește un izvor –

Oază de lacrimi in pustiu

Tropot de potcoave

Tropot de potcoave pe pavajul cuvintelor,
 Călăreți sosesc din țări străine.
 Sensurile coboară mânioase în stradă
 Dar imediat sunt răpite, ridicate pe cai
 Și duse departe de cetate

În munții de har ai întâmplărilor,
 În facerea de dragoste-a zăpezii.

O coasă de gând

Buruienilor sonore
 Ce vă-mpreunăți pe străzi
 Cu trupuri purulente de tăcere,
 Azi se va face lumină.
 O coasă de gând va veni
 Și-o mană bine antrenată
 Vă va plivi vă va stârpi.
 Politica putredă geme
 Ziarele ard de minciuni
 Poporul deschide și închide gura
 Ca peștii-n acvariu

Fără nicio comunicare.
 In apele fricii se-neacă
 Tot ce-ar putea limpezi
 Urechile sfinte-ale vremii
 Ci azi se va face lumină.
 O coasă de gând va veni
 Și-o mană de zeu va stârpi
 Buruiana și pleava și șoapta.

Poetul **Vasile Poenaru** s-a născut la 22 august 1955, în Miloșești, Ialomița.

Este membru al Uniunii Scriitorilor din România.

A publicat șapte volume de versuri: Nașterea mea în poezie (1969), Jungla marină (1071), Muntele (1975), Investigații (1984), Sonete (1999), Ninsori în Bărăgan (1999), Cerbul lovit între coarne (1999), precum și două antologii lirice : *Jungla marină 1969–1999*, apărută în 1999, la Editura Coresi, București, și *101 poeme*, Ed. eLiteratura, 2013. Este autorul mai multe cărți de povestiri, poezii și scenete pentru copii. Totodată, Vasile Poenaru este și autor de dicționare și lucrări didactice. A alcătuit o antologie din poeziile lui Nichita Stănescu și a tradus-o în limba engleză în colaborare cu poetul american Tom Carlson, intitulată „Bas-Relief with Heroes“. Antologia a apărut în 1988, la Memphis University Press.

În perioada 2001-2002 a desfășurat activitate didactică în Statele Unite ale Americii. Începând cu anul 2003, activează ca profesor în cadrul Universității București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, Catedra de engleză, anul II.

Predă limba engleză și la Clubul Copiilor din Sectorul 2, București.

Este coordonatorul programului eLiteratura și supervisează programul editurilor ePublishers, eLiteratura și eDidactica.

IN PRINCIPIO FUIT EMINESCU

Cu numele lui magic deschidem toate porțile spiritului.

Constantin Noica

Ceea ce este hotărâtor pentru intrarea unui poet în memoria universală este crearea unor concepte și a unor viziuni care apar pentru întâia oară în *gândirea poetică*. În cele ce urmează, prezentăm un rezumat succint al deschiderilor originale - gnoseologice și onto-axiologice - efectuate de Eminescu în lirica sa, deschideri pe care le-am dezvoltat în scrieri anterioare.

Natura geniului

Una dintre cele mai importante priorități eminesciene este definirea geniului. Ea se găsește în parte în *Luceafărul*, unde natura geniului este văzută ca o entitate străină lumii pământești, dar aparținând sferei existențiale a Demiurgului. Rolul încredințat aici eonului de sus, geniului, este ca, unindu-se cu o făptură pământească, iubirea să restabilească pe Unul primordial dinainte ca acesta să se manifeste, deoarece lumea creată a fost o neizbucire, o lume pieritoare. Dar această tentativă reparatorie cu ajutorul iubirii nu reușește; pe de o parte, pentru că pământeana îi cere luceafărului să coboare la starea de muritor; pe de altă parte, Demiurgul refuză lui Hyperion dezlegarea de nemurire fiindu-i teamă că prin această încălcare a legilor eterne ale primordialității, ar urma prăbușirea întregii lumi a increatului, așa cum stă scris într-o variantă a *Luceafărului*:

*Tu adevăr ești datorind
Lumină din lumină.
Și adevărul nimicind,
M-aș nimici pe mine.*

Prin urmare, în concepția lui Eminescu, „adevărul” este *Dintâiul*, *Unul*. Ieșirea din pre-geneză, este neadevăr, creează neadevărul.

Eminescu nu a fost însă mulțumit de această viziune despre geniu așa încât, precum am mai discutat, intenționa „să modifice legenda *Luceafărului* și să înalțe cu mult sfârșitul la Giordano Bruno”. Relevarea adevăratei identități a geniului este făcută în postuma denumită de G. Călinescu *Povestea magului călător în stele*, de D. Murărașu *Feciorul de împărat fără stea*; dar denumirea mai adecvată ar fi *Lume și Geniu*, pentru că tema acestui poem este neta delimitare dintre cele două sfere existențiale. Aici geniul nu mai este privit drept o entitate astrală, diametral opusă unei făpturi pământești, adică *nu mai aparține lumii noastre*, ordinei ontologice a lui Dumnezeu, ci este un străin într-un spațiu existențial străin, unde nu are „nici înțeles și nici stea”, aceasta dăruind omului „norocul” iubirii. Geniul este „o lume în lume”, nu se află în planul Creației și, din acest motiv, Dumnezeu nu îl recunoaște, „se împiedică de cifra lui”. El este gândire pură și după ce se va elibera din „corpul cel urât”, geniul va crea o lume a sa proprie, paralelă celei a lui Dumnezeu. De notat că iubirea intervine și în poemul la care ne referim, și anume, spre sfârșit, unde făptura iubită apare însă drept o creație a cântului poetului, și nu se întrupează aici, ci într-o lume dincolo de a omului.

Ținem să subliniem faptul că în acest vast poem, unde sunt puse față în față geniul și lumea umană, componentele antitezei nu mai sunt simple *alegorii*, așa cum are loc în *Luceafărul*, ci sunt *realități* - ireductibile una la cealaltă.

Rezultă din acest poem că în Eminescu și-au dat întâlnire două entități: eul *intramundan* și sinele *transmundan*, adică geniul redat sie-însuși - „*Simțindu-mă deasupra omenimii, neatingând, neatins, solitar*” (Sunetul păcii). Această diadă constituie „diferența ontolo-

gică”, „diferență de identitate” la Eminescu. Ea nu se află între „micul eu” al lumii materiale și eul poetic transfigurator al lumii căreia îi aparține, ca în concepția lui Heidegger, ci între eul entitate a lumii noastre - și geniul „coborât” intramaterial dintr-o sferă existențială străină, diferită de cea a Creatorului.

Și nu se află nici între eul empiric și eul transcendent eliberat de empiric din gândirea fenomenologică, geniul constituind o a treia realitate.

Conceperea geniului ca aparținând unei alte ordini ontologice, constituie cea mai radicală viziune asupra geniului, depășind definiția formulată de Arthur Schopenhauer în „Lumea ca voință și reprezentare”: unicitate, solitudine, inadaptabilitate, inteligență pură, gândire sub perspectivă universală și sub *specie aeternitatis*.

Precum se știe, Eminescu a fost conștient de propria-i genialitate încă din prima tinerețe, scriind în *Replici*: „*Eu sunt un geniu, / Tu o problemă*”, iar în *Geniu Pustiu*: „*Dumnezeul geniului m-a sorbit din popor așa cum soarele soarbe un nor de aur din marea lui de amar*”, pentru ca mai apoi, în poemul *Lume și Geniu*, să se considere aparținând altei lumi, paralelă celei a lui Dumnezeu, de care se izolează prin unicitate („*Fost-am în lume unic*”) și redarea sie-însuși în finalul *Odei* (în metru antic), după ce a viețuit și depășit experimentările mistuitoare din lumea umană: viața ca atare, suferința, dragostea. visul, moartea.

Arheul – identitatea eternă a fiecărui om

În scrierea în proză, *Archaeus*, Eminescu formulează un concept personal privind individualitatea spirituală umană, și anume, *arheul*. Nu este vorba de arhetipul platonician, model absolut aflat în transcendent, a cărui răstrângere pieritoare sunt entitățile lumii sensibile ale imanentului. Arheul constituie esența, ADN-ul onto-axiologic al omului. Este principiul etern din fiecare existențial, afirmă Constantin Noica, „entitatea eterică din corpul spiritual dotată cu cea mai înaltă clar viziune”, scrie Rudolf Steiner, o „minte cosmică deschisă spre înțelegerea ortosensurilor primordiale ale lumii”, consideră Mihai Drăgănescu. Și Eminescu adaugă faptul că suntem pedepsiți ori de câte ori ne „jignim” arheul, propria noastră identitate spirituală.

În raport cu „micul eu” empiric, de serviciu în experimentarea cotidianului din lumea străină

unde a fost „aruncat”, geniul eminescian își recunoaște drept arheu luceafărul - „*Ca un luceafăr am trecut prin lume*”, o entitate ce pare intermediară între planul mundan și tărâmul străin, transmundan, al geniului.

Sensul cosmic al iubirii

Iubirea în sens de confundare cosmică apare în diverse mituri, mai ales în gândirea hindusă. Eminescu suie însă gradual la extrema posibilă a sensului contopirii. După ce eternul feminin este văzut ca un prototipar ideal hiperboreean, în următorul catren de model persan:

*Femeia goală răsturnată-n perne
Frumsețea ei privirilor așterne.
Nu crede tu că moare ea vreodată,
Căci e ca umbra unei vieți eterne .-*

are loc mai întâi contopirea cu natura, dizolvarea în inefabilul cosmic:

*Adormind de armonia
Codrului bătut de gânduri,
Flori de tei deasupra noastră
Or să cadă rânduri, rânduri. -*

apoi singurătatea în doi infuzează suflet naturii: „*Voința ei ș’a ta de se’mpreună, / Atunci e suflet în întreaga fire*” - urmează sacralizarea iubirii: „*Amorul meu este atât de sfânt / Cum nu mai e nimica în cer și pe pământ*”, suișul continuă spre confundarea cu divinitatea – *unio mystica*:

*Două inimi când se-mbină,
Când confund pe tu cu eu
E lumină din lumină,
Dumnezeu din Dumnezeu. -*

Iar, în final, se transcende în preludiul genezei, substituind pe creator: „*Îngere! Suntem în mijlocul universului asemenea spiritului divin înainte de creație... acel spirit divin eram noi... Misterul divin suntem noi – noi în momentul acesta vom purta toată lumea în inimi... O jertfă infinită marelui spirit*”. Ca atare, pentru Eminescu confundarea în iubire însemna reinstituirea Ajunului, *substituirea* Unului premergător creației, pentru a se transcende impasul făuririi unei lumi pradă suferinței și morții. În felul acesta, are loc extrema radicalizare a viziunii iubirii, a *finalității ei ultime*, inedită în

lirica universală. „Farmecul sfânt” eminescian constituie energia magică a inimii și a spiritului care înaripează diada devenită monadă pentru saltul radical în Neînceputul creației.

De observat că în parcursul metafizic al iubirii, Eminescu urmărește un timp drumul platonician, adică suișul de la iubirea pentru frumosul fizic absolut din lumea sensibilă spre esența sa arhetipală cerească, realizându-se „Erosul divin” de care vorbește Diotima. *Dar autorul Luceafărului depășește acest parcurs: de la Dumnezeuul creației transcende la Primordialitatea dinaintea genezei, unde are loc împlinirea absolută a confundării în iubire.* Prin iubire a fost făurită lumea, Unul voind să-și creeze astfel un *alter ego* pentru a ieși din singurătate, și tot prin iubire se face drumul înapoi, în Preludiu, scurtcircuitându-se Creația, care a fost imperfectă. Dar nu mai este un act ontologic, ci axiologic.

Armonia – complexitatea prozodică unită cu contopirea cosmică

Precum am discutat în studiul *Spațiul poetic eminescian*, armonia liricii lui Eminescu este foarte complexă și de mare rafinament. Ea se desfășoară în următoarele planuri care se intrică și se armonizează între ele. Pe de o parte, prozodia savantă și subtilă („*Și eu, eu sunt copilul nefericitei secte/ Pătruns de-adâncă sete a formelor perfecte*”), unită indistinct cu desăvârșita logică internă a ideții, armonizată de la vers la vers, de la strofă la strofă. O altă componentă decisivă este constituită de *melosul unic*, inimitabil al versurilor, prin măiastra fructificare a potențialul de cântare a graiului românesc. Adăugăm aici că, așa cum a recunoscut încă Titu Maiorescu, o altă prioritate euristică eminesciană este *crearea limbii noastre literare*, și anume, nu numai în forma ei cea mai melodică, dar și cea mai expresivă.

Pe de altă parte, în universul eminescian are loc armonizarea și dincolo de interioritatea poemului, și anume, cu exterioritatea, printr-o fenomenologie deosebit de ingenioasă: *convertirea lăuntrică a lumii din afară*, transformarea naturii materiale în substanță sufletească pură. Acest lucru are loc cu ajutorul unor mișcări - fie ale elementelor naturii, fie mișcări muzicale, fie ale lu-

minii. De exemplu, în poezia *Peste vârfuri*, intervin mai întâi mișcări ale firii – „*Peste vârfuri trece lună/ Codru-și bate frunza lin*”- continuate de sunetul cornului: „*Dintre ramuri de arini/ Melancolic cornul sună*”; un exemplu de intervenție a unor mișcări luminoase este poezia *Și dacă* :

*Și dacă norii deși se duc,
De iese-n luciul luna,
E ca aminte să-mi aduc
De tine-ntotdeauna.*

Într-un cuvânt, conjugarea acestor complexe procesualități armonizatoare asigură liricii eminesciene acea fascinație particulară, acel *farmec continuu*. Dar această magie nu se datorește numai melodicității și concertului de armonizări multiple prozodice și cosmice, ci și unui fapt cu finalitate ontologică: armonia este condiția esențială, *sine qua non*, a ființării lumii formelor în ordine umană. Ca atare, *sentimentul armoniei ne infuzează certitudinea existențială*.

Va continua...

Petre Simileanu

PORTRETE ÎN PENIȚĂ **ÎMPĂTIMITUL EMINESCOLOG** **AUGUSTIN Z.N. POP**

Să fi fost prin anii 1962-1963 pe când, elev de liceu în Buzău, intrând într-una din cele două librării ale orașului adolescenței am descoperit pe rafturi o carte mare, frumos și îngrijit legată: *Mărturii documentare despre biografia lui Eminescu*. Autorul ei: Augustin Z.N. Pop.

Iubitor, ca orice român cu simțire, al poeziei celui care ne-a dat *Luceafărul* și alte zeci de poeme intrate în conștiința publică, am cumpărat imediat volumul, deși mult prea multe peste ceea ce ne predaseră profesorii despre marele geniu nu mă pot lăuda că aș fi știut la ora aceea. Dar fotografiile, facsimilele, informațiile cu totul noi pentru elevul care eram deschideau porți noi către creația și biografia marelui poet.

Dacă cineva mi-ar fi spus atunci că nu va trece mult și voi sta față în față cu autorul tomului despre care este vorba aș fi crezut că face o glumă.

Și totuși așa s-a întâmplat.

La examenul de bacalaureat (pe vremea aceea se numea examen de maturitate) se obișnuia să fie numit un președinte al comisiei de examinare dinafara orașului, de cele mai multe ori un universitar sau profesor de renume. Ei bine, la Liceul „B.P. Hasdeu”, pe care-l absolveam eu, respectivul președinte avea să fie chiar profesorul Augustin Z.N. Pop, despre care nu se știa decât că predă literatura română la Institutul pedagogic de trei ani din Pitești. Oarecari știri, desigur aproximative (ca să nu le zic zvonuri) ajunseseră la urechile noastre. Și din toate reieșea exact ce ne doream cu toții, elevi și profesori; că avea o anume bunătate și înțelegere și nu o exigență exagerată și absurdă, cum se auzea că s-ar fi întâmplat în alți ani și prin alte locuri.

Vara lui 1964, cea a examenului amintit a fost - la propriu, dar și la figurat una fierbinte, îndeosebi pentru cei ce râvneau la obținerea jinduitului carton care să ateste absolvirea prestigioasei instituții de învățământ - cel care ne condiționa prezența la examenul de admitere într-o facultate.

În amfiteatrul de la etajul întâi al clădirii școlii, cu pereți groși și răcoroși era, însă, tocmai bine pentru susținut examenul. Am pătruns cu emoție în sala cu pricina, chit că știam că la masa examinatorilor se aflau profesori cunoscuți, care ne predaseră la ore de-a lungul anilor și cărora la rândul lor, nici noi, elevii nu le eram niște necunoscuți.

La catedră, în mijlocul grupului de examinatori, relaxat, binevoitor și discret, cu o mină liniștitoare pentru cei care l-ar fi privit în acele clipe, stătea un om trecut de jumătatea vieții: gros la trup, cu o față rotundă și inspirând parcă bunătatea și calmul unui bunic: Augustin Z. N. Pop.

Răspundeam la subiectul de pe bilet, priveam emoționat către profesoara mea de literatură, care părea că mă aprobă din priviri, și din când în când îmi îndreptam - cu câtă brumă de discreție puteam avea în acele clipe! - ochii și către președintele comisiei. Acesta asculta și tot asculta și nu dădea semne că l-ar fi nemulțumit ceva în răspunsurile mele.

La sfârșit, ca la orice sfârșit de examinare, cei din comisie sau consultat scurt și în șoaptă asupra notei. În cele din urmă s-au adresat președintelui: „Dvs. vreți să-l întrebați ceva, domnule profesor?!”. Cel interpelat a dat ușor din cap în semn că n-are nimic de adăugat, după care, privindu-mă cu blândețe, voind să-și lămurească, pe semne, sieși o nedumerire,

m-a abordat pe mine: „Dumneata, ce facultate dorești să urmezi?”. „Filologia”, i-am răspuns. „Așa, foarte bine, a adăugat el, ar fi și păcat să te duci în altă parte!...”.

Fericit pentru nota zece pe care au binevoit să mi-o dea în unanimitate, am făcut atunci un gest cavaleresc spontan: am alergat în oraș și am adus câte o înghețată fiecărui membru al comisiei de examinare.

Nu credeam în momentele acelea că mă voi mai întâlni vreodată cu profesorul Augustin Z.N. Pop. Dar viața îți oferă fel de fel de surprize. Pașii mei aveau să se întretaie cu cei ai ilustrului cărturar hăt, peste ani, prin 1978, pe când lucram ca redactor la Editura Sport-Turism, iar profesorul a publicat acolo două cărți: *Pe urmele lui Eminescu* (nici nu se putea altfel!) și *Pe urmele Veronicăi Micle*.

N-am avut nici cinstea și nici plăcerea să-i fiu redactor de carte, privilegiul acesta revenindu-i regretatului (azi) coleg al meu Valentin Borda, care se ocupa de colecția sugestiv intitulată *Pe urmele lui...* Am avut, însă, o altă bucurie - aceea de a-i însoți pe cei doi, autor și redactor, la lansarea primului din volumele amintite, la o întreprindere (nu-mi mai amintesc care) din Ploiești.

Lansarea ca lansarea, dar răgazul de vreo două ore pe care l-am avut după aceea, în așteptarea unui tren care să ne readucă în București, a fost, pot s-o spun cu mâna pe inimă, minunat. Profesorul specialist în Eminescu ne-a vorbit, mie și colegului Valentin Borda despre foarte interesante evenimente și fapte, unele necunoscute, ori prea puțin știute și comentate de către eminescologi, încât nu mai știam cum să-i mulțumim.

Pe lângă informațiile de arhivă Augustin Z. N. Pop s-a documentat pe larg și pe teren, stând de vorbă cu oameni care aveau a-i spune ceva despre Eminescu. Ne mărturisea că din prima lui leafă de învățător a cumpărat de la cineva din Botoșani o rochie albastră, de catifea, cu care se îmbrăca odinioară Veronica Micle. „Și nu v-a fost teamă că sunteți escrocat, domnule profesor?” l-am întrebat. „Nu, am riscat!” ne-a răspuns - și-apoi, - a mai adăugat el - chiar dacă aș fi fost mințit, valoarea sentimentală a obiectului conta!”

Contribuțiile lui Augustin Z. N. Pop la emi-

nescologia din România este esențială și peste ea nu se va putea trece ușor, nici acum și nici în viitor.

În amintirea mea - și sunt sigur că și în aceea a altora care l-au cunoscut - păstrez efigia unui om de aleasă culturală, intelectual de mare finețe, înțelegere și bunăvoință. Și ori de câte ori iau din rafturile bibliotecii de acasă volumul pe care mi l-a dăruit la Ploiești (pe a cărui pagină de gardă stă scris: „Poetului meu drag, dl. Florentin Popescu, cu amicală prețuire și seninul admirației desăvârșite pentru arta sa lirică. Bune amintiri și dorințe de tot binele. Augustin Z. N. Pop, 29 IV 1978”) sufletul mi se umple de duiosie...

Petre Simileanu

FERICIRE vs. NEFERICIRE

*„Nefericirea este pretutindenea,
dar si fericirea, de asemenea.”*

Voltaire

Fericirea este starea de mulțumire a sufletului, definită ca sens și scop al vieții; nefericirea sau nenorocirea este starea de suferință. Fericirea trebuie înțeleasă ca o răsplată a unei activități, făcută cu un scop nobil și având un caracter virtuos. Domnul nostru Iisus Hristos a văzut nenorocirile oamenilor și posibilitățile înălțării lor și a rostit o predică pe Muntele Fericirilor, care își păstrează puterea în zilele noastre. Cuvintele au fost rostite nu numai pentru aceia care cred, ci pentru întreaga omenire. I-a numit fericiți pe toți aceia care primesc lumina în viața lor, adică săvârșesc fapte bune și drepte.

Fericirea nu constă în satisfacție, în joc sau în glumă. Ar fi de neconceput ca viața noastră să fie un joc, o glumă, iar osteneala și suferința vieții să aibă ca scop numai jocul. Avem nevoie de recreație, de joc, fiindcă nu putem lucra în continuu, dar recreația nu poate fi un scop și nu trebuie să devină obișnuiță. De aceea, viața fericită pare a fi o viață conformă virtuții, însemnând o viață de muncă serioasă. În „*Banchetul și alte dialoguri*” – se spune că Platon a văzut pe cineva jucând zaruri și i-a certat. Persoana dezvinovățindu-se, i-a spus că joacă pe nimica toată. Platon i-a replicat: „*Dar obișnuința nu-i o nimica toată*”.

Eu cred că fericirea umblă ca un înger printre noi, alegându-și un timp și un spațiu în care să-și poată întinde aripile pentru a se odihni. Intră sub aripile sale numai cei ce se străduiesc. Și mai cred că numai cel care a simțit o mare nefericire poate căuta persuasiv și poate aprecia mai mult căldura aripilor fericirii, intensitatea adevărată a clipelor. Fericirea nu poate fi atinsă fără iubire și avem nevoie de fericire!

Viețile ne sunt diferite, dar ele pot fi oarecum etajate – vieți simple,

mai puțin simple, mai complexe etc., cu grade corespunzătoare de fericire. Pentru un om simplu viața se rezumă doar la câteva pretenții. Dacă omul stă în expectativă așteptând să i le ofere viața, va fi nefericit. Dacă va lupta pentru acele pretenții și dacă le va obține, va fi fericit. Omul a cărui viață este mai complexă, are pretenții mai mari; dacă luptă pentru ele și le obține, va fi fericit, iar dacă ele solicită eforturi care depășesc puțința omului, nu va putea atinge fericirea și se va considera, la rândul-i, un om nefericit. Scriitorul și filozoful indian Rabindranath Tagore (1861-1941) spunea, cu privire la aceasta, că „*este foarte simplu să fii fericit, dar este foarte greu să fii simplu*”.

În crosul nostru după fericire avem nevoie de curaj. În exces, până la uitarea de sine, curajul poate duce la neînțelegere, spunea filozoful german Arthur Schopenhauer. Deci, în viață, pe lângă curaj, avem nevoie și de prudență, iar „*o prudență exagerată înseamnă lașitate*”.

Scriitorul, filozoful român Emil Cioran, despre care jurnalistul elvețian Francois Bondy spunea că a fost de o „*sinceritate și luciditate frapantă*”, considera că „*viața este suportabilă numai pentru că nu mergem până la capăt*”. Gândea că prin moarte suntem absolviți de alte fețe ale nefericirii și murim sperând în fericire... Mi-a plăcut comentariul gânditorului Constantin Noica pe care l-a făcut personajului din *Zorba grecul*, un film despre inadaptație umană, despre semnificațiile vieții: „*Zorba știe să se desprindă încântător de toate, dar nu știe în ce să se prindă, așa cum nu știe că sunt lucruri mai mari, care-l cuprind. Va cădea frânt de oboșală, la capătul dansului. Și va exclama: «voiam să uit ceva!» În timp ce lumea aceasta*

nu e de uitat, ci e de luat în brațe”. Este o lecție pentru cei descurajați.

Filozoful englez Thomas Hobbes (1588-1679) a vorbit despre condițiile naturale ale oamenilor, referindu-se la fericire – nefericire, precum și despre treapta ei cea mai de jos – mizeria. Remarca lui era că natura a făcut oamenii, în ansamblu desigur, egali cu privire la facultățile corpului și ale minții. Exemplifica prin faptul că un om slab poate învinge sau poate chiar să omoare pe cel puternic, fie printr-o uneltire secretă, fie printr-o unire cu alții care sunt în același pericol ca și el. În ceea ce privește facultățile mintale considera că există o dibăcie a cuvintelor – dar și a faptelor, cred! – pe care puțini oameni o au și o folosesc și cu care pot fi ademeniți ceilalți. Oricum, el pornea de la această egalitate a oamenilor care poate determina egalitatea în atingerea țelurilor noastre. Prin urmare, dacă doi oameni doresc același lucru, de care nu se pot bucura amândoi, devin dușmani, unul încearcă să distrugă pe celălalt sau să-l subjuge. Neîncrederea unuia față de celălalt crește și pune în acțiune forța sau înșelăciunea pentru a stăpâni cât poate, până apare o altă forță care îl pune pe acesta în primejdie. Și așa mai departe.

În natura omului găsim trei cauze principale de conflict: mai întâi concurența, în al doilea rând neîncrederea, în al treilea rând, gloria. Prima face pe om să dea năvală pentru câștig, a doua pentru siguranță, a treia, pentru reputație. Fizicianul francez Jean Augustin Fresnel (1788-1827) constata, ne spune Petre Țuțea, prezența legii efortului minim în procesele naturale, deci a unei ordini raționale universale, Nietsche fiind de altă părere și anume că „*totul este haos...*”.

în sensul „*lipsei ordinii, armoniei, înțelepciunii și frumuseții*”. Nietzsche, cel care dorea o lume fără nici o sancțiune divină, un om superior, cu „*voință de putere*”. Îi era teamă probabil de pedeapsă, simțea că nu o va putea suporta, fiind prea slab, toată viața fiind un om bolnav.

N-ar trebui să uităm, însă, că mai presus de toate lucrurile se află Divinitatea și legea ei este legea Binelui, că am fost creați pentru a fi fericiți și pentru a lupta la înlăturarea dezordinii, haosul ivit, prostiei și urâtului.

Despre violență am mai scris. Unii spun că este răutatea genetică care trebuie stăpânită prin voință și prin educație. Dar, se pare că în acest secol în care am intrat, oamenii grăbiți, obsedați de prea rapidă trecere a timpului, nu mai vor să țină cont nici de voință – cea care poate regla comportamentul verbal sau fizic –, nici de echilibrul necesar, nici de calm, pentru a se comporta demn, să ajungă la liniște și să cunoască fericirea. Fericirea este ca trupul unei zeițe, unii crezând că nu poate fi cuprins. Dar îl putem atinge și ca să-l putem atinge, trebuie să vrem să ajungem la ea, nu s-o distrugem, ci s-o venerăm.

Observăm cum o stare de conflict permanent, de agresivitate s-a instalat în lume. Și nu de acum, ci mai demult, dar parcă amplificată astăzi și practică fără limite, ca și cum ar fi un drept dobândit al libertății. Se dorește parcă a se urma diplomația lui Machiavelli, admitând folosirea oricăror mijloace în viața noastră, în politică, pentru atingerea scopului propus, precum vicieușugul, minciuna, lipsa de scrupule, sforăria, trădarea, coruperea etc. Dar parcă iscusința ne-a determinat să mai adăugăm și alte mijloace, tot machiavelice, gândurile noastre legate de rău, ură, orgoliu, care duc toate la nefericirea omului. Și istoria își scrie în acest mod paginile... Cine face istoria? Oamenii mari – conducătorii - sau masele de oameni care acordă încredere unor personalități pentru a le expune interesele? Eseiștul, filozoful român Petre Țuțea afirma că „*masele pot fi înșelate în istorie*”. Dar, zic, mare păcat pentru cei care săvârșesc o astfel fărădelege!

Violența se poate amplifica precum undele unei pietre aruncate în apă, în familie, în societate și poate duce chiar la război. Am cunoscut acest aspect al violenței în anii nu foarte îndepărtați ai confruntărilor și atrocităților mondiale

din secolul trecut, cât și în ideologiile regimurilor extremiste totalitare care au promovat cu fervoare lupta omului contra omului și implicit contra lui Dumnezeu. În asemenea condiții nu există loc pentru sânguință, timp pentru a ne concentra asupra unui scop nobil, ci este o continuă teamă și pericol de moarte. Noțiunile de dreptate și nedreptate, justiție și injustiție nu-și găsesc locurile și forme potrivite, sunt complet distorsionate.

Soluția pentru a ne priva de violență, cred că poate fi numai întoarcerea feței către înțelepciune, blândețe și iubire. Aceste nobile simțiri sunt opuse violenței, prostiei, urii. Refuz să cred că sărăcia poate scuza formele violenței. Obezitatea violenței este alarmantă! Sărăcia poate motiva nemulțumirea, nefericirea, dar nu poate scuza actul violenței. Nu cred, că bunăstarea contează în primul rând, ci stăpânirea de sine, educația, civilizația, respectul față de tine însuși și față de cel de lângă tine. De asemenea, după umila mea părere, nu este suficientă analiza și recunoașterea acestei boli a societății, poate chiar a fiecăruia dintre noi, ci, și luarea de atitudine, atât personală cât și colectivă. Așa este în viață! Orice luptă începută are cruzimea ei. Omul care nu respectă legile și nu ține seamă de bunul simț, nu trebuie pedepsit? Un conducător și un regim totalitar care își ucide proprii fii, folosește arme de distrugere în masă, nu trebuie pedepsit? Alegerea pedepsei ține de strategia folosită cu inteligență. Războaiele mari ale vieții noastre, dar și ale popoarelor, au fost câștigate cu inteligență și prezență de spirit în momentele cheie ale luptei. Strategia trebuie să conțină și perspectiva, acea artă de a privi dincolo de luptă, de a intui dacă vei putea atinge scopul pe care l-ai avut în vedere la pornirea luptei.

O victorie împotriva instinctelor, a primitivismului existent încă la unii oameni, un îndemn pentru respectarea regulilor de conviețuire socială, ar fi de dorit și ne-ar face fericiți. Ar trebui să încercăm să fim mai buni, lipsiți de orgoliu, mai iubitori unii față de ceilalți, conștientizând scurtimea și valoarea acestei vieți. Ar trebui... Și totuși, cu toate derapările, se pare că balanța tinde, cu timpul să se mențină într-o oarecare stare de echilibru. Un economist britanic și filozof al fericirii a consemnat că „*în medie, oamenii nu sunt mai fericiți în ziua de astăzi decât erau,*

de exemplu, cu 50 de ani în urmă”. Am putea spune că, în acest moment, nefericirea își arată din nou chipul, depresia crescând în ultimele decenii, în special în rândul tinerilor. Emoția, satisfacția pe care ar trebui să o provoace starea de fericire, parcă nu mai este trăită la intensitatea de odinioară, ca și cum hotarul dintre fericire și nefericire s-ar fi îngustat.

Unii oameni doresc pacea, le este frică de moarte, își doresc o viață liniștită și speră a fi fericiți. Rațiunea le sugerează elementele favorabile păcii, oamenii ajungând de multe ori la înțelegeri. Astfel, negocierile diplomației sunt întotdeauna preferabile războiului. Dar, să amintim spusele filozofului german G.W.F. Hegel, reprezentantul idealismului în filozofia secolului al XIX-lea, despre „*șiretenia rațiunii*” - sofism caracteristic epocii în care trăim acum și care nu trebuie neglijat. Negocierile îndelungate s-au dovedit în nenumărate rânduri a fi un câștig de timp pentru una dintre părți și pierdere pentru alta. Rareori ele au dus la echilibrul mult dorit.

Orice om trebuie să caute pacea atât timp cât are speranța de a o obține, dar, când nu o poate obține, din multe complicate cauze, să caute să folosească toate avantajele războiului, pentru ca în final, războiul să-și definească utilitatea, să ducă pașii spre armonie, spre lumină. Războiul este mereu justificat ca mijloc de reinstaurare a păcii, dar există riscul ca el să se poată prelungi, iar distrugerile pot să nu mai justifice scopul. Sunt unii care consideră justificarea războiului ca readucător al înțelegerii și păcii ca fiind fățarnicie, alții – o formă de utopie. Cu alte cuvinte, dreptul de a acționa războinic se poate obține, dar cât de drept este acel război, este a cugeta. Războiul ar putea fi justificat în măsura în care ar evita o catastrofă globală, fiindcă, violența atrage o foarte mare violență, punând în pericol întreaga planetă. Amintesc răspunsul lui Einstein la întrebarea cum va fi al treilea război mondial: „*Nu știu cum va fi al treilea război mondial, dar în al patrulea, sigur, lumea se va lupta cu bețele!*” Ferească-ne!

Și închei cu înțeleptele cuvinte: „*dacă ideile sunt chemate să explice fără să convingă, miturile sunt chemate să convingă fără să explice*”, mitul, considerat de scriitorul, istoric al religiilor Mircea Eliade, fiind „*expresia unui mesaj codat căruia trebuie să-i găsim cheia de decodare*”.

PRUNE-N GURĂ

(EXERCIȚII DE DICȚIE)

CRAPA NEARGĂ-N PATRU CARPĂ

Capra neagră-n piatră calcă,
Cum o calcă-n patru crapă;
Crape capu' capri-n patru
Cum s-a crăpat piatra-n patru!

Capra neagră calcă-n clinci,
Crape capu' capri-n cincii
Cum a călcat capra-n clinci.

Capra paște lângă casă
Capu' caprei crape-n șase!

Capra noastră n-are lapte
Crăpa-i-ar coarnele-n șapte!

Când în piatră a călcat
Capul caprei a crăpat,
Povestea s-a terminat!

ȘASE SAȘI ÎN ȘASE SACI

Șase sași în șase saci,
Au strigat lozinci
Unul a spus „Jos Guvernul!”,
Și au rămas doar cincii.

Cinci sași în cincii saci,
Au plecat la teatru
Unul a căzut în fosă,
Și au rămas doar patru.

Patru sași în patru saci,
erau rotofei
După cura de slăbire
Au rămas doar trei.

Trei sași în trei saci,
sunt viță de soi
Unul se trage din daci,
Și-astfel rămân doi.
Doi sași în doi saci,

Se jucau cu tunu'
Unul s-a pilit în țevă
Și a ramas doar unu'.

Un sas întru-n sac,
A zăcut un pic...
A băut un ceai de tei
Și n-are nimic

CELE ȘAPTE MUZE

Cele șapte muze
Cu priviri difuze
Scriu să se amuze
Versuri andaluze.

Băieții n-au scuze
Când vor să acuze
Fete fără bluze
Că ar fi farfuze.

Babele mofluze
Fără dinți și buze
Trag turte pe spuze
Punându-și ventuze.

Mii de buburuze,
Roșii archebuze,
Bâzâind ursuze
Zboară pe peluze.

Respectând clauze
Șefii de ecluze
Nu pot să refuze
Șlepuri călăuze.

Pe-o navă-n cambuze
Lovite de obuze
Zac autobuze
Cu defect la diuze.

În mare, meduze,
Geometrii confuze,
Cu unghiuri obtuze
Și ipotenuze.

ULA, ULA!

Un cizmar pe nume Drulă,
Cel cu-albeață pe maculă,
A primit în dar o sulă
De la o hoață rapandulă.

Intr-o zi, vecinul Bulă,
Comandant de caraulă,
Cel cu mintea minusculă
A venit la el în culă
Oferindu-i o „țidulă”
Ca să-i dea aceea sculă
Pentru-a-și sparge o pustulă
La genunchi, lângă rotulă!

E nebun! gândește Drulă,
Minte mică, o granulă!
Embrion când a fost Bulă
Urmând stagiul de gastrulă
Format dintr-o moleculă...
Pân' la faza de blastulă
N-a ajuns încă morulă!

Cizmarul cam rapandulă,
Dând din cap ca o pendula
Mirosind a amarulă
Nu îi dă lui Bulă sculă!
- Bre, matale-ai mintea nulă?
Cum să poată-o caraulă
Să își spargă o pustulă
Cu o sulă minusculă?

Un șofer, numit Draculă,
Ce conduce o basculă,
Fiindu-i milă de Bulă
Face rost de o pilulă,
Pansamente și-o canulă,
Antiseptic și-o spatulă
Și cu bisturiul – sculă
Îl... „lucrează” la pustulă!

Și-astfel Bulă-caraulă
A scăpat de-acea pustulă
Fără să-mprumute-o sculă
De la papugiul Drulă...
Mare sculă de basculă!

ACILEA E VOE

Miki (motto)
„Ilustrei noastre clase politice
portdrapel al limbii române vorbite... azi!”

Când vorbea o jună
De-ale ei succese

Se hlizeau și turcii
De sub a lor fese...
Mulți știu rumanește
Precum nea Vanghele
Zic aeropoarte
Și trag la hotele...
La friptura stec
Eu vor crastaveți
Și-i scurmă talentu’
Că e mari poieți.
Scriu literatură
În limba iengleză
Dar vin din Caracal
Și-s căzuți în freză.
Bat câmpii pe câmpuri
Intră-n politică
Și-apoi după gratii
Prinși cu-ocaua mică!
Pe la tribunale
Lacrimi grele storc
fiinca porcul râmă
Și râma nu porc...

Când faci o greșală
Nu este nimica
Acilea e voe
Că e Romanica!

Poezii

SFÂRȘIT DE VARĂ

Vară, vară și iar vară,
 (Râde aurul spre noi)
 Dac-ar sta pân-o s-apară
 Timpul cu mărunte ploii...
 Merge torcând lin din caier
 Fire lungi de încins soare,
 Ciucuri verzi înfipti în aer
 Stau în blândă legănare.
 După răcoare tânjește
 Mereu desenează umbre
 Apoi, tandră picotește
 Și e prinsă-n vise sumbre...
 Nu-i mirată, doar mâhnită
 Cum iar frunzele-i atârână,
 Ca o năframă-nvechită
 Peste fața-i pală, cârnă...
 Cerul alb prinde-n pahare
 Abur dulce și-l tot strânge
 Și pe semne de mirare
 Se cutremură și plânge...
 O decolorează timpul !
 Amețită și infirmă
 Vremea-și schimbă anotimpul
 Încând-o-n fum de smirnă .

FRUNZĂ STRĂINĂ

Blândă și odihnitoare
 Lumina printr-o sită,
 Atâta de departe,
 Mai curge poleită
 Și-nchipuiri împarte
 Dezgolind sentimente
 Când fluierul zefirului
 Cu ritmuri dulci și lente
 Invită, ca-ntr-un dans,
 Clipa ce-o prinde-n loc
 Trecând în zbor, așa...
 Sclipind ca semn de foc.
 Toamna se-arată ca o chitară
 Și-n nostalgie lasă uimire
 Spre gândul în care

A intrat o amintire.
 Umbra prinsă-n poeme,
 Peste vreme,
 Toamnă vrea s-o cheme.
 Ca o mică flamă
 Roșie sau galbenă
 Dansând în coborâre lină
 -Tandră întristare-i -
 Frunza, de vară, străină.

ARMONIE

Rămân în armonia plantelor
 Cu aromă veșnic crudă
 S-adun din mine duișia,
 De sferele albastre,
 Să-mi șterg privirea udă.
 Sunt nemișcate gândurile mele...
 Clipa parc-a-nțepenit!
 Aș vrea să se oprească vremea
 -Acum-, pe nucul ruginit...
 Ce moale lumină, pe palmele lui cade!
 Dar sunete moi pică...se răvășesc domol!?
 Umbre prelungite dansează și tremură pe poale!
 Dar frunzele se culcă...nucul rămâne gol!?
 Înaintează gândul uitat într-o-ntrebare
 Și-aprinde ruga-n clipa cu irizații line...
 În urmă-și crește un cristal de sare,
 Dorul -în ochii blânzi- alunecând spre tine.

VĂL DE TOAMNĂ

De ce privirii pune toamna văl subțire,
 Strecurând cu tăcere clipele în dor,
 De ce aruncă vremea-n risipire
 Și pune-n bruma zilei licărul stelelor?
 Ascute -timpul- limba flămândului ceas,
 Pe drumuri lungi sărbătorile au rămas
 Și ticăie în suflet nostalgia sumbră
 Și-ncearcă zeci de gânduri să se scalde în umbră...
 De ce privirii pune toamna văl subțire
 Strecurând cu tăcere clipele în dor,
 De ce aruncă vremea în risipire
 Și pune-n bruma zilei licărul stelelor?

VALOAREA RELIGIOASĂ ÎN POEZIA INTERBELICĂ

Elementele unei maniere scriitoricești

Valoarea religioasă în variatele ei forme (bunătatea și puterea divină, caracterul ei slăvit, perfect, omniprezent și providențial) poate fi considerată drept valoare personală și spirituală. Caracterul integrativ al valorilor religioase se află, cum bine se știe, la baza atitudinii religioase. Să ne amintim că aceasta a fost studiată, printre alții, de teologi care au încercat să demonstreze autonomia religiei. Mai mult decât atât, în operele lor, intenționau să elibereze religia de orice element de autoritate și s-o aducă la spiritul pur al Evangheliilor, în aceeași ordine ideală pe care o asuma și Pascal: „A lăsa să valoreze rațiunea și a nu lăsa să valoreze decât rațiunea, acestea sunt două erori deopotrivă de primejdioase”. Se poate spune, astfel, că universalitatea rațiunii nu este valabilă în toate domeniile spiritului și ale culturii omenești, iar atitudinea religioasă trebuie percepută și înțeleasă ca o reacție naturală a sufletului față de realitatea înconjurătoare, față de relieful fluctuant al fenomenalității. Acest fapt implică dezvoltarea demnității supreme a sacralității și recunoașterea importanței ei în cuprinsul culturii umane.

Este imperios să subliniem că atitudinea religioasă este parte integrantă a culturii, legată, totodată, de atitudinea estetică, atitudine ce examinează adevărul și frumosul și le trece prin prisma judecății de valoare. La baza judecății de valoare se află însușirile spiritului teoretic, veridicitatea și consecvența, cu pre-

cizarea că rolul acestor două atitudini este acela de a înțelege misterul care încercuiește lumea creată și toate creaturile. Cuprinderea binei, adevărului și frumosului aprofundează spațiul sacralui. Sintetizând considerațiile cu privire la atitudinea religioasă, credem că „orice filosofie practică este în esența ei religioasă. Din oricare se pot extrage implicațiile ei în direcția sacralui. Fără acestea, o concepție filosofică este o colecție de adevăruri, dar nu un total organic, și omul care ne vorbește prin ea, e cel mult un spirit cercetător, dar nu și unul care, găsindu-se cu adevărat, reflectă plenitudinea de semnificații ale lumii”.

Așadar, modalitatea de circumscriere a valorilor religioase este una ce legitimează tocmai ieșirea din noi înșine. În aparență, misticul pare să facă parte integrantă din orizontul acestor valori pentru că „se cufundă în sine însuși pentru a se regăsi într-o lume de valori mai apropiată de aceea a sacralui, prin spiritualitate și prin ecoul ei amplificativ”. Nenumăratele perspective prin care Dumnezeu se poate privi, prin întemeierea sa umană, se reduc la două: cugetare și extensiune. *Autovederea* lui Dumnezeu se transformă, în mod aproape magic, în atribut al substanței. Din această perspectivă, orice mișcare corporală, orice eveniment spațial, prin interiorizare, se transformă în *cugetare* sau, generalizând, cum spunea Spinoza, se produce o raționalizare a animismului mitic primitiv. Din monadologia lui Leibniz, înțelegem că Dumnezeu este conceput ca existență mai presus decât natura, ca existență supremă absolută, că *autovederea* lui Dumnezeu este aceea prin care sunt percepute toate lumile posibile pe care divinitatea ar putea să le creeze. Prin

urmare, fiecare *vedere* se preface de la sine într-o *substanță* pe care Leibniz a numit-o *monadă* și din infinitul cărora se realizează *lumea*. Hegel, la rândul său, a construit, uzând de un sistem pur *conceptual*, cu mijloace strict filosofic-științifice, problematica miticului și a magicului. Filosoful german a considerat miticul și magicul ca fiind moduri aparținând unei faze depășite a gândirii. Hegel echivala această denaturare prin renunțarea la definiția clasică a conceptului, năzuind să configureze avatarurile rațiunii universale într-o *metafizică* pur *conceptuală* (*List der Vernunft*). În cadrul acestui fenomen intervine magicul care a depășit orice raționalism și a ancorat, într-un fantastic încurcat, elemente mitice într-o formă camuflată, cum apreciază Blaga.

Referindu-ne la exigențele metafizice ale omului, acestea își au originea în *orizontul misterului* (Blaga), categorie care se implică structural în conștiința umană, făcând parte constitutivă și integratoare din chiar ființa acestuia. Fără acest *orizont al misterului*, considerat *apriori*, omul nu s-ar mai putea raporta la divinitate, n-ar mai avea acces la revelație. Dacă spiritul uman nu ar fi înzestrat cu o *înțelegere mitico-magică*, materialismul metafizic nu și-ar găsi, cum observă Blaga, intrarea în conștiința omului. De cele mai multe ori, sugerează filosoful, ideea magicului suplinește cunoașterea și dă posibilitatea înlocuirii actului cognitiv, mai ales, când e vorba despre *ansambluri de multiple și varii necunoscute*. Pe de altă parte, formula sufletească participă decisiv la stabilitatea elementelor structurale definitorii: limba și fizionomia morală. Prin preluarea și prelucrarea dominantelor gândirii populare, dar și a unor teme eterogene, precum

autohtonismul nealterat al pastelurilor dedicate satului natal, solidaritatea ancestrală cu satul copilăriei, idealizat prin grila evocativă a memoriei, cultul strămoșilor, al sentimentului religios, folclorul și etnicitatea, refuzul civilizației citadine au reprezentat „în literatura interbelică, prin cei mai importanți susținători și ilustratori ai săi, o orientare complexă, de certă individualitate teoretică și expresivă”.

Între literatura interbelică și ortodoxismul interbelic, așa cum s-a manifestat, el, în cultura românească, nu se poate face o demarcație netă. Latinitatea a însemnat, în fazele ei de început, un factor dinamic, vital chiar, care a stimulat și a mobilizat resursele sentimentului național, după care a degenerat în latinism și a contribuit la degradarea tradiției vii. Același drum regresiv l-a înregistrat și ortodoxismul. Dacă la început ortodoxismul a sugestionat dezvoltarea artei, arhitecturii, picturii, în veacul al XVIII-lea, sub influența Fanarului, a mănăstirilor închinat, a călugărilor greci, el s-a transformat într-o tradiție împrumutată, moartă, cu accente de tipicitate și de rigiditate canonică.

Au exista păreri diferite cu privire la relieful unei perspective ce valoriza dimensiunea latinității limbii. Astfel, printre alții, Radu Dragnea scrie, în 1927, în *Spiritul românesc creator*, că „nimic altceva nu dovedește atât de limpede latinitatea noastră, în ordinea spiritului, ca perpetuarea și conservarea ortodoxiei (...). Noi, românii, suntem latini pentru că suntem ortodocși”. În direcția aceleiași preocupări majore, Ion Pillat își exprimă opinia moderat-tradiționalistă despre relația tradiție-modernitate și, implicit, despre etnosul românesc. Dihotomia produsă în spațiul tradiției creștin – ortodoxe a fost marcată, crede Pillat, de delimitarea implicită a ortodoxismului care nu admitea faza mortifiantă a ortodoxiei. Poetul acordă un interes aparte întrebării, dacă există o anumită doză de originalitate în cadrul tradiției românești. Răspunsul său se fundamentează pe exemple extrase din orizontul datinilor, al obiceiurilor și portului caracteristic românesc. Pillat relevă, în același timp, echilibrul, cumpănirea sentimentului religios românesc care nu conține nimic din misticismul nebulos, irațional al ortodoxismului slav. Poetul evidențiază, de asemenea, modalitatea reflectării în artă a tradiției

religioase și atribuie o atenție deosebită artei laice. Meritul lui Ion Pillat constă în efortul de „a pleda pentru necesitatea unei sinteze creatoare a tradiției vii a poporului român, cu elementul modern de peste graniță al cărui germene se află și la noi”. În acest sens, în 1927, într-o conferință publică la Ateneu, intitulată *Tradiție și modernism*, Pillat demonstrează atât erudiția, cât și capacitatea de a delimita și, mai apoi, de a armoniza contrariile. Astfel că poetul distinge două tipuri de tradiție: una vie, dinamică, creatoare și comprehensivă, expresie a vieții sufletești, originală și cealaltă, o tradiție moartă, statică, sterilă, închisată, care se opune oricăror inovări, devenind o tradiție „tipică”. Se constată că Ion Pillat cultivă în opera sa elementele constitutive ale primului tip de tradiție, marcată de valențele latinității și de relieful unei etici a creștinismului. În aceeași perioadă, Nichifor Crainic consideră drept fundamentale, cu caracter de unicitate, atât elementul creștin, cât și elementul occidental și cel oriental. Aceste două elemente reprezentau, în viziunea ideologului ortodoxist, pilonii dezvoltării noastre ca națiune și popor. Crainic apreciază că dacă ortodoxia ar constitui fundamentul realității psihologice a poporului, cu înrădăcinarea adevărului Evangheliei, atunci ar exista statornicie și continuitate în politică, viața socială și în cultura românească. În eseul, din 1923, *Isus în țara mea*, publicat în „Gândirea”, Nichifor Crainic localizează spiritul evanghelic în perimetrul spațiului românesc, considerând că există o strânsă corespondență între spiritul Evangheliei cu atmosfera, decorul spiritual și peisajul ei și spiritualitatea spațiului românesc. Dincolo de această perspectivă ideologizantă, Crainic subscrie unui dublu raport de idei: religiozitate-popor țărănesc și religiozitate-artă, aspecte definitorii, constitutive ale ortodoxismului interbelic.

Sub egida tradiționalismului ortodoxist se dezvoltă, așadar, o *manieră scriitoricească* sau, se poate spune, într-o altă exprimare, o tehnică „a scrisului ca terapie, ca taumaturgie [...]”, în sensul în care religiozitatea înseamnă un stil, fără a se nega însă latinitatea ortodoxismului. Polemicile, pe marginea acestei mult discutate teme, din perioada interbelică, au contribuit însă la esențializarea frumosului suflet ro-

mânesc care devine chiar substanța gândirii poetice în spațiul ortodoxismului tradițional.

Modalități și forme în glasul limbilor de clopot

(Petre Caramitru)

Sensibilitatea metafizică, sentimentul religios, aspirația spre „dezmărginire”, tendința spre etnic au fost factorii în simbolismul poeziei religioase. Acest gen de poezie transmite puterea magică a cuvântului în metafora deschisă și hierofanie prin „acel fior personal, unic” (cu cuvintele lui Al. Cistelean). Religiozitatea poezilor consacrați nu a însemnat doar o raportare la Cuvântul Evangheliilor („Ferice de cei prigoniți din pricina neprihănirii, căci a lor este Împărăția cerurilor!”- Matei 5:10), la riturile creștine, ci a reprezentat o trăire prin care se realiza fuziunea intimă între imanent și transcendent, între mundan și divin.

Raportându-ne la istoria tumultuoasă din perioada interbelică, poezia rugăciunii inimii, poezia *Rugului Aprins* și poezia carcerală au un numitor comun: glasul durerii, *glasul limbilor de clopot*. Poezia de dincolo de gratiile închisorilor comuniste este poezia *Mărturisitorilor pentru Hristos*. În, relativ, recenta *Antologie a poeziei carcerale* (2006), se pledează în favoarea lecturii intens participative a poemelor de acest gen. Fără îndoială, sublinierea pe care autoarea o face, este, mai mult decât o atitudine de pioșenie, o convingătoare relație de echivalență a poeziei cu „o rugăciune care nu se roagă și care îndeamnă la rugăciune [...] un act reflexiv, o transfigurare a experienței religioase în cuvânt”.

Abordând poezia detenției de factură religioasă, printr-o examinare din dublă perspectivă, tipologică, pe de o parte, și gnoseologică, pe de altă parte, se constată că aceasta transmite fiorul purtător al unui „trecut al durerii”. Spațiul carceral este cel „al formării și al de-formării”, pentru că aici suferința este unica rațiune de a fi, de a percepe existentul, timpul măsurându-se prin prisma torturilor fizice și chinurilor îndurate. În acel teritoriu al groazei, identitatea umană realizează necesitatea stringentă a raportării la

spiritualitate, ca unică modalitate de transcendere a imanenței, ca unică soluție mântuitoare. Revigorat prin puterea rugăciunii, poetul devine purtătorul de cuvânt al condamnaților, astfel încât depășindu-și suferința individuală, el își asumă o dublă condiție - de individ și de reprezentant al unei mulțimi cu patimi similare. Poemele carcerale, documente mărturisitoare, tulburătoare, valorizează meditația tensionată a pierderii libertății, a depersonalizării și alienării, iar poetul „se naște dintr-o situație limită a eului încarcerat.”

Generalul **Petre Caramitru** se încadrează în *limita eului încarcerat*, iar creația sa reprezintă un document al coșmarului comunist. Ca „limbaj universal” în sfera religiosului, armonia versului exprimă în forma cea mai apropiată un adevăr cu rădăcini ancestrale, unește divinul cu umanitatea, în relația dintre irațional și rațional. Poemele lui Petre Caramitru trezesc în sufletul cititorului fascinația pentru religiozitate, o dominantă tematică expresivă, de incontestabilă valoare. Asemeni confracților săi, poezii religioși, fie imnografi, fie de alt tip sau rostire, al căror limbaj a însemnat un amestec „de grație stilizată și tușă densă, de materialitate grea și hieratism botticellian inedit”, Petre Caramitru a reușit să releve frumusețea, sensibilitatea și profunzimea de expresie a înfiorării sacre, încât „artă și idee, ca două imagini rugătoare întinse către intangibilitatea zadarnicului, se îmbăiază în valuri aromate de poezie și trezesc în suflet viața ascunsă a presentimentelor, a imitațiilor noetice profunde și vapo-roase.” În această zonă a sensibilului firii, se situează, ca un far călăuzitor, volumul de versuri *Oaspeții celulei mele* (Editura Fundației Culturale Libra, București, 2003).

Poemele din volumul *Oaspeții celulei mele* debutează cu poezia *Crucea* și nu întâmplător, pentru că spre finalul volumului, poetul revine asupra imaginii trecutului cu un sentiment de nostalgie („Trecutul de-l rechem îmi reapare/ Sub formă de imagini colorate”), lăsând ca sufletul să se manifeste în lumina-i candidă („De închid ochii, le revăd pictate/ În haina de lumină și culoare”), să se confeseze cu o simplitate care sporește credibilitatea unor „vremuri tare depărtate” (*Lumină și culoare*, Agăș, 1953). Confesiunea poetului are drept pilon

crezul izbăvirii care nu exclude dorința de anulare a umilinței fiziologice („Așa îl văd pe «Omul» ce a golit paharul,/ Jertfindu-se pe Sine ca să ne mântuiască/ Și la vederea lui începe să-mi sporească/ Voința de a-mi duce cu fruntea sus calvarul.” (*Crucea*) De cele mai multe ori, însemnele torturii, durerea vie, sfâșietoare a condamnatului traduc în cheie lirică tensiunea textului poetic. Suferința dusă la extrem („Umilă cruce-nfiptă pe-o creastă de olane,/ De-ar ști nelegiuții că tu ne dai puterea/ Să înfruntăm tortura și să sfidăm durerea,/ Te-ar transforma de ciudă în seceri și ciocane” – *Crucea*, Aiud, 1950), devine o dorință năvalnică de înfruntare a opresivității.

Amintindu-ne de una dintre lucrările lui Radu Dragnea, lucrare cu caracter monografic, criticul literar scria că „literatura este, la noi, ortodoxii, (...) încarcerarea verbului în artă, de pe urma practicei milenare a Cuvântului în cele religioase”. Din adâncă smerenie față de *tainele de sus* își are izvorul și idealul lui Petre Caramitru, temelia pe care și-a clădit cele mai mari virtuți de netăgăduit: binele, frumosul și adevărul. Grăitoare, în acest sens, sunt versurile poemului *Excelsior* (Pitești - Găvana, 1948): „Mai sus, mereu mai sus, spre neființă,/ Spre lumea cea de dincolo de moarte,/ Mai sus, mai sus, și tot mai mult departe/ Mă cheamă azi suprema năzuință.” Trecând proba timpului și a istoriei, credința în libertatea spirituală a dezvoltat atitudinea poetului în fața vitregiilor sorții. Poezia de dincolo de gratiile închisorilor comuniste a generat, în fapt, o atitudine de autenticitate, cunoaștere, apreciere, valorificare spirituală în vers: „Rupt de lumea din afară,/ În celula-mi – univers -/ Eu, cu inima ușoară,/ Pot să-mi schimb gândul în vers.” (*Oaspeții celulei mele*, Pitești-Găvana, iunie 1948). În poezia lui Petre Caramitru, prin păstrarea speranței în mântuire, cu o magnifică forță spirituală, se realizează acel „dincolo” de înțelegerea umană: „Celula se strâmtează și... dispăre,/ Mă pierd în întuneric și... mi-e bine!” (*Introspecție senzorială*, Pitești-Găvana, 1948).

Într-una dintre cele mai cutremurătoare episoade ale spiritualității românești, arta cuvântului se înscrie în orizontul credinței drept-mărturisitoare, ca una salvatoare, în care imaginea și sunetul cuvântului este Logosul

oglundit în adâncul firii. Este și cazul lui Petre Caramitru. Prin vers, poetul mărturisește printr-o transparență totală, cu o sensibilitate singulară, secvențe neliniștitoare ale firii, irupând spre a se elibera și a intra voit în limanul unei liniști care să suprimă chinul încarcerării: „Sunt singur de aproape trei luni. Singur într-o celulă de închisoare; singur cu gândurile care se zbat neputincioase încercând să evadeze din cușca lor de oase și nu reușesc decât să îmi pricinuiască dureri de cap istovitoare și o moleșeală deprimantă. Zilele sunt lungi, iar timpul se târăște cu încetineală de melc. Umbrele, pe care le aștept cu nerăbdare să vină să îndulcească albul țipător al varului de pe pereți, se ivesc târziu și, o dată apărute, schimbă nuanțe atât de lent încât mi se pare că o veșnicie mă desparte de căderea nopții. Noaptea, oază minunată a uitării! Noaptea, insulă paradisiacă a viselor eliberatoare! Noaptea, scurt intermezzo odihnitor între două zile lungi de suferințe trupești și zbcium sufletesc! Noptilor binecuvântate din timpul detențiunii închin acest umil sonet.” (sonetul *Noaptea*)

Petre Caramitru circumscrie în cheie lirică (*Clopotele*) suferința fizică, devenită unica măsură a temporalității umane. Experiențele din spațiul închis al carcerii sunt mărturisite într-o narare simplă, ceea ce dă amploare tensiunii lăuntrului uman: „Cât de greu este pentru un om aflat în condiții normale de viață să stabilească o ordine de importanță a simțurilor. Toate îi sunt de folos aproape în egală măsură și oricare dintre ele poate căpăta momentan întâietatea. Când însă este vorba de un ins lipsit de libertate, de un ins ferecat în spațiul restrâns al unei celule, de a cărei unică și mărunță fereastră i s-a interzis, sub amenințarea celor mai aspre pedepse, să se apropie, lucrurile se schimbă total. Pentru un astfel de ins, vederea nu are drept câmp de investigație decât interiorul celulei care este același zi de zi; pipăitul nu-i poate transmite decât senzația de răceală relativă a pereților și patului de fier sau tăria și asprimea așternutului, iar gustul pe acela de greață provocată de fiertura rău miroitoare ce îi servește drept hrană. În schimb, mirosul și mai ales azul trec pe primul plan. Folosind din plin facultățile perceperii auditive, el încearcă să prindă glasul lumii din

afară sub toate formele lui de manifestare, de la foșnetul frunzișului până la șuierul de tren în noapte. Dar, dintre toate aceste forme, dangătul clopotului îi este cu deosebire drag. El are darul să-i alunge durerea îngrămădită în suflet, aducând în locul ei liniștea și speranța; să-i spulbere îndoiala și să-i re-întărească credința. Ascultându-l, omul temnițelor nu se mai simte izolat și părăsit. Gândul că acest glas al limbilor de clopot vorbește tuturor celor de afară, acolo în apropierea lui, precum și în întreaga țară, îi dă convingerea că neamul este încă strâns unit prin credință, fapt care, ca în atâtea perioade întunecate din trecutul său, îl duce sigur pe calea izbăvirii și a biruinței." Un documentar reconstituit din imagini terebrante, zbuciumate: „Zi de toamnă, fumurie./ Cu nori grei de ploaie buni./ Transformați o pușcărie/ Într-o casă de nebuni! (*Închisoare sau ospiciu*, Pitești-Găvana, 1948).

Poezia detenției rămâne Logosul întrupat în istorie, logosul mărturisitor în flacăra poetică. Poezia lui Caramitru, devenită *rugăciune pentru osîndiți*, înfățișează ceremonialul dureros al întemnițatului, amintind de momentul răstignirii christice: „Din turle de biserici sângerate/ Sub soarele ce stă să asfințească, (...)/ La glasul lor prind să se domolească/ Durerile în suflet adunate.” (*Clopotele*) Trecutul nostru poartă însemnele unei epoci de expansiune ortodoxă, răspândită printre popoarele balcanice în numele Evangheliei: „Nădejdi noi de sfântă libertate/ Încep timid în inimi să-ncolțească/ (...)/ O, dangătul de clopot la vecernii,/ În zborul lui nimic nu îl oprește! (...)/ Că neamul tot, sub flamura credinței/ Urmează sigur calea biruinței.” (*Clopotele*) Dacă substanța etnică a spiritului românesc se simte pretutindeni, suferința condamnatului amplifică dorința de transcendere a spațiului mundan: „O, dangătul de clopot la vecernii,/ În zborul lui nimic nu îl oprește!” (*Clopotele*) În poezia lui Petre Caramitru, semnul sacralului este prezent în peisajul autohton, lăsând urma unei epifanii triste, în amintiri care nu sunt ferecate de grațiile închisorii: „Mă simt ușor, ușor ca boarea fină./ Pătrunsă printre gratii pe-nserate,/ S-aducă din câmpiile smălțate/ Miroș de romaniță și sulfină.” (*Excelsior*) Natura, prizonieră ei însăși, este solidară cu simțămintele poetului, devenit *umbra* propriului „eu”, singura modalitate de a pătrunde într-

un *dincolo* al desăvârșirii umane: „Mai sus, mai sus, spre lumea umbrelor./ Căci umbră sunt a propriului meu „eu”/ Și-s gând smerit în zbor spre Dumnezeu./ Mai sus, mereu mai sus - Excelsior.” (*Excelsior*)

Într-o smerită „inventariere” a suferințelor carcerii, poetul își găsește liniștea apropiindu-se prin rugăciune de miracolul mântuirii divine: „E rece bara plasei, foarte rece/ Iar greutatea ei nespuse de mare!/ Fior de gheață simt prin trup că-mi trece/ Deși mi-e fruntea learcă de sudoare.” (*Visul nopții de ajun*). Glasul elocvent al tăcerii suferinței poetului vorbește la modul simplu și real despre memorialul durerii. Într-un *dureros* inimaginabil, rugăciunea este poarta de intrare într-o altă dimensiune a ființei care trece de la convertirea ritualului oniric la o înălțare în spirit. Prin confesiune, darul relevării divinului se materializează, devine o imagine în oglindă a trăirilor omului dinlăuntru: „Iar dacă ani de-a rândul va ține zălogirea/ Din ce a fost cândva o chinuită viață/ Va mai rămâne, poate, o vreme amintirea/ Și după ea... neantul cu a uitării ceață.” (*Suflet cernit*, Pitești - Găvana, 1949).

Întoarcerea gândului la ființele dragi („În suflet mi-oi păstra odorul: / „Fetița mea” - „Fetița tatii”. (*Fetița mea*, Jilava, 10/11 octombrie 1949) și la spațiul românesc: „S-a-mpodobit pădurea pe creștet cu verdeață/ Și câmpul e pe-alocuri cu verde peticit,/ O nouă primăvară aduce dor de viață/ Dar nu și pentru mine, biet ins nefericit.” (*Suflet cernit*), ori la micile vietăți: „Răzbit de frig, gonit de ceață,/ Un fluturaș catifelat,/ Rămas întâmplător în viață,/ Loc de refugiu și-a aflat/ La mine-n pat.” (*Agonia fluturașului*), denotă acea „fenomenologie a sufletului” (Bachelard, *Psihanaliza focului*) care trădează zbaterele și frământările chinuitoare ale neputinței de a se descațușa de vitregia soartei: „E agonia celui care,/ Uitat în temniți ferecate/ Deși trăiește, totuși moare/ De dorul după libertate/ Și dreptate.” (*Agonia fluturașului*).

Petre Caramitru trăiește miracolul transendenței prin darul legii lui Isus, singura lege a libertății spirituale, legea care învinge legea durerii: „Dar noi avem o lege ca toate mai presus,/ Din care, orice-ar face, nu ne vor scoate zbirii./ E legea pentru care s-au dăruit martirii./ E legea creștinească a blândului Isus.” (*Moș Crăciunul nostru*,

Capul Midia, 24/25 decembrie 1952). Poetul își apropie divinul prin puterea rugăciunii inimii, într-o reverență a umilinței, prinosul iertării și recăpătării credinței: „Am fost prea slab și prea grea suferința,/ Iar mintea-mi prea ades întunecată,/ De-aceea, Doamne, rogu-Te, mă iartă/ Și-ajută-mă să-mi regăsesc credința.” (*Rugă*).

Generalul Petre Caramitru, trecut în rândul poezilor „cu destin”, peste care vremurile au așternut, se pare, tăcere și umbră, poemele sale transgresează spațiul închis al carcerii în adevărate imnuri ale vieții și ale salvării, ale redescoperirii umanului: „Mai sus, spre țara-nchipuirii mele,/ Clădită din *frumos* și *măreție*,/ Spre țara mea de basm și poezie/ Pierdută în puzderia de stele.” (*Excelsior*) Poetul - creator este legat de transcendentul care devine „palpabil” sub influența grației, întrupată din înalt.

Oaspeții celului mele este invadată de *oaspeții* frumosului său lăuntric: *suferința, iertarea, credința*, atitudini esențiale care dezvoltă fiorul religios, atingerea „secvenței de depășit-atins” (Liiceanu, 1994), limita divinului și înțelegerea paradoxurilor existenței umane. În poemele sale, pe de o parte, credința stă la temelie „iubirii” necondiționate, a „poruncii noi”, pentru ca „toți să fie unul, ca lumea să creadă” (Ioan, 17:21). Și la rândul-i, *lubirea nepărtinitoare* stă la baza credinței care „nu poate să nu primească o dimensiune culturală.” Pe de altă parte, viziunea sa lirică, amprentată de religios, ilustrează o perioadă marcată de confruntări de ideologii politice, sociale, culturale, în ceea ce privește sfera creației, a tendințelor spirituale și esteticii artei.

Expresie grăitoare a durerii detenției, creația lui Petre Caramitru devenită o tulburătoare litanie, un mediator între omul încarcerat și Dumnezeu, reușește să concentreze un întreg univers de gânduri și trăiri într-un spațiu mic, o lume care se deschide în fața cititorului pe măsură ce acesta îi descifrează înțelesurile. Textul poetic, convertit în martor al tensiunilor comune unui întreg neam, al suferinței, al terorii deghizate, al camuflării, se metamorfozează în martorul adevăr al *celor văzute și nevăzute*. Forma inspirată și mesajul receptat redau senzația indescriptibilă în cuvânt, reiterează osânda apostolului christic, mesagerul *vinovaților fără vină*.

PE ARIPILE SHAKTY

O EXPOZIȚIE INDO-ISRAELIANĂ

DOREL SCHOR (ISRAEL)

O expoziție colectivă de pictură, sculptură și artă fotografică, cu acest nume neobișnuit, reunește o mulțime de artiști din Israel și din India, în spațiul oferit de hangarul 2 din portul Yaffo. Shakty este o denumire care se referă la energia proprie zeitelor, dar și a femeilor în general, în cultura indiană veche. Aceasta se baza pe existența unei societăți în care oamenii erau egali, în care dreptul femeilor la libertatea de acțiune era respectat și femeia, în general, era apreciată.

Expoziția în sine este feminină prin tematică și participare (cei câțiva artiști bărbați sunt în vizibilă minoritate), demonstrând prin culoare și desen multiplele aspecte ale existenței femeilor indiene de astăzi, precum și a schimbărilor din viața lor. De altfel, participării la expoziție donează o cincime din veniturile realizate din vânzări Organizației drepturilor femeii din India.

Este locul să menționăm faptul ca expoziția "Pe aripile Shakty" este organizată în cadrul manifestărilor de-

dicatelor Indiei, un festival de artă, muzică și dans la care și-au dat concursul, printre alții, ambasada Indiei, ministrul de externe israelian, portul Yaffo, ambasada Israelului în India. Aceasta din urmă va avea un rol activ în deschiderea celeiași expoziții la Bombay, în luna ianuarie 2014.

Vom sublinia ca o caracteristică generală tratarea picturală insolită, arta decorativă și sintetică, tendința realismului spre rigoare și simplitate. Cea ce nu înseamnă de loc o uniformizare a stilurilor, lăsând loc unei amplitudini creatoare patetice. Unele lucrări au o evidentă amprentă israeliană tradusă în mesajul transmis: arta este o parte vitală a societății contemporane, o explorare spirituală a timpului și a spațiului. Mesajul este de aceea subînțeles, câtă vreme pune societatea modernă în interacțiune cu tradiția și cultura antică. În felul acesta, expoziția „Pe aripile Shakty”, în afară de aspectul artistic evident, obține epoletul social, istoric, etnic și politic în subsidiar.

P o e z i i

DENSUS

în relieful inimi mele timpul te-a zidit
fortăreață
cuburi de granit peste iernile cubate
deșeuri din cetatea bucățită
după retragerea pe șest
se așează umeri
de sprijin cerului de fiecare zi
să mă închin
vieții
adună colinele împrejur
prin vocea distinctă a altarului umbrelor
amprintate
freamătă râul straturilor de compoziție
mă-nvrednicesc să răsucesc cheia
să intru

INTARSIE

într-o privința nu aleg
pe ceva criterii
mă încredințez travaliului nopții
cum s-ar așterne la lucru
cioplitorul în stânca
masivă
uneltele aplecate provoacă energiile contrare
forme inseparabile în sine se dezic
în geometrii șlefuiesc logica
partizană artei
dintr-un spațiu gol clădesc altul plin
în preajmă
își răspund din priviri cu tenacitatea
ce nu se lasă deslușită
până să mă așez
liniștea e de neclintit păpușa narativă care
nu prisosește

CE N-AM SPUS

îmi stă pe limbă

se spune că există gustul fructelor în desișul
cel mai ascuns
al neuronului regenerat

există perina de ierburi parfumate
fără extract
pe care ți-am visat chipul deși grădina
mă ocolește

există percepția care mă împinge
să-mi intru în piele
ca ultimă consecință

există grăuntele nonșalanței aceluia scenariu
care nu-mi reușește
și basta
chiar dacă eu cântăresc mereu rezerva
din cămara de alimente
cu echilibrul blocat
ce n-am spus e poate prea important
pentru a se face conexiunea
așteptată

IARNA PE VALEA FIERULUI

versanți de zăpadă stau de pază punctului
în care ne adunăm
copacii dorm sub anestezia iernii
dintr-un frunziș stors de viață șireată sare
o vulpe să ne atragă atenția
urcă printre fagii îmblăniți în spuza albă
ne aruncă ocheade
până se face una cu muntele

dinspre Densuș neagră intră pe drumul bocnă
carosata cu bănci orizontale
prindem locuri în picioare înclinați obraze
peste obraze
lame de curenți pe valea Fierului
taie pe unde apucă
bărbat vecinul ridică fruntea
trunchiul într-o rână din dreapta îi ia capul
iarna curge încet printre case somnoroase
păgubașă apoi renunță căci
e iarăși sâmbătă
și iarba se trezește prin locurile vioaie
participă la conversație

P O E Z I I

ZBOR

Stau pe pânze de nori, care de care mai fine,
Unii par munți cu creste uriașe de nea,
Mă-ndrept, nu știu unde, dar gândurile mele sunt
pline,
Țin răsăritul lunii în palmă, am steaua mea.

Ce larg îmi pare orizontul! Ce dens!
Iată cum cerul și-a aprins felinarele...
Zborul spre necunoscut dă existenței mele sens,
Jos, departe, e doar marea cu vapoarele.

Spintec infinitul cu aripile întinse,
Am senzația că sunt stăpânul universului.
Atâtea inimi îmi bat și toate-s aprinse,
Visele mi-au înflorit înaintea mersului.

Sorb atâtea lanuri, atâtea ape, atâția munți,
Sufetul îmi este cascadă ce crește,
Trec peste stăvilare imense și punți,
O, Doamne, zborul acesta mă năucește!

CROAZIERĂ

Din Finlanda-n Suedia, poți merge pe valuri.
În stânga și-n dreapta, cerul de apă!
Nu se văd țărături, nu se văd maluri,
Doar vase de croazieră cum sapă.

Marea vuieste ca un balaur încins,
Ne legănăm ca pe-o barcă cu pânze,
Stau la fereastră și-admir orizontul întins,
Caut cu privirea copaci, caut frunze.

Iată arhipelaguri! Câtă splendoare!
Mi-e sufletul fluture-n vânt.
În juru-mi, se cerne atâtea culoare...
Nu se vede nici cer, nici pământ.

Inima mea planează, planează,
Sunt o furnică pierdută-n univers.

Până și sufletul îmi navighează!
E totul spectacol, totul e mers.

Dormim o noapte pe mare,
Turbinele vaporului clocotesc,
Aripile îmi sunt atât de ușoare,
Adorm și visez, rătăcesc...

LA VATICAN

La Vatican, stau ingerii-n ferestre
Când Papa ne vorbește răspicat,
Făclii aprinse peste nopți celeste
Și cerul în pahare adunat.

La Vatican, luceferii-s de pază
Și nicio șoaptă nu trezește firea,
Culorile se scutură-n amiază,
Te copleșește-ndată amintirea.

La Vatican, e pacea ce coboară
Din zarea ce cuprinde infinitul
Și raza te învăluie ușoară,
În inimă-ți apare răsăritul.

ORAȘ VECHI, ORAȘ NOU

Montpellier, oraș vechi, oraș nou,
Amintirile curg dintr- parte într-alta,
Legende se cern peste tine, eco,
Timpul cioplește în inimi cu dalta,

Aici, luceferii fac de gardă mereu,
Zarea e din solzi de lumină,
Amintirile curg peste tine, perechi,
În orașul cu munți de rugină,

Montpellier, oraș nou, oraș vechi,
Istorie-ncuiată-n mezee,
Amintirile curg peste tine, perechi,
Lumină-mprăștiată-n curcubeu.

NOAPTE DE CRĂCIUN

Sunt nopțile mai lungi ca niciodată
Și îngerii sunt destui să ne vegheze,
Pe boltă, luminițele sunt treze
Și primii fulgi au și-nceput să cadă.

Crăciunul, cu mireasma lui fierbinte,
Pășește-ncet, s-ajungă iar la noi,
Afară, pomii sunt atât de goi,
Dar mâine, s-or găti cu straie sfinte.

În jur, se-aude râset și colind,
Pe coșuri, fumul valuri se desface,
Pâinea umflată-n spuză, lin se coace,
De-atâta somn, și genele se prind.

Cu bucurie, așteptăm cuminiți,
Să ningă dens, la fel ca-ntotdeauna,
Și să miroase-a cozonaci fierbinți
În timp ce pomii-n păr, și-au pus cununa.

POEM PENTRU TINE

Ți-aș da stelele, să-ți lumineze pașii când mergi,
Ți-aș da marea, să o ai la picioare,
Foșnetul frunzelor, să te-ntâmpine lin pe poteci,
Curcubeul, să te-nvăluie în culoare,

Tu ești răsărit în oaza mea vie,
Cântec iscoditor ce răsună frumos,
Ești dor răstignit de îngerii, o mie!
Și susur de apă duios.

Te scalzi în roua care-ți vrea strălucirea,
Pereche a inimii mele, dor sfânt!
Mi-e sete de tine, te beau cu privirea,
Te făuresc, mereu, din cuvânt,

În raiul nostru, din Bulzești, te-mpreun
Cu miracolul lumii, minune!
Culeg răsăritul și-n palme ți-l pun,
Noi doi făurim, acolo, o lume.

SFÂRȘIT DE NOIEMBRIE

Vino să vezi, frunzele-s căzute de mult.
Lumina e din ce în ce mai îngustă,
Între crengile-uscate, vuietul morții e surd,
Toamna a adunat frunzele toate sub fustă,

Vino să vezi cum se tânguie plopi dezbrăcați!
Vântul le-a răcit până și oasele,
Norii albi stau pe cer atârnați,
Noi am început să-ncălzim casele,

Vino să vezi cum nopțile sunt de metal!
Frigul rânjește, mușcând din cenușă,
Visul are chip de smoolă, oval,
Prietenii iernii așteaptă la ușă.

RAIUL DIN MUNȚI

Domnește liniștea-ntre munți,
Doar cântecul de mierlă sună,
Ea-și cere dreptul s-o ascuți,
Pădurea crește-n sus, nebună,

E Muntenegru rai, e oază,
Luna se-adapă doar din văi,
Pe cer, se-arată iar o rază,
Și-aici e Dumnezeu cu noi!

ADMIRÂND DOMUL

Se-nalță Domul ca un sfinx,
In jur, plutește iz de floare,
Și candelile s-au aprins,
Cerul se sparge în culoare,

Inima-mi bate ca o torță,
Sufletu-mi arde foc nestins,
Vântu-n cămașa lui de forță,
Se năpustește viu, aprins,

Se-nalță Domul liniștit,
Florența-i gata de culcare,
În mine, astăzi, a-nflorit
Livadă de mărgăritare.

CHIPUL MAMEI

Înmuguresc ghiociei sub zăpezi,
Tu stai într-o stea, colo sus,
Se-ntind orele peste amiezi,
Lacrimile mele nu au apus,

Iată soarele, a căzut peste sat,
Cerul s-a luminat dintr-odată,
La poarta sufletului, amintirile bat,
Chipul mamei îmi apare în poartă.

P o e z i i

Rugă

Arată-mă pe mine mie, Doamne,
 să sfârșesc rătăcirea! Fă-mă firimitură
 de pâine muiată în vin,
 să nu-mi mai pierd firea.
 Ia-mă încet de unde
 dulcea desfătare mă duce.
 Beau și râd la masă cu semenii,
 dar în suflet, mereu, îmi fac cruce.
 E ziua judecății. Cuvântul mă împinge,
 cu aceeași putere, în sus și în jos.
 Oare nu el a încremenit apa
 sub tălpile lui Hristos?
 Arată-mă pe mine mie, Doamne,
 cum vin înspre tine în genunchi
 și pe coate. De voi ajunge altundeva,
 ochii mi-i scoate. Apoi înfățișează-mă
 pe mine mie, cel orb. Să mă recunosc
 în celălalt, să nu sorb
 zeama din fructul uriaș
 al grădinii. Ce altceva pot fi,
 dacă nu păzitor al luminii?

Cântec

Nu fii trist, copile!
 De fiecare dată când
 dobori, cu praștia, o pasăre,
 Dumnezeu îi prinde,
 între palme, sufletul,
 dăruindu-i-l alteia.

Nu sunt pietre câte păsări în cer;
 nici greșeli câte poate El ierta!

Firida

Te vor căuta fără oprire. Au găsit ei
 apa în vin, perla în scoică;

or să scormonească pretutindeni,
 în norii destrămați, în laptele nesupt,
 în caii de nisip alergați, prin lume, de vânt;
 pe fața și dosul oglinzii, pe talpă și creștet,
 între literele numelui de botez.
 Nici aerul de sub aripile păsărilor
 nu o să scape necercetat.
 Oriunde ești
 îți vor auzi bătăile inimii.
 Căci tu ești viu, ei sunt morți
 și au nevoie să se reîntregească din tine
 ca lupii din lună,
 ca iarba uscată din foc.
 Dar nu-ți fie teamă,
 n-au să te găsească nicicând!
 Ori de câte ori vor fi aproape,
 Dumnezeu îți va lua inima
 și o va adăposti în pieptul său
 până trece primejdia.

Iluminare

Venea la mine cu umbletu-i
 rar. Luna îi ascundea goliciunea
 în cel din urmă pătrar.
 Cuvintele, altădată întregi,
 se prefăceau în sfielnice șoapte,
 aș fi mușcat din măr dar încă nu
 schimbasem dinții de lapte. O
 primeam înlăuntru-mi, nu știam
 de-i devreme ori prea târziu. Simțeam
 că a fost cu mult înainte
 să fiu. La marginea lumii, nu înțelegeam
 cine e, cine sunt. Parcă priveam
 prin gaura de cheie a unui,
 proaspăt, mormânt. Și tot căutând,
 împrejur, pentru toate răspuns;
 de soare m-am simțit,
 pe de-a-ntregul, pătruns!

Mica apocalipsă

curge vinul, punem vițelul cel gras
la proțap. nimeni nu își mai toarnă
cenușă în cap. ne iubim fără noimă
apocaliptic și laș. soarele și luna răsar
împreună peste oraș. zadarnic
cel plecat în ceruri vrea să-l ocrotească
pe cel rămas. e ca și cum în buzunarul
surdului ar ticăi un ceas. timpul
sieiși răbdarea nu-și mai îndură.
clipa plesnește – inimă de cal
alergat peste măsură. se rupe
osia lumii. mâna se desprinde
din cui. uneori, omul se naște al tuturor
și moare al nimănui.

Ars poetica

Stăm la masă cu creioane în mâini.
Dumnezeu așează între noi o foaie
de hârtie. Suntem mai nedumeriți
decât după alungarea din Rai.
Nu știm dacă e dar ori pedeapsă.
Albul e rece, neutru. Tu privești în el
ca într-o oglindă, eu ca într-un mormânt.
Așteptăm. Încordarea crește. Deodată,
tu spargi oglinda, eu deschid mormântul.
Dumnezeu întoarce foaia de hârtie
pe cealaltă parte.

Trecerea

Lins ai fost de limba morții înainte
de-a te naște - cel ce vine-n
cel ce pleacă, muritor, se recunoaște.
Soarta, harnica-i suveică printre ițe
și-o strecoară, ce s-a împletit
cu trudă, se destramă într-o doară.
Dintr-al vieții ghem, în taină, alb și negru
se desfac, lin, cămilele trec fire
prin urechea unui ac.
Se preschimbă, sub găoace, puiul vechi
în puiul nou, glasul ce striga-n pustie
azi se-aude în ecou.
Tu îl cheamă-n gând pe cel ce punct de
sprijin ți-e, opus. Precum stelele căzute
își găsesc perechea sus.
Înțelege că sfârșitul nu-i defel o

întâmplare, când, matern, te linge moartea,
înainte de naștere.

Scrisoare mamei

Sunt sănătos, mamă. Doar că, adesea,
mă iau la ceartă cu Dumnezeu. El tace și
pentru fiecare cuvânt greșit de-al meu
eliberează câte o vietate
din capcanele întinse pe întuneric,
atunci când îmi închipui că nu mă vede nimeni.
Vânătoarea mea e mai mult o joacă.
Dar tu știi asta, mamă.
Cum presimți și că mă voi întoarce
curând și poarta mi-o va deschide vântul,
vechiul meu prieten din vremea
când înălțam împreună zmee.
Acum trebuie să fie atât de bătrân de nici
nu-mi imaginez cum mai poate împrăștia,
când e supărat, de pe casă, țiglele. Țiglele care,
în copilărie, îmi păreau pagini rupte
dintr-o carte de povești de o vrăjitoare rea
și alergam prin tot satul să le prind,
să mi le citești seara, înainte de culcare.
Sunt sănătos, mamă. Chiar dacă zilele
cât am fost plecat, inima mea a ars mocnit
ca o miriște udă! Când ne
vom revedea, o să răsară grâu fraged
și în el macii ochilor tăi ce au plâns
până dincolo de mormânt.
Până dincolo de cuvânt.

Minciuna

Copii, ne ascundeam în casa din copac.
Mama se prefăcea că ne caută
întorcând pământul pe toate fețele.
Stam ascunși, nici nu respiram,
ca puii unui animal plecat la vânătoare
în locuri îndepărtate, Abia seara, coboram
cu soarele roșu pe fețe. Mama părea
mai bucuroasă decât atunci când ne născuse.
Ani întregi, jocul acesta ne-a ocrotit.
Într-o zi, am descoperit șiretlicul
mamei. Atunci s-a sfârșit copilăria.
Nu peste mult timp, ne-am mutat în oraș.
Noii proprietari au tăiat copacul.
Umbra lui a rămas în picioare.
E și acum acolo,
legănându-se în bătaia vântului.

El stă pe o creangă.
Ea pe cealaltă.

Dumnezeu
scutură
Pomul Dintâi,
și-i
împreună!

În cer,
pentru totdeauna,
soarele se desparte
de lună.

-
Mă redescopăr, puțin câte puțin.
Ca și cum aş bea,
înghițitură cu înghițitură,
apa unde am fost botezat

și

ce e viața
dacă nu o mare însorită
din largul căreia
eu, demult înecatul,
vă fac semn cu
oglindea?

COSTEL STANCU

Născut la 02.05.1970, Vânju-Mare, județul Mehedinți.
Locuiește în Reșița, județul Caraș-Severin.
Membru al Cenaclului Literar *Semenicul* din Reșița.
Membru al Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Timișoara.

A publicat volumele de poezie:

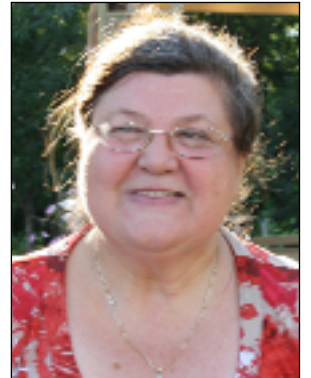
- **Terapia căderii în gol**, Editura Hestia, Timișoara, 1995.
- **Dominic sau despre imitația umbrei**, Editura Hestia, Timișoara, 1995.
- **Măștile solitudinii**, Editura Marineasa, Timișoara, 1997.
- **Golurile din pâine**, Editura Marineasa, Timișoara, 1998.
- **Fluturile cu o singură aripă**, Editura Timpul, Reșița, 2000.
- **Arta imaginației**, antologie, Editura Vinea, București, 2001.
- **Cântarul de apă**, Editura Marineasa, Timișoara, 2002.
- **Vânătoarea promisă**, Editura Marineasa, Timișoara, 2003.
- **Ieșirea din peșteră**, Editura Marineasa, Timișoara, 2005.
- **Înghițitorul de creioane**, Editura Tim, Reșița, 2009.
- **Evoluți@ umană**, epigrame, Editura Tim, Reșița, 2009.

În volume colective:

- **Orașul cu poeți**, Editura Timpul, Reșița, 1994.
- **Casa faunului**, Editura Hestia, Timișoara, 1995.
- **Antologie tabăra Oravița**, Editura Mirador, Arad, 2004.
- **Drumul către Piatra Scrisă**, Editura Marineasa, Timișoara, 2006.
- **Iz novije rumunske poezije**, Editura FondEuropa, Novi Sad, 2009.
- **Când pleca odată, la război, un om...** (antologie de epigrame), Editura Măiastra, Tg. Jiu, 2010.
- **Antologia de catrene și epigrame editată de site-ul agonia.ro**, Editura Edo, București, 2009.
- **20 rEvoluție**, Editura Brumar, Timișoara, 2010.
- **Bijuterii din Piața Abundenței**, Editura Brumar, Timișoara, 2011.
- **Mai am un singur doors**, Editura Bluementhal, București, 2011.
- **Orașul cu poeți 2**, Editura Tim, Reșița, 2011.
- **Antologia Convorbiri literare**, Iași, 2011.
- **Poeți din Banat**, editura Brumar, Timișoara, 2011.
- **"20+1"**, antologie, editura Dacia XXI, Cluj-Napoca, 2011

Povestea celor DOI FRĂȚI!

din Volumul *Șoaptele Nemuririi* (Cătălina Stroe – Montreal)

Primul născut, mai potolit din fire, a început de mic să-și ajute părinții la treabă. Îl trimiteau cu oile. Ele pășteau și el își vedea de ale lui.

Încerca frunzele pentru cântat și își cioplea tot felul de nuielușe.

Păsările cântau, cerul era albastru, stătea pe spate și privea norii albi întrebându-se de unde vin și unde se grăbesc, se uita prin iarba la insecte, ce fac și cum fac.

La izvor se mira de unde vine apa așa rece și bună și unde ține ea atâtea culori pe care le arată numai atunci când își aruncă stropii spre soare.

Nici nu simțea cum trece ziua și avea în el, așa, o fericire!

Fratele mai mic, mai iute, mai zburdalnic, avea și el o plăcere, să vadă lumea de sus!

Se cățara în copaci de unde urmărea din umbră ce se întâmplă prin curte, cine vine, cine pleacă, ce face cățelul, până când acesta din urmă se sătura să fie supravegheat și începea să latre la el, deconspirându-i ascunzătoarea.

Atunci trecea în viteză în podul casei. Ce de minunății erau acolo, amintiri de la bunici, poate de la străbunici! Nici nu simțea cum trece timpul tot uitându-se la ele. Prin fereastră acoperișului nu vedea mare lucru, dar pe înserat se uita la stele până când începea maică-sa să îl strige la masă.

Cobora plin de importanță și de praf ca și cum ar fi deținut cine știe ce mari secrete ale Universului.

Cu trecerea anilor, cel mare a rămas lângă părinți, din ce în ce mai priceput în toate cele. Știa cum se face o casă și de ce pui la sfârșit bradul, ca o piramidă, în vârful acoperișului. De noroc!

Când tundeau oile erau numai ochi. Aveau

mai multă lână albă, dar și ceva lână neagră.

După tunsul oilor începea un adevărat spectacol magic. Lâna tunsă, ca o blană compactă, era opărită cu apă fiartă, apoi uscată, scărmanată, trasă în valuri, pusă în fuioare în vârful furcii, trasă cu degetele să devină fir și învârtită pe fusul la care dacă te uitai prea mult, treceai pe neștiute în lumea viselor.

Firul tors era mai departe țesut sau împletit și îmbrăca astfel casa și pe locatarii ei.

Toate se dezvoltău la timpul lor, printre povești și anotimpuri!

Părinții făcuseră școală atât cât să numere oile, să schimbe bine brânza pe porumb și făină și să citească poveștile din Biblie. Tatăl citea mereu, mereu numai prima pagină pentru că îl apuca somnul. Avea el o vorbă: cine gândește prea mult, nu mai doarme bine!

Îi zicea deseori nevastei: mai bine spune-i lu' ăsta micu, că n-are ce găsi în lume, că lumea suntem noi!

Curiozitatea te face să umbli după umbra ta! Uită-te la băieții ăștia, parcă's Mureșul și Oltul! Nu trag la un loc.

În final, cel mic a plecat la școli și a ajuns savant în țări îndepărtate.

Într-o zi s-a întors acasă, cărunt și obosit. A fost primit cu mare bucurie și cu bucatele cele mai bune, cum se spune în povești.

- Măi, zănatic ai fost tu de mic! Ce-ai aflat prin lume? Hai zi, că tot n-avem acu' altă treabă! L-a îndemnat la vorbă fratele gospodar.

Cu voce joasă, aproape pe șoptite, așa cum vorbești despre o mare taină, fratele savant i-a mărturisit: "Am aflat că Dumnezeu există!"

- Păi bine măi, asta noi o știam din moși strămoși! Ție unde ți-a fost mintea?

- Eu am vrut să verific! Există undeva în Europa, sub pământ, o instalație mare ca un fel de tun. Acolo am făcut niște cercetări și am găsit "o particulă din Dumnezeu".

- Adică vrei să-mi spui că tu ai tras cu tunul în Dumnezeu, sub pământ? Dumnezeu e în cer, mă! Bine că nu s-a supărat că asta ne mai lipsea!

Așa-i când umbli singur prin lume, nici tu nevastă, nici copii! Te ții de prostii!

Uite, știu eu una de i-a murit bărbatul. Femeie harnică, poate s-o îndura să se îngrijească și de tine, așa savant cum ești! Mai faci și tu ceva pe lângă casă!

Aici, la noi, e bine, ca atunci când eram copii. Nu s-a schimbat mare lucru. Suntem sănătoși, slavă Domnului! Eu dorm bine, mănânc bine, îmi iubesc nevasta, la copii le spun povești să știe și ei din ce neam se trag.

La oraș, dacă întrebi pe câte unul de ceva, se uită întâi la ceas, să vadă dacă are timp să-ți răspundă și dacă merge cu mașina, câteodată parcă își pierde mințile. Nu mai știe de capul lui, de unde vine, și trebuie să-i zică "cineva de sus" unde se află, să-i arate cu degetul.

Pe străzi, zici că ești la spitalul de nebuni, vorbește fiecare singur de te cuprinde frica. Au o boală numită STRESS. Așa am auzit!

Aici eu n-am nevoie nici de ceas și nici de G.P.S. cum îi zici tu!

Noi urmărim Steaua Ciobanului, Luna și Soarele și vorba lui Dumnezeu cel de sus. El e GPS-ul nostru!

Fac o rugăciune seara, că nu mă grăbesc și ziua următoare știu deja ce o să fac!

De când mă știu, am stat în locurile astea și acum au venit niște zănatici să ne spună că "am intrat" în Europa, de parcă țara asta ar fi vapor, pe mare.

Sau poate ați făcut voi vreo gaură, cu experimentele voastre și acum ne luați pe noi, ca petic, să o cârpiți?!

Au zis să-mi iau carnet de conducere, să trec oile peste șosea cu remorca, că nu mai am voie să mân turma la păscut, ca înainte.

Și laptele nostru nu e bun, pentru Europa, că nu mulg oaia cu curent electric, în vârf de munte!

Și dacă nu le place brânza mea, să n'o ia mă, să n'o ia! Că și noi avem burți. Nu-mi trebuie banii

lor și banii de la nimeni!

Să fiu lăsat în pace și am ce-mi trebuie! Asta vreau!

Dar, o vom rezolva noi și p'asta! Am trăit până acum bine și n-o să-mi bag pe necuratul în casă.

Am beci, am vatră, iar W.C. în casă să-și pună ăia care-s mulți grămadă și n-au loc unde să-și facă nevoile. Eu sunt singur pe dealu ăsta!

Și n-am nevoie nici de T.V., ca să ascult prostiile lumii.

Eu am treabă, măi!

Hai acum în casă, la icoana mamei, să ne rugăm amândoi la Dumnezeu să te ierte, că ai tras cu tunul în el, că-mi vine și să râd, zău!

Zănatic ai fost tu, de mic!

Petre Simileanu

Plumiera

Îi vom considera, ca un lector cu liberă trecere, recentul volum al poetului și eseistului Ion Pachia-Tatomirescu, intitulat „Urzici prin verze de Paris“ (Waldpress, Timișoara, 2013), nu epigramatic, cum și e, ci – mai degrabă – sintagmatic, încorporându-l pe autor între Alphonse Daudet, al cărui Tartarin „nu minte, ci se minte“ (condescendent) și „Ulise“-le lui James Joyce, cu „umorile dumitale fantastice“ (p. 197).

Între „textier“? (v. Mallarme) și „textologic“ (Valery) e mică distanță.

Epigrama crispată dar extaziată caracterologic, cum și trebuie, devine în periodica volumului, jurnal de bord pe un ocean gotic (cuiburi grafice în munții stâncoși).

Autorul are meritul de a nu încurca paserile – exemplarul sau specia.

Noroc că nimic nu dispare, inerțial.

„Scriitura corporală“ sau doar scriitura, lucrată într-o etică și o estetică sinuoase.

Numai că nimeni nu știe ce se întâmplă cu textul: nu se risipește; nu se dezintegrează structural. De asemeni, sensul rămâne monolitic: pare fix, hieratic și atât! Pare a nu jubila deopotrivă cu bucuria poetului de a(-și) scrie.

Finalul e afin începutului:

- carte nomotetic, contemporană (aproape, o contemporaneitate în uz);
- sistem referențial-reflex (poeți și poetroni de nație);
- tirania evenimentului (cf. recursului epigramei)
- Craiova la vârf de cinste: literar, istoric, afectiv (aici nu e nimic conjunctural!);
- fabule, idiomuri, seme, paradox-isme, mitosofii moleculare etc.

Structuralist ofuscat, poetul – căci poet este – precum și un fundamental om al culturii, I. P.-T. are dreptul a se interoga, în ale sale – „epigrame la minut“ – precum același Valéry: „cum să nu fiu obscur?!

Geminae frontis...

Lui George Gîrda (1879 – 1948),
versificator în dialectul bănățean,
cărui i se atribuie paternitatea
zicalei: „Tăt Bănatu-i fruncea!“.

Zis-a George Gîrda: „Tăt Bănatu-i fruncea...!“ –
și fu adevărul valabil atuncea...
Privind prin istorii, cercetând profund,
„fruncea“ de pe-atuncea devenit-a fund...

Dar nu în Coruptlanda...

Se dedică tuturor „coruptlandezilor“ din partidele
politice ivite dincoace de cortina Epocii de Aur
aidoma ciupercilor otrăvitoare, Pălăria Șarpelui.

„Cine are carte e cu bună parte“,
în Dacia sfântă, cu-nțelepți strămoși,
dar nu-n Coruptlanda – „țara“ ce-o împarte
„Parlament-cârmaciul“ la străini scârboși...!

Din antichitatea Daciei în prezentul României

„Până la Revoluția Anticomunistă Valahă din Decembrie
1989, aurul Roșiei Montane curgea în Banca Națională a
României, ca și în Dacia lui Burebista; de mai bine de un
deceniu, în România lui Băsescu – pe căi mafioate –, se
scurge în afara Țării.“ („Manifest“, Piața Universității
de București, „într-al 12-lea ceas“ de 12. 09. 2013).

Cândva, Roșia Montană,
printr-o cale subterană,
curgea-n Bănia-mi Olteană...
Cu Băsescu-n vârf de Țară,
aurul curge-n afară...!

Joacă „de-a polii“...

Pilitura, pe câmpia colii,
se joacă De-a polii:
„Nordul cade-n sud –
nu-l văd, nu-l aud...;
sudul cade-n nord –
fac atac de cord...!“
„Iarna nu-i ca vara“,
„vara nu-i ca-n iarnă“:
neaua e de marnă,
se umblă la șisturi,
la seism, la rifturi,
viscol – timp răstoarnă,
deșertu-i ca para,
haos prinde țara... !

Meteobuletinul zilei...

„Iarna viitoare va fi cea mai geroasă, dacă ne
raportăm la cele cunoscute din mileniul trecut...“
(Agenția Națională de Meteorologie – București).

Toată iarna viitoare,
ninge-va cu dinți de sare,
peste panouri solare,
pe străzi și pe ulicioare...
De nimic nu se mai strică,
ninge-va și ceva... mică...!

Epigrame din volumul „**Urzici prin verde de Paris**“
(epigrame, parodii și alte „aspersoare de verde...“)

Banii care aduc fericirea

Într-o seară de vară, după o zi ceva mai extenuantă de lucru în bibliotecă, m-am simțit obosit, am pus capul pe birou, să închid măcar ochii câteva clipe și am ațipit. Mi-am dat seama repede că sunt gata să adorm după faptul că lucrurile la care mă gândeam, le vedeam aievea în fața ochilor, luând contururi distincte și în mișcare. O fracțiune de secundă numai și iată-mă legănându-mă ca un prunc în brațele lui Morfeu. Mai departe nu mai știu exact ce s-a întâmplat, am intrat într-o stare de luciditate teribilă care nu era specifică nici somnului, nici stării de veghe și pe care nu o mai avusesem altădată înainte. Vedeam un peisaj cunoscut, deși încă neidentificat și, ca într-o ieșire din propriul corp, pluteam pe deasupra lucrurilor, mă deplasam instantaneu acolo unde voiam și fără nici un pic de efort.

Și ca într-o mișcare de travelling cinematografic, plutind pe deasupra unei alei cu multă iarbă, am zărit acele câteva pete întunecate, sânge, am zis eu înspăimântat și, apoi la doar câțiva metri, pe el, pe acel necunoscut zăcând nemișcat.

Trăiește încă dar trebuie salvat imediat!

Cine rostise aceste cuvinte, eu, îngerul meu păzitor sau al lui? Recunoscusem Parcul Herăstrău, să nu mă întrebăți cum, că nu vă pot explica. De multe ori în vis asști la niște întâmplări și atunci în vis știi, cunoști o groază de amănunte, fără să te fi gândit special la ele

și fără să ți le fi spus cineva. Am tras de mine să mă trezesc, m-am smuls din starea aceea inexplicabilă și m-am uitat la ceas: uansprezece noaptea.

Am coborât în stradă, luând cu mine rezerva financiară de care dispuneam, lucrurile se petreceau câțiva ani înainte de '89, în speranța de a găsi un taxi dar n-a fost să fie. Am făcut semne disperate cu mâna la mai multe mașini, a oprit cineva, doritor să mă ia, dar tare bănuitor, unde merg, de ce la o oră așa de târzie, etc. etc. Mi-am dat seama că era un taxist de ocazie și care ar fi dat orice din lume să scape fără necazuri, să nu fie prins de vreo patrulă nocturnă de la circulație, ca dimineața să ajungă și el acasă cu niște bani plătiți mai mult cu emoțiile acestor curse clandestine.

Ce caut eu noaptea în Parcul Herăstrău, intrarea de la Arcul de Triumf, să salvez pe cineva în agonie, cine mi-a spus, de ce n-am sunat la salvare, unde lucrez... I-am plătit cursa cu anticipație, mai mult decât îmi ceruse și s-a lăsat convins dar cu jumătate de gură. M-a abandonat la intrarea în parc, pe tânăr l-am zărit destul de rapid, își pierduse cunoștința și când mă chinuiam să-l scot pe alee, aud în spatele meu: - E greu, nu? Am tresărit ca la o mie de volți. Era șoferul meu, care își călcase pe inimă și venise să îmi ajute. I-am mulțumit în gând, l-am urcat împreună pe bancheta din spate și l-am rugat să ajungem cât mai repede la Urgența din Dorobanți.

De unde știam eu ce și cum, cine este victima... Am să îți povestesc mai târziu, omul acesta trebuie să ajungă cât mai repede pe masa de operație.

La spital lucrurile au decurs mai rapid de cât mă așteptam. S-a descoperit că are o rană de cuțit în spate, pierduse mult sânge, a fost luat de doi brancardieri și a dispărut în labirintul de săli și perdele.

Când a venit să își ia la revedere, mi-a mai cerut odată amănunte și i-am spus că l-am zărit pe acest tânăr pe care nu îl cunosc de fel, într-o stare de semi-transă de la mine de acasă și cam asta-i tot. A dat din cap, gogoși din astea să-i spui dumneata lu' Mutu și s-a îndepărtat cu spatele fără să mă slăbească o clipă din ochi.

Mai complicat a fost cu organele de ordine, chemate de medici a căror stare de vigilență bătea la mare distanță grija de a salva un om. Cum am știut de el dacă nu l-am înjunghiat eu, cu ce mașină am venit, marca, numărul, să merg atunci noaptea la circă să dau o declarație cu tot tacâmul. Tot tacâmul însemna pentru el cea mai mare parte a anchetei și, înainte de toate eu eram suspectul numărul unu ca să nu spun singurul, precizându-mi că dacă nu mă supun pot să fiu amendat.

Atunci s-a trezit un fel de bățoșenie arțăgoasă și în mine și am spus că multă lume ar fi gata să îl amendeze și pe Iisus Hristos că nu avea carte de muncă. I s-a tulburat privirea și

s-a uitat la mine cu atâta dușmănie, clipă în care am înțeles limpede că dacă aș fi fost atunci acolo la ei, nici mie nu mi-ar fi fost ușor.

Aveam să aflu chiar în noaptea aceea că tânărul se numește Paul Alexa, că i s-au acordat toate îngrijirile necesare și că viața lui nu se mai afla în pericol.

Mai târziu l-am vizitat și ne-am împrietenit. Era din Slatina, lucra la fabrica de cherestea din Pipera, niște derbedei au vrut să îi fure porofelul și unul dintre ei l-a lovit cu cuțitul. Îmi era foarte recunoscător că i-am salvat viața cum spunea el. Am continuat să îl vizitez, înainte de a i se face ieșirea din spital medicii l-au mai supus la o serie de analize de rutină și când l-am găsit în altă rezervă, am simțit că ceva nu este în regulă. Medicul crezând că suntem rude m-a chemat de o parte și mi-a spus că Paul este seropozitiv. Analize repetate. Diagnostic implacabil.

Știu că am intrat în rezerva lui Paul uitându-mă în jos de frică. Două mângăritare de disperare se insinuau mijit sub pleoapele sale.

Să nu luăm lucrurile în tragic, am încercat să îl încurajez. Diagnosticul trebuie confirmat și de alte foruri medicale. Și chiar presupunând că așa stau lucrurile, boala nu s-a declanșat. Ești un tip robust, ai o condiție fizică excelentă, duci o viață echilibrată, metabolismul, ceasul biologic bine puse la punct.

La plecare, o pâlpâire de speranță pe fața lui răvășită.

Marea surpriză a venit la următoarea noastră întâlnire și Paul a fost foarte bucuros să îmi întindă un plic albastru, pe numele său, venit de la o societate creștină din Viena, HILFE, prin care era anunțat că a câștigat o sumă de zece mii de dolari la o tragere computerizată pentru ajutorarea bolnavilor seropozitivi.

Zece mii de dolari nu este o sumă prea mare dar atunci ea însemna un salariu mediu pe șapte ani de zile!

- Și nu mă întrebați ce vreau să fac cu banii ăștia?

- Aștept să îmi spui singur.

- Opresc pentru mine 2000 de dolari iar restul îl ofer unui cămin de copii.

Poate că nu a fost tocmai o întâmplare că printr-o tragere la sorți am câștigat eu acest premiu. Un calculator sau poate Dumnezeu a hotărât ca banii aceștia să ajungă la mine. Niște oameni care nu mă cunosc, au oferit, considerând că mai fericit este a da decât a primi.

De ce să întrerup eu acest lanț de bunăvoință când pot foarte bine să nu o fac?

Apoi a adăugat cu o duiosie pe care nu o pot exprima în cuvinte:

- Poate îmi îndulcesc și eu destinul, cu această sabie a lui Damocles care stă deasupra capului meu.

Fața lui radia de fericire. Am simțit că îmi dau lacrimile și am privit în altă parte.

1987

Petre Simileanu

Lancement des deux ouvrages d'Elena Liliana Popescu:
**Trei poeme din Europa et
 Cânt de Iubire/ Song of
 Love/ Chanson d'Amour**

Le 26 septembre 2013, a eu lieu à Bucarest, à la Salle des Universitaires, le lancement de deux ouvrages d'Elena Liliana Popescu, *Trei poeme din Europa* et *Cânt de iubire/ Song of love/ Chanson d'amour*, en présence de divers traducteurs invités et d'un public – composé d'amis, de collègues et de proches, ainsi que de nombreuses personnes qui aiment la poésie – venu célébrer avec l'auteur un grand moment de littérature.

À 16 h, la manifestation a commencé sous la Présidence d'Elena Liliana Popescu, qui a invité M. Daniel Silva Perdigão, directeur de l'institut Camoes, à parler de la signification du Jour des langues parlées en Europe. M. Perdigão a remarqué que les langues parlées en Europe disposent de locuteurs dans une grande partie des pays du monde entier.

Ensuite, est intervenu M. Florentin Popescu, ami de longue date d'Elena Liliana Popescu, afin de présenter chacune des personnes invitées à la tribune et souligner l'importance de la création de cet auteur.

La parole a ensuite été donnée à Mme Estelle Variot qui, après avoir chaleureusement remercié l'auteur et l'Université, s'est efforcée de mettre en valeur l'originalité et la spécificité de chacune des oeuvres : la première interroge sur le caractère éphémère de l'existence et interpelle par la diversité des langues représentées (42 au total), tandis que la seconde est consacrée à l'amour sous ses diverses facettes et aux questionnements métaphysiques et philosophiques.

Puis, M. Alexandru Cetățeanu du Canada, co-editeur de *Cânt de iubire/ Song of love/ Chanson d'amour* a détaillé la création d'Elena Liliana Popescu et a présenté un intervenant autrichien, M. Dariusz Pacak, poète, également, qui est revenu sur la lyrique d'Elena Liliana Popescu. M. Pacak rappela à l'audience l'histoire biblique de la tour de Babel et remarqua qu'il avait rarement eu l'occasion de rencontrer une poésie d'une si haute qualité.

L'intervenante suivante a été Mme Dușița Ristin de l'Université de Bucarest, section slave, qui a mis en valeur le caractère intimiste de l'oeuvre d'Elena Liliana Popescu.

Elena Liliana Popescu a conclu cette partie, en soulignant le plaisir qu'elle a eu à mener à bien l'édition de ces deux ouvrages, qui sont aussi autant de témoignage de l'amour qu'elle porte à son époux, aujourd'hui décédé, Nicolae Popescu.

La deuxième partie de la manifestation a été marquée par la lecture de poésies, en version originale et en traduction, extraites des deux ouvrages lancés. Celle-ci a fait apparaître la diversité de la représentation linguistique, en cette journée consacrée aux langues, puisqu'on a dénombré une douzaine de langues utilisées, rien qu'à cette occasion.

Le lancement s'est terminé par la remise de bouquets de fleurs à l'auteur, ainsi que par la vente et la dédicace des deux ouvrages, ce qui a donné lieu à des échanges en langues différentes et, particulièrement, en anglais, en roumain et en français.

P O E Z I I

IOAN VASIU (ROMÂNIA)

Dulce și amar

plouă calm la munte și-n câmpie
plânge cerul și suspină iar
grea de roade toamna întârzie
versul meu e dulce și amar
răvășit de o iubire oarbă
în poem încerc să te dezbrac
gura mea flămândă să te soarbă
de la orăștie la albac

Visez

visez pe fânul ce abia-i cosit
că ne iubim cum nu ne-am mai iubit

în bob de strugure răscopt visez
și-aș vrea la sânul tău să înnoptez

visez în floarea unui trandafir
prin ochii tăi îmi place să respir

visez mereu, adeseori visez
că te recit în șoaptă ca pe-un crez...

Inventariez tristeți

dă năvală toamna pe câmpie
amintirile se coc la focul mic
vântul ca o domnișoară zglobie
se-ascunde-n vale ca într-un ibric

nu am acum altă preocupare
decât să inventariez niște tristeți
și s-aștept să vină ziua-n care
să sorb o lacrimă din ochii tăi și reți...

E-atâta frumusețe

e-atâta frumusețe în fiecare vers
și-atâta bucurie în fiecă cuvânt
rămâne amintirea un curcubeu neșters
când răsăritul râde în ochii tăi răsfrânt

e-atâta frumusețe în apele ce cad
pe stâncile cascadei înspre adâncuri
reci
iubirea ta mă-mbată și mă cufundă-n
vad
de fiecare dată când surâzândă treci

e-atâta frumusețe în ochii-ți care plâng
de bucuria nopții ce bate iar în geam
când vântul cald aleargă pe dealuri
cam nătâng
invidios iubito că-n brațe iar te am

Iubirea mea

iubirea mea e-o calmă libelulă
ce-alunecă pe-un râu vijelios
înspre-o cascadă veșnic nesătulă
ce curge invers nu de sus în jos

iubirea mea e-un vânt care adie
prin părul tău mereu nepieptănat

înlăcrimând amurgul care știe
să stea ca o umbrelă peste sat

iubirea mea e-un cântec care cade
ca un blestem pe-o muchie de cuțit
e-un curcubeu ce râde cu ocheade
prin universul tău nemărginit...

Holdă cu cercei de maci

când plângi și râzi cu fața spre apus
ești ca o apă care curge-n sus

când mă săruți cu păru-ți despletit
ești ca un fulger care m-a trăsнит

când tandră și timidă te dezbraci
ești ca o holdă cu cercei de maci

În flagrant

am intrat
pe geam
la tine
în casă
tu îmi spui
hoț
dar mie
nu îmi
pasă

eu ți-am
luat
mai mult
de un
sărut
tu mă
minți
din nou
că te-a
durut

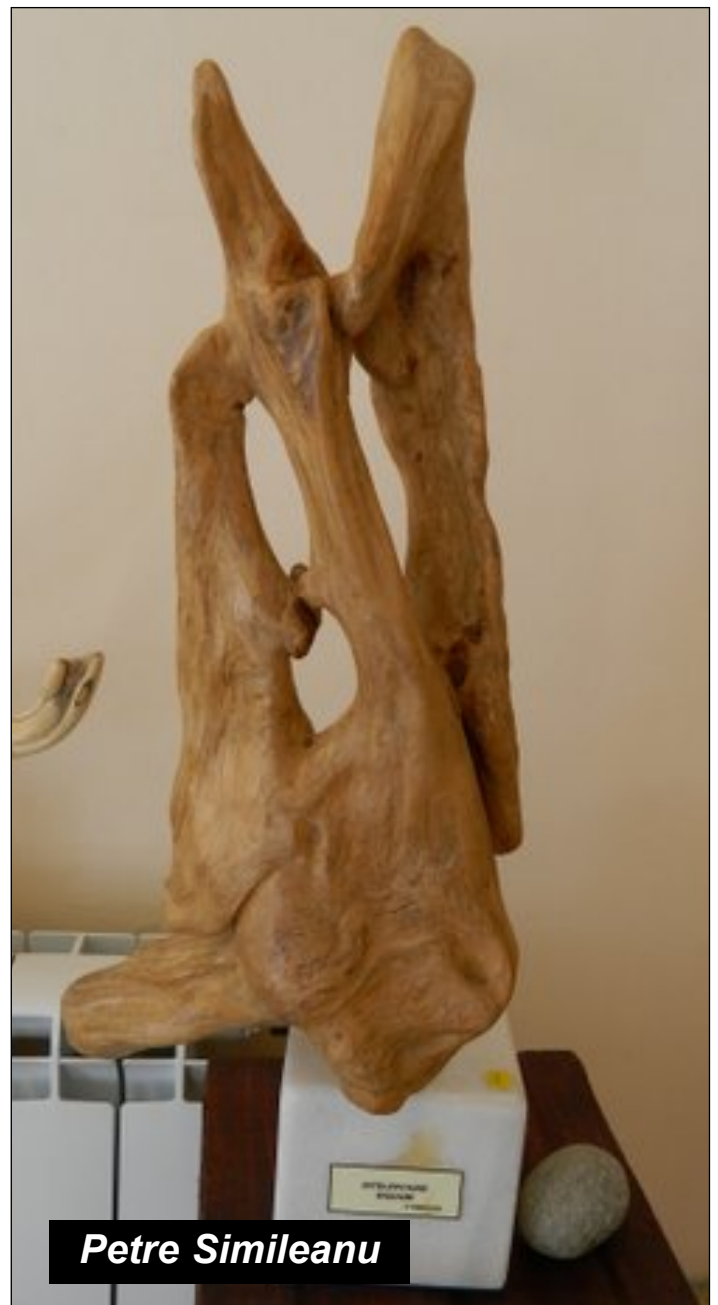
Undeva

undeva se coace dragostea-n amiază
cerul și cu marea se îmbrățișează

undeva sub talpă iarba mai suspină
de pe munți coboară bulgări de lumină

undeva pe lume viața naște viață
dragostea iubitei iarăși mă răsfată

undeva sunt sigur încă mai există
un poem de pace scris pe o batistă

Petre Simileanu

Ce vreau să-ți spun eu ție, frumoasă Românie!

Eu, de la mari depărtări,
Am sosit în această țară de basm.
Apele termale de la Geoagiu-Băi
M-au spălat de truda călătoriei.
Am mirosit iarba verde, înmiresmată,
Am văzut fumul șerpuind deasupra coșurile
caselor,
Și am amețit de bucurie când, în acea zi,
Am ajuns în acest ținut locuit de oameni.

Primăvara,
Am ajuns în Piteștiul lalelelor îmbobocite,
În adierea vântului, întregul Argeș râdea de
bucurie
Și, în simfonia florilor,
Pe pajiștea de lângă pădure-am dansat.

Vara,
Pe munții de la Curtea de Argeș,
M-am plimbat desculță prin pâraie
Și lângă cascada clocotitoare
Am băut apa limpede de izvor.
N-am mai știut ce-nseamnă arșița.

Toamna,
La Brașov am văzut pretutindeni munți
Acoperiți de vegetație sălbatică.
Priveliștea, ca o imensă pictură,
M-a trimis în Xishan-ul meu natal, lângă
Beijing,
În anii copilăriei mele minunate.

Iarna,
Oricât de mare e zăpada și cât de frig este
afară,
În bucătărie simți aroma țuicii fierțe, de prună,
Care te pătrunde și-ți încălzește sângele,
Și, curând, uiți ce-nseamnă frigul.

我从万里之外，
来到这神话般的国度。
Geoagiu Bai的温泉，
洗去我旅途的疲劳。
我闻到青草的芳香，
看见袅袅升起的炊烟，
我陶醉在这天上人间。

春天
我来到开满郁金香的Pitesti，
微风中，整个的Arges都在欢笑。
在花儿的交响乐中，
我在树林边的草地上跳舞。

夏天
在Curtea de Arges的山上，
我赤脚在溪水中散步，
在宜泄的瀑布边，
我喝着清凉的泉水，
不知什么是炎热。

秋天
在布拉索夫，我看到满山遍野
的枫树。
一幅幅巨大的油画，
使我回到北京的西山，
那光辉灿烂的童年时代。

冬天
无论外面下了多大的雪，多么寒冷，
厨房里会飘出煮开了的李子酒的香味，
那温暖一下渗透到血液里，
早就忘记了寒冷。
这就是你们美丽的四季。

Așa simt eu frumoasele voastre patru anotimpuri.
Arta voastră, muzica voastră,
Atât de desăvârșite și atât de romantice...
De fiecare dată când văd o pasăre zburând
Aud, coborând din ceruri, Ciocârlia,
Cântec minunat, frumos, emoționant,
Care îmi poartă sufletul
În mijlocul norilor ce aleargă liberi pe Cer.

Dis de dimineață, când mă pieptăn,
Adesea cânt străvechiul cântec popular "La
Oglindă"
Și îmi așez o floare-nmiresmată la ureche.
Atunci iubesc din suflet, viața.

Eu vreau să îți mai spun, Românie,
Că ai atât de frumoase locuri...
Pe când admiram apele Senei, la Paris,
Părea că mă plimb pe malul Dâmboviței.

Iar când eram pe lacul de lângă Copenhaga,
Parcă vedeam pescari pe lacul Herăstrău.
La fel le-am admirat,
Surori născute de Maica Europa.

Am fost în multe locuri,
Și oriunde-am poposit
Am descoperit că România
Are orașe și sate asemănătoare.

Sfântul v-a dăruit munți și ape minunate
Iar Sfânta Vestei le-a împodobit, pentru voi,
Cu flori înmiresmate și cu veselie.
Uneori, când mă întorc în țară
Sau merg către locuri îndepărtate
Un soi de chemare și de grijă adâncă
Mă face să mă întorc fără zăbavă.

În toți acești ani, prin dragostea cu care m-ați
privit
Și prin nenumăratele flori parfumate pe care mi
le-ați dăruit,
Mi-ați cucerit inima.
Eu vă spun cu voce tare,
Voi sunteți o comoară a lumii,
Sunteți cea mai frumoasă mireasă a Europei.
Eu vă iubesc!
Fii mândru, bun și curajos, popor român!

你们的艺术，你们的音乐，
是那么的高雅而浪漫。
每当我看见鸟儿飞过，
会听到从天而降的Ciocirilia，
那美妙激昂的乐曲，
带着我的灵魂，
在云霄中自由的奔跑。

清晨，我梳妆打扮的时候，
轻轻唱起古老的民歌《照镜子》，
随手摘一朵鲜花戴在耳边，
让我热爱生命。

我还要告诉你，
你们有那么多美丽的地方，
当我在塞纳河上流连巴黎的风光时，
仿佛就在Dimbovita河边行走。

当我在歌本哈根附近的湖边漫步时，
象是在Herastrau湖边看人垂钓。
我赞叹这是欧洲母亲生出的姐妹湖。

我去过许多地方，
每到一处，都发现
罗马尼亚也有这样的
城市与村庄。

神给了你们壮美的山河，
Vestei女神为你们装点
着鲜花与欢乐。
有时，我回到我的祖国，
或去那遥远的地方。

一种深切的呼唤与牵挂，
让我匆匆的回来。

多年的时间里，你们用爱的眼神，
用无数的鲜花拥抱着我的心。
我大声的告诉你们，你是世界的瑰宝，
是欧洲大地上最美丽的新娘。
我爱你们，自豪吧，
善良勇敢的罗马尼亚人民！

Proză scurtă

De vânzare

Paranoică, așa te percepe toată lumea, dragă! Trebuie să te calmezi. Nimeni nu te persecută. Privește situația reală. Revino la realitate și toate cele acumulate se vor rezolva. Dormitoarele din casa ta au atâta mobilă și tablouri în ulei că dau un aer de claustrofobie și asta nu se face pentru o casă decomandată gata de vânzare. Timpul este de esență în acest caz! Dar va fi dificil! Trebuie făcute multe modificări, fără doar și poate!

Atmosfera din casa lor, ca s-o spun fără ocolișuri, este ciudată, tensionată, pentru că dânsa a insistat să cumpere douăzeci de metri de Parramatta. Între dânsa și partenerul ei, care este parașutist de profesie, s-au ivit mici neînțelegeri atunci când au cumpărat această țesătură ușoară din lână și bumbac pentru a recapitona canapelele și fotoliile din camera de zi. Dânsul a insistat pe benzi paralele egale, dânsa pe o țesătură netedă. I-am spus în față că trebuie să se re-angajeze cu viața reală.

Mai întâi, dintre toate, trebuie să renunțe la soba cu parafină pentru că afumă casa întregă și face redundantă încălzirea centrală. Mai ales că proiectează familia noastră - care este de ani de zile un model de excelență în comunitate - într-o lumină proastă, mai ales pentru cumpărătorii posibili de locuințe.

Dânsa trebuie să înțeleagă că vânzarea unei case necesită manevre delicate și specialiști cu înaltă calificare, în special atunci când expui casa la paradă.

Totul a devenit clar când agentul imobiliar a venit să le viziteze casa și să o prețuiască. Uimit, acesta a arătat cu degetul numărul de cuști care adăpostesc papagali de toate culorile. Agentul imobiliar a părăsit casa imediat în timp ce dânsa a făcut o criză de isterie. Ei bine, am avertizat-o că trebuie să revină la realitate pentru că, a vinde o casă plină de animale sălbatice necesită cel mai înalt nivel de planuire și ordine. Dânsa a invocat o mulțime de scuze și chiar și acum, după doi ani buni de efort din partea tuturor rudelor, a prietenilor și a numeroși agenți imobiliari - care au mers la medici cu stres după ce au fost în contact cu dânsa -, casa rămâne tot de vânzare! Mă întreb cine este de vină

Dânsa insistă să păstreze în fiecare cameră câte un paravan pictat cu papagali! Cum că-i amintește de călătoriile din tinerețe. Cine este de vină că bunica ei paternă a lăsat atâta bănet, pe care tatăl dânssei, într-o fază romantică, l-a cheltuit în călătorie după călătorie, după călătorie! Iar dieta dânssei, din legume fierte la abur - care-ți urează „bun venit” de îndată ce se deschide ușa de la intrare -, este, fără doar și poate, menită să inspire pe orice cumpărător serios să fugă cât îl țin picioarele. I-am atras atenția că parapetul pe care partenerul dânssei l-a construit din cărămizi reciclate în partea din față a casei va trebui demolat: e la mintea cocoșului că locuințele moderne nu au nevoie de ziduri de apărare precum castelele medievale! Ei bine, cum poți să o faci să înțeleagă realitatea?

Nu-s sigură că dânsa și parașutistul au ajuns la o concluzie satisfăcătoare, dar de un lucru sunt sigură: că-i va fi extrem de greu să vândă casa din motiv că dânsa este cunoscută tuturor agenților imobiliari din județ drept o clientă paranoică.

Propunerea

Scumpele mele maman, gran'mama și surioară,

Am primit vestea cea mult așteptată. Lunile mele petrecute în așteptare intensă au ajuns la capăt! În cele din urmă! Ieri, Louis și cu mine ne aflam pe promenada de la Southwold. O căldură uleioasă străbătea suprafața mării.

În jur, era o atmosferă de familie: cu mame îmbrăcate în culori pastel, cu plozi care înghițeau hulpav apă acidulată de la gheață, cu tați epuizați, întinși pe șezlongurile acoperite cu pânză cu modele zoologice, care-și făceau siesta cu convingere. Cerul era ca azurul, iar pe dig pescarii amatori se gândeau la nimicuri. Ceasul din mijlocul digului era înconjurat de bunici cu plozi de mână care se smiorcăiau că vor înghețată.

În fața ceasului cu apă, Louis s-a lăsat într-un genunchi, a extras o cutie mică din buzunarul bermudelor și din cutie un inel delicat...în fața tuturor acelor martori... mi-a luat mâinile în mâinile lui păroase și mi-a cerut candid: "Vrei să te căsătorești cu mine, dragostea vieții mele?"

M-am uitat la el uluită...mi-a fost imposibil să rostesc un cuvânt.

Un plod, cu o lopățică și o gălețică într-o mână și o înghețată în cealaltă mână, s-a uitat direct în ochii mei și mi-a spus fără fașoane:

“Doamnă, spuneți. Da”

M-am uitat la Louis copleșită și un timid “Da” mi-a zburat din gură.

Martorii din jurul ceasului au aplaudat zâmbind cu gura pân’la urechi.

Ei bine, scumpele mele maman, gran’mama și surioară, vă pot spune în sfârșit, cu un oftat de ușurare, că eu nu mai sunt în pericol de a fi pusă la păstrare pe raft precum o fată bătrână profesionistă. Amănunte cât de curând.

Vă îmbrățișează cu tot dragul, Yvette.

Dis-de-dimineată

- Bună. Eu sunt. Te-am trezit din somn?

- Ah, ce surpriză! Ce mai faceți, tanti?

- Așa ș-așa, draga mea.

- Cum adică?

- Ei bine, vezi tu ... Vinerea trecută m-am trezit în dormitor cu noaptea-n cap, cu doi pompieri, doi polițiști și doi paramedici femei.

- Oh! Ca să vezi! Am suspinat în telefonul meu de tip vechi.

- Eram adormită ... într-un somn foarte adânc, într-adevăr. Am auzit o agitație undeva, dar m-am gândit că trebuie să fie gunoierii. Știi ce confuzie este după Crăciun! M-am întors pe cealaltă parte, mi-am acoperit capul cu plapuma mea norvegiană din puf și am așteptat să se facă liniște.

- Ce s-a întâmplat, tanti?

- Zăpăceală grozavă afară, zarvă mare. Mă urmărești?

- Sigur. Sigur. Ce s-a întâmplat?

- Iar mă întrerupi! Ei bine, ca să vezi! Am simțit o mână fermă că mă scutură. Am înghețat sub plapumă. Spre deosebire de reacția mea obișnuită, cuvintele mi-au rămas suspendate pe corzile vocale. Am simțit că-mi ies ochii din orbite. Frau Bucur, Brigitte, cum vă simțiți, e totul în regulă? Am dat din cap precum o marionetă. Numai că...vorbele nu-mi ieșeau din gâtleej.

- Ce s-a întâmplat, tanti”

- Taci, dragă. Iar mă întrerupi! Voi ajunge și la asta. N-ai răbdare! Problema tinerei generații! Ei bine, una din cele două femei scoțoaie într-un fel de geamantan mare. Cealaltă femeie mi-a spus atunci cu o voce măsurată: Frau Bucur, suntem aici pentru că am fost alertați de Centrul de dializă. Nu v-ați prezentat la clinică la orele 7-00 precum o faceți în fiecare luni. Pentru că nu ați absentat sau întârziat vreodată, managerul clinicii, temându-se că vi s-a întâmplat ceva a alertat pe toată lumea, dânsul a sunat la poliție, care a sunat la pompieri, care au sunat la stația de ambulanță! Vocea mi-a revenit și le-am spus că trebuie să fi dormit așa de adânc că nu am auzit soneria ceasului deșteptător. M-am trezit inițial la orele 5 și am decis să mai stau câteva minute sub plapumă.

- Oh, tanti!. Ce-ați făcut atunci?

- Iar mă întrerupi? Ai același prost obicei ca și draga ta mamă, ești prea curioasă și nerăbdătoare. Le-am spus că voi merge direct la clinică. Unul dintre pompieri a deschis gura ca un pește și s-a balansat de pe un picior pe altul, ca să se echilibreze. Vedeți Frau Bucur, am încercat să intrăm, dar nu am putut deschide ușa de la intrare pentru că este din stejar. Am încercat să deschidem ușa cu geamuri duble de la terasă și am tras obloanele de lemn din balamale. Am aflat ferestrele prea mari. Am considerat ferestrele de la bucătărie și am forțat obloanele din lemn. N-am putut deschide ferestrele cu geamuri duble. A trebuit să folosim berbecul. Putem să vă transportăm la clinică? I-am înghețat cu privirea.

Ascultți ceea ce-ți spun?

- Desigur, tanti!

- Vezi! Asta-i problema cu voi, tinerii? Sunteți nerăbdători! Nu spune un cuvânt. Doar ascultă-mă! M-am întors spre acești intruși nedorți. I-am întrebat: Ce-ați făcut cu fereastra mea? Și cu obloanele mele? Să le puneți imediat la loc cum au fost!! M-am dat jos din pat și am făcut repede un duș. Când am ieșit de sub duș, i-am văzut ocupați pe telefoanele mobile. I-am întrebat: Ați sunat la compania cu geamuri termopane și la cea cu obloane? Răspunsul lor a ricoșat nesatisfăcător: Încercăm! Le-am răspuns, în drum spre ușa de la intrare: Ce mai așteptați? Voi fi plecată timp de cinci ore, timp suficient pentru ca să-mi reparați paguba cauzată proprietății mele!

Ești încă acolo, dragă? Mă ascultți? Spune ceva!

- Da, tanti. Vă ascult!

- Ei bine, m-ai întrerupt din nou! Când am revenit acasă, totul era la loc ca mai-nainte.”

- Asta-i o veste mare, tanti!

- Este și nu este! Ieri am primit un plic oficial de la Rathaus, cu o factură de 500 de euro! Ce ticăloșie! Am trimis factura fotocopiată în trei exemplare la pompieri, la serviciul de ambulanțe și la serviciile sociale, însoțită de o scrisoare de la avocatul meu pentru acțiune în instanță pentru violare de domiciliu și intrare forțată.

- Oh, tanti!

- Asta-i tot ce poți spune, după tot ce-am suferit? Tânără generație n-are suflet!

ARHIVĂ

DOCUMENTE

POLEMICI

Constantin Răuță, erou sau trădător?

DIVERSE

Marele meu prieten, Claudiu Matasa, mi-a vorbit de mai multe ori de Constantin Răuță, un valoros cercetător la NASA, condamnat la moarte de justiția comunistă. Întâmplarea a făcut să mă aflu în București pe data de 4 octombrie, chiar în ziua când valorosul inginer american-român avea o înfățișare la Curtea Supremă a României, pe strada Batistei din București. Era vorba de penultimul recurs posibil, pentru a i se anula bravului român pedeapsa cu moartea pentru presupusa trădare.

Curiozitatea, precum și bucuria de a întâlni un prieten al prietenului meu Claude (les amies de mes amies sont mes amies..), m-au făcut să las baltă "toate interesele" și să fiu prezent la fața locului. Doamnele judecătorese nici nu l-au ascultat pe distinsul cercetător român venit tocmai din Washington DC, cu speranța că i se va face dreptate și au trecut mai departe la alte dosare, cu recursuri ale infractorilor români din Spania să nu fie extrădați, de hoți și alte pricini mai "importante". Pentru a-l susține moral, în sală s-au aflat mai mulți prieteni ai "condamnatului", printre care și Netuța Matasa, distinsa soție a regretatului savant Claude Matasa, familia Yola și Gigi Badea pe care o cunoșteam din Florida, realizatoarea de emisiuni TV Rodica Pavel, un simpatic ziarist din Germania și alții. Am stat mult

de vorbă cu domnul Răuță, l-am înregistrat, așa că îi dau cuvântul:

«În anul 1956, când România a fost admisă în ONU, la ordinul Moscovei, a semnat Declarația universală a drepturilor omului, unde se spune: Omul are dreptul la libera circulație să meargă în altă țară, are dreptul să-și exprime liber

ideile, are dreptul să se organizeze în organizații, are dreptul de a cere azil politic în altă țară – și scrie așa, că știu articolul 13 pe de rost – „Orice cetățean din orice țară, are dreptul să ceară azil politic în altă țară, fără să aibă repercusiuni în țara sa de origine”. Repercusiune, în cazul meu, că am cerut azil politic

în America și am demascat sistemul comunist, a fost una „mică”- am fost condamnat la moarte. Deci, povestea este așa : În America se zice – „Don't rock the boat” (Nu arunca cu pietre în barcă – în sensul a nu supăra oamenii, încercând să schimbi situația, na). Țările vestice aveau nevoie de relații comerciale și știau bine că legile din RSR contravin cu ce au semnat, cu ce a semnat regimul comunist, că nu respectă obligațiile. A venit timpul, ca toate acele legi, care contraveneau cu ce au semnat – adică Declarația dreptului omului, așa cum au făcut Polonia, Cehia, Ungaria etc. , să fie anulate prin lege. Numai în România, un fost un ministru al justiției, a spus: Pentru continuitatea juridică a României, trebuie să acceptăm toate deciziile, toate sentințele penale din comunism. Ce continuitate vrei, continuitatea în crimă? Da, ei vor să țină continuitatea în crimă. Aste timpul ca românii să anuleze toate condamnările și toate legile care contravin cu ce s-a semnat – cu Declarația drepturilor omului. ”Da, zicea el, dacă cineva are să înceapă un proces de revizuire a sentințelor (cum am început eu) se va rezolva”. De trei ori am ajuns în fața Curții supreme și tot acel bloc – este vorba de blocul de magistrați și procurori militari (că militarii au luat puterea în 1989, ei au tras, ei au ucis sute de oameni, asta este realitatea). Ei, acest ”bloc”, au devenit democrați, așa peste noapte, dar au schimbat numai uniforme, nu au schimbat mentalitatea. Mă tot lupt cu ei și în zadar, nu mi se face dreptate.»

În drum spre Casa Moșilor, unde Rodica Pavel i-a luat un amplu interviu filmat domnului Răuță, i-am mai pus câteva întrebări:

Alexandru Cetățeanu: De ce credeți totuși că actualilor procurori le place să mențină aceste condamnări absurde la moarte?

Constantin Răuță: Pentru că ei sunt vinovați – ei spun – noi am aplicat legea. Ei știau bine că această lege contravenea cu drepturile omului, dar nu vor să răspundă pentru ce au făcut. Chiar și acum, am documentele de la generalul Mihai Hondoș, care declară dosarul de fond, pe care cer să-l revizuiască, „strict secret”! De ce? Deoarece condamnarea s-a dat cum se dădea atunci – pe baza unei scrisori a Securității, sau au fost condamnări pe baza unui telefon de la Comitetul

Central, ei nu vor să recunoască faptul că au făcut greșeli. Dar din păcate, Curtea Supremă a stabilit ca toate cererile de reabilitare să se facă la tribunalele care au dat sentința. Deci cere tribunalului care a dat o sentință criminală, într-un regim ilegal și criminal să spună – noi am fost criminali !!! Bineînțeles că nu o să spună niciodată lucrul acesta. Eu de trei ori am avut dosar de fond, multe termene de fond , la Curtea de apel militar, din nou la Curtea supremă, iarăși dosar de fond , iarăși la Curtea de apel militar, iarăși la Curtea supremă, și acum, a treia oară la Curtea supremă... este o irosire de efort, deoarece sistemul român nu vrea să reabiliteze – după câte știm, peste 5000 de cazuri, de oameni care nu au fost reabilitați - ei ar trebui reabilitați prin lege. Lasă acele tribunale care cred că au fost vinovați, să acuze, să aducă probe, într-un nou sistem judiciar. Și atunci, în loc să meargă la procese mii de oameni, care, săracii mai sunt decât 3000 de oameni foști deținuți politici, care nu își pot anula condamnările lor politice. Ei le spun criminale, dar în fond sunt politice, că după 1965 toate dosarele politice au fost făcute ”criminale”. Aceștia nu pot face nimic. Săracii, trăiesc din pensii de câteva sute de roni pe lună, le-au anulat și medicamentele, le-au anulat și biletele de tren, abia așteaptă să moară. Sistemul acesta a devenit un sistem care vrea să ucidă pe cei care au luptat să se bucure astăzi România de libertate. Eu am luptat în vest cu riscul vieții, (au fost două încercări de asasinare a mea), pentru ca România să fie liberă. Și asta nu este justiția la care am visat, nu este libertatea juridică la care am visat. Este o dezamăgire pentru mine.

A.C. - Înțeleg. Și totuși pe generalul Pacepa, după câte am înțeles, l-au reabilitat. Este adevărat?

C.R. - Domnul meu, o justiție trebuie să fie egală pentru toți. Nu faci o justiție pentru general, alta pentru inginer, alta pentru un sărac de om care nu a vrut să intre în colectivă, și a fost condamnat pentru asta. Nu faci o justiție pentru cine a fost – justiția trebuie să fie egală pentru fiecare. Asta nu există în România actuală. În cazul lui Pacepa , cazul Lăceanu, Liviu Turcu – justiția a făcut dreptate, dar la presiuni externe. Faci o dreptate numai pentru cine se intervine din exterior? Asta nu mai este justiție.

A.C. – Corect. Ce aveți de gând să faceți în continuare?

C.R. – Multe. Abia așteaptă ei să vadă. Până mor, mă voi lupta. Ei abia așteaptă să mor. Dar, sper ca Domnul să-mi dea mai mulți ani și să mă lupt cu ei.

A.C. – Veți merge la instanțele internaționale?

C.R. – O, bineînțeles. Trebuie să merg de la curtea cu trei judecători, la curtea cu 9 judecători. Numai după aceea mă pot duce la CEDO – acolo un caz nu este acceptat decât după ce se epuizează toate căile de apel dintr-o țară. Altfel ei refuză un caz. Deci, după ce voi epuiza toate căile de apel din țara mea, mai mult – mă voi duce la Uniunea europeană, la Comitetul acesta care modernizează justiția, voi da exemple cu dovezi cum se face injustiție în România. O să apelez la toate căile posibile – până acuma nu am apelat la americani, la senatorul meu, la congresmanii mei. O să apelez la Ambasada americană să ajute la modernizarea justiției – o să fac tot ce este posibil. Ei nu știu că au de-a face cu un rebel care s-a răsculat împotriva lui Ceaușescu, sau nu au realizat că am rămas același om dârz, cu dragoste pentru țară, pentru binele României.

A.C. - Este extraordinar de interesant. Până la urmă, dumneavoastră ați realizat lucruri remarcabile în știință, în domeniul aeronauticii...

C.R. – Păi... de aici a pornit totul – eu am câștigat două burse de specializare – la IBM de la Palace. Nu am fost informator, colaborator etc. Atunci când am primit o scrisoare de acceptare la două burse, DIE m-au luat în vizor. Condiția ca să merg la specializare - să lucrez ca inginer șef la sistemele de alarme electronice ale sediilor DIE din străinătate. Adică, așa ceva nu am acceptat - nu am făcut nimic ce mi-au cerut și mi-am făcut planul meu să rămân în vest. Dar, spiritul acesta de a face ceva pentru țară, nu împotriva țării (că tot sistemul a fost împotriva țării), a rămas în mine.

A.C. - Am înțeles și este de apreciat asta. Se pare că nu se apreciază acum acest patriotism, al celor care și-au riscat viața...

C.R. – Până să spunem „patriotism” a fost și puțin un interes egoist, am vrut să studiez. Am ajuns în America, am făcut cursuri serale la Univ. George Washington, am un titlu academic de Applied Scientist, am lucrat 24 de ani la NASA, am lucrat încă zece ani la

Missile Defence System – Sistemul de apărare împotriva rachetelor nucleare, am făcut ceva care trebuia să fie făcut. În același timp, am făcut multe proteste împreună cu preotul Chere la început, apoi cu preotul Calciu, cu Nick Dima, cu Mihai Vânătoru, cu alții din New York și am depus mărturii la Congres și pentru asta au vrut să mă asasineze de două ori. Da, pentru asta au vrut să mă ucidă de două ori, pentru că am vorbit la Europa Liberă, la Vocea Americii, am depus depoziții la Congres, am făcut declarații la presă, am organizat demonstrații, nu pentru că am cerut azil politic. Asta l-a deranjat pe Ceaușescu. Puțin le păsa lor că mulți români au cerut azil.

A.C. – În ce an s-a dat această condamnare la moarte?

C. R. – În anul 1974, un an după ce am plecat în America. Dar dumneavoastră ați spus „condamnare”... ascultătorii, sau cititorii, cred – da, asta a fost un criminal, a primit o condamnare (mulți oameni nu înțeleg că acela a fost un regim ilegal și criminal) – deci a fost o condamnare legitimă. Nu a fost o condamnare legitimă și am dovezi – am dosarul meu. Totul a fost făcut pe baza unei scrisori cu acuzații imaginare ale Securității – „a ajuns la capitaliști și a făcut asta și asta”. Fără nicio probă, zero probe.

A.C. – Ați văzut vreodată dosarul?

C.R. – Îl am, am o copie, ca CNSAS-ul îl are în original. Numai aștia de la Tribunalul Militar, care dețin același dosar, l-au clasificat ca „strict secret”, ca să nu se vadă că nu au dovezi, ca acea condamnare a fost dată fără probe. Am dovezi.

A.C. – Am înțeles. Este trist ce se întâmplă și sunt de partea dumneavoastră. Și eu am fost pedepsit, nu am fost condamnat, că am rămas în vest dintr-o excursie (sau poate nu știu eu, nu am verificat) dar mi s-a confiscat casa, care a însemnat șapte ani de salariu, șapte ani de muncă, pe care i-am investit în acea casă, pe care am recuperat-o recent. Dumneavoastră aveți apartamentul confiscat încă?

C.R. – Da, este confiscat. Este proprietate de stat.

A.C. – Dar ați făcut demersuri pentru recuperare?

C.R. – Am făcut cerere, dar până nu se rezolvă partea penală, criminală, că sunt criminal în ochii lor, nu se rezolvă partea civilă.

A.C. – Deci un criminal, între ghilimele, nu poate să-și recupereze casa...

C.R. – Exact, acesta este motivul lor. Și eu sunt mândru, dacă pe mine mă condamnău la moarte pentru tot ce am făcut împotriva regimului Ceaușescu, așa cum am menționat, nu protestam la condamnarea aceasta, era condamnare politică. Dar după anul 1964, toate condamnările politice erau mascate sub formă de condamnări penale, criminale și asta mă deranjează, asta trebuie schimbat.

A.C. - Am înțeles. Sunteți prieten cu generalul Pacepa? Dânsul ce spune?

C.R. - Da, sunt prieten cu generalul Pacepa. Ce să spună, și el este revoltat de ce să întâmplă în justiția românească. Ce poate să facă? A făcut petiții. Cartea lui, „Orizonturi roșii”, scrisă în limba engleză, o limbă de circulație universală, a fost publicată în 27 de alte limbi, în mai multe ediții. O expunere mai bună a regimului criminal al lui Ceaușescu, mai mult decât a făcut Pacepa nu poate exista. A venit acum unul, Larry Wats, l-am văzut la TVR 1, după ce Pacepa le-a demonstrat că au mințit. Mulți, Larry Wats și Talpeș, fostul șef al serviciului de spionaj, spuneau că Pacepa a mărturisit în fața șefului CIA, ca el a fost agentul KGB-ului, și s-a făcut propagandă mare în acest sens, s-au scris cărți. Acum, apare același șef la care se presupunea că Pacepa a mărturisit, în dezinformare. „Desinformație”, cartea lui Pacepa... Acum se spune așa... asta este minciună – niciodată Pacepa nu a mărturisit că a fost șeful KGB-ului.

Deci exact miza pe care o puneau, minciuna asta, a dispărut din logica lor. Acum încerca altfel, să ascundă minciuna asta, dovedită de Pacepa. Prin minciună, încearcă să discrediteze. Acum Larry Wats încerca să acrediteze ideea că Departamentul de Stat (al USA, na) a fost drept când l-a sprijinit pe Ceaușescu. Când oamenii aici mureau de foame, când pe mine încercau să mă asasineze cu fonduri date de Departamentul de stat, ei au fost „corecți” cu ce au făcut. O tâmpenie... încercă Departamentul de stat să se scuze. Nu au fost corecți deloc. La TVR 1 apare o nouă ipoteză, tot cu Larry Wats – Gheorghiu Dej și Ceaușescu sau opus Moscovei. De unde – eu am lucrat la DIE – tot ce se realiza

la DIE se trimitea la KGB...

A.C. – Am citit și eu declarațiile acestui Larry Wats. În fond, cine este acest Larry?

C.R. – Este unul pe care Ceaușescu l-a racolat ca informator, a trăit bine ca student în România, la Cluj, a găsit o româncă și s-a căsătorit, i-a plăcut în România. Acuma câștigă bani prin încercarea reabilitării Departamentului de stat. Pe mine m-au trădat – Kissinger și Nixon (Nixon a murit) – aveau nevoie să vină Ceaușescu în vizită. Făceau orice pentru Ceaușescu, și în privat și public îl sprijineau. Acuma nu îl mai găsești pe Kissinger să recunoască ce a spus el despre Ceaușescu în 1973 și 1974, și ce am spus eu, când am cerut azil politic.

A.C. – Să sperăm că lucrurile se vor schimba în țara asta.

C.R. – Nu ajunge să sperăm, trebuie să luptăm.

A.C. – Aveți dreptate. Vă mulțumesc pentru interviu, domnule Răuță. Vă dorim succes în lupta cu „morile de vânt”, cum ați spus chiar dumneavoastră.

C.R. – Și eu vă mulțumesc, și urez mult succes revistei Destine Literare.

A doua zi, domnul Răuță a plecat acasă, la Washington DC. l-am dat telefon ieri, 14 decembrie. Decizia Curții Supreme nu a apărut încă. Ce va urma? După mine, este un subiect pasionant, dar trist în același timp. „Cazul Răuță” este în fond un caz al miilor de români persecutați în timpul dictaturii comuniste, încalcându-se grav drepturile elementare ale cetățenilor țării. Îmi vine în gând să fac o comparație – condamnații de pe vremea capitalismului în România, Dej și Ceaușescu (și mulți alții) și-au făcut titluri de glorie din condamnările lor și au ajuns conducători ai RPR, respectiv RSR. Mai recent, Nelson Mandela, alt condamnat chiar pentru terorism, pentru ură și lupta împotriva albilor, când sistemul de apartheid a căzut, a ajuns președinte al Africii de Sud. În cazul României, a căzut comunismul, dar luptătorii anticomuniști, condamnați pentru „trădarea” sistemului criminal comunist, de ce nu sunt reabilitați, cel puțin? Concluzia care se impune este clară – la noi nu a fost decât o revoluție parțială, numai un început de revoluție. La mulți ani, România!

Revista Destine Literare, Montreal, sprijină, prin materiale publicate în paginile Revistei, crearea „Corpusului computațional de referință pentru limba română contemporană”, inițiativă a Institutului de Informatică Teoretică al Filialei Iași al Academiei Române și a Institutului de Cercetări în Inteligență Artificială al Academiei Române din București.

Petre Simileanu

Né le 5 septembre 1942, dans le village Lupesti de la petite ville Bumbesti-Pitzic du département de Gorj, au pied des Montagnes Parâng, Petre Simileanu, le troisième fils de Ion et Maria Simileanu, a fréquenté l'école générale de sa ville natale et les cours du lycée de la ville Novaci.

Il se fait admis à la Faculté de Droit de l'Université de Bucarest, qu'il achève en 1966. Après avoir terminé ses études universitaires, il exerce son activité professionnelle dans les villes de Giurgiu, Alexandria, Ploiesti et Bucarest, comme procureur, avocat, notaire publique, arbitre dans le cadre de la Cour d'Arbitrage Commercial International, et juge de la Cour Suprême de Justice.

Cependant, il commence ses préoccupations artistiques et ses études libres sur la sculpture, son essentielle source d'inspiration étant la nature en toute sa splendeur et beauté.

Depuis 1983, il devient membre de l'Association des Artistes Plastiques de Bucarest et se fait remarquer par sa participation à de nombreuses expositions en group, et en même temps, il brille par ses huit expositions personnelles. Son talent a attiré l'attention du public et des spécialistes collectionneurs de France, Danemark, États Unis, Canada ou Allemagne, qui ont apprécié sa sculpture en bois et qui possèdent, dans des collections privées quelques unes de ses remarquables pièces d'art. Ayant en commun la passion pour la beauté et art, il s'est lié d'amitié avec le célèbre collectionneur d'art, Nicolae Bărbăncuș et il exerce une éclatante activité dans le cadre de la Société des Collectionneurs d'Art de Roumanie. En ce sens, il a activé, pendant plusieurs années, comme membre du comité directeur, à côté des personnalités du monde culturel et artistique roumain, comme les fameux Vasile Parizescu, Mircea Deac, Dan Nasta, Petre Moșiu et Petre Oprea.

NR. Îi mulțumim domnului Petre Simileanu pentru permisiunea de a prezenta în Destine Literare o parte din lucrările sale de remarcabile.

Colectivul de redacție:

<i>Director:</i>	Alexandru Cetățeanu (romwriters@yahoo.com)
<i>Senior editor:</i>	Ioan Barbu
<i>Redactor-șef:</i>	Daniela Gîfu
<i>Redactor-șef adjunct:</i>	Maia Cristea Vieru
<i>Redactor-șef adjunct:</i>	Eliza Ghinea
<i>Redactor tehnic:</i>	Valentin Gheorghe Pițigoi (valentinpitigoi@gmail.com)
<i>Consultant literar:</i>	Marian Barbu
<i>Secretar literar:</i>	George Filip

MEMBRII ACSR:

Alex Cetățeanu - Președinte
 Jacques Bouchard - Vicepreședinte
 Mihai Cristina - Vicepreședinte
 Dragoș Samoilă - Vicepreședinte
 Cătălina Stroe - Vicepreședinte
 Margareta Amza
 Elena Buică
 Eugen Caraghiaur
 + Constantin Clisu
 Francisc Ion Dworschak
 Irina Egli
 Corneliu Florea
 Al Francisc
 George Georgescu
 Mircea Gheorghe
 Eliza Ghinea
 + Eugene Giurgiu
 Daniela Gîfu
 Corina Haiduc Luca
 Dumitru Ichim
 Carmen Ileana Ionescu
 Ionela Manolesco
 Felicia Mihali
 Camil Moisa
 Livia Nemțeanu
 Florin Oncescu
 Carmen Poenaru
 Radu Rășcanu
 Victor Roșca
 Melania Rusu Caragioiu
 Antoine Soare
 Sorin Sonea
 Cătălina Stroe
 Georges Tăutan
 Florin Mălaele Toropu

+ Ion Țăranu
 Cezar Vasiliu
 + Zoe Torneanu Vasiliu
 Maia Cristea-Vieru
 Leonard Ionuț Voicu

SECRETAR ACSR:

Corina Luca

MEMBRII ASOCIAȚI:

Alina Agafiței - România
 Petruș Andrei - România
 Clara Aruștei - România
 Veronica Balaj - România
 Nicolae Bălașa - România
 Adrian Bebe - Elveția
 Lucreția Berzintu - Israel
 Michaela Bocu - România
 Hanna Bota - România
 Magda Botez - USA
 Dan Brudașcu - România
 Mihai Batog Bujenița - România
 Erwin Lucian Bureriu - USA
 Rareș Burlacu - România
 Melania Rusu-Caragioiu - Canada
 Roni Căciularu - Israel
 George Călin - România
 Sorin Cerin - România
 Nicholas Cetățeanu - China
 Teodor Codreanu - România
 Ion Coja - România
 Monica Ligia Corleanca - USA
 Radu Mihai Crișan - România
 Gheorghe Culicovschi - România
 Octavian Curpaș - USA

Rita Dahl - Finlanda
 Ion Anton Datcu - Canada
 Julia Deaconu - Canada
 Virgil Diaconu - România
 Nicholas Dima - USA
 Viorel Dinescu - România
 Mihaela Donciulescu - Canada
 Mihaela Dordea - România
 Carmen Doreal - Canada
 Octavian Doreanu - USA
 Darie Ducan - România
 Ștefan Dumitrescu - România
 Victorița Duțu - România
 Eugen Evu - România
 Eduard Filip - USA
 Harrison Forbes - USA
 Petre Fluierașu - România
 Traian Gărduș - Canada
 Mariana Gheorghe - Canada
 Ioana Gherman - Canada
 Ana-Maria Gibu - România
 Iury Gugolev - Federația Rusă
 Laura T. Ilea - România
 Liviu Florian Jianu - România
 Maurice Lebeuf - Canada
 Guofu Li - R.P. China
 Dan Lupescu - România
 Pompiliu Manea - România
 Daniel Constantin Manolescu - Canada
 Luisa Marc - România
 Mihai Mălaimare - România
 Vasile Mic - România
 Calin Mihăilescu - Canada
 Silvia Miler - România
 Kae Morii - Japonia
 Ion Murgeanu - România
 Gheorghe Neagu - România
 Vali Nițu - România
 Maria Muguraș Petrescu - România
 Ion Enescu Pietroșita - România
 Florentin Popescu - România
 Long Quan - R.P. China
 Victor Roșca - Canada
 Virgil Sacerdoțeanu - Franța
 George Sarry - Canada
 Adrian Săhlean - USA
 Octavian Sărbătoare - Australia
 Dorel Schor - Israel
 Andrei Seleanu - România
 Tsipi Sharor - Israel

General Emil Străinu - România
 Victor Stroe - Canada
 Irina Suatean - România
 Tsvica Szternfeld - Israel
 Ion Pachia Tatomirescu - România
 Ion Floricel Teicani - România
 Flavia Teoc - România
 Al. Florin Țene - România
 Titina Nica Țene - România
 Isabela Vasiliu Scraba - România
 Le Verne - Germania
 Ștefan Vișan - România
 Alina Voicu - Franța
 Daniela Voiculescu - România
 Dan Vulpe - Canada
 Maria Zavati Gardner - Anglia
 William Zhou - R.P. China

MEMBRII DE ONOARE:

Martin Alexander - Hong Kong
 Celia Altschuler - Porto Rico
 Ion Andreiță - România
 Ioan Barbu - România
 Marian Barbu - România
 Jacques Bouchard - Canada
 Dan Brudașcu - România
 Jean-Yves Conrad - Franța
 Gilles Duguay - Canada
 Eugen Evu - România
 + Vasile Gorduz - România
 Carolina Ilica - România
 Dumitru M. Ion - România
 Shirley Lee - South Coreea
 Corneliu Leu - România
 Marc Marinescu Constantin - Canada
 + Caludiu Matasă - USA
 Kae Morii - Japonia
 Doru Moțoc - România
 General Ion Mihai Pacepa - USA
 Theodor Răpan - România
 Dorel Schor - Israel
 Florentin Smarandache - USA
 Otilia Tunaru - Canada

MEMBRII DE ONOARE

POST-MORTEM:

Cezar Ivănescu
 Arthur Silvestri
 Grigore Vieru

**Fiecare autor care semnează
în revista „Destine Literare”
răspunde moral și juridic de conținutul articolului său.
Redacția respectă ortografia autorului.
Materialele nepublicate
nu se înapoiază autorilor.**

Autorii textelor publicate nu se remunerează.

**Vă rugăm să trimiteți materialele
pentru numărul viitor până la 15 februarie 2014, scrise
cu diacritice (pentru limbile română și franceză),
alături de o scurtă biografie despre dumneavoastră și
o fotografie tip pașaport pe adresa redacției:
destineliterare@gmail.com.**

**De asemenea, vă rugăm ca textele să nu facă referiri
discriminatorii, să fie întotdeauna argumentate și să
păstreze o tonalitate decentă, mai ales pentru teme
cu iz politico-social și religios.**

destineliterare@gmail.com

ISSN 1916-0623